

✓ Acc No: 28064

~~మనోతిమిరాన్ పూర్వదేతే వుప్పక్ టెచ్ లు~~
~~పుస్తకాలు కొరి~~
~~Office of the Registrar of Publica-~~

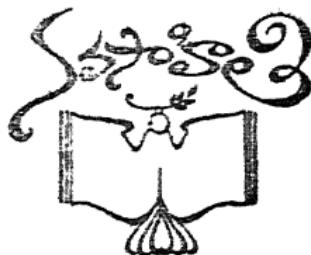
యండుయిరిషీంతుణ్ణు

విమృతి విరు
గెలవగలరు

౩౦
౧౨

నవసౌతై బ్యాంక్ హైదరాబాద్
విశరు రోడ్ • విజయవాడ - 520002

MIMMALNI MEERU GELAVAGALARU

By :

YANDAMURI VEERENDRA NATH

36, Jayanagar, Road No. 3,
Banjara Hills, Hyderabad-500 034

Phone : 3313676

First Edition :

December, 1992

Fifth Edition :

December, 1998

Publishers :

NAVASAHITHI BOOK HOUSE

Eluru Road, Near Ramamandiram,
Vijayawada-520 002

Phone : 432 885

Printers :

Venkata Satya Printers,
Vijayawada-3

Cover Design :

ART LINES, G. V. RAMANA
Hyderabad

Price :

Rs. 25.00

28064

మిమ్మల్న మీరు గెలవగలరు

ఈ పుస్తకంలో ఏముందంపే—

—ఒడహారేళ్ళ వయసులో ప్రేమలోపడి, ఆ అమ్మాయితో
తన ప్రేమ గురించి ఎలా చెప్పాలా అని బుద్ర
పాడుచేసుకునే అబ్బాయిల గురించీ...

—పద్మానిమిదేళ్ళ వయసులో పెళ్ళి చేసుకుని. ఇరై
ఎళ్ళకే భర్త నిరాసక్తతకు గురైన యువతుల సమస్యల
గురించీ...

—పాతికేళ్ళ వయసులో పరాయి త్రీతో సంబంధం
పెట్టుకుని. ఆ విషయంగా అర్థాంగితో ఎలా రాజీక
రావాలా అని మధనపడే యువకుల గురించీ...

—ముపై ఏళ్ళ వయసొచ్చినా అతపోరుతో సతమత
మయ్య గృహాణల సమస్య గురించీ...

—నలభై ఏళ్ళచ్చినా ఒక వ్యక్తిత్వం రాక. గుర్తింపు
కోసం తాపత్రయపడే ఆనామకుల గురించీ...

—నల్కై అయిదేళ్ళ వయసులో భర్తకి తసకన్నాముందే
మరో త్రీతో వివాహం జరిగిందని తెలిసిన అభాగ్యుల
కన్నీళ్ళ గురించి...

—యాడై ఏళ్ళ వయసులో— తన జీవితం అయిపోయిందే
అంటూ ఏర్పడే దిగులు గురించి...

—ఆవాడై ఏళ్ళ వయసులో తను పెల్లలు తమని దూరం
చేస్తున్నారన్న థీలింగ్ పల్ల ఏర్పడే భచ్చాల గురించి—

ఆంకొ...

—దర్శకత్వం నేర్చుకోవటం గురించి... లీ.వి.ల్లో వటన
గురించి.. మోసం చేసేవాళ్ళ గురించి... మోసగింపబడే
వాళ్ళ గురించి.. మరెనోష్ట మాసనిక సమస్యల గురించి—

యక్క ప్రశ్నలకి - లక్క సమాధానాలు

కెరీర్ ప్లానింగ్

కెరీర్....

కెరీర్ అంటే ఏమిటి? ప్రతి మనిషికి ఒక కెరీర్ వుంటుంది. అమితాబ్ బచ్చన్ కి యాక్సన్ కెరీర్, రమేష్ కృష్ణన్ కి చెన్నిన్ కెరీర్, ఒక ఆటోవాడికి ఆటో డై రీపింగ్ కెరీర్, ఒక భర్తచాటు భార్యకి కుటుంబ చాహ్యతలు స్క్రమంగా నిర్వహించటం కెరీర్, ఒక విద్యార్థికి చదువుకోవటం కెరీర్.

ప్రతి మనిషికి వుండే యా కెరీర్ స్క్రమంగా ఏర్పరచుకోవటానికి ప్లానింగ్ చాలా అవసరం. సరైన ప్లానింగ్ లేకపోతే భవిష్యత్తు సజావుగా సాగటం కష్టం. కాంపిషెషన్ ఎక్కువైన యా రోజుల్లో, అందరూ తమ కెరీర్ని సమాజ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మలచుకుంటున్నారు. కెరీర్ గురించి సరైన ఆవగాహన ఏర్పరచుకొని, తమ జీవితాలకు, జీవన విధానాలకు సరిపడే కెరీర్ని ఎంచుకోవాలి.

కెరీర్ ప్లానింగ్తో ఎదురుయ్యే సమస్యలు ఆనేకం. అందులో మొదటిది సరియైన ఆవగాహనసక్తిలేక, సరిగ్గా ప్లాన్ చేసుకోలేకపోవటం. కొందరు ఏదో ‘చదువుకుంటున్నాం అంటే చదువుకుంటున్నాం’ అనుట్టుతమ పిద్య కొనసాగిస్తారు. స్వాల్ఫ చదువు హర్టయ్యక, ఏ సబైక్ట్లో సీటువస్తే అదే చదివేస్తారు. అలా కాకుండా ముందునుండి ప్లాన్స్గా వుంటూ ఏ సబైక్ట్లో తమకు యింటరెస్ట్ వుండో తెలుసుకోవాలి. తమకు ఏ వృత్తి చేపట్టటం యిష్టమో నిర్ణయించుకొని, దానికి ఏం చదవాలో.... ఎలా చదవాలో, అలా చదవటం మంచిది. ఓ అబ్బాయి బాగా డబ్బు సంపాదిస్తున్న చార్టెడ్ ఆకౌంట్ని చూస్తాడు. దానికి ఏం చదవాలో తెలియక, యం.పి.సి. మంచి గ్రాఫు కదా! అని అది తీసేనుకొని కష్టపడి చదివిస్తే ప్రయోజనం వుండదు. దానికి కామర్స్ చదివితే మంచిదని, ఆ తరువాత ఆర్టికల్స్ చేయాలని తెలుసుకుని ఎలా చదవాలో ప్లాన్ చేసుకుంటే, అరడు పడే కష్టానికి ఘరితం దక్కుతుంది.

నేను ఎస్సెనెల్ని లెక్కల్లో నూచికి తొంబై మార్గులతో ప్యాసుయి కూడా, డాక్టర్ ఆహ్వానుకుని లైన్పు గ్రూపు తీసుకుని, అదివ్యంలేక లిట రేచర్టో ఒక సంవత్సరం చదివి, తిరిగి లెక్క లమీద కంటరెస్టుతో వి.కామ్. లోకి వచ్చి ని.వి. చేశాను. ఇది కెరీర స్టానింగ్ లమీద నాకు గానీ, నా పెద్దవాళ్ళకిగానీ ఆవగాహన లేకపోవటాన్ని నూచిసుంది.

కొందరు పెద్దలు తమ యిష్టానుసారంగా పిల్లలు చదవాలని నిర్జ యిస్తారు. తాము చిన్నప్పుడు యింజనీర్ కావాలని అనుకుని కాలేకపోయి నందుకు, అదే యింజనీరింగ్ తమ పిల్లలతో చదివించాలని ఆశిస్తారు. పిల్లల అభిప్రాయానికి ప్రామాణ్యత నివ్వరు. తమ యిష్టానుసారంగా కొడు కును యింజనీరింగ్ చదివించాలని తల్లిదండ్రుల ఆశ. కానీ ఆ కొడుకి క్రైస్తవులంచే విసుగు, అతనికి లా అంచే యిష్టం. కాని తండ్రిని ఎదిరించి చదివే ఆర్థిక స్వేచ్ఛగానీ, వాదించగల మెమ్మారిటీగానీ లేని అతను, అభిరుచి లేని సప్టెక్స్ నే నిరాస కంగా చదువుతూ వుంటాడు. ఎం. సెట్ పరీక్ష రోజున రాత్రంతా తల్లి తండ్రి మేల్కొని చదివిస్తారు. రిజల్స్ కోసం కళ్ళలో వశ్తులు వేసుకుని ఎదురుచూస్తారు. ఎం. సెట్ లో ఎలిజిలీర్ కానీ ఆ అబ్బాయిని తిట్టి, కొట్టి బాధిస్తారు. ఎం. సెట్ పాన్ ఆవ్యాసి అతను తను దేవికి పనికిరాని వాడినేమో అన్న నిరాశతో ఆత్మహత్య చేసుకుంచాడు. లేదా పెసిమిస్ట్ అవుతాడు. దానికి కారణం అతనిలో తెలివితేటలు లేకపోవటం కాదు. అభిరుచిలేని విషయం ఆవగాహన చేసుకొనే శక్తి లేక పోవటం. ఆలా కాకుండా అతను, తన తండ్రికి సవ్యజెప్పి, జిప్పించి యిష్టమైన ‘లా’నే చదివిపుంచే, గొప్ప లాయర్ అయ్యిండేవాడు కదా! ఇలాంటి సమస్య వున్న పిల్లలు ధైర్యంతో పెద్దల మనస్సు మార్చి అనుకూలమైన పరిస్థితులు కలిపించుకోవాలి. అంతేకాని యిష్టం లేకపోయినా రాజీవడి పోకూడదు ప్రతి విషయంతోనూ రాజీవడటం పిరికివాళ్ళ లక్షణం. పెద్దవాళ్ళ కూడ పిల్లల అభిప్రాయాలకు విలువ యివ్వటం మరి ఉత్తమం.

మరొక ముఖ్య సమస్య— ఆర్థిక సమస్య. పిల్లలకి చదువుకోవాలని కోరిక, తల్లిదండ్రులకు చదివించాలని ఆశ. కాని ఆర్థిక సమస్య వారికోరికలని, ఆశలని అణచివేస్తాంది. ఆలాటి పరిస్థితులలో చాలామంది

చుమ్మత్తి మాన్సియ్ తృప్తాద్య. ఆలా పూనీసే ఉదులు తమ చచువుకు కావ ల్పిన డబ్బు సంపాదించుకుంటూ కూడా చదువుకోవచ్చు. తమకంటే చిన్న పిల్లలకి ట్యూషన్స్ చెప్పొ, చిన్న సంస్థలలో పార్ట్ డెమ్ జాబ్సేన్స్, అబ్బాయిలై తే నూడ్స్ పేపర్ యిళ్ళకు వేస్తూ, పాలప్యూకెట్స్ యిన్స్, యిలా చాలా రకాలుగా చదువు కొనసాగించవచ్చు. దీన్ని విదేశ్‌లో బాగా గమనించవచ్చు. మనసుంచే మార్గాలనేకం. అంతేకాని డబ్బులేదని, తమ భవిష్యత్తును పాడుచేసుకోనక్కరేదు, అత్యస్తయిర్యంతో సాధించవచ్చు.

ఇంకో ముఖ్య సమస్య – అబ్బాయి, అమ్మాయి అనే తేడాలవలన చాలామంది పెద్దవాళ్ళు అమ్మాయిలని చదివించే విషయానికి మద్దతునివ్వరు. “అది చదివి ఉద్దోగాలు చేయాలా, ఈశ్శేలాలా? ఎంత డబ్బుపోసి చది వించినా అది సంపాదిస్తే అతవాళ్ళకే కాని మాకేంబి?” అంటూ ఆడపిల్లలను చదువుకోవడానికి ప్రోత్సహస్నివ్వరు. మరికొందరు ఆ డబ్బుతో (అమ్మాయిని చదివించే డబ్బుతో) అబ్బాయిని చదివిస్తే తమ నామకుంటాడని, అబ్బాయి కాబట్టి వాడే చదువుకోవాలని అనుకుంటారు. కాని చదువ నేడి ప్రతి మనిషి జీవితానికి చాలా అవసరం. ఆ విషయంలో ‘నెక్కువల్ యిండిఫరెన్స్’ అనవసరం. అది ఆడా, మగా యిద్దరికి కావాల్సినదే. చదువు ఉద్దోగానికి మాత్రమే పనికివచ్చే దారికాదు. అది విజ్ఞానానికి అజ్ఞానానికి మధ్య వారథి. కెరీర్కి అర్థం ‘వృత్తి’ అనే కాదు. ‘బహివ్యత్తు’ అని కూడా. బహివ్యత్తు చక్కగా వుండటం త్రీ, పురుషులకిద్దరికి అవసరమే. నేటి సమాజంలో త్రీకి చదువు చాలా అవసరం. ఎన్నో సమస్యలను తనకు తానే పరిష్కరించుకోగల్లతుంది. తన కాళ్ళపై తాను నిలబడి, ఎటువంటి పరిస్థితులలోనైనా వ్యక్తిత్వంతో జీవించగల్లతుంది. ఇటువంటి సమస్యను ఎదుర్కొనే ఆడపిల్లలు, పెద్దవాళ్ళకి సచ్చజెప్పి విద్య ఆవశ్యకతను తెలిపి వారి భావాలను మార్చాలి. తన బహివ్యత్తుకు సక్రమమైన దారి ఏర్పరచుకోవాలి. అంతేకాని వారి భావాలనే తాము కూడా జీర్ణించుకొని ‘అడపిల్లలకు చదువెందుకుతే’ అనుకుంటూ బ్రతికెయ్యకూడదు.

మనిషి జీవితంలో వర్తమానంకంటే బహివ్యత్తుకు విలువ ఎక్కువ. ఆ బహివ్యత్తుకు పునాదిలాంటి వర్తమానాన్ని సక్రమంగా ప్రోన్ చేసు

కేపాలి. తమ ఆలోచనలకి, అభిరుచులకి, హాషీలకి అనువైన కెరీర్ని, ఒక గమ్మాన్ని ఎంచుకొని దానికోసం కృషి చేయాలి. దాన్ని మనం సాధించగల్లుతామో కేవో యెనీ ఫీరియాడిచీ కాంప్లెక్స్‌తో బాధపడకుండా, దైర్యంతో సాధించాలి. దానికి ప్లైనింగ్ చాలా అవసరం! ఎటుపడితే ఆటు వెళ్ళి గమ్మం చేపడంకన్నా, ఒక నిర్దిష్టమైన మార్గాన్ని ఎంచుకోవడం క్రైయస్క్రూరం.

ఇకపోతే కెరీర్ అంటే చదువు ఒక్కచే ఆనే దురఖిప్రాయంతో చాలామంది వుంటాడ. ఆ ఉద్దేశ్యంతోనే చాలామంది పెద్దవాట్లు పిల్లలను మిగతా ఏ విషయాల జోలికి వెళ్ళనివ్వరు.

పై జంప్ అంటే యిష్టమన్న పిల్లల వాడ్ని “విమిటా గెంతులు చదువు మానేసే, ఆ ఆటలేమిడి” అంటూ కేకలేస్తూ వాళ్ళు అభిరుచుల్ని ఆదిలోనే టుంచేస్తూ వుంటాడ. అలా చేయటం మంచిది కాదు. చదువు జీవితానికి అవసరం. అంతేశాని, చదువే జీవితానికి పరమావధి కాదు.

చపుతులోనే శాకుండా ఇంకా ఎన్నో రంగాలలో రాణించవచ్చు. పేదు ప్రభావులు సంపూదించవచ్చు. ప్రపంచమంతా మెచ్చుకునే ‘రవి నర్స్’ హాస్టల్‌గూడ్యుయేచేమి తాడు. బోల్డైంత డబ్బు, హోదా వుండే యాక్ట్ క్రొంతమందో గ్రాఫ్యూయేట్స్ కాదు. వారి కెరీర్ కేమీ లోపం లేదుకదా! మాండరిన్ శ్రీనివాస్ తండ్రి, సచిన్ దేండూల్క్రె తండ్రి విశ్వాస్ ఆనంద్ తండ్రి-ఇదే విథంగా తమ కొడుకుల్ని నిర్దేశించి వుంటే మనదేశం గొప్ప వ్యక్తుల్ని కోల్పోయి వుండేది కదా!

చిన్నప్పుడు బొమ్మలేనే పిల్లల వ్యక్తిగతలు, ఇల్లంతా పాడుచేస్తున్నావు” అని కేకలేసి నిరుత్సాహపరిచేకంటే, డ్రాయింగ్‌లో ఆతని యప్పాన్ని ప్రోవ్‌ప్రెస్ పొంది పరచటం మేలు అలా చేస్తే జని వ్యత్తులో ఆతనో మంచి కశాకారుడయ్యే అవకశాలున్నాయి కదా! అలా కాకుండా వాడ్ని ఎంతసేహూ కేకలేసి నిరుత్సాహపరిస్తే ఏం బాపుంటుంది? ఇష్టం లేకుండా అమ్మంతంటే, ఇష్టంతో విషం త్రాగటంవలన ఉపయోగమ ఎక్కువ.

బివిష్యత్తుకు బంగారు బాట వేనుకోటానికి ఎమ్ములు, బియ్యేలు

చదవటం ఇక్కణి మాగ్గం కాదు. షనకు వచ్చిన, సప్పిన ఏ బెడ్యులో అయినా పైకి రావచ్చు. ఎన్నో కష్టాలుపడి, ఇల్లు తాకట్టు పెట్టుకొని చది విన ఒక పోస్ట్‌గాట్టుయేట్ కంటే, బెన్ చదిపి టి.వి.లో, వాచ్చులో రిపేరింగ్ చేసుకొని బ్రతికే వ్యక్తే నిట్టింతగా జీవిస్తాడు. దేని ప్రత్యేకత దానిది అన్నట్లుగా ఏ విద్యతోనయినా, ఏ వృత్తితోనయినా మన జీవితాలకు స్క్రమమయిన గమ్యం ఏర్పరచుకోవచ్చు.

మరికొంతమంది పెద్దలు తన శభిరుచులను, హాఫీలనూ పిల్లల పై రుద్దటానికి ప్రయత్నిస్తారు. నాకు తెలిసిన ఒకావిడకు డాన్స్ అంటే ఇష్టం. అది వాళ్ళ అమ్మాయికి నేర్చించాలని చాలా పట్టుడలగా (నేర్చుకోవల్సిన అమ్మాయికి లేనంత పట్టుడలగా) ప్రయత్నిస్తుంది. ప్రొద్దున్నే ఐదుగంటలకే తేపి, సాధన చేయించి ఆ పిల్లని స్వీచ్చ అవి లిన్సీయకుండా, ఇంకా ఏదేదో చేసి కష్టపెట్టి డాన్స్ నేర్చిప్పు వుంటుంది. బక్కపల్గా వుండే ఆ అమ్మాయి అతి కష్టంపైన కాళ్ళిడున్నా నడున్నా వుంటుంది. (బహుళా ఆ అమ్మాయి ఎప్పటికీ మంచి డాస్పర్ కాలేదేమో) అటువంటి పరిస్థితుల్లో ఆ పాప సమయాన్ని వృధాచేసి, ఆడుకునే పాప స్వీచ్చ హరించేసి, ఇష్టం లేనిపని బలవంతంగా చేయించటం వలన, ఆ తల్లి కి వరిగే లాభమేమిచి? ఏమీ వుండదు. తన యిష్టాన్ని కూతురు ద్వారా తీర్చుకుంటున్నాను అన్న సంతృప్తి తప్ప, పాప భవిష్యత్తుకు ఏమీ ప్రయోజనం వుండదు. సమయం శ్రమ వృధా. మరికొంతమంది పెద్దలు, కొన్నిరోజులు డాన్స్, సంగీతమో నేర్చిస్తారు. అది సమాజంలో స్నేహినీ కోసం. “మా అమ్మాయికి పచ్చుంపై డాన్స్ చేసేవరకూ నేర్చించాం. మా అమ్మాయి కృతులవరకు పాడగలదు” అని చెప్పు వుంటారు. ఆ తర్వాత-డాన్స్ మానేసిన ఆ అమ్మాయికి వచ్చు రావటం, నేర్చించిన డానికి డబ్బు వృధా అవటంతప్ప లాభమేమిచి? ఆలా కాకుండా డాన్స్ని, లేదా సంగీతాన్ని తన కెరీర్గా మలచుకొనే ఉద్దేశ్యం వుంటే సాధన చేసినా ఘలితం. ఏ ఆర్ట్ అయినా కెరీర్గా కాకుండా కాల క్లేపానికో, సరదాకో అయితే శ్రమ, అమూల్యమయిన కాలం దండగ. అందుకే ప్రతి వ్యక్తి తన కెరీర్ని, తనే నిర్ణయించుకొని డాని కోసం సనయిన తీరులో కృషి చేయాలి.

శ్రీహాచ శ్రీనివాస్, బొబ్బిలి

తు : నావోక వింత సమస్య సార్! నేను స్వతఃగా పదిమందికి సేవ కేంచాలనే తలంపు కలాడిని. ‘మరఱ మృదంగం’ సినిమా ఘాటింగ్ సమయంలో వాహినీ స్టోడియోలో మీరు డైలాగ్స్ ప్రాసుకుంటున్నప్పుడు పీకు నేను ఒక కరప్రతం కూడా యిచ్చాను. గుర్తుకొచ్చే వుంటుంది. నేను బొబ్బిలిలో చిరంజీవి ఫాన్స్ స్టోర్సించి నేటికి తొమ్మిది సంవత్సరాలు కావ స్టూంది. నా పాకెట్ మనీ (నెలకు మూడు వందల రూపాయలు. సంవత్సరానికి, 3,600/- రూపాయలు)తో చిరంజీవిగారి చిత్రం రీజు రోజు కోలా. హాలం, లిఫ్టు కాట్రికులకు బట్టలు పంచటం, అన్నదానాలు, వేసపిలో మాత్రాలో సించేషన్ తరఫున చలివేంద్రాలు నిర్వహించడం.... ఉత్తమ విద్యార్థికి చిరంజీవిగారి పేరున ప్రతి సంవత్సరం 750/- బహుమతి ప్రధానంలాంటి కార్బూక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నాను. నేను ప్రతి సంవత్సరమూ ఆరువందల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి చిరంజీవిగారి కోసం ముద్రాను వస్తునే వున్నాను. నాకు చిరంజీవిగారి సోదరుడు ప్లట్ చిరంజీవి పి. ఎ. ఆయన శ్రీ చిక్కాల దుర్గభాటు, మేకప్పమాన్ శివగారికి నేను బాగా తెలును. బొబ్బిలిలోని మా “చిరంజీవి ఫాన్స్” నేవా కార్బూక్రమాలు చిరంజీవిగారికి కూడా స్వయంగా చాలాసార్లు తెలిపాను. కానీ ఆయన వాటిని పట్టించుకోలేదు.

చిరంజీవి సోదరుడు శ్రీ నాగేంద్రబాబుగారి వివాహమునకు, నాకు అప్పోనం అందింది. ఆచువందల యాబై రూపాయలతో రాధాకృష్ణుల పాలరాతి విగ్రహం కొని, విజయ శేషమహార్లో వివాహ సందర్భముగా ప్రశ్నం చేశాను. కనీసం ఆ పార్టీల్ని విప్పకుండా ప్రక్కన పడేశారు. మా ఊరు ముద్రాన్సికి 987 కి.మీ. దూరంలో వుంది. ఒక రోజుంతా ప్రయాణంచేసి, ట్రైప్పుకు అంతంత డబ్బులు ఖర్చుచేసి, చిరంజీవిగారిని కలిసి మా ఫాన్స్ నేవా కార్బూక్రమాలు వివరించాలని చూస్తే, ఆయన ముఖావంగా ఉంటారు. దాన్ని చూసి మేము ఎంత బాధపడతామో ఒక్కసారి ఆలోచించండి.

తైదీ నెంబర్ 786 ఘాటింగ్ లో మాత్రం నా చేతిమీద వున్న

‘చిరంజీవి’ అన్న పశ్చిమాట్లు దూసి “ఇంకెప్యుడూ అటాంటి పిచ్చిపనులు చేయకు. నువ్వు బాధపడితే నేను బాధపడినట్టే” అని ఆయన అన్నారు. ఇంతకీ నా సమస్య ఏమిటంచే ’91కి జనవరిలో చిరంజీవిగారి జన్మదినం సందర్శంగా భౌభ్యిలిలో మా శాస్త్ర తరఫున ఉచిత నేత్ర ఇచిరం నిర్విషాంచి వందమంది కంటి రోగులకు ఆపరేషన్లు చేయించాలని సంకల్పించాము. దీనికిగాను విశాఖపట్టణం నుంచి ఇద్దరు కంటి నిపుణులను రప్పించడానికి, రోగులకు కక్కడాలు, మంసులు, మూడు రోజులపాటు భోజన వసతి సౌకర్యాల పర్యవేక్షణకు సుమారు పాతికవేల రూపాయల వరకూ అవుతుంది. మావర్ధకేవలం పదివేలు మాత్రమే వున్నాయి. దీనిపై చిరంజీవిగారు ఎలాంటి సలహా యస్తారోనని ఆశగా ఎదురు చూస్తున్నాము. చిరంజీవిగారితో ఈ విషయంపై పర్యస్తగా మాట్లాడాలని పుంది. ఆ అవకాశం మీరు నాకు కల్పించగలరా? ఆలా కుదరకపోతే మీరీ విషయాన్ని చిరంజీవిగారికి తెలియచేయగలరా?

జ : నా ఉద్దేశ్యంలో చిరంజీవికి ఇలాంటి ఆట్లిగేషన్స్ నెలకు రెండునుంచి మూడువేలవరకూ వస్తూ వుంటాయి. సమస్యను మీవేపునుంచే ఆలోచించారు. కాని, ఎదుటివేపునుంచి ఆలోచించలేదు. ఇదే సమస్య మీలాంటి చాలామందికి వస్తూ వుంటుంది. మీరింత కష్టపడి వ్రాసే చిరంజీవి జవాబు ఎందుకు వ్రాయరు? అన్నారు. అతనికి రోజూ కనీసం వంద ఉత్తరాలు వస్తే ఒకోక్కుడానికి జవాబు రాయడానికి మూడు నిమిషాలు తీసుకుంటే వంద జవాబులకు రాయడానికి అయిదు గంటలు పడుతుంది. అలా ఆలోచించరు మీరు. డెండు నిమిషాతే కదా జవాబు ఎండుకు వ్రాయడు అని ఆలోచిస్తారు.

మీరు చిరంజీవి అభిమానా? బాలకృష్ణ అభిమానా? నాగార్జున అభిమానా? అన్న విషయం ప్రక్కన పెడితే చిరంజీవినే ఈ స్వార్థిగా తీసుకుని నేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నాను అని వ్రాశారు. దేవుడి పేరుతో చాలామంది భక్తులుకూడా ఈ నేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం మన అందరికి తెలిసిందే. ఆయితే ఆ భక్తులెవ్వరూ ఆ కార్యక్రమాలన్నింటికి దేవుడినుంచి సహాయం పొందాలనుకోరు.

గంగలో మనిగితే తమ పాపాలన్నీ పోతాయని మనుగుతారు. ఇది నిజమా? బ్రహ్మా? సమాజంలో ఒక అమ్మాయి ఒక అబ్బాయితో స్నేహం చేయకూడదా? వారిద్దరి మధ్య కేవలం స్నేహమే వున్నా ఆక్రమసంబంధం వుందని ఎందుకు భావిస్తారు? కొద్దిరోజులలో దేవుడు భూమిపై సాఙ్కాత్కారిస్తాడు అని అంటున్నారు. నిజమా? అబద్ధమా? మనుషులకు స్వార్థం, కోపం, ప్రతీకారం మొదలైనవి ఎందుకు వస్తాయి?

నాకు అందరితోనూ మాట్లాడాలని వుంటుంది. కానీ నేను ఎవ్వరితోనూ మాట్లాడలేను. భయంగా వుంటుంది. నేను నా మనసులో వుండే భావాలను ఎవ్వపితోనూ ఖచ్చితముగా చెప్పలేను. మొహమాటపడతాను. ఎవరితోనైనా నా అభిప్రాయాలు చెప్పి, దానిపై వారి అభిప్రాయాలు తెలుసుకోవాలనుకుంటాను. తీరా వారి దగ్గరకు వెళ్ళాడు నేను కనుకోక్కువలనిన విషయాలు మరచిపోతాను. అప్పుడు నాలో నాకు తెలియకుండానే భయం ప్రవేశిస్తుంది. నిశ్శబ్దంగా వుండిపోతాను. నేను ఒకసారి నాకు ‘మెంటల్’ అనుకుంటాను. ఒకవేళ ఇది ఏదైనా జబ్బా? తెలియచేయండి.

జ : వేదాంతసారాన్ని బోధించడానికి వచ్చే మత ప్రవక్తలను, బాభాల్మి అడిగినట్లు మీరు ఒక పది పది హేను అంతర్జాతీయ, సామాజిక, సాంఘిక, మానసిక సమస్యలన్నీ కలిపి అడిగారు. ఒకోక్కుక్కు ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పడానికి దాదాపు ఒకోక్కుక్కు పేజి పడుతుంది. కాబట్టి వాటిని వదిలేసి, మీ సమస్య గురించి మాట్లాడుకుండాం. మీకు అందరితోనూ మాట్లాడాలని వుంది. గానీ భయం అని ప్రాశారు. మీరు పుస్తకాల్మి స్నేహితులుగా చేసుకుంటే మీ ఇంట్టావర్న్-రికర్డ్స్ నెన్నీగా మారి అది మీ క్యాలిఫికేషను ఆవుతుంది.

మాట్లాడతేక మాట్లాడలేకపోవడం వేరు. మాట్లాడగలిగి మాట్లాడక పోవడం వేరు. మొదటిదాన్ని ‘ఇంట్టావర్న్’ అంటారు. రెండోదాన్ని ‘విజర్డ్ నెన్’ అంటారు. మీరు యా రెండోది డెవలవ్ చేసుకోండి.

మీకు మెంటల్ ఏమీలేదు. మానసికంగా మంచి ఆరోగ్యంగానే వున్నారు. కాబట్టి ‘నాకు పిచ్చా?’ అని మీరు ఎక్కువగా ఆలోచించుకోకండి. పిచ్చి ఎక్కుగలదు.

జి. శ్రీనివాసులు ఆచార్య, ప్రోదరాబాద్

ప్ర : నేను ఎన్నో పనులు చేయాలి అని అనుకుంటాను. కానీ ఏదీ ఆచరణలో పెట్టలేను. బైమ్ అంతా వృథాగా గడిపేసున్నాను. ఇలా ఏ పని అయినా వాయిదాలు వేస్తే, ఆ తరువాత భాధపదవలనే వస్తుందని నాకు తెలుసు. ఇంకోసారి యి తప్ప చేయకూడదు అని అనుకుంటాను. కానీ ఆదే తప్ప తిరిగి చేస్తాను. జపాన్ వాళ్ళ మాదిరిగా ఆపని చేయాలని ఎన్నిసార్లు అనుకున్నానో నాకు తెలుసు. కానీ వ్యా! ఎంత చిన్న పని అయినా ఆఖరికి మార్కెట్‌నుంచి కూరగాయలు తేవటం అయినాసరే సరిగ్గా చేయలేను. పదిమందిలో మాట్లాడాలంచే భయం. డేల్ కార్న్‌జీ పుస్తకాలు, 'ఇంహ్రావ్ యువర్ పర్సనాలిటీ' లాంటి పుస్తకాలు చాలా చదివాను. కానీ ఆచరణలో ఏదీ పెట్టలేకపోయాను. నా ఈ సమస్యకు మీరే ఒక పరిష్కారం చెప్పగలరు.

జి : మీరు మీ ప్రశ్నలో రెండు సమస్యలను చెప్పారు మొదచిది-పనులు వాయిదా వేయడం గురించి. రెండు-పదిమందిలో మాట్లాడాలంచే మీకున్న భయం గురించి. మీ రెండో సమస్య గురించి ఇప్పటికే యి శీరికలో యింతకుముందు వివరించాను.

మీరు పనులు వాయిదా వేయడం గురించి చర్చించవలనివనే డేల్ కార్న్‌జీ పుస్తకాలే కాకుండా టేలర్ ‘బైమ్ మానేజ్‌మెంట్’ చదవండి. ఏ పని ఎప్పుడు ఎలా చేయాలన్నది దానిలో వివరంగా ల్రాయిలడి వుంది. మనిషి జీవితంలో రెండు రకాల అభిరుచులు వుంటాయి. ఒకటి మనిషిని కష్టపెట్టే అభిరుచులు, రెండు సంతోషపెట్టేవి. దురదృష్టవూతు సంతోషపెట్టే అభిరుచులేకానీ, ప్రోడక్ట్‌వ్ అభిరుచులు కావు. ఉదాహరణకు డి.వి. చూడటం, ల్ఫెండ్స్‌తో కాలం గడపటం, క్రికెట్ మ్యాచ్‌ల కెళ్ళటం.... లాంటివి మత్తుని కలిగిస్తాయి. వీటికి అలవాటుపడితే బయటపడటం కష్టం. అందుకని నిజంగా కష్టపడేవారు, వారి బైమ్‌లో ఎక్కువ భాగం వీటికి కేటాయించకుండా స్టోన్ చేసుకుంటారు. ఇలా కష్టపడగా, కష్టపడగా ఒక దశ కొచ్చాక కష్టపడటంలో సంతృప్తి, సంతోషం లభిస్తుంది. ఆ సంతృప్తి లభించిన వారందరూ జీవితంలో పైకి వచ్చినవారై వుంటారు. ఉదాహరి

ఒకు రచయిత రాయదం ద్వారా సంతోషం అనుభవిస్తాడు. అలా సంతోషం పొందటం ప్రారంభమయ్యాక స్నేహితులు ప్రార్థికి పిలిచినా లేదా టి. వి. చూడాలన్నా.... అది కేవలం తన రచనలకు దోహదకారి అయ్యే చర్య గానే చూస్తాడు తప్ప ఎక్కువకాలం అలాంటి పనులకు కేటాయించి ఆనందం పొందధానికి ప్రయత్నించడు. గెలువు ఇచ్చిన అంత ఆనందాన్ని ఇలాంటి చోకబారు పనులు ఇవ్వువు అనే సేజీకి వచ్చిన మనిషి ఇంతకు ముందే చెప్పిసట్లు గొప్పవాడై వుంటాడు.

వి. రాము, సారపార

ప్ర : నా వయసు ఇరవై సంవత్సరాలు ఎత్తు ఐదుపాయింట్ ఆరు. నా పర్మాలిటీ బాగానే వుంటుంది. నాకు సినిమాలలో నటించాలనే వుంది. కోద్దిగా నాటికలలో నటించిన అనుభవం కూడా వుంది. కానీ ఏ ఇన్సెస్టీచ్యూటీలోనూ కోచింగ్ తీసుకోలేదు. పెద్ద ఆందగాడినేమి కాకపోయినా మిదియంగా వుంటాను. డబ్బు ఖరు పెట్టడానికి, ఆర్థికముగా బీదవాళి. సినీ పరిశ్రమలో పరిషయస్తులు ఎవరూ లేరు. ఇప్పటికి రెండువేల రూపాయలు ఖరుపెట్టి ప్రౌద్యాబాద్ వారి (....ఎడిట్) ఫిలింస్ సంస్ లీసిన “....ఎడిట్” అనే టి.వి. సింగిల్ ఎపిసోడ్లో నటించాను. ప్రస్తుతము ప్రతిరోజు ‘నూతన నటినటులు కావలెను’ అనే ప్రకటన కోసం పేపర్లు చూస్తున్నాను. ఎవరయినా మంచి ప్రొడ్యూసర్ని కలుఘ్యమనుకుంటున్నాను ఎలా వుంటుంది? ఒకోక్కుసారి ఆకాశానికి నిచ్చేనలు వేస్తున్నానేమో అని వయంగా వుంది. అనలు ఈ నా జీవితాశయము నెరవేరుతుందా? అందుకు మీ సహాయం ఏమయినా వుంటుందా?

జ : ఆంధ్రదేశంలో సుమారు ఐదులక్షలమంది సినిమా పరిశ్రమలో అడుగు పెట్టాలనుకునేవాచ్చు వున్నారు. కానీ ప్రస్తుతం కేవలం ఐదుమండి హిరోలు, ఐదుమంది విలస్తు, ఐదుమంది కమేడియస్తు మాత్రమే సినిరంగాన్ని ఏలుతున్నారు. మీరు. టి.వి.లో సింగిల్ ఎపిసోడ్లో నటించాన్నారు. ఆ నటనను చూసి ఏ ప్రొడ్యూసరు మిమ్మల్ని బుక్ చేసుకోడు. నటినటులు కావాలి అని ప్రకటనలిస్తున్న కుక్కగొడుగుల్లాంటి సంస్కరణ్ణో ఈ మధ్య పుట్టుకొన్నాయి. ఇవన్నీ మీ ఆశను క్యాప్ చేసుకుని మనుగడ సాగిం

చేవే తప్ప మిమ్మల్ని పైకి తేవ.... తేలేవు.... మీరు నటుదిగా పైకి రావా లంచే మద్రాస్ వెళ్లి ప్రాచ్యాసర్లు, దైరెక్టర్లు మొదలయిన వాళ్ళు చుట్టూ తిరిగి వాళ్ళను ఇంజెన్ చెయ్యగలగాలి. అందుకు డబ్బు, స్టోమినా వుండాలి. ప్రస్తుతం మీరున్న పరిస్థితుల్లో అది సాధ్యమా? ఆలోచించండి. మద్రాసులో ఉద్యోగం సంపోదించుకుని ఈ ప్రయత్నం చెయ్యవచ్చు. మీరు నటించిన సింగిల్ ఎపిసోడ్ గురించి ఎంక్వ్యూయిరి చేశాను. ఆ పేరు గలది ఏదీ చూరదర్శన్లో రిజిస్టర్ కాబడతేదు. బహుళ కెమేరాలో క్యాసెట్ పెట్టకుండా, ఫూలింగ్ జరిపినట్లు మిమ్మల్ని మోసంచేసి వుంటారు. అదీగాక దూరదర్శన్లో ప్రసారం అవ్వాలంచే మామూలుగా పెళ్ళిళ్ళకి వాడే క్యాసెట్ వాడరు. దానికి వేరే స్పెషల్ క్యాసెట్సు వుంటాయి. ఖరీదయినవి. మీరు ఆ విధంగా కూడా మోసపోయి వుండ వచ్చు. ఇదే జరిగిన పశ్చంలో మీరు నటించిన ఎపిసోడ్‌ని వి.సి.ఐ.ఆర్.లో చూపించి మీ దగ్గర డబ్బులు వసూలుచేసి వుంటారు వాళ్ళు.

కిరణ్, ప్రైదరాబాద్

ప్ర : సర్! నేను ఇంటర్ చదువుతున్నాను. నాకు గత పరీక్షల్లో 8రె శాతం మార్గులు వచ్చాయి. నేను ఒక సంవత్సరం క్రితం ఒక అభ్యాయ వలలో పడిపోయాను. తరువాత అతని చెడు తిరుగుళ్ళు, అల వాట్లు అన్ని తెలుసుకొన్నాను. అతనికి నచ్చచెప్పడానికి చూశాను విన లేదు. పైగా నా చదువు కూడా దెబ్బలినడం మొదలయ్యాంది. దాంతో అతనితో మాట్లాడటం మానేశాను. వాడి దగ్గర నేను ప్రాసిన ఉత్తరాలు మూడు వున్నాయి. వాటితో వాడేదో చేస్తాడనే భయం కాస్త వుంది. కానీ నామీద హృతి నమ్మకం వుంచిన నా తల్లిదండ్రులను మోసం చేశాను అని నాకు మనశ్శాంతి లేకుండా పోయింది. ఇది జరిగి ఏదు నెలలు అవుటుంది. ఈ మధ్యకాలంలో మా యింటి ముందు వున్న వ్యక్తి ఒకరు, నాతో పరి చయం పెంచుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు. చివరకు మాట్లాడాడు. క్రితం అనుభవం జరిగి వుండటంతో ఇతన్ని డైరెక్టగా అడిగేశాను. ‘నామీద’ అతని ఆభిప్రాయం చెప్పమని, దాంతో అతని ముఖం రంగులు మారింది. ఎక్కుడ లేని సినియరిటీ అతనికి వచ్చి యుహాంటి వాటివల్ల తెరిం పోతుం

దని అపీ ఇవి చెప్పాడు. అంటే ఈ మగవాళ్ళు హరికే ఆడపెల్లలు మాట్లాడినంతనేపు మాట్లాడి ఎంజాయ్యేచేసి తరువాత తమ దారి తాము చూసుకొంటారా?

ఈ ఆలోచనలతో చదువుమీద అసలు కాన్ సెంట్రేట్ చేయలేక పోతున్నాను. ఇదివరకు చదువుతప్ప వేరే లోకం పుండెదికాదు. ఈ ఒక్క సంవత్సరం నా జీవితాన్ని హరిగా అల్ఫకలోలం చేసేసింది. ఇప్పుడు ఆ మగ పురుగులవల్ల నాకి కడ్డు పడ్డింది. (నా తప్ప పుంది. ఒప్పుకొంటాను.) చర్చిలో ఫాదర్కు చెప్పుకున్నట్లు మీకు నా గురించి అంతా చెప్పుకున్నాను. మంచిగా చదువుకొనే కెపాసిటీ, అన్ని పున్న నేను హరిగా మారగలనా? నేను మళ్ళీ ఆ ముందు కిరణ్ ని అవ్వగలనా?

జ : “మగవాళ్ళు హరికే ఆడపెల్లలు మాట్లాడినంతనేపు మాట్లాడి, ఎంజాయ్యేచేసి తమ దోవ తాము చూసుకొంటారా? నిజాయితీగా ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకొంటారా....?” అనే ఆలోచనలు ఇంటర్ చదివే సమయంలో ముఖ్యంగా ఈ వయసులో అనవసరం.

బాల్యంనుండి యవ్వేనంటై వు వెళ్ళిటప్పుడు తనతో అప్పటివరకూ స్నేహిత్తుల్లా పున్న తల్లితండ్రుల్లీ, మిగిలిన కుటుంబమ్మయ్యల్లీ వదిలి కొత్తరకం స్నేహం, కొత్తరకం గుర్తింపుని పిల్లలు కోరుకుంటారు. సాధారణంగా ఆ టైమ్లోనే యిలాంటి పరిచయాలు పెరుగుతూ వుంటాయి. మీరు ఈ రకం ప్రేమనుండి త్వరగా బయటపడ్డారు. జనరల్ గా ప్రేమలో మోసగించబడ్డారు. ఉటమినుంచి బయటపడచానికి యింకో స్నేహం సంపూదించుకుని తమమీద తాము నమ్మకం పెంచుకుంటారు. ఈ తరహా మనస్తత్వం గురించి ‘లేడిస్ హస్టల్’ అనే నవల్లో క్లియర్ గా ప్రాశాను. ఆలా మీరు రెండో అబ్బాయిలో స్నేహం చేశారు. పోతే మీకు కలిగిన మొదటి అనుబంధ దృష్ట్యా మీరు ముందే జాగ్రత్తపడ్డారు. ఉ రకంగా యింత చిన్న వయస్సులో ఇన్ని ఆనుబంధాలను పొందటం, మీరు మానసికంగా పరిపక్వత పొందటానికి సహాయపడింది.

ఇక ఉత్తరాల విషయమంటారా? సాధారణంగా ఈ తరహా కుర్రవాళ్ళు-మీరు ఉత్తరాల గురించి ఎంత భయపడ్డారో- అలాగే వాటిని ఒప్పా

రీత పరచడానికి వాళ్ళు భయపడతారు. కాబట్టి వాటి విషయం మరిచి పోండి.

“నా మీద హృతి నమ్మకం వుంచిన నా తల్లి దండ్రులను మోసం చేశానే అని నాకు మనక్కాంతి లేకుండా పోయింది” అని వ్రాశారు. మీ పేరెంద్స్ మీమీద నమ్మకమంచినది మీ ప్రేమవట్లకాదు. మంచిమార్గులు తెచ్చుకునే వాళ్ళు కూతురి వ్యక్తిత్వం మీద. కాబట్టి పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచనలు దగ్గరకు రానివ్వుక మంచి మార్గులు తెచ్చుకొని ‘మీ వాళ్లు నమ్మకాని’కి న్యాయం చేకూర్చుండి.

“మగ పురుగులు.... నా ఖర్చు.... నన్ను నేను లోకువ చేసు కొన్నాను” అంటూ వ్రాశారు. ప్రతి మనిషికి ఒక సైటి వచ్చాక తల్లి దండ్రుల పరిధి నుంచి బయటపడి తనని గుర్తించే యింకాక స్నేహం కావాలనిపిస్తుంది. అని ముందే చెప్పుడం జరిగింది కదా? దానికి మన వ్యవస్థ ‘పెళ్ళి’ అని ఒక కట్టుబాటు పెట్టింది. కాబట్టి చదువు హృతిఅయి పెళ్ళి చేసుకునే వయస్సు వచ్చేవరకూ అప్రస్తుత విషయాలు (అంచే ఈ మగవాళ్ళంతా ఇంతెనని, కేవలం ఎంజాయ్ మెండ్ కోసమే ఆడవారితో స్నేహం చేస్తారు.... వగయిరాలు) ఆలోచించకండి. అలా కాకుండా మీరు ఈ తరహా ఆలోచనతోనే కాలాన్ని గడిపితే వనిష్యత్తులో మీ విపాహం అయ్యాక కూడా అసంతృప్తి మీలో అలాగే వుంటుంది. చదువుమీద కాన్సన్ ప్రైట్ చేస్తే-అనవసర నిషయాలకు మీరు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వడం తగ్గించి చదువుకు సంబంధించిన అంశాలు ఆలోచించడం ప్రారంభిస్తారు. ఇంటిలిజెంట్ కాబట్టి చదువులో మంచి ఘలితాలు సాధించగలరని నా ప్రగాఢ నమ్మకం.

రాము, ఆస్పరి

ప్ర : నా దగ్గర కొన్ని రచనలు వున్నాయి. వాటిని పోస్టులో పంపితే నిర్మాతగానీ, ఎడిటర్ గానీ రాపి చేసుకొనే ప్రమాదం ఘూంది కదా! నా ప్రేండ్ అంటాడు- ‘ఎవరయినా గెజిటెడ్ ఆఫీసర్ చేత ఈ రచనలు నీవేని సర్టిఫై చేయించు’ అని! ఇది సరయిన పద్ధతినే?

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

జి : సిక్కయంగా కాదు. ఎందుకంచే సర్టిఫై చేస్తూ గెజిషెడ్ ఆఫ్ సర్ ఆ రచనని గలగబా చదివేసి తరువాత తానే కాపీ కొట్టపచ్చ కదా? కాబట్టి ఈ ఆనుమానాలన్నీ వదలి మంచి రచన చేయండి. నిజంగా మీ రచన బావుంచే, మీకే డబ్బిచ్చి, మీచేతే తమకు కావల్సిన విధంగా మరింత బాగా ప్రాయించుకుంచారు నిర్మాతలు. నిర్మాతలుగాని, దర్శకులుగానీ సాధారణంగా కథ 'తమది' అని స్నీక్-న్మీద వేసుకోవదం తక్కువ!

పి. రాధాకృష్ణ, టి. నగర్

ప్ర : సార్! నేను చాలా బీదవాడిని. తండ్రిలేదు. పన్నెండు సంవత్సరాలు మా అమ్మ కష్టపడి ఒక ప్రెస్సులో కంపోజిటర్ గా వుండి సన్న పెంచింది. ప్రెస్సులో నిల్చుని ఆవిడ ఆరోగ్యం దెబ్బతింది. ఆప రేషన్ చేయాలని దానికి పదివేలు ఖర్చుతుందని డాక్టర్లు చెప్పారు. ఖర్చుకి భయపడి, నగలన్నీ తాకట్టు పెట్టి, మందులతో సరిపెట్టాము. కానీ ఆమె యిక పనిచేయశేదు. బారము నామీద పదటంతో పదవ తరగతి చదువుతో ఆపేసి ప్రోద్దున పేపరు వేయడము, పాలు యివ్వటము, తరువాత కొరియర్ లో పనిచేస్తున్నాను. సాయంత్రంపూట టూషన్ చెపుతున్నాను. ఇంత పనిచేసి యింటికొచ్చి యింటిపని కూడా నేనే చేస్తున్నాను. మొత్తం అంతా కలిపి రు. 690/- వస్తుంది. దీంట్లోనే మేము వడ్డికట్టాలి. ఆమ్మకు మందులు కొనాలి. డబ్బ అసలు సరిపోవదంలేదు. ఒక్కుక్కసారి ఆత్మహత్య కూడా చేసుకుండామని ఆనిపిస్తుంది. మీకింకో విషయం కూడా చెప్పాలి. చిరంజివిగారు మాకు దూరపు బంధువులవుతారు. ఒకసారి ఆయన ఇంటికెళ్ళి తిరిగొచ్చేశాను. మనసాప్పలేదు. నేనేం చేయను. నాకు ఆమ్మ తప్ప ఎవ్వరూ లేదు. రాత్రిష్ను బాగా దుఃఖం వస్తుంది.

జి : ఆత్మహత్య చేసుకోవటం వల్ల మీ తల్లిని మీరు కష్టాల్లోకి తోసేస్తున్నారు. ఆ విషయం ఆలోచించారా? ఒక అనాధగా ఆమె భావిజీవితం ఎంతో నరకయాతన ఆనుభవిస్తుంది. మీరు ఘోషిస్తే ఈ ఆలోచన మీ మనసులోకి రానివ్వరు.

మీరు చాలామంది కుర్రాళ్ళూ కాకుండా బాగా కష్టపడుతున్నారు. ఇంత చిన్న వయసులో మిగతా కుర్రవాళ్ళు ఆనందించే నుఖాలు వదులు

కొని, ఒక కర్తవ్యం నిర్వహిస్తున్నారు. కష్టపడి పనిచేసేవారికి ఎల్లప్పుడూ కష్టాలుండవు. ఏదో అద్భుతం జరుగుతుందని నేననను కాని, మంచి మాత్రం జరుగుతుంది.

మీ ఆత్మాఖిమానం మెచ్చుకోతగినది. మీ ఉత్తరాన్ని చిరంజీవికి చూపించాను. మీరు చెప్పినదంతా నిజమైన పడుంలో తను మీకు తప్పక సహాయం చేస్తానన్నారు. ఇది కేవలం మీకు ఆయన బంధువయినందువల్ల చేస్తున్న సహాయంకాదు, ఒక సమస్యనీ ఎదురోగ్నవడాని కోసం మీరు పడుతున్న శ్రమని, సిన్నియారిచీని చూసి.... కాబట్టి వీలయితే ఆయన్ని మీరు కలుసుకోండి.

ఎన్. శుభ, పితాపురం

ప్ర: నాకు లెక్కలంటే భయం. ఎంత చేసినా గుర్తుంచుకోలేను. ఎంతోమందిని దీని గురించి అడిగాను. ‘పైర్ చెయ్య’ అనేవారేగాని సరయిన మార్గం చూపించినవారు తేరు. ఈ లెక్కల భయాన్ని నేను నాతోచి వారు కొందరిలో కూడా చూశాను. గణితాన్ని సునాయాసంగా భయం తేలుండా చేయడానికి మార్గం చెప్పండి.

జి : పరీక్షలు పాసవటం రెండు రకాలు. విషయాన్ని బట్టిపట్టడం ఒక పద్ధతి. తారిగ్నక జ్ఞానం ఉపయోగించి సమాధానాన్ని, చిన్న చిన్న పాయింట్స్గా విడగొట్టి ఆ పాయింట్స్ గుర్తు పెట్టుకొని పరీక్షపట్లో విశదికరించటం రెండవ పద్ధతి.

గణితంలో—ఆన్సర్ అనే గమ్యం చేరుకోవటానికి— తారిగ్నకంగా ఆలోచించి (అలా ఆలోచించటానికి మీకు తెలిసిన సూత్రాలను ఉపయోగించుకోవడం) మంచి పద్ధతి. సూత్రాలను మాత్రం రోజు సుప్రభాతం లాగా చదువుకోవలసిందే. జీవితంలో పైకొచ్చినవారు చాలామంది లెక్కలలో మంచి మార్గలు సాధించినవారే.

కె. పద్మావతి, విజయవాడ

ప్ర: నేను పదవ తరగతి నుండి పదవ తరగతి వరకూ రెసిడెన్సీ య్యా న్యూగ్రేట్లో చదివేదాన్ని. నాకు బయటప్రపంచంలో ఎలాగుండాలో,

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

ఒక సార్ యింటికి వెళ్లించాలికి కూడా తలము. మో అత్తయ్య అందించి పెట్టి పెన్న బుయ్యశ్వన్ చెప్పించుకునేది. నేను లోదు వెళ్లి దాన్ని, ఒకరోజు సార్ నన్ను, “సీవు నన్ను ప్రేమిస్తావా?” అని అడిగారు. నేను సమాధానం చెప్పలేదు. ఆ తరువాత అతను నాతో ఎక్కువగా మాట్లాడతేదు. నేను బాధపడి అతని ట్యూటోరియల్స్కు ‘ఐ అవ్వు’ అని ఉత్తరం ప్రాశాను. కానీ యిప్పుడు ఏమి చేయాలో తోచటులేదు. అతను ట.కె. చేశాక నాకు అతన్ని ప్రేమించాలని లేదు. అతను నాతో సరిగ్గా వుంటాడనే నమ్మకంలేదు.

నేను శలవ్వలో మా ఆత్తయ్య ఊరు వెళ్లాను. మా ఆత్తయ్య యింట్లో చాలామంది అబ్బాయిలు రూమ్ తీసుకుని వుండేవారు. ఒకరోజు నేను, మా పిన్ని సినిమాకు వెళ్లాలనుకొన్నాము. నేను చూడాలనుకున్న సినిమా మా పిన్ని చూసింది. అందువల్ల వేరే సినిమాకు వెళ్లింది. నాతో పాటు రూమ్లో ఒకబ్బాయి లోదు వచ్చాడు. నేను ఆ అబ్బాయి సినిమాకు వెళ్లాము. సినిమాహాలులో ప్రక్క ప్రక్కనే కూర్చున్నాము. అతడు నా చెయ్యి సట్టుకున్నాడు. నేను ఏమీ అసలైకపోయాను. అతడు లెటర్ ప్రాయమని అడ్రస్ యిచ్చాడు. నేను ప్రాస్తానని చెప్పి, ప్రాయిందు. నేను ఎవరితోనైనా లొందరగా మాట్లాడలేను. వారు నాతో క్లోట్జ్ గా మాట్లాడితే నేను మాట్లాడతాను. వారు నన్ను వేరేగా అర్థం చేసుకొంటారు. నాకు ప్రస్తుతం ఎవ్వరిసి ప్రేమించాలని లేదు. హాయిగా చదువుకొని, మంచి ఉద్దోగం నచ్చిన తరువాత ఎవరినైనా ప్రేమించి పెద్దల యిష్టప్రకారం పెళ్లి చేసుకొండాం అనుకొంటున్నాను. ఏ విషయాన్ని అయినా సూచిగా చెప్పాలంటే ఏం చెయ్యాలి? నేను ఎవరితోనైనా క్లోట్జ్ గా వుంటే వారితో కొద్దిరోజుల తరువాత ఎడిపోతాను. ఎవ్వరితోనూ ఎక్కువరోజులు ప్రాండ్ షివ్ చెయ్యలేను. మీరు సలహా యిన్నే నేను తప్పకుండా చదువుకొని మంచి మార్గులతో పాసయి మంచి ఉద్దోగం. సంపాదించుకొని, మీ పేరు అందరికి చెప్పుకొంటాను.

జ : బాగా చదువుకొని మంచి మార్గులతో పాసవటానికి వేరే సలహా ఏముంది? సాధారణంగా ప్రాండ్షివ్ మొదలయినపుడు మనలోని

మంచి గుణాతే బయట పెట్టుకుంటాము. నెమ్ముడిగా లోపాలు తెలుస్తాయి. విడిపోవాలనిపిస్తుంది. కాబట్టి పరిచయమైనాక కొన్నాళ్ళవరకు మీది క్లోజ్ వ్రెండ్‌ఫివ్ అనుకోకపోవటం మంచిది. ప్రతి మనిషికి ఒక 'పికగ్నిషన్' కావాలని వుంటుంది. ఈ స్నేహాలు అనేవి మనల్ని అవతలవాడు రిక గైన్ చేస్తున్నాడు అన్న యిగో సాటిస్టిషన్స్. మీరు అవతలవాళ్ళ దగ్గర గుర్తింపబడాలనే కోరిక వుండి వుండవచ్చు. అందుకే మొదట క్లోజ్గా దగ్గరె తరువాత లోపాలు తెలిశాక దూరమైపోతున్నారు. ఇక మీట్యూషన్ మాప్టారు విషయానికి ఇది సినిమాల ప్రభావం-హీరో అడగ్గానే హీరోయిన్ 'నో' అపడం-యింటర్వెల్ బైమ్సికి హీరో ప్రేమని ఆమె అంగీకరించటం. ఇదే మీ విషయంలో జరిగింది. ముందు అడగడం ఆ తరువాత వోనంగా వుండటం వలన అమ్మాయిలే తమను వెదుకుంటూ వస్తారనేది మగవాళ్ళ బెక్కిక. మీ అక్రూయ్యతో ఈ విషయం చెప్పండి. ఆయన ఈవిడను కూడా 'ఐ లవ్ యూ' అన్నాడేమో కనుకోక్కండి. అలాటి వార్త తెలిసే కంగారువడకండి. అతనికి పెళ్ళవకుండా వుంచే మీ పెద్దవాళ్ళకూ మీ అక్రూయ్య చెబుతుంది.

రంగనాయకి, హైద్రాబాద్

ప్ర : నాకు రవయిత్రి కావాలని వుంది. కానీ ఎన్ని రచనలు పంపినా ప్రమరణ కావటం లేదు. ప్రతికల్లో పదుతూన్న ప్రస్తుత కథల కన్నా ఎంతో మెరుగు.

జ : అని మీరు అనుకుంటూ వుండి వుండవచ్చు. ఎడిటర్ అలా అనుకోవాలి కదా! ఆగండి.... మీరు వెంటనే అడగబోయే ప్రశ్నలుకూడా తెలుసు. 'మేము వంపినవస్తీ అసలు ఎడిటర్ చదువుతారా?' పేరున్న వాళ్ళయితే చదవకుండానే వేసుకొంటారు కదా'.... ఇలాంటి అనుష్ఠానాలకి తావివ్వుకండి. ఈ సంశయాలు మీలో సృజనాత్మకకశ్ క్రిని తల్గువచేస్తాయి. మంచి కథని ఏ ఎడిటరూ వదులుకోడు.

కె. రమేష్, వరంగల్

ప్ర : సినిమాలలో హీరో వెనకాల డాన్స్ చేసే బృందంలో చేరా

మిమ్మల్ని మీరు గెలఫగలరు

లని పుంది. దానికేం చేయాలో చెప్పగలరు. అలాగే దర్శకుడు కావాలంచే ఏమి చేయాలి?

జః మొదటిదానికి మద్రాసులో దాన్ని అసిసైంట్సుగా పేరునమోదు చేయించుకోవాలి. తరువాత ప్రముఖ నాట్య దర్శకుల ప్రాపకం కోసం ప్రాకులాడాలి. అన్ని బీకన్నా ముఖ్యంగా మీకు నృత్యం వచ్చి వుండాలి.

ఇక మీరు దర్శకుడిగా అవ్యాలంచే, మరో పెద్ద దర్శకుడి దగ్గర క్లావ్ అసిసైంట్సుగాను, అసిసైంట్ డైరక్టర్ గాను కొన్ని సంవత్సరాలపాటు పని చేయాలి. దాదాపు మొదటి సంవత్సరం భీగా చేయాల్సి వుంటుంది. అప్రెంటిస్షిప్స్ లో అన్నమాట! తరువాత అసోసియేట్ డైరక్టర్ గాను, ఆ తరువాత మీలో ప్రతిబుబ్భి వో-డైరక్టర్ గాను ప్రమోట్ చేయబడతారు. అప్పుడు నిర్మాతలకి మీ మీద నమ్మకం వుంచే దర్శకత్వం చాన్ని వుంటుంది. ప్రస్తుతం ఆగ్ర దర్శకుల దగ్గర ఖాళీలు లేవు. అందువల్ల ఆ ప్రయత్నాన్ని నేసి, టైమ్ వేస్టు చేసుకోకండి. మీకు బాగా తెలిసిన నిర్మాత ఎవరయినా వుంచే, దర్శకుడితో నిమిత్తం లేకుండా ఒక పిక్చర్ కి అబ్బర్వీ రుగా పనిచేసి, రెండో పిక్చర్ కి స్టోయంగా మీరే దర్శకత్వం చేపట్టే పీలు వుంటుంది. అయితే ఈ ప్యార్ట్ కట్ లో ఆ నిర్మాత మూడో పిక్చర్ తీయబే నంతగా నష్టపోయే ప్రమాదం వుంది.

ఖ. శ్రీధర్ సాహ్ మి, గజ్యాల్

ప్ర: నేనొక వీడియో ఫిల్మ్ తీయాలనుకొంటున్నాను హూర్ వివరాలు తెలుపగలరు.

జః రెండు గంటల వీడియో ఫిల్మ్ల తాలూకు స్ట్రిక్చప్పలను దూరదర్శన్ ప్రస్తుతం అంగీకరించతేదు. రెండు సంవత్సరాల వరకు అంగీకరించకపోవచ్చు. ఆ తరువాత ప్రకటన వస్తుంది- వేచి చూడంది.

ఈ లోపులో మీరు స్వంత వీడియోఫిల్మ్ తీయదల్చుకొంచే, దానికి ఎంత ఖర్చువుతుందో లెక్క కట్టిండి. వివిధ ప్రకటన సంస్థలనుంచీ అడ్వెర్టైజ్ మెంట్లు సంపాదించండి. మన వీడియో సినిమాలో వేస్తారే ఆ రకంగా అన్నమాట! ఆ తరువాత మీరు వీడియోఫిల్మ్ తీసి, వీదయినా

విజ్ఞానికి, (కిరణ్, అంజలి, బాంబినో వగైరా) ఆమ్మటంకోసం కమీషన్ ప్రాతిపదికపై యివ్వచ్చు....వారు ఒప్పుకుంటే, ప్రకటనల మీద వచ్చే ఆదాయం మీ ఖర్చుకి సరిపోతే, ఆమ్మకం మీద వచ్చే ఆదాయం మీకు లాభంగా మిగులుతుంది.

**సిహెచ్. సత్యనారాయణ, నిడమానూరు
కొంపల్లి హరి శ్రీనివాస్, హైదరాబాద్**

ప్ర: కొంతమంది ఎంత ప్రయత్నించినా ఫలితం శాస్యంగానే ఫలంటుంది. కొంతమందికి అప్రయత్నంగానే సకల సంపదాలు ఒనగూడు తూంటవి. ఇలా జరగటం వారి వారి జాతకం అంటారు. అసలు జాతకాలు, జ్యోతిషం, వాస్తుశాంచీపి వున్నాయా?

జ: ఉన్నవని కొందరంటారు, లేవని కొందరంటారు. (అది నాకు తెలుసు. 'మీ అభిప్రాయం ఏమిచో చెప్పండి'- అని మీరు ప్రశ్నిస్తారని నాకు తెలుసు! చివర్లో చెబుతాను ఆ విషయం.)

జాతకాలు, జ్యోతిషం, వాస్తు మొదలైనవి వున్నవని వాదించేవారు గాలి కనపడుతుందా? ఆత్మ కనపడుతుందా? నీకు కనపడినదంతా అవాస్తవమేనా? అని గదిస్తారు.

జ్యోతిషం మీద నమ్మకం లేనివారు 'వీడి- నాకు చెప్పమనండి. చూద్దాం' అని వాదిస్తారు. 'రాటీవ్గాంధీ మరణం ముందే ఎందుకు చెప్ప తేదు ఈ జ్యోతిషమ్మలు' అని హేళన చేస్తారు. ఆరచేయి ముడుచుకోవటానికి అనుగుణంగా ఏర్పడిన గితలే హాస్తరేఖలు అని తరిగ్గస్తారు.

'ఎందరో విద్యాంసులు, వండితులు, మేధావులు ఎంతో సమయాన్ని వెచ్చించి, మేఘస్ని రంగరిచ్చి, రూపొందించిన శాత్రుం హాస్తసాముద్రికం. కొందరు మూర్ఖులు హేళన చేయటం వలన దీని ప్రాముఖ్యత తగ్గదంటారు వీరు. మనిషి మానసికంగా బలహీనుడు అయినప్పుడు యిం వాస్తుత్తీసు, జ్యోతిషమ్మలనీ నమ్ముతాడు. దాన్ని వాట్ను అందంగా క్యామ్ చేసు కొంటారు' అనంటారు వాట్ను.

గ్రహాల చలనం మనిషిమీద కలుగచేసే ప్రభావం గురించి వార ఫలాలు | వాస్తారు కొందరు. శాత్రుం తరక్కేనా అన్న చర్చలు ఇరువుతారు ప్రతికల్లో మరికొందరు. ఒక విషయాన్ని మాత్రం ఎవరూ కాదనలేరు.

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

జాతకము, జ్యోతిష్ముము కరెక్టుయితే మనిషి భవిష్యత్తు ఎలా వుండాలో అది ముందే “నిర్దేశించి” వుంటుంది. దాన్ని ఎవ్వరూ మార్పు లేదు. జాతకము, జ్యోతిష్ముము కరెక్టు కాకపోతే ఆసలు గొడవే లేదు. చేతులూ, జాతకాలు మాపించి మన జాతకాలు తెలుసుకోవటంవల్ల వచ్చే లాటం ఏ మాత్రమూ లేదు, మానసిక సంతృప్తి తప్ప! వారఫలాలు వివిధ మాసప్రతికులలో చదవటం వలన కలిగే మానసిక సంతృప్తి అలాంటిదే. ‘మంగళవారంనాడు ప్రయాణాలు మానుకోండి’ అని వారఫలాల్లో వ్రాసి వుండి, ఆ మాగళవారమే మన మరణం ఒక జాతకంలో వ్రాసి పెట్టబడి వుండినట్టుయితే మనం మంగళవారంనాడు తప్పక ప్రయాణం చేసి చస్తాం! (జాతకము, వారఫలము కరెక్టుయిన పక్షంలో)

కాబట్టి మన భవిష్యత్తు ఎలా వుంటుందో, మన జాతకాలు దేవుడు ఎలా వ్రాశాఓ అని మధుసపదకుండా విజయంకోసం మనం ఎంత కష్టపడ దామని ఆలోచించే మనిషి జీవితాన్ని, జాతకాన్ని దేవుడు తప్పక బాగా వ్రాసే వుంటాడు. ఈశాన్యంవేపు గోద కూలగొట్టడంకన్నా నైరుతివేపు గోద లేపటం అభివృద్ధికి నిదర్శనం అని నమ్మే మనిషి వాదోపవాదాలతో సమయాన్ని వృధా చేసుకోదు.

యన్. శ్రీనివాసరావు, (ఊరి పేరు లేదు)

ప్ర: నా అభిరుచులస్నీ మీకు వ్రాస్తున్నాను. జాగ్రత్తగా చదివితే నావస్నీ ప్రత్యేకమయిన అభిరుచులుగా మీరు గుర్తిస్తారు. బి.కామ్. పాస య్యాను. ఉద్యోగం కోసం ఎన్నో పరీక్షలు వ్రాసాం. ఘలితం లేదు. డబ్బులు పెట్టి కొనుక్కుని ‘విజయా మిల్క్ గ్రు’ తాగాలని కోరిక. కానీ ఎవరిని చేయ సాచి అదగను. నాకు చిన్నప్పటినుంచి హోర్స్‌వర్గు అంటే యిష్టం. నా జీవితాలో నాకు తృప్తి లేదు. చిన్నప్పుడు కష్టపడితే పెద్ద అయ్యాక నుఫదతారు అంటారు. నేను చిన్నప్పటినుంచీ కష్టపడుతూనే వున్నా.

జ: అని మీరనుకొంటున్నారు. కానీ అది నిజం కాదేమో అనిపి స్తుంది. మీ తల్లిదండ్రులు మీకు తిండికీ, చదువుకీ డబ్బులు పంపుతున్నా

మీరు విజయ మిల్క్‌లో స్టేవర్డ్ పాలు తాగాలనే కోరికని ‘అందని’ కోరి కగా వూహించుకొని ఆ డబ్బులు పొదుపు చేయటం ద్వారా మీ తల్లి దండ్రు లకి ఏదో పొదుపు చేస్తున్నానన్న భ్రాంతిలో ఉన్నారు. చేయి సాచి ఆద గకపోవటం మీ గొప్పతనంగా భావిస్తున్నారు. ఇదంతా కాకుండా మీరే చిన్న పాట్ల టైంచేస్ (ప్రైవేట్లు చెప్పటం లాంటివి) కాస్టో కూస్టో డబ్బు సంపాదించి వుంచే, కనీసం వారానికోసారి స్టేవర్డ్ మిల్క్ తాగగలిగి వుండేవారు. అంతకున్న ముఖ్యంగా చిన్న వయసులో డబ్బు సంపాదించ టంలో వుండే ఆసందం మీకు తెలుస్తూ వుండేది. మీ నాలుగు పేసీల ఉత్తరంలో మెలంభలీ ఆప్పుడు లేకపోయి వుండేది.

మీ అభిషాన నచి జయలలిత అని వ్రాస్తూ, మీవస్తీ ప్రత్యేకమైన అభిషానులుగా అభివర్షించుకొన్నారు. మీ అలిమాని జయలలిత అయినా, చిరంజివి అయినా ఆదేమీ ప్రత్యేకత కాదు కొన్ని అభిదుషులు మనకి మాననికమైన సంతృప్తినిస్తాయి. కొన్ని అభిరుచులు మన మనావికాసానికి తోడ్పడుతాయి. తలుపులన్నీ వేసుకొని బ్రెక్ డాన్స్ చేయటం మొదటి రకం. వయసుతోపాటు పెరిగే అభిరుచి కాదది! దానివల్ల మీ భావి జీవి తంలో ఏ లాభము వుండదు కూడా. వుస్తుకాలు చదవటం, చిత్రలేఖనం మొదలైనవి రెండో రకం.

మీరు చిన్నప్పటినుంచి కష్టపడుతూనే వచ్చానన్నారు. ఈ ఆలో చన మీకు గొప్ప సంతోషాన్ని ఇస్తూ వుండివుండవచ్చు. కనీ హోటళ్లో కప్పులు కడుగుతూ, స్టోట్ ఫారంమీద పడుకునే కుర్రవాళ్లని గమనించండి. మీ కష్టపు సాందర్భ ఎంత ఎక్కువైగిదో మీకే తెలుస్తంది. మీకు ఇప్పటికీ సంతృప్తి లేకపోవటానికి కారణం- మీ భావనా లోకాల్టో మీ బల హీనతల్ని గొప్పవిగా వూహించేసుకోవటం మరొవేవు వాటి పెశుదనం మీకు తెలియటం.

బ్రితుకున్నంతకాలం జీవితం ఆయపోదు. ఐసెన్ వోవర్ గొప్ప పుట్టబాల్ సైయర్ ఆవుదామనుకున్నాడు. మోకాలుకి దెబ్బ తగిలి చివరి దశలో అట మానేయవలని వచ్చింది. తర్వాత అమెరికా ప్రెసిడెంట్ అయ్యాడు. అంతేకానీ కృంగిపోతేదు. కాబట్టి ఇప్పటినుంచి నిర్ణితమైన మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

వ్యక్తిగ్రం పెంచుకోవడానికి ప్రయత్నించండి. ప్రముఖుల జీవితచరిత్రలు చదవటం ప్రారంభించండి. మైకెల్ జాక్సన్‌లా డాన్స్ చేయటం సరే.... ఈ మధ్య అతనిమీద ఒక వుస్తకం రిలీజియింది. ఏ స్థితినుంచి అతనీ స్థితికి వచ్చాడో చెప్పే వుస్తకం- డాన్స్ చదవండి.

సంతృప్తి అనేది ఎక్కుడో తేదు.... మన కళలోనే వుంది చూడ గలిగితే.

క. వి. నరసింహమూర్తి, భిమవరం

ప్ర : శ్రీ యండమూర్తి వీరేంద్రసాహ్యగారికి మహాత్మాగాంధీ (పునర్జన్మించిన) ప్రాయునది-

నేను హర్షజన్మన్తో మహాత్మాగాంధీనని తెలియజేయటకు సంతోషించున్నాను. గాగధీ నా వయసులో అచ్చం నాలా వుండేవారు. ఫోటోలు ఈ ఉత్తరంలో జతపరుచున్నాము.

హర్షజన్మన్తో స్వాతంత్యం తెచ్చినట్లుగా ఈ జన్మలో పేదరికాన్ని నిర్మాలించాలని నా ఆశ. ప్రస్తుతం తిలక్, గోఖలే లాంటి గురువులు నాకు లేరు. నెహ్రూ, పటేల్ లాంటి శిష్యులు లేరు. ఈ సమాజం రాజ్యఘాట్లో నా సమాధి కిస్తున్న విలువను, మళ్ళీ పుట్టిన నాకు యివ్వటం లేదు. నాిద్దరు కూతుక్కు వారికి విపాహం చేయాలి. జాతిపితనయిన నేను రాజకీయాల్లో పాగ్లొనాలంబే ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేయాలి.

మీరు బాలకృష్ణతోగాని, కృష్ణగారితో కాని చెప్పి వదిలక్షలు సహాయ మిప్పించవలెను. ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసి, ఆ డబ్బుతో ఒక ఆశ్రమం నిర్వహిస్తాను. నేను భవిష్యత్తులో ప్రధానమంత్రి కాకపోయినా అంత స్థితికి ఎదగగలను. అప్పుడు వడ్డితో కలిపి మీ డబ్బు మీకిచ్చేస్తాను. నాకు డబ్బు, అధికారం-లేకపోవటం వలన నన్నెవరూ గుర్తించటంలేదు.

జ : మన ఆధిప్రాయాలు సమాజానికి నవ్వు గౌలిపించేవిగా వుంచే వాటిని మనం ఎంత గాఢంగా నమ్మినా సరే. అవసరమైతే తప్ప వాటిని బయటకు వెల్లడి చేయకపోవటమే మంచిది. మీ సమస్యన్ని రెండు రకాలుగా పరిశీలించాం.

మీరు గాంధీ అని ఒక కోణంలో మీరు గాంధీ కాదు అని మరో కోణంలో

మీరు గాంధీ కాకపోయిన పక్షంలో, గాంధీ అనుకోవటం వల్ల మీకు నిరంతర వ్యాధ (....అయ్యా దేశానికి ఏమీ చేయలేక పోతున్నానే అని) తప్ప ఏం సంతోషం మిగులుతుంది? ఆత్మల గురించి, వున్నర్నస్తుల గురించి, నమ్మని వ్యక్తులు మీకు అల్లుచ్చుగా వచ్చారనుకోండి, “గాంధీ గాలిని అడిగి పండక్కి ఒక సూక్షుటర్లు పంపమను కొంపదీసి రాట్చుం పంపిస్తారేమో” అని మీ అల్లుచ్చు మీ కూతుళ్ళని దెప్పిపోడిచే ప్రమాదం ఘంచి. ఇలా నిరంతరం మీ చుట్టూ వున్నవాట్ను మిమ్మల్ని పరోక్షంగా ఎగ తాళి చేస్తూ మీ వాళ్ళుమందు మాట్లాడతారు. మీరు గాంధీ కాకపోయిన పక్షంలో, ఆ బ్రాంతినుంచి బయటపడటానికి మీకు కొంత తర్వాత ఉపయోగపడుతుంది. మీ పుట్టుకకీ, గాంధీగారి మరణానికి మధ్యకాలంలో ఆయన (మీ) ఆత్మ ఎక్కువ తిరిగింది? ముపైవీళ్ళ వయసులో మీరూ గాంధీగారు ఒకేలా వుండటం ఒక గ్రంథినా లేక యింకేమైనా బుజువులు వున్నాయా? గాంధీగారూ వున్నవాళ్ళు వందలమంది పుండవచ్చు. అందరూ గాంధీగారి వున్నర్నస్తులు కాలేరు కదా. అదీగాక, ఒక వ్యక్తి వున్నర్నస్తు నిచ్చినప్పుడు ఆదే ఆకృతి వస్తుంది అని మీరు నమ్మినట్టుయితే అందరూ ఆలెగ్గాండరూ, శివాజీ, సైహుణి, హిట్లర్ లాంటిహాళ్ళు ప్రపంచంలో కన పడాలి కదా - ఎవరూ లేరే? అన్న ప్రశ్నలు వేసుకోండి.

ఇంటి తర్వాత మీరు మీ భావనా లోకంలోంచి బయటపడటానికి ప్రయత్నించండి. మీరు నిజంగా గాంధీ అయినా సరే. ఆ భావంలోంచి బయటకొస్తే కొన్ని లాభాలున్నాయి. అవేమిటో కింద వివరిస్తాను.

మీరు నిజంగా గాంధీయే అనుకోండి. గాంధీగారు స్వాతంత్ర్యం కోసం బాలకృష్ణనిగానీ, కృష్ణనుగానీ అప్పు అడగలేదు. తన లాయరు ప్రాక్టీసు (ఉద్యోగం) గురించి ఆలోచించలేదు. అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా మీలాగా తాను ప్రధానమంత్రి అయ్యేటంత ఉన్నత స్థితికి ఎదగలేదు. అన్న ఆలోచనలో పని ప్రారంభించలేదు.

జాతిని పునర్వ్యంచటానికి పదిలభల ఆశయం అవసరం లేదు. మీరు మీరుగా నడుం కట్టండి. గాంధీ దఖిల ఆఫ్రికా నుంచి ప్రారంభించి నట్టు మీరు మీ భీమవరం నుంచి సంస్కరణలు చిన్న ఎత్తుతో ప్రారంభించండి. మీ ఆశయం సఫలికృతమయి మీరు మరో జాతిపిత అయితే, అప్పుడు అశేష భారత ప్రజల్ని ఉద్దేశించి మీరు చెప్పాచ్చు—

“నా చిన్నమ్మడు నేను గాంధీనస్న భావం ఈ రోజు నన్నస్తితికి తీసుకొచ్చింది. నా భావం తప్పే కాదో కానీ నా కష్టం మాత్రం అనత్యం కాదు. అప్పటి నా భావానికి- ఇప్పుడు శిరసువంచి సమస్కరిస్తున్నాను” మీరలా చెప్పగలిగిన రోజు జనం మీకు జేజేలు పలుకుతారు.

ఖ. రమేష్, తిరువెంగళాయిపల్లి

ప్ర : నేను పదవతరగతి చదువుతున్నాను. నేను ఒకమ్మాయిని వ్రేషించాను. ఒక సస్పెన్సు పద్ధతిలో ఆమె మరణించింది. ఆమె ఆత్మకు శాంతి రావటం కోసం నేను ఒక నవల ప్రాద్యమనుకొంటున్నాను. మీ సలవో ఏమిటి?

జి : పదివోనేళ్ళ వయసులో ప్రియరాలి మరణాన్ని సస్పెన్సు పద్ధతిలో మీరు ప్రాన్తే, ఒక ఆత్మ సంతోషిస్తుందేమో కానీ, బ్రిలింగ్ చాలా ఆత్మలు ఛోభిస్తాయి. కాబట్టి.... వద్దు.

గంగాధరం, నాగాయలంక

ప్ర : నేను, నా స్నేహితుడు కలిసి నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం వ్యాపారం ప్రారంభించాం. అప్పటికి పదవోరు సంవత్సరాలనుంచి మేము ప్రాణస్నేహితులం. ఏ రాతకోతలు, అగ్రిచెంట్లు లేకుండా మేము వ్యాపారం కొనసాగిస్తున్నాం. కానీ, గత ఏడాదినుంచి మా మధ్య చిన్న చిన్న సమస్యలు, అభిప్రాయభేదాలు మొదలయ్యాయి. ఆవి రోజురోజుకి పెద్ద వఫుతున్నాయి. నాకు డబ్బుపోయినా ఘరవాలేదుగాని, స్నేహం పోవడం బాధగా వుంది. నా స్నేహితుడు పూర్వంలా యిప్పుడు వుండడంలేదు. ఆతనిలా ఎందుకు మారాదో నా కర్చుం కావటంలేదు. వ్యాపారం మొత్తం

నేనే చూసుకుంటాను. బహుళా మోసం చేస్తున్నాననే భావన అతసీకి వున్న ట్లుంది. ఈ సమస్యకి పరిష్కారం ఏమిటి?

జి : స్నేహం అనేది లిట్టున్ పేపర్ లాంటిది. అది ఏ పరీషకు ఏ రంగు మారుతుందో ఎవరూ చెప్పలేరు. సాధారణంగా ఏ సమస్య రాన ప్యుడే సజావుగా సాగిపోతుంది. మీరింకా నయం. వ్యాపారం ప్రారంభించి మూడేళ్ళయినా కలిసి వున్నారు. చాలామంది— చాలా గొప్పగా భావించే స్నేహస్నీ కూడా చిన్న విపత్తుర పరిస్థితులకే పోగొట్టుకుంటారు. ఇక పోతే, అతను గత సంవత్సరంనుంచి ఎందుకిలా మారాదో అర్థం కావడం లేదని రాశారు. బహుళా మీ గురించి కూడా అతనిలాగే భాషిస్తూ వుండవచ్చు. దాన్నే ‘కమ్యూనికేషన్ గ్యావ్’ అంటారు. మేం చదువుకున్న కామర్స్‌లో ‘పార్ట్సనర్ పివ్’ అనే ఛాఫ్టర్ వుంది. దాంట్లో మొట్టమొదటి పాయింట్ యిదే చెప్పారు. ఒక వ్యాపారంలో ఇద్దరు వ్యక్తులు భాగస్వాములుగా చేరేటప్పుడు వాళ్ళిద్దరూ అవతరి వ్యక్తిని పరస్పరం- ప్రపంచంలో కెళ్లా అతిగొప్ప మంచి వ్యక్తిగా, నిజాయితీపరుడుగా చూహించుకుంటారు. కానీ, కాలం గడిచేకొఢీ ఆ భ్రమలు తొంగిపోతాయి. అందువల్లే ‘అగ్రిమెంట్’ అనేది యిద్దరిమధ్య తప్పనిసరిగా ఒకటుండాలి అని కామర్స్‌లో చెప్పారు.

ఇప్పచిక్కెనా మించిపోయింది తేడు. ఇద్దరూ కలిసి అనలు ఏ విషయంలో కమ్యూనికేషన్ గ్యావ్ వచ్చిందో చర్చించుకోంది. మొదట ‘ఏం లేదు’, ‘ఫరచాలేదు’ అనే వాటితో ప్రారంభమైనా అయిదు నిమిషాలు గడిచే సరికి ‘సువ్యిలా చేశావు’, ‘సువ్యిలా చేయలేదా’ అన్న వాదనలోకి దిగుతుంది. అప్పుడు యిద్దరి మనసులలో వున్నది బయటపడుతుంది. ఒక పెద్దమనిపి మధ్యవర్తిత్వంలో యిద్దరు చర్చించుకొని ఒక ‘అగ్రిమెంట్’ రాసుకోంది. మీమధ్య విభేదాలు యిప్పుడే ప్రారంభమైనాయంటున్నారు. కాబట్టి, మొదట్లోనే పరిష్కారించుకుంచే యిద్దరూ సజావుగా సాగవచ్చు, లేదా స్నేహితులుగా విడిపోవచ్చు.

వ్యక్తిత్వ సమస్యలు

వ్యక్తిగత సమస్యలు : ఇని రెండు రకాలు. వ్యక్తిగత సమస్యలు, సామాజిక సమస్యలు.

మిమ్మల్ని మీరు వేదు చేసుకుని చూడండి. అంటే మిమ్మల్ని మీరు మరో వ్యక్తిగా భావించి అతను చేసే ప్రతి పనీ, మాట్లాడే ప్రతి మాటాగమనించండి. మీ మాటల్లో అది “నేను చెయ్యాలేను” అదృష్టమే వుండి వుంటే గనుక”..... “ఇది తప్ప వేరే దారి లేదు” లాంటి మాటలున్నాయా?

మనమీద మన అవగాహన వలనా, మన అంతరాత్మవలనా మన మేమిటో మనకు తెలుస్తుంది. మన బలహీనతలూ, మన బలాలు ఏమిటో మనకు తెలుస్తుంది. అప్పుడు బలహీనతలని తొలగించుకోవటం వలనా, మన బలాలను సమృద్ధవంతంగా ఉపయోగించుకోవటం వలనా సృజనాత్మక శక్తి, ఇండిపెండెన్స్‌ని వాడటం వలనా కొన్ని ఆశయాలను యేర్పరచు కొని వాటిని మన పూర్తి శక్తితో మనస్సూర్తిగా సాధించటం వలన మనకు బలమైన వ్యక్తిత్వం ఏర్పడుతుంది. దీనివల్ల మనమీద మనకు అధికారం, ఇంకా ఎక్కువ బాధ్యతల్ని నిర్విత్తించగల సామర్థ్యం ఏర్పడుతుంది. తెలివి, నేరు, కోరికా మన ఆధినంతోకి వస్తాయి.

గమ్మాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని ప్రారంభించండి. మీ జీవితం చివరికి ఎలా వుండాలి అనే వూహని, దృశ్యాన్ని, మనస్సుని ఒక కొలబద్ధగా ఏర్పరచుకోండి. దీనితో మీ ఈ రోజు బిహేవియర్, రేపటి బిహేవియర్, పనీ అన్ని కొలవచ్చు. మీ చివర క్లియర్గా మీ మనస్సులో వుంటే మీరు చేసే ప్రతీ పనీ ఆ డైరెక్షన్‌గా సాగి మీ లఙ్గాన్ని తీర్చేవిగా

జరుగుతాయి. అలా చివరికంటా సాగితే మీ జీవితం మీరు కోరుకున్న విధంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది.

మనిషి విల్ చాలా శక్తివంతమైనది. అసాధ్యాలను సాధించగల శక్తి దానికుంది. ఆది మనిషి తనకు తను యచ్చేవిలువనుబట్టి పుంటుంది. అంటే మీరుచేనే పనులు మీ మూడ్నిటట్టి కాక, మీకు ఇష్టంలేకపోయినా ఏది ముఖ్యమో ఆది మాత్రమే చేయటం. మీ పనులన్నీ ప్రాధాన్యతను బట్టి ఒక వరుసలో ఏర్పరచుకుని ఆ ప్రకారం చెయ్యటం ఇది మీకు మీరు ఎంత ఎక్కువ విలువిన్నే అంత సులభంగా జరుగుతుంది.

సామాజిక విజయం :

సామాజిక విజయం వ్యక్తిగత విజయం మీదే ఆధారపడి పుంటుంది. ఓకసారి వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే మనం అనుకున్న అంతా నికి ఎంత దూరంలో పున్నాం? ఎటువైన వెత్తన్నాం? అనేది తెలుస్తుంది. మన లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడానికి ఎటువంటి దగ్గరి దార్ఢులేవు. అంత దూరము నడుచుకుంటూ వెళ్లాల్సిందే తప్పదు.

నెల్వ్ కంట్రోల్, క్రమశిక్షణ యితరులలో మంచి సంబంధాలూ ముఖ్యం. నిజంగా మంచి వ్యక్తిత్వమున్న వ్యక్తికి మాత్రమే యితరులలో మంచి సంబంధాలుంటాయి. అన్ని మానవ సంబంధాలలో కెల్లా పరస్పర లాభాన్ని పొందటం అనేది గొప్పది. మనకూ మన ఎదుట వారికి లాభం జరగటం వల్ల మనకు వారికి సంతోషమే. జీవితాన్ని ఒక స్పర్ధలాకాకుండా ఒక సమన్వయంలా చూడటం అలవాటు చేసుకోవాలి. బలమా, బల హినమా, జయమా, అపజయమా అనే ఆలోచన ప్రాణకంగా తప్ప. దాని ఆధారం పవరు పొటిషను. అంతేకానీ ప్రిన్సిపల్ కాదు.

మన విజయం యింకోకరి అపజయం కాకూడదు. ఒకవేళ యిది సాధ్యం కాకపోతే చెయ్యాల్సింది ‘నో డిల్’. నీవు నేను సామరస్యంగా మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

లేకుండా వుండి తరువాత బాధపడే కన్నా యిష్టరం విచిపోవటం మనిషరికీ మేలు అనేది.

గెలుపుకి మూడు ముఖ్యమైన అర్హతలున్నాయి. 1. ఇంచెగ్రిటీ, 2. మెచ్యారిటీ, 3. సమర్థమైన మానసిక స్థితి. ఇంచెగ్రిటీ అంచే మనకేమికాపాలో ఎదుటివాళ్ళకు నిర్ణయంద్యంగా తెలియజేయటం. (బకమేళ దాన్నే సంబంధాల మధ్య వుండాల్సిన సమ్మకం దెబ్బటింటుంది.)

మెచ్యారిటీ అంచే ఎదుటివాళ్ళ అవసరాలను దృష్టిలో వుంచుకొని మన ఫేలింగ్స్‌ని వ్యక్తికరించటం.

సమర్థమయిన మానసిక స్థితి అంచే మన మీద మనకు గాఢమయిన విశ్వాసం, పిలువ, అందరికి సరిపోయినంత వుందనే మానసిక స్థితి దీనివల్ల అవకాశాలూ, భాయిస్ వస్తాయి.

మొదట ఎదుటివారిని ఆర్థిం చేసుకుని మనం ఎదుటివారికి ఆర్థిం ఆవ్యాటానికి ప్రయత్నించడం తరువాతి ముఖ్య విషయం. మీరు చేసే పని ముఖ్యం. మాటలు కాదు. ఎందుకంచే చేతలు వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రతిభిం బిస్తాయి కనుక. మీరు ఒక వ్యక్తిని ఆర్థిం చేసుకుంచే ఆ వ్యక్తిని గౌర విస్తున్నట్లు. ఒకసారి అది జరిగిందంచే ఎదుటి వ్యక్తిని మీరు నులభంగా ప్రభావితం చేయవచ్చు. ముందు ఎదుటి వ్యక్తి గురించి అన్ని విషయాలూ తెలుసుకుని అతడ్ని జడ్డి చెయ్యాలి. ఎదుటి వ్యక్తి ఆర్థిం చేసుకుంచే అతను మిమ్మల్ని ఆర్థిం చేసుకునే అవకాశాలే ఎక్కువ.

తరువాత ముఖ్యమైనది మనముల మధ్య వ్యత్యసాల్ని గుర్తించి వాటిని గౌరవించటం. బలహినతలని చేతనైతే భాగుచెయ్యటం, బలాలని (ప్రస్త పాయింద్స్) పెంచుకుని సమర్థవంతంగా ఉపయోగించటం. ఈ తేడాలనేవి ఏవైనా కొవొచ్చు- మానసికమైన, ఎమోషనల్, మరేడైనా- ఇంకో విషయం ఏమిటంచే మనములు- “ప్రపంచం ఎలా వుందో” అలాకాక “వాళ్ళులా వున్నారో” అలాగే చూస్తారు.

తరువాతది మీ అవకాశాల్ని నాలుగు కోణాల్లో తెలివైన విధంగా పాడుకోవటం? నాలుగు కోణాలు అంచే శారీరక, సామాజిక, ఆధ్యాత్మిక విషయాలు. ఈ కోణాల్ని వృద్ధిచేసుకోవటం మనల్ని మనం వృద్ధి చేసుకోవటమే. ఎంత సమయాన్ని దీనికి కేటాయిన్నే అంత మంచిది.

ఈ విధంగా మన జీవతాన్ని సరిట్టున సూక్ష్మాల మీద అధారం చేసుకుని మనం చెయ్యాల్సిన పనీ, దాన్ని చేసే విధానమీద సమతల్యమయిన దృక్పతాన్ని ఏర్పరచుకోవటంవల్ల మన జీవితాన్ని మనం సమర్థవంతంగా నిర్వహించుకోగలం.

బోరాం శివ శంకర సింహ ప్రసాదరావు, విశాఖపట్టణం

ప్ర : నేను ఇ.యస్.ఐ. హస్పిటల్‌లో పని చేస్తున్నాను. నా యింటి విషయాలు, ఆభిరికి బెడ్‌రూమ్ సంగతులు కూడా నా ఆఫీసులో కొలిగ్గి అందరికి తెలుస్తున్నవి. రాత్రి మేము యింట్లో చర్చించుకున్న విషయాలు కూడా తెల్లివారి నేను ఆఫీస్‌కి వచ్చేసరికి వాళ్ళకి చేరిపోతున్నాయి. ఇది ఎలా సాధ్యమో నాకు అర్థం కావటంలేదు. ఈ రహస్యాన్ని తెలుసుకోవడం ఎవరితరమూ కాదని మా ఆఫీస్ నూపరించెండెంట్ కూడా చాలెంజ్ చేశాడు. మా ఇంటి ప్రక్క వాటాలోనే ఒక లేట్ సట్ ఇన్ సెప్ట్రలు పుంది. ఆమె ఏమైనా అధునాతన పరికరాలను ఉపయోగించి నా రూములో ఏమి జరుగుతున్నది పీడియో తీస్తే మా స్ట్రావ్ దాన్ని రోజూ చూస్తున్నది అని ఆనుమానంగా పుంది. 1972లో విడుదలయిన హిందీ సినిమా “రాక్షా-జాసీ”లో విలన్ కూడా ఇలాగే హీరో హీరోయిన్లు గదిలో పుంటే, పీడియో తీసి హీరోకి చూపిస్తాడు. ఆ సమయంలో హీరో పరిస్థితిలా పుంది ప్రస్తుత నాస్తితి. దయచేసి ఇది ఎలా సాధ్యమో చెప్పగలరు?

జి : మీ సుదీర్ఘమైన ఉత్తరం చదివితే, మీరు ఒక రకమయిన బ్రాంతిలో వున్నట్లు నాకనిపించింది. మీ ఇంట్లో చిన్న బ్రాన్స్ మీటర్ పెట్టుకుని మీ ఇంటి విషయాలు వినడం సాధ్యమవుతుందేమోగాని,

వీడియో ఫిల్మ్ మాత్రం కుదరదు. సినిమాలలో అయితే నిర్మాత డబ్బు లిస్టాడు కాబట్టి విలన్ హీరో హీరోయిన్ గదిలో వుంచే వీడియో తీస్తాడు. ఊహా నిజమే ఆయితే, ఆ లేడి సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆ నిధంగా చేయడానికి ఎవరు డబ్బులిస్తున్నారో తారిగ్కంగా ఆలోచించండి, మీ ఇంటి గోడకు కన్నం పెట్టి, అందులో కెమోరా వుంచి వీడియో తీయడానికి మీ ఇంట్లో లైటింగ్ కూడా సరిపోదు. మీ ఆఫీసులో అందరికి మంచి కాలజేపం ఇవ్వడం తప్పించి ఆ లేడి సబ్ ఇన్స్పెక్టర్కి వేరే పని లేదా? మీరు యా అనవసరపు అనుమానాలలో మీ భార్యను కూడా ఇబ్బంది పెడుతున్నారే మో అని నా అనుమానం. మీరు తారిగ్కమైన ఆలోచన ద్వారా ఈ భోషియా నుంచి బయటకు రాగలరు. మీ ఇంచే విషయాలు మీ ఆఫీసు లోని వ్యక్తులు ఎలా తెలుసుకుంటున్నారు? అనే రహస్యాల్ని ఎవరూ తెలుసుకోలేరని మీ సూపర్గ్రోంట్ ఛాలెంట్ చేశారని అన్నారు. అదే విషయాన్ని వ్రాసి ఇవ్వమని చెప్పండి. ఆ ఆధారంగా ఆయనమీద చట్టపరంగా చర్య తీసుకోవచ్చు.

స్వప్న, ఊరిపేరు వ్రాయలేదు

ప్ర : సర్! నేను ఇంటర్ సెకండ్ ఇయర్ చమివుతున్నాను. ఎనిమిదవ తరగతి వరకు నా ముఖము చాలా బాగుండేది. ఆ తర్వాత మొచీమలు రావడం మొదలుపెట్టాయి. ఇప్పుడు మొచీమలు తగ్గినా, మచ్చలు పోవటంలేదు. నాకు దూరపు వస్తువులు మసగ్గా కనబడతాయి. దాంతో కళ్ళుజోడు పెట్టుకోవలని వస్తుంది. తలనొప్పి రావడంతో జాట్టు కూడా బాగా ఊడిపోయింది, కొంచెం లావుగా వుంటాను.

ఇప్పుడు నేను బయటకు వెళ్ళాలన్నా, నలుగురితో మాట్లాడాలన్నా చేయలేకపోతున్నాను. ప్రీగా వుండలేకపోతున్నాను. నా శరీరం స్థితి మిద బయటి వ్యక్తులు సలహాలిస్తుంటే నాకు చాలా బాధగా వుంటుంది. ఈ అవస్థలో చివరికి ఇంట్లో పాళ్ళతో కూడా నేను మాట్లాడలేకపోతున్నాను.

పుస్తకం తెరిచినా మూడినా, ప్రతి నిమిషము నా రూపం, నన్ను అందరూ అనే మాటలు గుర్తుకువస్తాయి. దాంతో ఏడుపు వస్తుంది. నాతో చదువు కొనే వాళ్ళందరి ముఖాలు చాలా అందంగా వుంటాయి. వాళ్ళతో నన్ను పోల్చుకుంచే నాకు తెలియకుండానే నామీద నాకే ఏదో కసిగా వుంటుంది నేను ఒక్కపూచే అన్నం తింటున్నాను. కణ్ణ లోతుకుపోతున్నాయి తప్ప లావు తగ్గటం లేదు.

నాకు చనిపోవాలని వుంది. నా ఇంట్లోనే నేను మాట్లాడలేను. బయట మగపిల్ల లెవరైనా ఏడిపించినా ఇంట్లో చెప్పాలంచే బాధ, సిగ్గుగా వుంది. నాకు ఫైండ్స్ ఎవరూ లేరు. నేను ఏ పనిచేసినా నెమ్ముదిగా చేస్తాను. త్వరగా ఎవరి మాటలు అర్థం చేసుకోలేను. మా అమ్మా, నాన్న గారు నన్ను ప్రీగా వదిలేస్తారు. ఎక్కుడికైనా పంపిస్తారు. అయినా అందరిలా తిరగలేను. నా సమస్యలకు సమాధానం యివ్వండి.

జ : రాజీవ్ గాంధి, బుష్, కపిల్ దేవ్ లాంబీవాళ్ళ తప్ప చాలా రంగాలలో ఉన్నత స్క్యానాల నలంకరించిన వారందరూ అందపిహీనంగానే వుంటారు. జాగ్రత్తగా గమనించి చూసే మీకే ఆర్థమవుతుంది. ఒక రకంగా వారు పైకి రావడానికి యా ఇస్సీరియారిచి కాంపైన్స్ తోడ్పడుతుంది. అంచే వారంతా తమకంటూ ఒక ప్రపంచం నిర్మించుకుని, దానితో రాజు లవడానికి ప్రయత్నిస్తారన్నమాట. ముఖ్యంగా మీరు రచయితలు, రచయితులను చూసే ఏదో ఒక కాంపైన్స్తో బాధపడుతున్నవారై వుంటారు. అలాగే మీకు ఆధికార వున్న ఒక రంగాన్ని ఎంచుకుని అందులో కృపిచేయడం ప్రారంభిస్తే, కొద్దికాలం పోయాక మీ వ్యక్తిగత రూపం ద్వారా కాకుండా, వ్యక్తిత్వం ద్వారా ఎముచేవారికి ఆకర్షింపగలరు. ఎవరైనా మిమ్మల్ని చూసినప్పుడు ‘అమె ఎంత అందగా?’ అనే భావం కాకుండా ‘ఎంత మేధావి!’ ‘పైకి రావడానికి ఎంత కృషి చేసింది’ అనే భావం పీరిలో మీరు కలగజేయగలిగితే మీలో ఆత్మవిశ్వాసం పెరుగుతుంది. ఆలా మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

ఒకసారి ‘నెల్చకాన్నిడెన్’ పెరిగినట్లు మీరు గుర్తిస్తే ఈ ఇంట్లావర్షన్, నెల్చడఫిషియన్సీ.... ఇవన్నీ తగిపోతాయి? మీ తల్లిదండ్రులు మిమ్మల్ని ప్రీగా ఆలోచించసిస్తారు అంటున్నారు కాబట్టి వారి సహకారంతో మీ కృషి కొనసాగినే ఉభయకుళిపరి.

సిహెచ్. జె. జములాపురి, సికింద్రాబాద్

ప్రః నా వయస్సు ఇరవై ఆరు. నేను కిరాజాపాపు నడుపు చున్నాను. నా సమస్య ఏమిటంటే ఏ చిన్నపనికయినా, సమస్యకయినా తొంభై ఆయిదు శాతం ఎక్కువగా ఆలోచిస్తాను. ఏ ఆలోచనకయినా నాకు తిరిగి తిరిగి ఆలోచించడం బాగా అలహటు అయ్యింది. అలా ఒకోసారి రెండు మూడు రోజులు ఆలోచిస్తాను. దాంతో ఆ పనిపట్ల శ్రద్ధ తగి దాన్ని వదిలివేస్తాను. మరో పని గురించి ఆలోచన మొదలవుతుంది. ఇలా ఒకదానికి మరొకటి ఏ సంబంధమాలేని విధంగా ఆలోచన పరంపర సాగు తున్నది.

నాతో మరో ఆలోచనా విధానం కూడా వుంది. నేను నాకంటే ఉన్నత స్థితిలో వ్యక్తులను లేదా నాకంటే ఎక్కువ చదువుకున్న వాదిని గాని కలుసుకున్నాననుకోండి. నేను వాళ్ళా లేనని నన్ను, నా పరిస్థితిని తక్కువగా వాట్టు అంచనా వేస్తారని నాతో నేను అనుకుంటాను. ఆప్యుడు నా మనసులో పికికితనం మొదలవుతుంది. ఈ స్థితిలో నన్ను నేను సముద్రాయించుకోవడానికి వాళ్ళకంటే ఎక్కువ ప్రతిష్ఠ, డబ్బు, చదువు సాధించినట్లుగా నాతో నేను ఊహించుకుంటాను. ఈ స్వీయ అనుభూతిలో నాలుగు నుండి ఎనిమిది గంటలు అలాగే వుంటాను. ఈ ఊహాను ఒకసారి నా పని చేసుకుంటా, మరోసారి ఏ పని చేయకుండా ఖాళీగా కూర్చుండి సాగిస్తాను. పనిచేస్తూ ఇలా ఆలోచిస్తుంటే చేస్తున్న పనిమీద మరియు పరిసరాల మీద యాబై శాతం ఏకాగ్రత, శ్రద్ధ లోపిస్తుంది. ఈ ఆలోచన

విరమించి తరువాత అలా చేసిసందుకు నన్ను నేను ఆసహాయంచు కుంటాను.

ఆలోచన తరువాత మెడ, తల విపరీతమైన నోప్పి పెడతాయి. నరాలు పీకుతాయి. అప్పుడు బయట విషయాలన్నీ గందరగోళంగా అన్ని స్త్ర్యాలు. ఈ సమస్య నా పన్నెండవ ఏటనుంచి వుంది. అప్పుడు బాగానే అన్వించేది. కానీ ప్రస్తుతం దీనివల్ల విపరీతమైన బాధలు మరియు సప్టోలు జరుగుతున్నాయి. ఈ ‘ఆలోచనా విధానము’ను విరమించుకోవాలని గత నాలుగు సంవత్సరాల నుండి ప్రయత్నిస్తున్నాను. సైకియాట్రిస్టుని కూడా సంప్రదించాను. గీత కూడా పారాయణం చేసినాను. అయినప్పటికీ వూర్తి కంట్రోలు కాలేదు. నేను ఆళించిన స్త్రీతికి చేరడానికి, చేస్తున్న పనిమిద ఏకాగ్రత మరియు ఇంట్రిస్టు మరియు మానసిక క్రమశిక్షణ కుదరాలంచే నేను ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోవాలో తెలుపగలరు.

జా : ఏదైనా సమస్య వచ్చినప్పుడు డాని గురించి ఎక్కువగా ఆలోచించడమనేది చాలా చేస్తుంటారు. అసలు సమస్య లేకుండా, డాని గురించి ఆలోచించేవారు కూడా వుంటారు. ఉదాహరణకి సాయంత్రం ఏడుకి గోదావరి ఎక్కువైనికి వెళ్లాలనుకోండి. మధ్యాహ్నం రెండింటి నుంచే సామాన్లు మాటిమాటికి సర్ది చూడటం, మాటిమాటికి బైమ్ చూసుకుంటా బైన్ అందుతుందో లేదో అని హడావుడి పడటంలాంటి వస్తీ చేస్తుంటారు. వాటన్నింటికి ఒక్కటే పరిష్కారం. ఆ సమస్యను తాత్కాలికంగా మరచిపోవడానికి డానికంటే పెద్ద పనిని స్ఫూర్తించుకుని, డానిలో లీనమై పోవడం. అప్పుడు ఈ అ....న....వ....న....ర....ప.... ఆలోచనలు వుండవు.

మీ రెండో సమస్య : మీకంటే ఉన్నతమైన వ్యక్తులను కలుసు కోవడం గురించి, ఆ సమయాలలో మీలో వున్న పిరికించం మిమ్మల్ని ఉహట్లోకానికి పంపుతున్నది. దాంతో మీరు వారికంటే ఎక్కువ సాధించి

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

నట్లు 'హీహించు' కోవడం ద్వారా ఆత్మ సంతృప్తి హిందుతున్నారు. ఇలాంటి అనుభవాలు బోత్కుహిక రచయితలో వస్తుంటాయి. బోత్కుహిక రచయితలు తమ మొదటి రచనలు చూపిస్తుంటారు. ఏ కొద్దిపొటి మార్పులు చేసినాడు తన అద్యాత కళాభండాన్ని మార్చేమని బాధపడుతుంటారు.

తనమీద తనకు ఉన్నిడెన్న వుండటం మంచిదే. కాని దానికి వునాది లేదని ఆవతలి అనుభవజ్ఞాలు చెప్పినప్పుడు, దాన్ని వొప్పు కోవాలంచే దానికి చాలా 'ప్రాక్తికల్ థింకింగ్' కావాలి. ఇలాంటి ఆలోచనా విధానాన్ని మీరు అలవరచుకోండి. మీరు కలుసుకునే గొప్పవారు, చదువుకునేవారు అంత పెద్ద స్థితికి వెళ్ళడానికి ఎంత కష్టపడ్డారో ఆలోచించండి. ఇక్కడ నా నవలలో ప్రాసిన వాక్యాన్ని ఉదహరిస్తాను. రాత్రికి రాత్రి ఎవరూ గొప్పవారు కాలేరు. ప్రపంచమంతా నిద్రపోయిన తరువాత ఒకో రాత్రి మేలుకుని ఒకో మెట్లు ఎక్కి శిఖరాగ్రం చేరుకున్నారు.

మీకు తలనొప్పి, బాధలూ అన్నీ యా రకమైన ఆలోచనా ధోరణి వలనే వస్తుండనేది మీ భ్రాంతి. 'నాకు తలనొప్పి వస్తుంది.... వస్తుంది.... నేను తలనొప్పితో బాధపడుతున్నాను' అని మీరు హీహించుకొనడం వలనే వస్తుందని నా ఉధైక్కుంటుంది. బీటన్నింటికి మూల్యా కారణం మీకు సరయిన పస లేకపోవడం. గీతాపారాయణం చేసినా, 'నైమియాట్లిస్టుని కలిసినా హారేమి చేయలేరు. మీకు మీరుగా విపరీతమైన పనిలో మునిగిపోండి. ఆ పనికూడా డబ్బు సంపాదన, లేక చదువుకోవడం లాంటివైతే మీకు మంచి సంతృప్తి తోపాటు ఏ సమయాలు వుండవు.

పట్టాభి, అనంతపురం

ప్ర: ఇలాంటి ప్రక్కలు-జవాబుల వలన ఎవరికయినా ఉపయోగం వుందా? ఏమయినా తాము సమస్యలో వుంటే నా దగ్గరికి రండి- నయం చేస్తాను అనే సమాధానాలే ఎక్కువచూస్తూ వుంటాము. ఇది స్వార్థంకాదా?

అగదరి సమయాలూ తీర్చడానికి మీకేమీ భగవంతులు కాదే! కేవలం ఇదంతా మనమ్యాల బలహినతలమీద ఆడుకోవటంగా నేను భావిస్తున్నాను.

జి : చాలామంది మనుమ్యాలు మానసికంగా బలహినులు. ఏదో ఒక పాయింట్లో మానసికంగా “బైక్” అవుతుంటారు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో అవతలవాళ్ళు తమకున్న పుస్తక, ప్రాపంచిక పరిష్కానంతో అనుబవంతో సలవో యిస్తే తప్పేమంది? దాన్ని పాటించటం, పాటించకపోవటం అడిగే వాళ్ళు యిష్టం. ఇక ప్రతి విషయానికి ‘నా దగ్గరికి రండి’ అనేవాళ్ళు ప్రొఫెషనల్స్ రోగుల్ని నయం చేయటం కదా హరి వృత్తి! అడిగేవాళ్ళం దరూ కూడా తూ.చ. తప్పకుండా అచరించటం కోసగ అడగరు. తమకు నవ్వితేనే ఆచరిస్తారు. ఆ మాటకొన్నే మనిషి యూ ‘అడగటం’ విషయంలో భగవంతుడిని కూడా హర్షిగా నమ్మడు. అందుకే “నాకి కాంటూక్కొండి లక్షలు వస్తే - నీ హండిలో లక్ష వేసి గుండు చేయించుకుంటాను” అని మొక్కకుంటాడే తప్ప ముందే వెళ్ళి గుండు గీయించుకొని లక్ష హండిలో వేసి ప్రార్థించడు.

ప్రదీప్, వైజాగ్

ప్ర : నాకు 18 సంవత్సరాలు. ఇక్కడ చాలా హోమసిక్ గా వుంది. ఆశ్చీయులు, రక్త సంబంధికులు గుర్తాచ్చి చదువుమీద ఏకాగ్రత నిలపతేక పోతున్నాను. కలలు కూడా ఛాగా వస్తుంటాయి. ఏం చేయాలో సూచించ గలరు.

జి : మీరు వైజాగ్ హాస్టల్ లో వున్నటున్నారు. నిజమేనా? చిన్న తనపు వాతావరణం నుంచి ఒక్కసారిగా బయటికొన్నే పాత జ్ఞాపకాలు అమితంగా బాధపెట్టడం సహజమే. తల్లి, తండ్రి, చెల్లి, తమ్ముడూ, అమ్మ చేలివంటా అన్నీ గుర్తాచ్చి....కదిలిన్నే చాలు ఏడుపొచ్చేలా వుంటుంది. ఆ వయస్సులో పరిస్థితి కానీ క్క విషయం గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. పెళ్ళిలో అంపకాలప్పుడు కన్నీరు మన్నీరుగా ఏదున్నా పుట్టింటి నుంచి ఖత్తారింటికి మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

కోత్త పెళ్ళికూతురు, అపోధమాసానికి వచ్చినప్పుడు ఎప్పుడెప్పుడు తిరిగి వెళ్ళిపోచామా అని చూస్తూ వుంటుంది. కారణం.... కోత్త బంధం. అంత గొప్ప అనుబంధం ఆవసరంలేదుగానీ కోత్త వాతావరణాన్ని ప్రేమించటం కోసం మీరు ఆక్రూడ మంచి స్నేహితుల్ని ఎన్నుకోండి. మీకు అఖిరుచి వున్న క్రీడల్ని, కళల్ని ఆ కోత్త వాతావరణంలో వెతుకోవుండి. భవిష్యత్తులో యింకా సుదీర్ఘ తీరాలకు పయనించవలని రావచ్చు. దానికి యిప్పచినుంచే పునాది వేసుకోండి. ఇంటి బెంగని మర్చిపోవటం కోసం హస్తల్లి తాగుడూ, పేతాట లాంటివి అలవర్పుకొంచే ఆని వ్యసనాలుగా మారే ప్రమాదం వుంది. జాగ్రత్త!

ఎం ఏల్. నరవయ్య. ప్రొఫ్స్టాటురు

ప్రు : మాది మెడికల్ బిజినెస్. నాకు ఇందులో పైకి రావాలనుంది. నాది అదోలాచి మనస్తత్వం. ఒకరోజు ఒక వ్రెండ్ ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు వచ్చి “సీ స్కూలర్ యివ్వు, పది నిమిషాల్లో తిరిగి తెస్తాను” అని తీసుకువెళ్ళాడు. తిరిగి రాత్రి పది గంటలకి స్కూలర్ యిచ్చాడు. నా ఆవసరాలకి స్కూలర్ లేక నడుచుకుంటూ వెళ్ళాను. ‘స్కూలర్ ఇవ్వను’ అని చెప్పి వుంచే బాగుండేది. మొహమాటానికి పోయి నడవాల్సి వచ్చిందని బాధపడ్డాను. ఆ తర్వాత యింకోసారి అడిగినా కూడా ‘ఇవ్వను’ అనలేను. ఏమనుకుంటాడో అని యిస్తాను.

జి : ప్రతివాళ్ళతో ‘మంచి’ అనిపించుకోవాలన్న కోర్చు కలిగివుండటానికి మరో పేరే ‘మొహమాటం’. నేను మొహమాటస్తుడిని అని చెప్పుకోవటం క్యాలిఫికేషన్ కాదు - బలహీనత. దీన్ని అధిగమించటానికి ప్రయత్నించాలి. మీరు మానవ సంబంధాలన్నీ ఇచ్చి పుచ్చుకోవటం మీదే ఆధారపడి వున్నాయి. మీరెంత మంచివాడిగా ప్రొజెక్ట్ చేయబడినా మీవల్ల ఉపయోగం లేకపోతే మీకెవ్వరూ సహాయం చేయరు. మీరు మొహమాటంవల్ల

మాట్లాడినా, మీవల్ల ఉపయోగం వుంచే మీతో పరిచయాన్ని పెంచకోవాలని చూస్తారు. మరీ అలా మెటీరియలిస్ట్‌గా మారుమని నేననదం లేదు. మీరు ఇతరులకు ఏదయినా యివ్వుదలుచుకుంచే మీకు సష్టం రాకుండా చూసుకోండి. ‘మొహమాటం వదిలేయట మన్నది’ ముందు దగ్గరివాళ్ళవద్ద మొదలుపెడితే నెమ్ముదిగా క్రొత్తవాళ్ళ మీద కూడా ప్రయోగించవచ్చు. ఆ విధంగా ప్రయత్నించి చూడండి.

సంతోష్కుమార్, మచిలిపట్టణం

ప్ర : నేను ఇంటర్వీడియోట్ చదువుతున్నాను. నాకు జీవితం బోర్గా వుంటుంది. ఎప్పుడూ డిప్లొఫ్సన్‌గా ఫీలపతాను. ఎందుకీ చదువు? అని పిస్తుంది. దేనిమీద ఆస్తి పుండటం లేదు. మా అమ్మా, నాన్నలు నేనేమడి గినా కాదనరు. “నాకే ఎందుకో దేనిపట్టా ఉత్సాహం వుండటంలేదు. నాకు లెక్కలు బోర్గ్, ఇంగ్లీషు భయం. నాకు ఏం చేయాలో తోచటంలేదు. అసలు జీవితం అంటే ఏమిటి? ఎందుకు జీవించాలి?

జ : ‘జీవితం అంటే ఏమిటి?’ అనే ప్రశ్నకి చాలామంది చాలా రకాలుగా అర్థాలు చెబుతారు. ‘కష్టపడి ఒక గమ్యం సాధించి, నలుగురిచేత ‘శభాష్’ అనిపించుకోవహానికి’ అని కొందరంటారు. ‘మానవజన్మ భగవత్ సాన్నిధ్యానికి ఆఖరి మెట్టు’ అని కొందరంటారు. ‘ఎపర్చి బాధపెట్టుకుండా, మనం వీలయినంత వరహ అనందించదానికి దేముదిచ్చిన వరం జీవితం’ అని కొందరు నమ్ముతారు. ఏది ఏమయినా ఏదో ఒక నమ్మకం వుండటం, ఆ నమ్మకాన్ని మనసారా ఆచరించటమే మనిషి చేయవలసినది. దురదృష్టవరాత్ర చాలామంది ఈ లఙ్గున్ని ‘మీన్’ అపుతారు. ఉదాహరణకి జీవితం అనేది అనందించటానికి అని మీరు నమ్మేవారు అనుకోండి. మీర్చుపీలో అనందం అంటే ఏమిటి అనేది నిర్ణయించుకోండి. (ఆది కాలాన్ని బట్టి మారుతూ వుండవచ్చు.) అలా నిర్ణయించుకున్నాక మీ శక్తిని ఆ అనందం కోసం ఎలా వినియోగించుకోవచ్చో ఇలోచించండి.

ఆన్నిచెకన్న ముందు అసలు మీకు ఏమేమి యిష్టమో విశ్లేషించు
కోండి. పారీట్లో పాల్గొనటమా? ఒంటరిగా మూర్ఖజిక్ వింటూ పుస్తకాలు
చదవటమా? ఏదయినా గేమ్లో పాల్గొనటమా? బ్రేక్డాన్స్ చేయటమా?
నూగ్రటర్ రిపేర్ చేయటమా?

అలాగే మీకేం యిష్టం లేదో విశ్లేషించగడి. లెక్కలు చేయటం,
ఇంగ్లీషు చదవటం, ఇతరుల నుత్తి భరించటం, సినిమాలు చూడటం
వగైరా. పీటిని వరుసగా, ముఖ్యమైన వరసలో బ్రాసుకోండి.

నాకు ఇష్టమైన పనులు

1

2

3

4

నాకు ఇష్టంలేని పనులు

1

2

3

4

ఇలా మీకు యిష్టమున్నవి- యిష్టంలేనివి విడదీయటం వలన
అనవసరంగా ఆలోచించవలసిన విషయాల సంఖ్య తగ్గిపోతుంది. తమ
కిష్టంలేని పనులు చేస్తూ జీవితంలో స్థిరపడ్డవాళ్ళ మొహంలో నిరం
తరం నిర్మిపుత కనబడుతూనే వుంటుంది- గమనించండి. రెండువందల
కోట్ల రూపాయల అప్పకి, అధికారినై, చండిఫుర్ నుంచి కన్యాకుమారి
వరకూ జ్యారిన్ దిక్కన్తో, నెలకి అయిదు అంకెల జీతంతో వున్న

నేను, బ్రాంక్ ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చి స్వేచ్ఛగా ప్రాసుకోవడానికి బయటకొచ్చిన రోజు చాలా సంతోషించి రిలాక్షయ్యాను. ఒక్కుక్క మనిషికి ఆనందం ఒక్కుక్క రకంగా వుంటుంది. మీకు ఏ రకంగా వస్తున్నదో తెలుసుకోండి చాలు. “నేను ఏం అవ్యాలనుకొంటున్నాను” అని ఒక లిప్పు ప్రాసుకోండి. మీకు తెలియని శక్తి మీ పక్క స్నేహితులు గుర్తించి వుండవచ్చు. ‘బరేయ్ నువ్వు నిజంగా గొప్ప లాయర్ వి అపుతావురా’ అనో, ‘ఈ వయసులోనే బేవరికార్డర్ బాగుచేశావా గేచ్’ అనో మీ వాట్టు అంటే, ఆ రంగంపట్ల మీకు ఉత్సాహం వుంటే. మొదటి లిప్పు, రెండో లిప్పు, మూడో లిప్పులతో ఒక పాయింట్ దగ్గర “స్ట్రియుక్” అపుతారు.

ఆదే మీ గమ్యం.

ఎప్పుడయితే మీ గమ్యం మీకు ఇష్టమెందో, మీలో ఉత్సాహం దానంతట అదే వస్తుంది. బి.ఇ.లో సీటురాక బి.వీ. చదివి, ఆ పైన ఐమ్.వీ. లో సీటురాక ఎల్. ఎల్. బి. చదివి లాయరుకంటే, ఇంటర్వీడి యద్ చదివే టైమ్లోనే లాయర్ అవ్యాలనుకొని ఆ వివరాలన్నీ నేక రించేవారు మంచి అడ్యుకేట్లు అపుతారు.

షైక్ బాషా, దరిశి తాలూకా

ప్ర : సార్ నాదో ప్రాటిమ్. నేను ఎవరితోనయినా మాట్లాడేటప్పుడు ఏమిటో అదోక భయము. మాటలు తడబడుతూ వుంటాయి. 4-5 గురు మనమ్ములు కనక వుంటే మాటలు రావు. ఎదుచీవారి కళ్ళుల్లో కళ్ళుపెట్టి, సూచిగా మాట్లాడలేను. నా మాటలు తడబడేటప్పుడు ప్రక్కనున్నవారూ నవ్వితే నన్ను గుర్తించేని బాధపడుతూంటాను. బగవంతునిమీద కోపం వస్తుంది, ఆ రోజు ఆకలికాదు. జీవితంమీద విరక్తి పడుతుంది. నా సమస్యకి పరిపూరం వుండా?

జ : మీ మనసులోకి ఏదయినా అఖిప్రాయం వచ్చి, దాన్ని ఇతరు మీమ్ముల్ని మీరు గెలవగలరు

లకి చెప్పిలనుకున్నప్పడు, చెప్పిముందు, ఒక్కజణం ఆగండి, 1) ఒక్కసారి పునరాలోచించుకోండి. 2) అవతరివాళ్ళకి ఎలా చెబితే ఆర్థ మనుతుందో మనసులో ఆనుకోండి. 3) వరుస్క్రమం నిర్ణయించుకోండి—దీనంతటకి అయిదు, పది సెకన్డ్స్‌కంటే ఎక్కువకాలం పట్టదు. పెద్ద పెద్ద వాక్యాలు మాట్లాడకండి. కన్వహ్యాజ్ అవుతారు. చిన్నవాక్యాలలో స్పష్టత ఎక్కువ.

మీ సంభాషణలో వేరు వేరు విషయాలు కలపకండి. ఆద్దంలో మీ కళ్ళలోకి మీరు చూసుకొంటూ మాట్లాడటం ప్రాణీనే చేయండి. మీ దగ్గర చేపేరికార్టర్ పుంటే, మీరేం మాట్లాడుతున్నారో ఒకసారి విసండి. ఒక్క విషయం గుర్తుంచుకోండి. మనములు ఒక రోజంతా మాట్లాడిన దాంట్లో 90 శాతం ఎవరికీ ఉపయోగముండదు. తాటటి మీరు అనుకొన్న దానిలో 10 శాతం మాట్లాడితే చాలు. మాట్లాడేది స్పష్టంగా మాట్లాడండి. మరొక విషయం తెలుసా మీకు? ఎక్కువ మాట్లాడే మనములకన్నా, తక్కువ మాట్లాడే మనములు ఎక్కువ తెలివయిన వాళ్ళని మిగతా మనమ్ములు అనుకొంచారు.

ఎస్. వంకికుష్ట

ప్ర : నా సమస్య ఎవరికయినా చెపితే, గేలి చేస్తారేమోనని మీకు చెపుతున్నాను.

ఈ మధ్యనే నాకు ఒకబ్యాయి పరిచయం ఆయ్యె క్లోజ్ అయ్యాడు. మా ఎదురించి అంచీని నేను చిన్నప్పటి నుంచీ చూస్తున్నాను. చాలా మంచిది. కానీ ఒకరోజు నా యొక్క కొత్త ప్రైండ్, మరియు మా ఎదురించి అంచీలను చాలా దగ్గరగా చూశాను. అప్పటినుంచీ నాకు తెలియని బాధ కలుగుతుంది. నా స్నేహితుచ్చి పై ఈర్ష్యలేదు. అంచీపై కోపంలేదు. మరి నాకు బాధ ఎందుకు కలుగుతోందో? నేను బాధపడటం ఈర్ష్యవల్లనా?

లేక నైతిక విలువలు పోతున్నాయనా? పరీక్షల సమయంలో కూడా యివే ఆలోచనలు. నేనెందుకు ఇలా బాధపడుతున్నానో చెప్పగలరు.

ఇదేమన్నా మానసిక వ్యాధా?

జి : కాదు. నిశ్చయంగా కాదు. మీ వయసులోనే కాదు. ఏ వయసు వారికయినా యిది సహజమే. మనం నమ్మే నైతిక విలువలు వేరు. మనం అవరించే నైతిక విలువలు వేరు. మీరు మీ ఆంచీని ఒక ఐదియల్ ఫీగా పూహించుకున్నారు. ఒకవేళ ఆమెతో మీ స్నేహం పరిధులు దాటి పుంచే మీరు యింకోరకంగా (క్రమించాలి) ఆలోచించి వుండేవారు. ఇంకోవిధంగా అత్యవంచన చేసుకొని మీ ప్రవర్తనని సమర్థించుకొనేవాడు.

మీరు ఏ రకమైన వ్యక్తో ముందు విశ్లేషించుకోండి. మీకు విలువల పట్ల బాగా నమ్మకం పుంచే ఒక పద్ధతి. లేకుండా మీరూ ఒక ఫ్లాప్ ఆయితే మరో పద్ధతి. మీ ఉత్తరం ఒట్టే మీరు మొదటి రకానికి చెందిన వ్యక్తిగా నేను భావిస్తున్నాను. మీకు ఒక కథ చెబుతాను.

ఒక భక్తుడి ఎదురు యింట్లో ఒక వేళ్ళు పుండేదట. ఆమె సగరికి ఎందరు విటులొస్తున్నారో, ఆ భక్తుడు ప్రతీరోజు లెక్కలు కట్టేవాడుట. చివరికి మరణించి నరకానికి చేరుకున్నాడుట. “సీకు దైవప్రార్థన కన్నా వ్యాఖిచారి చింతన ఎక్కువ అయింది. ఆందుకే సీకు ఈ నరకం ప్రాపిం చింది” అన్నాడుట యముడు.

మీరు ఎక్కువ ఆలోచిస్తే పరీక్షల్లో యిదే రిజల్టు వస్తుంది.

వీలయినంతవరకూ మీ స్నేహితుడి నుంచి దూరం ఆవండి. మీ ఆంచీకి సితి పాతాలు చెప్పే ప్రయత్నాలు ఏమి చేయకండి. ఏ స్టులో ఏ పాముందో చెప్పుతేము. తప్ప కన్యానీయంటగా మీ మీదకు తోసివేయ బడే ప్రమాదం వుంది. అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా మీరు ఏదో ఒక రంగం లోనో, చదువులోనో మీ స్నేహితుడిని అధిగమించటానికి ప్రయత్నిం చండి. అప్పుడు మీ మనసులో ఈర్ధ్వాని ‘గెలువు బావం’ డామినేట్

ముమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

చేస్తుంది. ‘అతడు ఆమె స్నేహాన్ని అనుభవిస్తున్నాడు....నేను చదువులో వుండే ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నాను’ అనే ఆఫోదకరమైన, ఆనందకరమైన ఫీలింగ్ మీకు కలుగుతుంది.

వై. సురేంద్రనాథ్, తఱకు

ప్ర : నేను పాలిచెక్కిన్ రెండవ సంవత్సరం చదువుతున్నాను. నాకు స్కూల్‌ను బట్టి పట్టకుండా మామూలుగా చదివి ఆర్థం చేసుకుని పరీక్షల్లో ప్రాయటం చేతకాదు. మొదట్లో బాగానే వుండేది కానీ యిపుడు ఇంగ్లీషు మీడియంలో అది చాలా కష్టమవుతుంది. ఎంత బట్టిపెట్టినా అది గుర్తుందటం లేదు.

నా రెండో సమస్య. నేను దిలీప్ వెంగీసర్కార్‌గాపి ఆభిమానిని. ఈమధ్య ఆయన రిటైర్ మెంట్ వార్త విన్న తరువాత నేను అస్తులు చదవతేకపోతున్నాను. ఏదో విలువైన వస్తువును పోగాటుకుస్తుట్లు అని పిస్తుంది. నాకు పరిష్కార మార్గం చూపించగలరు.

జ : దిలీప్ వెంగీసర్కార్ రిటైర్ అయింది ఘష్టుకాస్ క్రికెట్ నుంచే తప్ప, క్రికెట్ నుంచిగానీ, సంసారం నుంచిగానీ, జీవితం నుంచి గానీ కాదు. ఈ విషయం మీరు ఆలోచించి, ఆ శాధనుంచి బయటకు రాగిలికితే సరే అలాకాని పక్కంలో మీరొకసారి వెళ్ళి అతడిని కలును కోండి. అయిదారొందలు ఖర్చువుతుంది. అక్కడ అతడెంత మామూలుగా సంతోషంగా వున్నాడో మీకు కనపడుతుంది. తన రిటైర్ మెంట్ వలన తనకు వ్యక్తిగతంగా కానీ, దేశానికిగానీ ఏ విధమైన సప్తమూలేదనీ, చర్చ సమూద్రం లాండిదనీ, ముంముక్కాచ్చిన తెరటం వెనక్కి వెళ్ళక తప్పదనీ, అతని మాటలు స్వేయంగా వించే మీరు మామూలు మనిషవ్య లేరు. ఇక మీ మొదటి సమస్య ‘బట్టిపట్టటం’ గురించి.

బట్టిపట్టి చదివి ప్రాయసయిన వాళ్ళేవరూ జీవితంలో ఎంత పెద్ద చదువులు చదివినా మేధావులు కాలేరు. ముఖ్యంగా లెక్కలు, ఫిజిక్సు,

ఆకాండెన్సీ లాటీ సబక్వలకు ‘తరగ్-0’ చాలా అవసరం. బట్టి పట్టడం అనేది ఈ తరగ్-న్నీ తగిన్నంది. ఒక లెక్కకి ఒక ఆన్‌రోని సాధించాలంటే ఎట్టుంచి ప్రారంభించాలి? అన్న వ్యాహ రచనని ‘బటీ పట్టటం’ అనేది చంపేన్నంది.

ముఖ్యంగా - చిన్న తరగత్లో ఫర్మలేషనుకొనీ ప్రొఫెషనల్ కోర్సు లకి వచ్చేనరికి అంత ‘చదువుని’ బట్టిపట్టి యథాతథంగా గుర్తుంచుకోవడం కష్టం. పైగా చిన్న వయసులో మెదడుకున్నంత హోల్డింగ్, కెపాసిటీ పెద్దయ్యాక వుండదు. అదే మీ విఫలతకి కారణం.

ళరీరం అధిక శక్తిని చిన్న కొవ్వు ప్లోరగా మార్పుకొని తనలో నిక్షిప్తపరుచుకుని అవసరం అయినప్పుడు తిరిగి కేలరీలుగా మార్పుకుంటుంది. అలాగే మీరు సబ్జెక్ట్ ని “పాయింట్లు”గా కుదించుకుని మెదడులో భద్రపరచుకోవాలి. అవసరమైనప్పుడు దాన్ని బయటకు తీసి విస్తృతం చేసుకోవాలి. ఇలా అయితే మెదడుమీద ఒత్తిడి తగ్గుతుంది. మీకూ అన లైజెషన్ శక్తి పెరుగుతుంది. అప్పుడు మీకు ప్రస్తుతం చదువుతూన్న చదువే కాకుండా, చిన్నప్పుడు చదివిన సబ్జెక్టులు కూడా గుర్తుంటాయి. జీవితంలో ఇది చాలా లాభిస్తుంది. కాబట్టి మీ పాల్యాంశాలని చిన్న చిన్న పాయింట్లుగా రాసుకుని గుర్తుంచుకోండి. పరీక్షలో వ్యాసాలగా విస్తృత పరచండి. బైప్లాఫలక్.

సీత, తఱకు

ప్ర : నేనో హస్టలో వుంటున్నాను. నాలోని బలహీనత ఏమిటంబే నా మనసులో ఏ విషయాన్నీ దాచుకోలేను. నా అభిప్రాయాలన్నీ నా స్నేహితులకు చెప్పేస్తాను. ఆడవారి నోట్లో ఆవగింజకూడా దాగదన్న నాసుడి ఎలాగూ వుంది. ఇలా చెప్పడంవల్ల నేను చాలా నష్టపోవాల్సి వస్తాంది. ఏ వ్యక్తిని నమ్మాలో, ఏ వ్యక్తిని నమ్మకూడదో తెలియటంలేదు.

జ : 1. ఏ వ్యక్తినైనా అవసరం అయినంతవరకే నమ్మండి.

2. ఒక వ్యక్తి మీద మీ అభిప్రాయాన్ని చుకో వ్యక్తి దగ్గర చెప్పి కండి.

3. మీ గురించి మీరు ఆవతలి వ్యక్తికి ఎంత చెప్పుకుంటే అంత ఎక్కువ తేలిక ఆవుతారు.

మానవ సంబంధాల్లో ఈ మూడు విషయాలకీ ప్రాధాన్యత యొన్నే మనిషి ఆనందంగా వుండగలడు. 14-16 వయసులో న్నేహాతురాంద్రను గమనించండి. ఇరవై నాలుగుంటలూ ఒకర్నోకరు విడవకుండా వుండాలను కుంటారు. ప్రపంచంలోని విషయాలన్నీ మాట్లాడేసుకుంటారు. ఆవతలి వ్యక్తి అంత మంచివారు ఇంకొకరు తేరునుకుంటారు. అలాంటి స్నేహితు రాలు దౌరకటం ఆదృష్టం అని భావిస్తారు. వయసు పెరిగేకొద్ది మన భావాలు కొన్ని మనసులోనే దాచుకోవాలనిపిస్తుంది. కాస్త రిజర్వ్డ్ నెన్ వస్తుంది. మరికొంచెం వయసు పెరిగే మనిషిలో కుత్తిమత్యం, కుత్తితం కొద్దిగా పెరుగుతుంది. ఈ పరిణామప్రమం ఒకోక్క వృక్తిలో ఒకోక్క విధంగా వుంటుంది.

‘ఉతకి కోపం కాస్త ఎక్కువ’ అని కేవలం ఒక వాక్యం మీరు మీ రూమైట్లు లష్టితో అన్నారనుకోండి, లష్టి ఏదో ఒక సందర్శంలో ఉతకో ‘సికు బాగా కోపం ఎక్కువలే సీత అన్నది చిన్న విషయానికి కూడా ఆవతలి వాళ్ళని విసుక్కుంటావట. సీతో స్నేహం చేయటం కష్ట మట’ అని చెపితే మీరేమీ ఆశ్చర్యపోసపసరంలేదు. ప్రతి మనిషిలోనూ ఆ మాత్రం సాధిజం, టర్మోనితసం వుంటుంది. ‘ఒక మనిషిని మరొక మనిషి నుంచి దూరం చేయటంద్వారా మనం దగ్గరవ్యచ్చ’ అన్న మన స్తత్వం రాజకీయాల్లోనే కాదు నిజ జీవితంలో కూడా కనపడుతుంది.

ఒక నిజాన్ని అదే రూపంలో చెపితే దాంటో క్రిల్ వుండదు. అందుకనే కాస్త “మసాలా” చల్లి చెపుతారు. మీలాంటి “బోళా” మన ఘ్యాలు దీనికి బలి అవుతారు. ఈ విషయం తెలుసుకోక అందరీనీ నమ్మి నంతకాలం మీకు బాధ తప్పదు.

జి. విశ్వనాథర, బాపల్ల

ప్ర : మా యింట్లో నేను పాటీ యచ్చినప్పుడు మా యింటికి నా మిత్రుడు తన మిత్రుడిని తీసుకొచ్చాడు. అతనికి వాస్తులో బాగా ప్రవేశ మందట. ఆ కొత్త మిత్రుడు మా యింటిని చూడగానే ఈశాస్యంవైపు ఎత్తగా వుందని, ఆక్కడ గోడ కొట్టించి వేయాలని చెప్పాడు. ఆ గోడ కొట్టించేనే మొత్తం గది కూలిపోతుంది. నాకు నలబై, ఏబై వేలవరకు ఖర్పుతుంది. అంత ఖర్పుపెట్టే స్థితిలో లేను. అదే విషయం చెప్పే అతను “అందువల్లే నీకు చాలా అనర్హాలు జరుగుతున్నాయని” చెప్పి వెళిపో యాడు. నిదాసంగా ఆలోచించుకుంచే అతను చెప్పింది నిజమేనేమో అని పించింది. గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి మా తల్లిగారికి ఆరోగ్యం బాగాలేదు. నాకు ఆఫీసులో చికాకులుగా వున్నాయి. మా పెద్దబాయి పరీక్ష పోయింది. ఇప్పుడు నన్నెంచోయి. ఇప్పుడు నన్నెంచోయి.

ఇ : మీరు వాస్తుని నమ్మితే నేను చేయగలిగిందేమీలేదు. మీరు తారిగ్కంగా ఆలోచిస్తానుంచే ఒక పాయింట్ చెబుతాను. మీరు మరో వాస్తు శాత్రువేత్తను పిలిచి ఈ విషయం వివరించి నేను ఏబైవేలు ఖర్పు పెట్టే స్థితిలో లేను అని చెప్పండి. అతను “అవసరం లేదు. రెండు వందల రూపాయలు పెట్టే ఆక్కడోక నీళ్ళచూయాంక్ కడితే సరిపోతుంది” అని సలహా యిస్తాడు. ఇంకో వాస్తు శాత్రువేత్తను పిలిస్తే “ఆగ్నేయం మరింత ఎత్త చెయ్యి. అప్పుడు ఈశాస్యం పల్లం అవుతూదికదా సరిపోతుంచి” అంటాడు. కాబట్టి మీకు ఏది కన్నీనియంట్గా వుంచే అది చేయించుకోవచ్చు. ఇవన్నీ మనం ఖర్పు పెట్టగల దబ్బుమీద ఆధారపడి వుంటాయి. బాగా డబ్బుంచే మీరు పూర్తిగా ఇల్లే కూల్చేయవచ్చు.

ఇకపోతే గత మూడేళ్ళనుంచి మీ కుటుంబంలో అరాచకాలు జరుగుతున్నట్లు రాశారు. మీ సుదీర్ఘ ఉత్తరాన్ని చదివితే మీరు ఇల్లకట్టి పదిహేను సంవత్సరాలైంది అని తెలిసింది. ఈ పదిహేనేళ్ళనుంచి లేని అరాచకాలు గత మూడేళ్ళనుంచే వస్తున్నాయా? మీ పెద్దకొడుకు పరీక్ష పోయిందన్నారు. అతను బాల్యంనుంచి బాగా చదివేచాడుకదా? కేవలం ఈ ఒక్క మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

వీడాదే అతని పరీక్ష పోయిందా? మీ కూళాన్యంవైపు ఎత్తగా వున్నట్లు యితే ప్రతి వీడాది మీ ఆజ్ఞాయి పరీక్ష పోతూపుండాలి కదా. అలాగే మీ వయసు ఏబై ఏక్కుని రాశారు. అలాంటప్పుడు మీ తల్లిగారి వయసు నిశ్చయింగా డెబై సంపత్సరాలకు పైనే వుంటుంది. అలాంటప్పుడు ఆవిడ ఆనారోగ్యంగా వుండటంలో ఏ విధమైన ఆశ్చర్యంలేదు కదా. ఇక్కడ నేనోక చిన్న ఉదాహరణ చెబుతాను

మీ ఇంటికి మీ మిత్రుడు తన మిత్రుడిని తీసుకొచ్చినట్టే, నా యింటికి నా మిత్రుడు తన మిత్రుడిని తీసుకొచ్చాడు. మూ కొత్త మిత్రుడు వాస్తుశాస్త్రంలో ప్రవేషడట. ముందు అతను తూర్పువైపు కూర్చొని పేక ఆడడం ప్రారంభించాడు. దెండువందల రూపాయలు పోగానే అపను తూర్పుకన్నా ఉత్తరం మంచిదని చెప్పి ఉత్తరంవైపు కూర్చొని మరో మూడొందలు పోగొట్టుకున్నాడు. ఆ తర్వాత తూర్పుకి ఉత్తరానికి మధ్యగా కూర్చొని మరో మూడొందలు నూకు అప్పుపెట్టి వెళ్లిపోయాడు. అంతేకాదు “ఫెట్” అనేది దీన్నంతచేసీ నిర్ణయిస్తుందని వాస్తు దానిని కొంతవరకు మార్పుటానికి సాయపడుతుందని అన్నాడు. వాస్తు శాస్త్రవేత్తల మాటలన్నీ ఇలాగే వుంటాయి.

వాస్తుశాస్త్రం వుందా? లేదా? దానిలో నిజమైన శాస్త్ర ప్రవీణులు న్నారా? లేదా? అనేది నేనిక్కడ చర్చించడలుమకోలేదు. నేను చెబుతు న్నది మన నమ్మకాల గురించి! మనకి కాస్త కష్టంరాగానే- ఏదో ఒక దానిమీద ఆధారపడాలనే మన బలపోసత గురించి!

పెంకటభవాని, కాకినాడ

ప్ర : మా యింటికి కాలేజీ చాలా దూరం. నేనూ, సీరజ కలిసి ఆమె లాసామీద వెళుతుంటాం. మేమిద్దరం మంచి స్నేహితులం కూడా. కానీ ఒకరోజు మామూలుగా వాళ్లించే వెళ్లాను. మా మరో స్నేహితురాలితో మాట్లాడుతున్న సీరజ “నువ్వు ఈరోజు బస్సులో వెళ్లవే మాకు కొద్దిగా పనుంది. కాలేజీకి కూడా నేను అలస్యంగా వస్తాను” అని చెప్పింది. నేను వెళుంచే వెనకనుంచి ఏదో కామెంట్ చేసుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ వాళ్లు

నన్న క్రాస్ చేయడం జరిగింది. నాకు చాలా కోపం వచ్చింది. అప్పటి నుంచి పైమిద్దరం మాట్లాడుకోవడంలేదు. నేనూ ఒక లూనా కొనుక్కుని నీరజ ముందునుంచీ వెళ్లాలనుకున్నాను. నాన్నగారిని అడిగితే “ఇప్పుడు కాదమ్మా. అంత దబ్బి లేదు” అన్నారు. ఏం చేసైనా సరే కొత్త లూనా కొని, నీరజ ముందునుంచి వెళ్లాలి అనే కోరిక రోజు రోజుకీ నాలో పెరుగుతోంది. అంతేకాకుండా నేను ఒంటరిగా వెషుతుంచే స్నేహితులతో కలిసి కామెంట్ చేస్తుంది. ఆమెను ఏ విధంగానైనా అవమానపరచాలి. ఫిరేమైనా సలహా యివ్వగలరా?

జి : మీ యిద్దరి విభేదాలకి కారణం చిన్నది. అప్పటివరకు మిమ్మల్ని లూనాపై తీసుకువెళ్లిన అమ్మాయి ఒకరోజు తీసుకెళ్లేదు అన్న కారణం కాకుండా మీ వెనుకనుంచి విసప్పడ కామెంట్ మూలంగా మిరిద్దరూ దూరమయ్యారు. అసలవి మీమైనో కాదో మీకు తెలీదు. ఈ విషయాన్ని పక్కనుంచితే, మీరు నీరజ యింటిమందు నుంచి కొత్త లూనాలో వెళ్లారు, బాగానే వుంది. వాళ్ననాన్నగారు నీరజకు కొత్త నెక్కెన్ చేయిస్తే మీరు మీ నాన్నగారితో పోట్టాడి అలాంటి సగ చేయించు కుంటారు. ఆమె కొత్త షల్వార్ కమీట్ కొనుక్కుంచే మీరు అంతకంటే మంచిది కొనేవరకూ మీ నాన్నగారిన్న వేధిస్తారు. ఇదేరకంగా మీరు స్నేహితులతో వున్నప్పుడు రోడ్సుమీద ఒంటరిగా వెషుతున్న నీరజను చూసి కామెంట్ చేసి ఏదిపించాలనుకుంటారు. ఆ తర్వాత నీరజ కూడా మళ్ళీ అదేపని మీరు చేసినదే చేస్తుంది. దీన్నిబట్టి జరిగేదేంటంచే మీ జీవిత కేంద్రం నీరజే అవుతుంది. ద్వేయం నీరజను ఎలా బాధపెట్టాలా అన్నది అవుతుంది. దీనికన్నా పెద్ద ఆశలు ఆశయాలు పెట్టుకుంటే యింకా బాగా నుఱంగా మీరుండగలరు. కానీ ఒక్క విషయం యిక్కడ చెప్పుదలచుకున్నాను. చెప్పుదానికి మేం యిలాగేచెప్పినా మా మెచ్చారిటీ, నా వయసుకి కూడా మేమిలాగే ప్రవర్తిస్తాం. ఘలానా రచయితల పుస్తకాలు ఎన్ని ప్రచరించావు? అని పట్టివర్నని అడిగితే అంతకన్నా ఒక్క మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

కాపీ ఐనా ఎక్కువ మాచివేయాలి అని వర్తించి చేస్తాం. అక్కడ వరకూ ఫరహాలేదు గానీ ఘలానా రచయితన్నా నాది ఒక కాపీ ఎక్కువ ఆచ్చ యింది అని ఆ రచయితకి తెలియాలి అని శతవిధాలా ప్రయత్నిస్తుంటాం. విటినుంచి బయటపడటం మానసికంగా ఎదుగుదలకి తోడ్పడివుంటుంది. మీరు నీరజతో తిరిగి స్నేహం చేయదల్చుకుంచే వెళ్లి మాట్లాడండి లేదా మద్దిపోండి. దీని గురించి బైపు వేష్ట చేసుకోకండి.

రామచంద్రారెడ్డి, ప్రాదరాబాద్

ప్ర : నా ఆఫీసులో నాకింద ఆయిదారుగురు క్లర్క్స్ పని చేస్తున్నారు. ఒక్కుక్కరూ ఒక్కురకం. కొంతమంది ఏ రోజు శలవు పెట్టకుండా సిన్నియర్గా ఆఫీస్కి వచ్చి వెళ్లారు. కానీ కొంతమంది చాలా తెలివితేటలతో పని చేస్తుంటారుగానీ సాధారణంగా చెప్పిన మాట వినరు. ఎక్కువసార్లు శలవుపెడుతూ వుంటారు. మరికొంతమంది ఆఫీసు సమయంలో బాతాఖానీ కొట్టడం మరేదో పర్పునల్ పనులు చేసుకోవడం చేస్తుంటారు. నేను సిన్నియర్గా వున్న వాళ్ని వదులుకోలేను. అలాగని బాగా పనిచేసి ఎక్కువ శలవు పెట్టేవారిని వదులుకోలేను. మరోవైపు ఆఫీసు సమయంలో మాటలతో గడిపేవారిని ఎలా కంట్రోల్ చేయాలో ఆర్థం కావడం లేదు, ఈ విషయమై మీరు సలహా చెప్పగలరు.

జి : మీరు మీ ఉద్యోగస్తులకు జీతచిస్తున్నది, వారిద్వారా మీ పని వ్యాప్తపడం కోసం. ఆ వరసతో మీరు వాళ్ని గ్రెడెంగ్ చేసుకోవలని వస్తుంది. ఏ క్లర్క్ ద్వారా మీకు ఎక్కువ పని జరుగుతూ వస్తుందో, ఆతను మీ దగ్గర నయాలు మాపిస్తున్నాడా, నిర్దిష్టమైనా వుంటున్నాడా-యిదంతా మీ కనవసరం. మీపట్ల ఎక్కువ అభిమానంతో, మీ ఆడుగులకు మడుగులొత్తడం వల్ల మీ కెక్కువ మానసిక సంతృప్తిన్నే అతని వల్ల మీకు ప్రొడక్టీవిటీ లేకపోయినా కూడా ఆతన్ని మీరుంచుకోవచ్చు. అది కేవలం మీ మానసిక ఉప్పాసం కోసం. పోతే ఒక అధికారిగా మీకు

ఎవరి దగ్గర నుండైతే ఎక్కువ వర్గు వస్తుందో వారిని అభిమానించడం మీకు మంచిది. (మూడో గ్రేడ్యిస్) బాతాభాసీతో టైమ్ వెస్ట్ చేసి పని చేయకుండా శుండిషాష్టు — సిన్సియర్ గా పనిచేసిన వాళ్ళమీద దెబ్బ తీస్తారు. ‘వాళ్ళకి, మాకు ఒకే జీతం వస్తున్నప్పుడు వాళ్ళు పని చేయ్యక పోతే మేం ఎంచుకు చేయాలి’ అనే భావం మిగతా సహారులకు వాన్నే, అది తరువాతరువాత చాలా ప్రమాదమవుతుంది. వారికి మొమోలనివ్వడం ద్వారానూ, వార్నింగ్ లివ్వడం ద్వారానూ కంట్రోల్ చేయవలని వుంటుంది. మీ అఫీస్ ఏంటో, మీ వర్గ్ర్య యూనియన్ ఎంత ప్రార్థింగ్గా వుంటుందో చెప్పుతేడు కాబట్టి, యింతకన్నా సలహా యివ్వడం కుదరదు.

దీపిక, ప్రొఫ్స్టురు

ప్ర : నా పేరు దీపిక. నేను బి. ఎ. నెకండియర్ పరీక్ష వ్రాశాను. ఒక సంవత్సరం నుండి నేను తెలుసుకున్న ఫయంకరమయిన నిజాన్ని మీ ముందుంచుతున్నాను. నా తమ్ముడు యింటర్ ఫ్సైయర్ పరీక్షలు వ్రాశాడు. ఒకరోజు అర్థరాల్ట్రి నాకెందుకో మెలకువ వచ్చింది. కణ్ణు తెరిచి చూస్తే, నా పావడాను వైకి జరుపుతున్నాడు. నాకు చెలకువ రావడంతో వెళ్ళిపోయాడు. ఇంకోసారి వాడి చేయి నా గుండమీద పడింది. ఒకసారి అంచే పొరపాటు. మళ్ళీ మళ్ళీ కూడా యిలా జరిగిందంటే యేమను కోవాలి? మేము మధ్యాతరగతి కుటుంబికులం. మంచాలస్త్రీ అందరగా ఒకే చోట వేసుకుంటాం ఫ్యాన్ క్రింద. నేను ఒక్కదాన్ని యింట్లో పడుకుంటానుచే, అమ్మా, నాన్న అరుస్తారు. ఒక్కదాన్నివి ఎలా పడుకుంటావని. నేను అసలు విషయం ఎలా చెప్పగలను? నా తమ్ముడికి నాకు పడచు. వాడు నాతో మాట్లాడక రెండు సంవత్సరాలు అవుతోంది, నేను అందంగా వుండను. ఓదురోజుల క్రితం మా నాన్న, అన్నయ్య ఊరికొన్నారు. ఇంట్లో మగతోడు లేదని మా పెదనాన్న కొడుకుని పిలిచారు. యింజ

నీరింగ్ వూర్తయ్యింది. నాకంటే నాలుగేళ్ళు పెద్ద. అతను పైన పడుకున్నాడు. మేము క్రింద వసారాలో పడుకున్నాము. ఆర్థరాలై మెలకువ వచ్చి చూసే నా తాలిని నిమురుతున్నాడు. నేను కళ్ళు తెరవడం చూసి నీళ్ళు తాగి పైకెళ్ళపోయాడు. సార్....మీరు చెప్పండి, నిజంగా మనుషుల మధ్య అన్న, చెల్లి, అక్క, తమ్ముడు యిలా ఆప్యాయతలు వున్నాయా? నా భనిహ్యతు ఏమిచి? ప్రతిలోజూ కలలు వస్తున్నాయి, నన్న ఎవరో వెంటాడుతున్నట్లు, వారికందకుండా పారిపోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నట్లు, చివరికి వారికి చిక్కిపోతున్నట్లు.

నావైపు చూసేవారి కళ్ళు కామంతో వుంటాయేగాని ప్రేమతోగాని, స్నేహంతోగాని వుండవు. జీవితానికి సెక్కి అంత ముఖ్యమా?

జి : ఇంటర్ ఫస్టియర్ రాసిన మీ తమ్ముడు మీలో త్రీత్వాన్ని గమనించడమనేది, అతని వయసు పొరపాటు. త్రీలో ఏదో తెలుసుకోవాలి అనే కుతూహలం ఆ వయసు కుర్రివాళ్ళందరికి వుంటుంది. వాపి వరసలు గుర్తించకుండా దాన్ని మీనుంచే తెలుసుకోవాలనుకోవడం కొంత దురదృష్టి కరం. మీరు మీ తమ్ముడితో మాట్లాడకుండా వుండటఱ కూడా ఒక విధ పైన దూరాన్ని పెంచి వుంటుంది.

ఈ సమస్యకు రెండు పరిప్రారాలు వున్నాయి.

మొదచిది మీరు మీ తమ్ముడితో బాగా మాట్లాడుతూ, చిన్న చిన్న బహుమతులు కొనివ్వండి. మాటి మాటికి తమ్ముడు, తమ్ముడు అంటూ మీరు తనకేమఫుతారన్నది గుర్తుకొచ్చేలా ప్రవర్తించడం, ఒక పద్ధతి. అప్పబేకీ అతనిలో యే మార్పు రాని పషంలో అమ్మగారితో చెపితే, ఆవిడ త్రీ కాబట్టి అర్థం చేసుకుంటుంది.

ఇకపోతే మీ పెదనాన్నగారబ్యాయి సంగతి, మిగతా మగవారు సంగతి ఎందరో మగవాళ్ళు మీ గురించి ప్రయత్నం చేస్తున్నారన్న భావంతో అందరూ ఒకలాగే వుంటారని, మనుషుల మధ్య స్నేహాలస్నీ, కామంతోగాని, సెక్కుతోగాని ముడిపడి వుంటాయి అన్న దురాలోచన

బియ్యె రెండవ సంవత్సరం చదువుతున్న ఈ వయసులో తెచ్చకుంటే, ఈ ఆలోచన ముందు ముందు మీకు మానసికమైన ఆరోగ్యాన్నివ్వదు. ఆ భావాలన్నీ మను నుంచి తుండిచేసి, మీ చదువు మీద వికాగ్రత నిలపండి.

శశిధర్, పాలమూరు

ప్ర: సార్! నాకు ఓ విచిత్రమైన మిత్రుడు వున్నాడు. అతను ఆఖిమానించే వ్యక్తులు, వారి వారి రంగాలలో ఎంత విఫలమైనా ఏదో ఒక పిచ్చి సమాధానం యిచ్చి సమర్థించుకుంటాడు. ఆ సమర్థన వించే మనకి పిచ్చేకేర్చుకొని వుంటుంది. ఉదాహరణకు క్రికెట్ వరకూ ఆయన మంజ్ఞేకర్ అభిషాని. ఏ మాచ్ నై నా మంజ్ఞేకర్ విఫలమైతే ఆయనకి 'టీమ్ స్పీరిట్' వుంది. కనుక యితరులకు ఆవకాశం యివ్వాడానికి తొందరగా అవుట్ ఆయ్యాడు అంటాడు. ఓ వేళ మంజ్ఞేకర్ ఆట మంచిగా వుంచే యిక అతని గర్వానికి, పొగడ్లలకు అంతు వుండదు. ఆ సమయంలో ఇతరులు వినకున్నా, వదలకుండా వెంటపడి చెబుతాడు. అదే నేను ఆఖిమానించే కపిల్, బెండుల్గ్రెండ్ లు బాగా ఆడితే పాళ్ళ అదృష్టం బాగుండి ఆచారు. కానీ మంజ్ఞేకర్లా ఆదతేరు అంటాడు. ఇతన్ని ఏమని ఆనాలో మీరు చెబితే బాగుంటుంది.

జ: ఆయన అలా వాదించుకోవడం వల్ల మీకేమీ నష్టం లేదుకదా ప్రతివ్యక్తి తను నమ్మిన సిద్ధాంతాలను, అభిప్రాయాలను మార్పుకోవడానికి అంత త్వరగా యిష్టపడడు. మీ మిత్రుడు ఈరోజు అలవాటును కొద్దిగా ఎక్కువ పాళ్ళల్లో కలిగి వున్నాడంటే మనం చెప్పేదానికంటే, ఆవతలి హదు చెప్పేదానిలో తర్వాతం వుంటే దాన్ని అంగీకరించి మన అభిప్రాయాలను, సిద్ధాంతాలను మార్పుకోవాలంటే, మనలో గొప్ప 'మెంటల్ బాలెన్స్' వుండాలి. దాన్ని మీరు అలవరుచుకోండి.

మీ మిత్రుడు మంజ్ఞేకర్ గురించి మాట్లాడినప్పుడు మీరు బెండూల్గ్రెండ్ గురించి మాట్లాడకుండా వుండటం ఉత్తమమైన పద్ధతి. మీ ఆఖిప్రాయాలు మీకున్నట్లు ఆయన అభిప్రాయాలు ఆయన కుంటాయి.

అందులో కొద్దిగా మూర్ఖత్వం పుందని మీకనిపిసే అన్నించవట్ట గాక జనంలో ఆశ్చర్యం మూర్ఖత్వం లేకపోతే యిక వాడనలూ, చర్చలూ, రాజకీయాలు, గుణ్ణు, మనీదు గొడవలూ, క్యాపిచేషన్ ఫీజుని సమర్థించే డారేగింపులు ఎందుకుంటాయ్?

ఎమ్. శ్రీనివాస్, ఏలూరు

ప్ర : నేను బి. యర్. ద్వార్తియ సంవత్సరము చమతుతున్నాను. నాకి మధ్య అప్రస్తుతమైన తాడు బొంగరం లేని ఆలోచనలు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. “ఈ కోజా చదపాలి” అని మనసులో అనుకొని పుస్తకాల ముందు కూర్చుంటాను. పుస్తకం చేతిలోనే వుంటుంది. నా ఆలోచనలు మాత్రం ఎక్కుడెక్కడో తిరుగుతాయి. ఉదాహరణకు నేను గ్రేడ్ నెకండ్ ప్రశ్నిమినరీ ప్రాసయ్యాను. మెయిన్ పరీక్షలు తరువాత వుంటాయి. నా మనసు ఈ పరీక్షల మీద వుండడంలేదు. మెయిన్ కూడా పొస్తె ఇంట రూఫ్‌కి వెళితే ఆక్కుడ్ ఎలా? లేదా వున్న పొలం అమ్మేసి లంచం యిచ్చి యే గవర్నమెంట్ జాబో సంపాదించాలి? ఆ తర్వాత మోటార్ సైకిల్ కొనాలి. ఆ తర్వాత మంచి కంపెనీల పేర్లు బిఱినెన్ చేయడం ద్వారా లక్షలు సంపాదించాలి. ఇలా యేవేవో ఆలోచనలు. ఈ ఆలోచన పరం పరకు కారణం నాకున్న “పుస్తక పరసం” అలవాటు కారణమా? చదునుకు సంబంధించిన ఏ పనయనా వాయిదా వేనే అలవాటు యా మధ్యన ఎక్కువయ్యాంది. అలా అయితే నేను జీవితంలో యేమీ సాధించలేనని తెలు సంధి. కానీ కంట్రోల్ చేసుకోలేకపోతున్నాను. నా టారెట్ నాకు కీయ రిగా తెలుసు. దాన్ని సాధించాలన్న “ఇంబైన్” మనసులో బలంగా వుంది. అందుకు తగ్గ ప్లానింగ్ కూడా వుంది. అయినా చదవలేకపోతున్నాను. నేనెందుకిలా అవుతున్నానో నా కర్చుం కావటం లేదు. మీ సమాధానం నన్ను బాగుపరచగలదని ఆశిస్తున్నాను.

జ : మీ టారెట్ సాధించడానికి తగ్గ ప్లాన్ మీ దగ్గర వుందన్నారు కేవలం “ఆదే” లేదు అన్నిస్తోంది. చదువయ్యాక యేం చేయాలి? కారు కొనాలి. ఎయిర్ కండిషన్ యల్లు కట్టాలి. ఇలాంటి పగటి కలలు చాలామందికి సర్ఫ్ సాఫ్టారణం. చదువయ్యాక యవనీన్ చేయడానికి పీలవు

తుందన్న సత్యాన్ని ముందు మీరు గ్రహించాలి. పోతే మీ ఆలోచనా దృక్పథాన్ని రెండుగా విషగొట్టుకోవాలి. ఒకబి- మనకి ఈనందాన్నిచ్చే వూహాల్తో బ్రితకడం. రెండు- అలాంటి వూహాల్ని నిజం చేసుకోవాలంటే యేం చేయాలో తెలుసుకుని కష్టపడటం “అప్రస్తుతమని” మీరే అన్నారు. లెలిసి కూడా సమయం వృధాచేసే యా ఆలోచనలు మీరు ఆలోచించవలని నవి రాశు. మీ తలిదండ్రుల గురించి మీరే విషయం ప్రస్తాపించలేదు. ఉన్న పొలం అమ్మేస్తే వారి జీవనాధారం ఏమిటి? చెప్పలేరు. అసలీ ఆలోచనలన్నీ డిగ్రి ద్వితీయ సంవత్సరంలోనే ఎందుకు? అసవసరం.

నేను ఈ రోజు యా పారం చదవాలనుకుంటున్నాను ఆని టైలీ ఒక టాగ్రెట్ పెట్టుకుని, రాత్రి ఎంతసేపయినా వూర్తి చేయడం మాంచి పద్ధతి!

మీ పుస్తక పరసం మీ ఆలోచనలకు ఆరోగ్యకరమైన విధంగా వుండే పుస్తకాల నెంచుకోవడం మీ చేతిలో పని. అలా కాకుండా కలల్ని అమ్మే నవలలు చదవడమే మీ పుస్తక పరసమైతే, దాన్ని కాస్త తగ్గించు కోండి.

యన్. నాగేశ్వరరావు, ప్రౌదరాభాద్

ప్ర : రేపు నా పుట్టినరోజు. నా ఇరవై ఒక్క సంవత్సరాల ఒంటరి వెఫవ బ్రితుకు. బ్రితకాలో, చాపాలో రేపు నిర్ణయించుకుంటాను. కానీ ఒకబి నిజం....మీరు సమాధానం ప్రాసేంతవరకు చావను.

జ : మీ ఇరవై రెండు పేజీల ఉత్తరం చదివాను. మీరు పంపిన సొంత అడ్కన్ కవర్సు చింపేశాను. నా నుండి రిప్ట్యూ వచ్చేవరకు బ్రితికే వుండండి.

యం. ఆపోరావు, విశాఖపట్టణం

ప్ర : నాది ఒక వింత సమస్య. నా వయస్సు పద్ధనెనిమిది. కానీ నేను వయసుకు తగ్గటుగా అందరి కుర్రవాళ్ళూ లేను. చాలా సన్నగా, ఒక్కగా వుంటాను. ఎక్కువగా పనిచేయలేను. పని ఎక్కువైతే జ్యోరం వస్తుంది.

ఎప్పుడూ సీరసంగా వుంటుంది. తగవులు వేరే వారివయినా, లేక మాచి అఱునా నాకు భయమేస్తుంది. తగవులు తేనప్పుడు మాత్రం చాలా దైర్ఘ్యంగా హాహాడతాను. ఇలా ఎందుకు జరుగుతుందో అర్థం కావటం లేదు.

జ : మీ భాతికమైన ఆరోగ్యం కోసం మంచి డాక్టర్ ని సంప్రదించండి. మీ మానసిక ఆరోగ్యం కోసం మంచి ప్రస్తకాలు చదవండి. (తగవులకు దూరంగా వుండటం మంచిదే) మీ సమస్య కిదే పరిష్కారం.

ఎ. శ్రీనివాసరావు, విజయవాడ

ప్ర : డిగ్రీ మరియు బి.ఐ.డి. చేశాను. నేను చదువుకునే రోజులలో టూఫాన్ చెప్పి నా ఫీజుల్ని నేనే కట్టుకున్నాను. చదువు హార్టయ్యకు కూడా ఎవరి మీదా ఆధారపడలేదు. ఒక లిమిటెడ్ కంపెనీలో నేల్గొ రిప్రోషిప్టేటివ్‌గా చేరాను. ఆ కంపెనీ తన ఉత్పత్తులను డోర్ మార్కెట్ చేస్తుంది. కస్టమర్ల మాటలు, కంపెనీలో హారాన్ మెంట్ భరాయించలేక ఒకబెస్టుర సంవత్సరం తర్వాత ఆ ఉద్దేశ్యం మానేశాను. నా ఉద్దేశ్యం సమయంలో ముప్పెవేల రూపాయలు మిగిలినవి. వాటితో ఏవో షేర్లు తీసుకున్నాను.

నాకు మొహమాటం ఎక్కువ. అందువల్ల ఆన్నయ్య వాళ్ళింట్లో కూర్చుని తినడానికి యిష్టంతేక ఒక హాట్లో నాలుగువందల యాభై రూపాయలకు కంపూటర్ అపరేటర్‌గా చేరాను. ఈ ఉద్దేశ్యంలో ఎవరి తోనూ మాట పదనపసరం లేదు. కానీ తక్కువ జీతం కావటంతో జాబ్ జాటిన్ఫాక్షన్ లేదు ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యాల మీద ఆశలేదు.

నా చిన్నతనం నుంచి బిజినెస్ చేయాలని, బాగా డబ్బు సంపాదించాలని వుంది. తినడానికి సరిగ్గా తిండిలేని వాళ్ళం, ఇక వ్యాపారం నేను ఎలా చేయగలను. ఆన్నయ్య ఓ బ్యాంక్ ఉద్దేశి. అలా లోన్ వస్తుందే మోనిషి చూశాను. ఆ బ్యాంక్ మేనేజర్, క్లర్క్ కలిసి పది లక్షల

వరకూ బ్యాంక్‌ని ముంచేశారు(టు) అందుకని తను లోను కుదరదన్నాడు. కొంతమంది “క్రిషి” ద్వారా, “గ్రామోదయ” ద్వారా పై⁹ చేయమన్నారు. ఇవన్నీ నిజంగా యిస్తారంటారా?

ప్రతి తణం ఆలోచనలు. నాకు మనశ్శాంతి వుండటంలేదు. ఒక నినిమాకు వెశ్శాలనిపించడు. గెద్దం చేసుకోవాలనిపించడు. మంచి బట్టలు వేసుకోను. ఒకరితో మాట్లాడాలనిపించడు. నేను నవ్వడం మరిచిపోయి చాలా లాలమైంది. ఒకబోట కూర్చోను. నిల్చోను. రోచ్చుమీద పిచ్చాడిలా పోతూ పుంటాను. రాత్రి రెండు గంటలవరకు ఆలోచనతో నిద్ర పట్టటం లేదు. బట్టతల హూర్తిగా వచ్చేసింది. నన్ను చూస్తే ఒక సంవత్సరాలు అని ఎవరూ అనుకోరు. ముపై అయిదు అంచేసూ, నలుగురు పిల్లలు అంచేసూ నమ్ముతారు.

చేతిలో చిల్లిగవ్వలేదు. అనుభవం లేదు. వ్యాపార సంబంధమైన చదువులేదు. తెలిసిన పెద్దవాళ్లు నాకు ఎవరూ లేరు. నాకు టాటా, బిర్దా ల్లాగా ఎదగాలని వుంది. లోజుకి ఇరవై నాలుగుగంటలూ కష్టపడమన్న పడతాను. నేను బాగా డబ్బు సంపాదించాలి. మా వాళ్లందరూ నన్ను చూసి “స్ఫ్రెన్” అయిపోయాలి. వీడు చాలా గ్రేట్ అనుకోయాలి. డబ్బురాని చిన్న ఉద్దీఘాలు చేస్తూ బ్రితికలేను. నన్ను ఏం చేయమంటారు? నాకో మంచి సలవో యివ్వండి.

జి : మీ సుదీర్ఘమైన ఉత్తరం చదివాక మీరు ఐయామ్ నాట్ టి.టె. యుహార్ నాట్ టి.కె. అదే దశలో వున్నారనిపించింది. దానికి తోడు సెర్పి సింపతి మీలో ఎక్కువగా తోస్తోంది. అందుకే మీరు “నా ఫీజు అన్ని నేనే కట్టుకున్నాను, నేను ఎవ్వరిమీద ఆధారపడటంలేదు” అంటూ ఎక్కువగా ఖ్రాసుకున్నారు.

మీరు ‘టాటా, బిర్దాగా ఎదగాలని’ వుంది అని ప్రాశారు. అలాగే కావచ్చ. కానీ దానికి తగిన కృషి మీరు చేయాలి. ఇంకొద్ది లోజులలో షైర్ బిజినెస్ బాగుండబోతోంది. అప్పుడు మీ షైర్లమీద డబ్బును వెనక్కిగొందగలరు. ఆ డబ్బుతో మీరు మంచి సెంటర్ చూసి గాజులు, హోయి

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

జరీలాండి చిన్న పొపు ప్రారంభించండి. చిన్న కింగ్ కోట్లుమీద లడ్లు సంపాదించిన వారు చాలామంది వున్నారు. ఏమైనా మీరు వూహించుకున్న స్థాయికి పెరగడానికి యిది ప్రారంభమవుతుంది.

నేర్స్‌లో ‘పౌరాన్‌మెండ్’ మీరు ప్రాసినంత వుంచే ప్రపంచం లోని నేర్స్‌మన్స్ అందరూ ఉద్యోగాలు మానేసి యిక్కులో కూర్చోవాలి. కానీ ఎవరూ అలా చేయటా లేదుకదా మీ ప్రక్కపీధిలో రోడ్డుప్రక్కనే వున్న వెర్రింగ్ పొపులో పనిచేసే కుర్రవాడి నెవరినైనా లడగండి— “పనిలో వుండగా ఎప్పుడయినా తనకి ఇనుపముక్కలు గుచ్చుకున్నాయా” అని. అప్పు దయసీయమైన అనుభవాలు చెప్పాడు. అలా ఏ పని చేసే వాడు, ఆ పనిలోని కష్టమష్టాలను కూడా భరించగలగాలి.

మీరు కష్టమర్ల మాటలు భరించలేకపోయాన్నారు. మీది విజయ వాడ కాబట్టి ఏ సాయంత్రమైనా పీలుమానుకుని బీసెంటురోడ్డుకు వెళ్ళండి. ఏ పొపుముందు ఆగి గఫునించినా కష్టమర్లతో (ముఖ్యంగా ఆదవాళ్తో) ఆ పొపు నేర్స్‌మెన్లు పడే కష్టాలు అర్థమపుతాయి. అవన్నీ ప్రోఫెషన్ బాధలు. బాధలుతేని ప్రోఫెషన్ అనలు లేదు. కాబట్టి మీరు మనుష్యులతో పనిచేయాలనుకుంటే మాననికంగా ‘రెసిప్టెన్స్’ పెంచుకోండి. ప్రతి చిన్న మాటకు ప్రారానా పడిపోకండి. మీరు వ్యాపారం పెడదామనుకుంటుస్తారు కదా! రేపు మీ వ్యాపారం ప్రారంభమయ్యాక కష్టమర్ల వచ్చి ఉద్దేశంగా మాట్లాడితే నేర్స్ జాబ్ వదిలినట్టు మీరు మీ వ్యాపారాన్ని వదిలేస్తారా? ఈ విషయంలో ‘నేను చాలా సెనిపిటివ్‌ని’ అన్న ఆత్మన్మానతా భావంతో మీరు తప్పు చేస్తున్నారు.

ప్రతిక్షణం ఆలోచనలతో మనశ్శాంతి వుండటంతేదు.... అని ప్రాశారు. అందరికి, ఆభరికి టాటా, బిల్లాలకూగ్గుడా సమస్యలు వుంటాయి. అందరూ పరిపోగ్గురాలకోసం ఆలోచిస్తారు. కానీ మీలా ఇరవై నాలుగ్గం టలూ ఆ.....లో.....చి.....న్నా.....నే.....కూర్చోరు. ఆలోచనలను అమలు పరచడానికి ప్రయత్నిస్తారు. స్టుడట్సో మీ ఆలోచనలన్నింటినీ ఆచరణలో వుంచటం సాధ్యం కాకపోవచ్చ. కానీ మీలో ప్రాక్షికాలిటీ పెరిగినక్కాదీ మీ పనులు మంచి రిజల్ట్స్ యివ్వటం ప్రారంభిస్తాయి.

“మా వాళ్ళుండరూ నన్ను చూసే స్తున్ అయిపోవాలి. నన్ను చూసే ‘చాలా గ్రెట్’ అనుకోవాలి” అన్న మీ కోరిక కూడా తెలిపారు. ప్రపం చంలో ఎవరూ గొప్పవాళ్ళుయిపోదామని పనులు చేయరు. వాళ్ళు సాధిం చిన విజయాలనుటటి ప్రపంచం వారికి గొప్పతనాన్ని ఆపాదిస్తుంది.

ఈక బీద యువకుడు అయిదు సంవత్సరాలు పోయాక, హతాత్మగా ఇంటిముందు ప్లైమత్ కారులో హోరోలా దిగదం అనేది సినిమాల్సోనూ, సవలల్సోనూ మాత్రమే సాధ్యం. కాబట్టి ఈ ఆలోచన మాని, మీ లభ్య సాధనలో నిష్టగ్నమవ్యండి. ముందు సెల్చు డిస్టిన్ అలవరచుకోండి. చిన్నపిల్లవాడు నడక నేర్చుకోచానికి ఎంత ప్రయత్నిస్తాడు. ఎన్నో సార్లు క్రిందపడతాడు, లేస్తాడు దెబ్బలు తింటాడో అలాగే జీవితంలో పైకి రావాలన్నా అంత కష్టపడాలి. ఎదురుదెబ్బలు తినాలి. క్రిందపడ్డాను కదా ఎలా? అని ఆలోచిస్తూ కాలాన్ని వృధా చేయకూడదు. మీరు మీరే ఎనలైట్ చేసుకొని, ఆ తప్పు మరోసారి రిపీట్ కాచుండా చూసుకోండి. ఖచ్చితంగా విజయం మీదే.

ఆర్ ఎమ్., తెనాళి

ప్ర : నేను ప్రథుతోయ్యోగిని. మా వారిది ప్రథుత్య ఉద్యోగం కాదు. పైగా ఏ పనిలోనూ నిలకడగా కొంతకాలమైనా వుండరు. నా జీత మంతా తన చేతికి యివ్వాలంటారు. ఏం చేశారని అయసను లెక్క అడగ కూడదు. మా పుట్టించిపారికి నేను తప్ప వేరే ఆధారం లేదు. వారికి నేను ఖచ్చితంగా ప్రతి నెలా ఎంతో కొంత సహాయం చేయాలి. కానీ మా వారు అందుకు ఒప్పుకోవడంలేదు. “పెళ్ళయినాక పుట్టించివాళ్ళను పట్టించు కోవాల్సిన అవసరం నీకు లేదు” అంటున్నారు. ఆడదంచే భర్త చెప్పు క్రింద తేలులా పడివుండాలి అంటూ రోజూ కొడుతున్నారు. తిట్టలో మాన నీకంగా ఎంతో హింస పెడుతున్నారు. ఇలాంటి స్థితిలో నేనేం చేయాలి? బాధలలో వున్న పుట్టించిపారి బాధ్యతలు కొంతకాలా బేర్ చేయడం

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

తప్పుచూరా? నా మీవకంటే నా డబ్బుమీదనే ఎక్కువ ప్రేమ చూపిస్తున్న నా భర్తకే నా సంపాదన మొత్తం ఇవ్వుమంచారా?

జి : ఎకనమిక్స్ లో 'మార్కెట్' కియరీ ఆఫ్ మార్కెట్ యుచిలిటీ అని వుంటుంది. మనం ప్రస్తుతం జీవిస్తున్న విధానంకంటే కొత్త రకమైన జీవితం మనకి సంతృప్తినిస్తుంది అనుకున్నప్పుడు ఆ కొత్త రకపు జీవితాన్ని అనుసరించాలి. తేదా ఈ జీవితమే బాగుందనుకుంటే దీనిలోని కష్టాలను భరాయిస్తూ జీవించాలి. మీ ఆయన మిమ్మల్ని ఎంతో కొడుతున్నారు, తిట్టతో చూసికంగా హింసిస్తున్నారు అని ప్రాశారు. అయినా కూడా భరాయిస్తూ ఆయనతో ఎందుకు కలిసి వుంటున్నారంటే ఒహుళానచూజంలో ఆయన ఖార్యగా ఓ స్టేచన్ ఆయన యిచ్చే సెక్యూరిటీ ఫీలింగ్ మీలో ఎక్కువగా వుండి వుంచాయి. అందుకే ప్రథుత్యా ఉద్యోగి అయి, స్థిర సంపాదన వున్న మీరు ఏ సంపాదనా తేక ఒక మగాడిలో కలిసి వుంటున్నారు. ముందు మీరు మీ భావాలలో ఏమైనా మార్పు తెచ్చుకోగలగడానికి ప్రయత్నించగలరేహా ఆలోచించండి.

తరువాత మీ ఉత్తరములో ఎక్కుడా మీరు మీ పుట్టించివారి ఆస్తి వివరాలుగాని, స్థితిగతులుగాని చెప్పలేదు. పుట్టింటి వాళ్ళందరికి తోడుగా మగవాళ్ళు వున్నారా? వుంటే ఆ మగవాళ్ళు డబ్బు సంపాదిస్తున్నారా? సంపాదించి వాళ్ళ ఖార్యలకు మాత్రమే వాళ్ళ ఖర్చు పెట్టుకుంటున్నారా? ఇవేమీ ప్రాయలేదు. నిజానికి మీరు మీ వాళ్ళకి డబ్బు పంపించాల్సిన ఆవసరం వుండి, వారంత దైన్యస్థితిలో వుంటే తప్పకుండా వాళ్ళకి డబ్బు పంపండి. మీ పట్ట ఆయన తన ప్రస్తుత విధానము యథాతథంగా కొనసాగించేటట్లయితే భవిష్యత్తులో పరిణామాలు చాలా తీవ్రంగా వుంచాయని ఈసారి మీ భర్తతో కరాఫండిగా చెప్పండి. సామ దాన భేద దండో పాయాలు అన్న సామేత తెలుసు కదా మీకు.

విమల, వెంకటాపురం

ప్ర : నా వయను ఇరవై మూడు సంవత్సరాలు. నేను డిగ్రీ వది వాను. బి. ఇడి. కూడా పూర్తయింది. ప్రస్తుతం ఒక రిక్లైష్ణ కాస్ట్యో టీలో చేస్తున్నాను. నా తండ్రిని తండ్రి అని చెప్పాలన్నా బాధగా వుంది. సమాజంలో ఏ ఆడపిల్లా ‘నాన్నా నా పెళ్ళి చేయవా?’ అని తన తండ్రిని నిలదీయదు. నేనూ అంతే. నాకు ఇప్పటివరకూ ఆయన ఒక్క సంబంధము చూడతిదు. చూనే ఉద్దేశం వున్నట్లు నాకెక్కుడా అనిపించలిదు. ఎవరయినా నా పెళ్ళి గురించి ఆయన్ని అడిగితే “గవర్నమెంట్ జాబ్ వచ్చేవరకూ పెళ్ళిచేయను” అంటారు. నాతో చదువుకున్న నా స్నేహితు రాళ్ళుండరికి పెళ్ళిత్తు అయిపోయాయి. పిల్లలు కూడా వాళ్ళకి. వాళ్ళు నాకు ఎదురు పడినప్పుడల్లా నేను చాలా సిగ్గుగా థిలవుతాను.

పిల్లలమీద అంతా పెద్దవాళ్ళు యిష్టమేనా? మాకు ఆశలు, కోరికలు వుండవా? మా నాన్నకు తన పద్ధనిమిదవ ఏట పెళ్ళయ్యింది. ఇప్పటికి పెళ్ళికి ఎదిగిన కూతురు ఇంటో వుందన్న జ్ఞానం ఆయనకు వుండదు. అసహ్యంచుకోకండి. దయచేసి నా బాధ అర్థం చేసుకోంది. మా చుట్టూ ప్రక్కలవాళ్ళు ఇంకా నాకు పెళ్ళికాలేదు అని అంటున్నారు. ఆ తప్ప నాదా?

మా నాన్న, మా నూగ్లు సెక్రటరీ వద్దకు వెళ్ళి మా అమ్మాయి ఇరవై వేల రూపాయలు ఇవ్వమంది అని అడిగాడు. ఆ త్రాప్టుడు ఇచ్చాడు. మా నూగ్లు సెక్రటరీ ‘నా టిచింగ్ కెపాసిటీ కంటే నా పర్సనలిటీ చూనే ఆ ఉద్యోగం ఇచ్చాడంటే బాగుంటుంది. చీ’ ఇవన్నీ తలుచుకుంచేనే అసహ్యంగా వుంది. ‘మా ఆవిడకు ఆరోగ్యం బాగో లేదు. మా అమ్మాయి నూగ్లు మానేజ్ మెంట్ దగ్గర అందుకని అప్పు తీసుకుంది ఇవ్వాలి’ అని అబద్ధాలు చెప్పి బంధుమిత్రులందరి దగ్గర మా నాన్న అప్పులు చేశాడు. వాళ్ళు నన్ను ఎంతో చిన్న చూపు చూస్తారు. చూస్తున్నారు. ఇవన్నీ భరాయించలేకపోతున్నాను. పైగా ఇప్పుడు పెళ్ళి మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

కంపల్నరీ అనిపించటం తేదు. ఎందుకంచే అనుభవించే వయసు దాటి పోయింది కదా. అందుకని ‘నన్’ అవుడామనుకుంటున్నాను. నా నిర్ణయం సరైనదా? కాదా?

జి : ఇరవై మూడు సంవత్సరాలకే మీరు పెళ్ళి చేసుకునే వయసు దాటిపోయింది అనే భావం నుంచి ముందు మీరు బయటపడండి. కేవలం వైరాగ్యంవల్ల వేదాంతం రాదు. మీరు ‘నన్’ అవుడామనుకుంచే దానికి కారణాలు చేపడిమీద భక్తి, సమాజ సేవలాంచివైతే బాగుంటుంది. అంతేకానీ మీ నాన్న ఇలాంచివారు, మీకు పెళ్ళి కాలేదు లాంటి ఆలోచన వల్లనైతే మీరు ఆ వృత్తికి కూడా న్యాయం చేకూర్చలేరు. ఇక మీ సమస్యకొన్నే మీరు సంపాదిస్తున్నారు కాబట్టి మీ పెళ్ళికి మీ తండ్రి ఆనవ సరవు సాకులు చెప్పున్నారు అని మీ ఉత్తరం ద్వారా అర్థమయ్యింది. మీరు ఏ మాత్రం ధైర్యం చేయగలిగినా మీ జీవితం యింతకంచే బాగుంటుంది. అందవల్ల మీకు ప్రేమ విపాశలంచే ఇష్టం తెకపోతే సమాజబద్ధంగానే చేసుకోవాలనుకుంచే మీ ఇంట్లో మీ నాన్నగారు తప్పించి యింకా పెద్ద వారు (తాతగారు, మామగారు....) వుంటారు కదా! వారికి నాకు చెప్పినట్టుగానే నిస్సంకోచంగా మీ సమస్య చెప్పండి. ఇందులో ఆపార్థం చేసుకునేది ఏమీలేదు. మిమ్మల్ని అందరూ అర్థం చేసుకోగలరు. అలా కూడా మీ సమస్య తీరకపోతే పేపల్లో ప్రకటన యిచ్చి తగిన వరుడ్ని ఆహ్వానించండి. ఈ మధ్య యిలాంటి విపాశలు కూడా సత్కరితాలనిస్తున్నాయి.

పి. శ్రీనివాస్, ఏలూరు

ప్రః : నేను ఇంటర్ చదివాను. ప్రస్తుతం రెండు సంవత్సరాల నుంచి భాళీగా వుంటున్నాను. మా నాన్నగారు నన్ను ఏ తప్పుతేకపోయినా ‘నాదే తప్పు’ అంటూ పదే పదే తిడుతున్నారు. మాకు జోళ్ళాషాపు వుంది. మా పనివాడితో కూడా నా గురించి హేళనగా, ఎద్దెవచేస్తూ మాట్లాడతారు. నేను ఉహ్యోగం చేస్తాను అంటే వద్దు అంటారు. నాకు మా నాన్నగారంచే తయం. నాన్నగారు ఎదురుగా నేను ఏమీ మాట్లాడను. నన్ను తోటి స్నేహి

తులతో కటిని తిరగనివ్వారు. సినిమాలకు పంపచు. ఆప్యుషప్పుడు మా నాన్నగారు తనే నన్న సినిమాకు తీస్తే కెళుతంటారు. నేను ప్రతిరోజు ఉదయం ఏడు గంటలకు మా పాశుకు వెళతాను. రాత్రి పదివరకూ ఉండి యింటికి వస్తాను.

మా నాన్నగారు నాకు సరైన బట్టలు కూడా కుట్టించరు. ఆయన పాత పాంటు వొక్కలు నన్న లొడుకోగ్గమంటారు. కనీసం సైజుకూడా చేయించరు. అని నాకు చాలా లూజు కానీ మా నాన్నగారు మటుకు కొత్తవి తీస్తుంటారు. మా ఆమ్మగారి బలవంతం మీద ఎప్పుడయినా ఒక జత బట్టలు కొత్తవి నాకు తీస్తారు. నన్న మా యింటి పనివానికందే హీనంగా చూస్తున్నారు. నాకు ఒకోగ్గసారి ఏడుపొస్తుంది. ఇల్లు వడిలి ఎక్కుడి కయినా వెళ్లిపోవాలి అని కూడా అనుకుంటాను. మా నాన్నగారిని సరైన మార్గమలో పెట్టవచ్చా? లేదా నేను ఏ విధముగా చేస్తే బాగుంటుందో తెలుపగలరు.

జి : “నేను ఇంటర్ చదివాను. ప్రస్తుతం రెండు సంవత్సరాల నుంచి భాళీగా పుంటున్నాను” అని రాశారు. ఇంటర్ పూర్తయ్యాక పై చదువు చదవకుండానూ, ఉద్యోగం చేయకుండాను ఎందుకు భాళీగా పుంటున్నారో అర్థంకాలేదు. మీ నాన్నగారు నన్న ఏ తప్ప తేకపోయినా పదే పదే తిడుతున్నారు అని కూడా తెలియజేశారు. అవును.... నిజంగా తప్ప మీదే. సౌంత కాళ్ళమీద నిలపిడతేనిపారిని చూసే అందరూ తిడతారు. మీ నాన్నగారు ఎందుకు లిడుతున్నారు అన్న విషయం ప్రక్కన పెడాం. గతంలో ఒకసారి ఇచ్చాంటి తండ్రుల ప్రవర్తనలకు కారణం నిపరించాను. మీ విషయానికి వస్తే ప్రస్తుతు మీరెలా వున్నారన్నది మీకు ముఖ్యం. మీరు వ్రాసిన సమస్యలన్నీ కూడా ఆర్థిక స్థితితో ముడిపడి వున్నాయి. కాబట్టి సాధ్యమైనంత వేగంగా మీరు ఓ ఉద్యోగం (ఎంతచిన్న దయినా సరే) చూసుకుని చేరండి. మొదట్లో మీ తండ్రిగారు నిరసన వ్యక్తపరచినా మీ ‘ఇండివిడ్యూవాలిటీ’ పెరిగినకొద్దీ మీ మాటలకు విలువ నిస్తారు.

ఉద్యోగంలో జాయనయన ఆరు సెలల తర్వాత అనాచీ మీ పరి స్థితిని ప్రస్తుత పరిస్థితితో పోల్చుకుంటే మీ భావాలలో కానివ్యండి, మీపట మీ కుటుంబ సభ్యుల ప్రవర్తనలో కానివ్యండి. అన్నించీలో స్పష్టమైన మార్పు కనిపిస్తుంది. మీ ఉత్తరంలో వ్రాసిన సమస్యలన్నీ ఆరోజు చాలా చిన్నవిగా కనిపిస్తాయి.

నిశిల్స, పరంగల్

ప్ర : మా నాన్న మహా కోపిషి. నేను ఏ మగాడితో మాట్లాడినా బాగా తిడతారు. నేను మగవాళ్ని ‘అన్నయ్య’ అని సంబోధిస్తూనే మాట్లాడతాను. కాని మా నాన్న ఆర్థం చేసుకోరు. నేను పదవ తరగతి పరీక్షలు రాశాను ఇంటర్ లోనే నీ చెఖ్చి చేసేస్తా అంటున్నారు. మా నాన్న లానే మా చిన్న అన్నయ్య కూడా అనుమానపు మనిషి. అమ్మ చాలా మంచిది. కానీ ఆమె మా నాన్నతో ఎక్కువగా మాట్లాడటానికి భయపడు తుంది. నాకు వాళ్ని తలచుకుంచేనే ఏడుపు వస్తుంది. అస్సలు ఇంట్లో వుండబ్బద్ది కావటంలేదు. మీరు మంచి సలహా ఇస్తారని భావిస్తున్నాను.

జ : మీరు ‘అన్నయ్య’ అంటూ సంబోధిస్తూ పరాయి మగవాళ్నితో మాట్లాడేటప్పుడు మీ నాన్నగారు పక్కనే వుండి వినే సందర్భాలు ఏమంటాయి? రోజు మీ ఇంటికి యా ‘అన్నయ్య’లు ఎక్కువమంది వస్తూ వుంటారా? లేకపోతే ఆయన వినే ఆవకాశం ఎలా కలుగుతుంది?

ఈ అన్నా, చెల్లి అనే సంబంధాలు రక్త సంబంధికులకయితేనే బాగుంటుంది. ఒక త్రీ పరాయి పురుషుడి ద్వారా ఏ ఆపాయం జరగకూడదనుకునే సమయంలో ‘అన్నయ్య’ అంటూ తన మనసులోని ‘జాగ్రత్త’ భావాన్ని ఎదుటి పురుషుడికి తెలుపుతుంది. అందుకు తప్ప ఈ ‘అన్నయ్య’ అనే పద ప్రయోగం ఇంకెందుకూ పనికిరాదు. మీకు నిజంగా బయటివారితో మాట్లాడవలసివస్తే, మీ నాన్నగారు కూడా ఏమీ అనరని నా ఉద్దేశ్యం. మీరు శూరికే కలిపించుకుని మాట్లాడుతూ వుండి వుంటారు. కాబట్టి మీ నాన్నగారికి కోపం వస్తూ వుండవచ్చు.

ఒక వయసులో తనకి స్నేహితులు వుండాలి అని ఆందరూ అనుకుంటారు. అలాంటి స్నేహం మీరు ‘స్నేహితురాళ్ళ’లోనే చేసుకోవచ్చుకదా! స్నేహితులతో చేసుకోవడం ఎందుకు? దానికి ‘అన్నయ్య’ అని పేరు పెట్టుకోవటం ఎందుకు చెప్పండి. ముఖ్యంగా మీ యింట్లో వారికి ఇష్టం లేనప్పుడు, మీ భావాలు కరెక్టుగా క్రించే స్నేహితుడు దొరికినప్పుడు స్నేహితుడుగానే వుంచండి.

ఇంటర్లో మీ పెళ్ళి చేసేస్తాం అని అంటున్నారని అన్నారు. మీకు బాగా చదువుకోవాలని ‘ఇంటిస్తు’ వుంటే మీ అమృగారిద్వారా మీ నాన్నగారికి చెప్పించండి. లేదంచే మీ చిన్న అన్నయ్యద్వారా చెప్పించండి. మీ ఉత్తరం చూస్తుంటే మీకు యింతమంది ‘అన్నయ్య’ లుండడం మీ చిన్న అన్నయ్యకుకూడా యిష్టంతేనట్లు కనిపిస్తుంది.

మీ యింట్లో మీ నాన్నగారి డామినేషన్ చాలా వున్నట్లు మీ ఉత్తరం ద్వారా తెలుసుంది. చాలామంది బాల్యంలో ఒక విధమైన కట్టడిలో పెరిగితే వారు పెద్దలయి తల్లిదండ్రులయ్యక తమంచే ఆందరూ భయపడాలని అనుకుంటారు. జీవితంలో ఏ రకమయిన విజయం సాధించలేని పెద్దవారు ఇంట్లో తమమీద ఆధారపడే వ్యక్తులమీద డామినేషన్ చూపించటం ద్వారా అదే గొప్ప విజయమని భావిస్తుంటారు. బహుశా ఈ నాన్నగారు ఆ కోవకు చెందినవారై వుంటారు.

మీరు నిజమయిన విజయం సాధిసే, మీ నాన్నగారి సమస్యా, ఈ ‘అన్నయ్య’ల సమస్యా చాలా చిన్నపిగా మీకు కనిపొయి. ఆ విజయం కోసం కృషి చేయండి.

పుష్పకుమారి, రాజోలు

ప్ర : మా ఆశ్చర్యయి చేపరికార్డర్ లేనిదే చదవడు. ఒక ప్రక్కన ప్రొగ్సుతూనే వుండాలి. వాడి చదువుపట్ల మాకు చాలా భయంగా వుంది. వాడితో యా అలవాటు మానిపించడం ఎలా?

జ : ఈ విషయంలో ఎంత కంగారుపడాలో నిర్ణయించేముందు, అనఱు మూర్ఖజిక్ తాలూకు ప్రభావం చదువుమీద ఎంతవరకూ వుంటుంది అనేది పరిశీలిద్దాం.

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

మూర్ఖజిక్ మెదడుని రిలాక్స్ చేస్తుంది. అందులో సందేహంలేదు. అయితే యిందులో రెండు రకాలున్నాయి. ఒడ్డునవున్న చెట్ల ప్రక్కగా సాగిపోయే నదిలాంటిది-బక రకం, ఒడ్డునవున్న చెట్లనికూడా తన ప్రవాహంలోకి లాక్కుపోయేది రెండోరకం. మీ ఆబ్యాయి ఏ రకం మూర్ఖజిక్ ని ఇష్టపడుతున్నాడో మీరు గమనించవలసిన విషయం.

మెదడులో కాన్సెస్-సబ్ కాన్సె అని రెండు భాగాలున్నాయని మీకు తెలుసుకూడా. సబ్ కాన్సెకి మెదడుకి ‘కాన్సెమైండ్’ కాపలాదారు అవసర మయిన విషమ్యాల్చి ఘృతమే అది లోపలికి పంపిస్తుంది. మామూలుగా చేసే ఆసంక్లిష్ట చర్యలకు సబ్-కాన్సె మైండ్ ఎక్కువ శ్రమపడదు. అందుకే మనం పిల్లల్చి తిట్టేలప్పుడు “ఎక్కుడో ఆలోచిస్తూ పని చేయకు” అంటాము. కొంతమంది పిల్లలు చదువుతూనే వుంటారు. కళ్ళవెంట అడురాలు పరుగెడతూనే వుంటాయి. మనసెక్కుడో వుంటుంది. ఇలాంటి వాళ్ళకు చదువు ఎండుకు ఎక్కుదంటే చదివినదాన్ని ‘కాన్సెమైండ్’ అనే కాపలాదారు, లోపలికి పంపించటం లేదన్నమాట.

మంచి మూర్ఖజిక్ మెదడులోకి అల్పాతరంగాల్చి ఉత్సేజితం చేస్తున్నది అని శాత్రువులు ఎచ్చుచో కనుగొన్నారు. పొలాల్టోనూ, వంటిశ్శులోనూ హంషారుగా పాటలు పాడుకుంటూ పని చేయటం గమనిస్తూనే వుండి వుంటారు. అయితే మీ ఆబ్యాయి నింటూన్న మూర్ఖజిక్, అటని మెదడుని ఉత్సేజితం చేసేదా? ఆలోచనలని ఎక్కుడికో తీసుకువేళ్ళేదా అనేది గమనించండి. పైన చెప్పిన మూర్ఖజిక్ ‘నది’ లాంటిది అన్న ఉదాహరణ ఇన్నింది అందుకే! మీ ఆబ్యాయి నింటున్నది రాంటమ మూర్ఖజిక్ (మండ) స్విరంతో తానంతట అది సాగిపోయేది అనుకోండి. దానివల్ల అశడిమెదడు ఉత్సేజితం చెంది, చదివిన దాన్నంతా ఏ అద్దు పెట్టకుండా సబ్-కాన్సె మైండ్ లోకి పంపిస్తుంది. అంతకన్నా కావల్చిందేముంది? అలాకాకుండా ఏ గ్యాంగ్లిషర్ పాటో పెట్టుకొని, తనని చిరంజిఖిలా వూహించుకుంటున్నా రని ఆనుమానమున్నే ఘృతం ఆ అలపాటునుంచి ఆతన్ని తప్పించండి. బాగా చదువుకున్నవాళ్ళు రీసెర్పి స్కూలర్స్ కూడా అర్థరాత్రి ఒంటపి

తనన్ను పార్క్‌దోలచానికి చేపేరికార్డ్‌ని ఆశ్రయించేవారు. ఒక రకంగా చెప్పాలంచే అది మంచి ఆలాపాటు కూడా.

కె. రమణమూర్తి, విజయవాడ

ప్ర : మా అబ్బాయి పదో తరగతి చదువుతున్నాడు. ఎన్ని ట్యూషన్లు పెట్టినా, ఎంత చదివించినా, వాడికి ఘన్సుకాన్ మార్కులు దావటంలేదు. రేపొప్పద్దన ఎమ్సెట్‌లో ఎలా లాగుతాడో అర్థంకావటం లేదు.

జి : కనీసం నెకండ్‌క్లాస్ మార్కులు వస్తున్నాయికదా! అంతవరకు సంతోషం. ఘన్సుకాను కోసం ప్రయత్నించటం మంచిదే-కాసి “ఎమ్సెట్ జీవితాశయం, ఇది రాకపోతే వేష్టు ఆనే భావం మీ అబ్బాయిలో కలుగ చేయకండి. డాక్టరు, ఇంజనీరు కాకపోయినా ఎంతో సంపాదించినవారూ సమాజంలో విశ్వాసానం పొందినవారూ ఇతర రంగాల్లో చాలా వున్నారు. మీ అబ్బాయి సుదీర్ఘమైన ఉత్తరంలో మీ అబ్బాయి సితార్‌లో సైద్ధాంథికాల్ వచ్చడని ప్రాశారు. వీలయితే ఆంధ్రానుంచి ఒక పండిత రచిశంకర్ ను పరిషయం చేసే ప్రయత్నం చేయండి. అన్ని టికన్నా ముఖ్యంగా ఎమ్ సెట్ పాసవకపోతే జీవితం వ్యర్థమన్న భావం బలంగా కలిగితే, ఆ తరువాత ఆ న్యాసనతనుంచి బయటపడటం కష్టం.

జె. ఎస్. కె., భాషట్లు

ప్ర : మా అమ్మాయి వయస్సు 14 సంవత్సరాలు. కొద్దిరోజులుగా కిటికీ దగ్గర తచ్చాడుతూ వుండటంతో అనుమానం కలిగింది. నోట్ పుస్తకాలలో ఉత్తరం కనపడింది. భాగా కొట్టాను. మా ఆవిడ భోజనామానేసి ఏడున్నా గొడవ చేసింది. ఆ వెధవ ఇంటర్వీడియెం చదువుతూ, మా పీధిలోనే వుంటాడు. అమ్మాయిని సూక్తుల్కి పంపటానికి కూడా భయంగా వుంది ఏం చేయాలో తోచటంలేదు.

జి : కొంత వయసొచ్చాక పిల్లలు, తల్లిదంత్రుల ప్రేమ పరిధిలో మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

నుంచి బహుటపడి కోత్త కేంద్రాలవేపు ఆకర్షితులవటం సహజం. ఈ ఆకర్షణ సిరపాయకరమయిన కేంద్రాలవేపు అయితే కొంతవరకూ మంచిది. ఉపయోగకరమయిన కేంద్రాలవేపు అయితే మరీమంచిది. నిరపాయకరమైన కేంద్రాలంచే నా వుదైశ్యం-కబ్బల్లు, స్నేహితురాండ్రు, సినిమాలు, వగయిరా. ఉపయోగకరమయిన కేంద్రాలంచే-గేమ్స్, నాట్యం, సంగీతం.... వుస్తుకాలు. మీరు గమనించి చూడండి. చిన్నతనంనుంచి యిలాంటి మంచి అభిరుచి వున్న పిల్లలు బౌన్స్‌లోకూడా అదే వ్యాపకంలో మనిగుంటారు. ఇక మీ సమస్యకొన్నే యిప్పుడు మీరు మీ అమ్మాయిపట్ల చూపిస్తున్న ప్రమేమకన్నా, మరింత ఎక్కు వ ప్రమేమ చూపించటానికి ప్రయత్నించండి. మీ కుటుంబం ఒక ఆంద్రమైన పొదరిల్లు (వెల్-నిష్టెడ్) అన్న భావన మీ పాపలో కలుగచేయండి. అంతేకానీ, మీ ప్రపంచంలో మీరుంచే ఆ పాపలో అఫ్స్ట్‌తాథావం పెరిగి, బయటినుంచి తగిలే ఏ చిన్న వేడికయినా మనసు కరిగిపోతుంది. ఆ ప్రమేమని మీరే యిస్తే తనంతట తానే సర్దుకొంటుంది. ఒక సారి “ఆ పరిపక్వత” ఆ అమ్మాయి కొచ్చాక, “నేను ఆ వయసులో ప్రేమించానా” అని తనంతట తానే హాయిగా నవ్వుకొంటుంది. ఆ అమ్మాయి చదువు మాన్సిగంచదంలాంటి దారుణమయిన ఆలోచనలు దరిచేరనివ్వుకండి.

నసరీన్, కడవ

ప్ర : నేను పదవతరగతి ఉర్దూమీడియంలో చదివాను. మా నాన్న తర్వాత చదివించనంటున్నారు. అంకుల్, ప్రపంచంలోకి మనం వచ్చిన తరువాత అంతా చూధకపోయినా కనీసం తను పుట్టిన ఊరయినా సరిగ్గా పూర్తిగా చూడని అమ్మాయిని నేను. నాకు గరల్స్ కాలేజీ మా ఊళ్ళో ఎక్కుడున్నదీ, ఏదు లోడ్ల జంక్షన్ ఎక్కుడున్నదీకూడా తెలియదు. మా నాన్న సినిమాకు పంపరు. టి.వి. చూస్తే చెడిపోతానని అదికూడా కొనలేదు. నాకు ఇంటర్ చదవాలని ఆశ. ఘోషాతోనే చదువుతాను అని నాన్నకు చెబితే చదివింది చాలు, పోయే ఇంటికి మంచిపేరుతే అన్నారు. పైర్చేటుగా

చదవాలంటే అది ఇంగ్లీషు మీడియం ఆంకుల్! ఫోపా పద్ధతిని ఎందరో తొలగించటానికి ప్రయత్నించారు. పక్క వీధిలో పెండ్లీకి పోవాలన్న ఫోపాలో పోవలిందే అందరి మధ్య వింతగా ఫోపాలో కూర్చోవాలి. నేను మగపిల్లవాడిలా నాన్నను ఎదిరించి చదవతేను. మా ఇంటికి పేపరు వస్తుంది. అన్న తెప్పిస్తాడు. అది చూసి ప్రాస్తున్నాను. నా సమస్యకి పరి ష్టూరం చెప్పగలరా?

జ : నూరు శాతం చెప్పలేనేమో. మీ ఊళ్ళో మెయిన్ రోడ్సు కూడా చూడని ఫోపా పద్ధతిలో పెరిగిన మీకు, మీ తండ్రిగారిని చదువుకోసం ఎదిరించి, కృషిలో మీ గమ్యం చేరుకోమని సలహా చెప్పను. అలా చెపితే ఈది కేవలం “వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించుకోవటమెలా?” అన్న వ్యాస ములో ధియరీ చాప్టరు అవుతుంది తప్ప మీకే విధంగానూ సాయపదదు. అందరూ సరదాగా, అల్లరిగా వుంటే మీరు ఫోపాలో నిర్మిత్తంగా వుండ టము మీలో ఎలాంటి కాంప్లెక్స్ పెంచిందో ఆర్థం చేసుకోగలను.

మీ కుటుంబంలో మిమ్మల్ని ఆర్థంచేసుకుని మీ తరఫున మీ తండ్రిగారికి నచ్చచెప్పే పెద్దవాళ్ళు ఎవరయినా వున్నారా? ఉంటే ప్రయత్నం కొంతవరకూ ఫలించవచ్చు.

అరుణ, గుంటూరు

ప్ర : నాకు పందొమ్మెది సంవత్సరాలు. పదవ తరగతి వరకూ చదివాను. బెన్త్ లో ఇంగ్లీషు పోయింది. ఒకసారి కట్టాను. పాన్ కాలేదు. నాకు బాగా చదువుకోవాలని....ఉద్యోగం చేయాలని వుంది. కానీ మా ఇంట్లో నన్ను చదివించరు. మా నాన్నగారు ఆర్. బి. సి. లో చేస్తారు. మేము నలుగురు పిల్లలం. నేను మూడో దాన్ని. నాకు తప్ప మిగిలిన హళ్ళందరకూ బాగానే చదువు చెప్పించారు. నాకు మాత్రం గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి ప్రపంచం అంటే యేమిటో తెలియకుండా ఒక పేపర్ చదవకుండా, ఒకరితో మాట్లాడకుండా, ఒక సిన్మా చూడసీయ

కుండా కండిషన్లో వుంచారు. ఇంట్లో పని, పని, పని, అన్నిరోజులు కూడా. ఒక సంవత్సరం క్రితం మేము ఉట్లు మారాము. మా క్రొత్త యింటి ప్రక్కనే శ్రామిక విద్యాపీఠం. దానిలో మిషన్ కుట్టదం నాలుగు నెలల కోచింగ్ తీసుకున్నాను. మా బాచ్ అందరిలో నేనే ఘన్ వచ్చాను. అందరూ మెచ్చుకున్నారు. మా ఇంట్లో మిషన్లేదు. ప్రక్క ఇంటి వాళ్ళ మిషన్ పిద బట్టలు కుట్టి వందరూపాయలు సంపాదించాను. మా ఇంట్లో నాకో కుట్టిమిషన్ కొని పెట్టమని ఎంతగానో మొత్తుకున్నాను. ఏడ్చాను కాని కొనిపించుకోలేకపోయాను.

మా ఇంట్లో అన్ని పనులు రాత్రిహాట మంచాలువేనే దగ్గర నుంచి తెల్లారితీనే పనివరకు, బాతీరూముకి సీచ్చుపెట్టే దగ్గరనుంచి ఆందరి బట్టలు ఇత్తీ చేసేవరకు నేనే చేస్తాను. చెయ్యాలి. కానీ నా కనీస అవసరాలకు ఒక్కాడ కూడా పదిపైనలు ఇవ్వాడు. నాకు ఒక నెలసుంచి వంట్లో బాగోటం లేదు. ఆయినా అందరి పనులూ నేనే చెయ్యాలి. ఎవరూ ఒక్క మాత్ర తెచ్చి ఇవ్వారు. కాఫీకూడా తాగమనరు. పైగా ఎప్పుడూ తిడుతూ వుంటారు. నా బట్టలు హార్టిగా చినిగిపోయాయి. కొత్తవి కొనమంచే, “తెచ్చినని తినడానికి చాలటంలేదు అంటారు. ఆలాగని మేము ఆస్తిపరులం కామను కోకండి. మాకు రెండు పెద్ద పెద్ద బిల్లింగులున్నాయి. ఒక పెద్దపొట్టస్తుల ముంది. మా అన్నయ్య బిజినెస్ మీద రోజుకి వెయ్య రూపాయలు తక్కువ గాకుండా సంపాదిస్తాడు కాని ఆతని భార్య యివ్వనివ్వేదు. పెళ్ళికాక ముందు కూడా అన్నయ్య ఆయిదు పైనలు నాకు యిచ్చేవాడు కాదు.

చెప్పండి.... మా వాళ్ళకు, అన్ని పనులు చేసినా నేనంచే ఎందుకు యిష్టం వుండదు? కనీసం పెళ్ళయినాచేస్తే, భర్త పనులు చేసుకుంటూ అతని సీడలో వుంటాను. అది చాలా తృప్తిగా వుంటుంది కదా. కానీ నా పెళ్ళి రెండు సంవత్సరాలవరకూ చేయరట. ఆఖరుకి ఈ కవరు డబ్బులు కూడా మాప్రక్కనే అద్దెకున్న అమ్మాయిని ఆడిగి తీసుకుని ప్రాస్తున్నాను. మా ఇంటికి దూరంగా వెళ్ళి, ఏదైనా చేసుకుంటూ ప్రభతకాలని వుంది.

అలాచేస్తే 'శేచిపోయింది' అనే నిండ నాకు వస్తుంది ఆని తయపడుతున్నాను. తప్పకుండా మీరు నాకు ఏచో ఒక దారి చూపిస్తారనుకుంటాను.

జ : ఒక యింట్లో నలుగురు పిల్లలుండి అందులో ముగ్గరు థాగా చదువుకుంటున్నప్పుడు చదువుకోని ఆ నాలుగో పిల్లలై ఒకోపని క్రమ క్రమంగా అంటగట్టడనునేది యిక్కుల్లో జరిగే సర్వసాధారణమైన పని. మీరా విధంగా ఈ డాబిలో కూరుకుపోయారని మీ ఉత్తరాన్ని బట్టి తెలుస్తాంది. అయితే చదువులో ఎంత వెనుకపడినా కొంతమంది కొన్ని కళలలో ప్రాచీణ్ణం సాధిస్తారు. అలా మీరు మిషన్ తుట్టడం వగైరాలలో ప్రాచీణ్ణం సాధించారు. దాన్ని మీ ఇంట్లో వాట్ను గుర్తించకపోవడం దురదృష్టకరం. మీకు జ్యోరంగా వున్నప్పుడు మీ యింట్లో వాట్ను ఒక్కమాత్ర కూడా ఇవ్వడంతేదు అన్న విషయం నమ్మకయ్యంగా లేదు. మీమీద వారికి పేమాలిమానాలు వున్నా లేకపోయినా యింటికు పనిచేసే యింత్రం ఆగిపోయిందే అన్న భావంతోనైనా వారు మందు తెచ్చిస్తారు. ఇదే బెక్కికని మీ ఆయుధంగా వాడుకోవచ్చు. క్రమంగా ఒకో పనిని వాయిదావేస్తా పనిలో నెమ్ముదితనం చూపించారంటే మీ పెళ్ళి త్వరగా జరిగే అవకాశం పుంది. ఇంట్లో వాట్ను మీకు భోజనమైతే పెట్టుకుండా వుండగలుగుతారు గానీ బలవంతంగా మీ చేత పని చేయించలేదు కదా! ఆ విధంగా అనుసరించి చూదండి. పీలైతే మిషన్ పనిలో నిపగ్గుమై డబ్బులు ఎక్కువగా సంపాదించడానికి మాదండి.

ఆర్. ఆర్. రెడ్డి, కడప

ప్ర : మేము నలుగురు అన్నదమ్ములం. ఇంతకూ సమస్య ఏమి ఉంచే మా నాన్న క్రింకర్. తాగివచ్చిన ప్రతిరోజు యింట్లో అందరినీ దారుణంగా లిడుతూ వుంటాడు. ప్రాయానికి పీలుకాని భాషలో, బాతులు మాట్లాడుతున్చే, మాకు చాలా ఇన్స్ట్రీగా వుంది. ఆతను మా గ్రామానికి సర్పంచ్. మాకు చందొమ్ముది సంవత్సరాలు వచ్చిన తర్వాత కూడా అలా తిడ్డుంచే సహించడం చాలా కష్టంగా వుంది.

జ : తాగి వచ్చినప్పుడే తిట్టి, మిగిలిన సమయాల్లో మీతో బాగానే వుండే పక్కంలో, ఆయన తాగినప్పుడెలా ప్రవర్తిస్తారో మంచిగా పున్న ప్యాడు ఒకసారి వివరించి చెప్పండి. (బేవోలో రికార్డుచేసి విన్నించినా ఫర్దేదు) ఆయన యింకా అదే పద్ధతి కొనసాగిస్తే మీకు పందొమ్ముది సంవత్సరాలు అంటున్నారు కాబట్టి మీరు మానసికంగా ఆయన్ని ఎదురోక్క వచ్చు. ఒకసారి ‘ఎఫెన్స్’ ఆయతే ఆయన ‘డిఫెన్స్’లోకి వెళతారు.

పట్టా నగేష్, గుంటూరు

ప్ర : సర్, మా నాన్న అందరితో నవ్వుతూ బాగానే వుంటారు. కానీ హతాతుగా, ఆయనకు కోపం వస్తుంది. అందరినీ తిడతారు. మరల కొద్దినేసటికే, కోపం తగ్గి మంచిగా మాట్లాడతారు. మా నాన్నగారికి ఎప్పుడు కోపం వస్తుందో తెలీక హాసలి చస్తున్నాం. బాగానే వున్నారని మాట్లాడితే తిడతారు. మా నాన్నగారి కోపం తగ్గాలంచే మేము ఏం చెయ్యాలి? సలహా ఇవ్వగలరా?

జ : ఈ నవంబర్లో నావి “మానసిక విశ్లేషణ” మీద నాలుగు పుస్తకాలు విడుదలవుతున్నాయి. అందులో ఓ పుస్తకం “తల్లిదండ్రులు-పిల్లల సంబంధం” మీద వుంది. దాంట్లో కోపిష్టి తల్లిదండ్రులతో ఎలా ప్రవర్తించాలి అనేది క్లియర్గా రాశుంది. వీలైతే చదవండి. దాదాపు ఇరవై, ముపై సూత్రాలు దానిలో ప్రాయటడి వున్నాయి.

III మొమ్మెల్ని మీరు గెలవగలరు

1 ప్రేమ - వైపల్యాలు?

ఒక మనిషి మరొక మనిషిని ఎందుకు ప్రేమిస్తాడు?

దీనికి బేసిక్గా రెండు కారణాలున్నాయి.

1. ఎవరో ఒకర్నీ ప్రేమించి, వారితో ప్రేమింపబడాలని అన్న కోరిక - లేదా -

2. ఒక వ్యక్తి లక్షణాలు బాగూ సచ్చి, అతడి వ్యక్తిత్వాన్ని మెచ్చి అతడికి తన ప్రేమ నర్పించకుండా వుండలేని స్థితి. (పారకులందరూ ఈ రెండో స్థితివల్లే తమ ప్రేమ ప్రారంభమైందనుకుంటారు. కానీ పరిశీలించి చూసే మొదటి కారణమే చాలామందిలో ఎక్కువ కనబడుతుంది.)

ఎవరితోనైనా ప్రేమింపబడాలి అన్న కోరిక ప్రతి వ్యక్తి వుంటుంది. కానీ కేవలం ఆ కోరికవల్లే ప్రేమించటం ప్రారంభిసే తరువాత వేదన తప్పదు. నేను నిర్వహిస్తున్న “నీకూ-నాకూ మధ్య” శీర్షికలో చాలామంది కుర్రాళ్ళు, అమ్మాయిలూ ప్రాసే ప్రేమ వైఫల్యాలకు ఇదే కారణం.

“పక్కింటి అబ్బాయి”...., “బస్టాఫలో నిలటడిన అమ్మాయి” .... “పెళ్ళిలో కసబడిన కుర్రాడు”, “క్లాస్ మేట్స్....” పీళ్ళందరూ ప్రేమకు ట్లార్ట్ అపుంటారు. ఈ ప్రేమలు తొందరగా వైఫల్యం చెందడానికి కారణం - మనం ప్రేమించే వ్యక్తి గురించి మనకి తెలియకపోవటం. మన ప్రేమను గురించి మన పెద్దవాళ్ళకు చెప్పగలిగే దైర్యం మనకి లేకపోవటం. కేవలం “అవకాశం” ఫునాదిగా ఏర్పడిన ప్రేమ ఎక్కువకాలం నిలవదు.

కిటికీలోంచి చూపులు, ఆ తరువాత చేతినైగలు, ఆపైన బస్టాపుల్లో బిట్లు, చిరునవ్వుల పలకరింపులు, పేర్లు తెలుసుకోవటాలు, స్నేహాతు (రాండ్ర)లకు చెప్పుకోవటాలు, రక్తాలతో ఉత్తరాలు ప్రానుకోవటాలు, ఏకాంతంలో కలుసుకోవటాలు, మధురస్మృతులుగా ఈ ప్రేమలు మిగిలిపోవటాలూ - సాధారణంగా జరుగుతూ వుంటాయి.

ప్రేమించటానికి వ్యక్తిత్వం వుండాలని టీనేజిలో ఎవరూ అనుకోరు. అందుకే ఈ ప్రేమలు ఇంట్లో పెద్దలకి తెలియకుండా కొనసాగు

తాయి. పెళ్ళివరకూ వచ్చేసరికి అబ్బాయికి ధైర్యా లేకపోవటమో సంపొదన లేకపోవటమో కారణమవుతుంది. ఆయితే ఈ రెండింటికన్నా భయం కరమైన నిజం మరొకటి వుంది.

తను ప్రేమించిన అమ్మాయిపట్లు (తేదా అబ్బాయిపట్లు) “ఆస్తి” పోవటం! మరో కొత్త వస్తువు దొరుకుతున్నప్పుడు పాత వస్తువుపట్ల అస్తి పోవటం సహజమే కదా! అదీగాక ఇటువంచి ప్రేమల్లో, పెళ్ళయిన తరువాత....అబ్బాయికి, “ఏమో, నాకు కిటికీలోంచి చెయ్యి పూపింది. ఇలా ఇంకెంతమందితో వ్యవహారం నడిపిందో” అన్న ఫీలింగ్ ఏర్పడితే యిక ఆ సంసారం నరకమవుతుంది. లేదా అనుమానాల్లో ఒ ప్రేమ విభూతమపుతుంది. నాకోచ్చే చాలా ఉత్తరాల్లో “ఆ అమ్మాయి మొదల్లో నేనంబేచాలా యిష్టం చూపేది తరువాత నన్ను పట్టించుకోవటం మానేసింది” అని వుంటాయి.

కారణం చాలా సింపుర్తీ.

ఆ అమ్మాయికి వ్యక్తిత్వం పెరిగి, తేదా అభిరుచి మరొకరిమీదకో మరోవైఫుకో మల్లటమే!

చదువుకునే రోజుల్లో ప్రేమలో సడిన యువతి యువకులకి, ఒకరి అభిరుచులు ఒకరు కరెక్టుగా, వారి వారి బలహీనలతోసహి తెలుసుకునే అవకాశం వుండదు. కలుసుకున్న కొద్దినేపూ ప్రేమ ప్రకటించుకోవటానికి సరిపోతుంది. తన లవ్వోర్కి ఏమే విపత్కుర పరిస్థితులలో కోపం వస్తుంది? ఆర్థికావగాహన ఎలా వుంది? మొదలైన విషయాలు పారుగ్లో బయట పడవు.

అఖా అని “ప్రేమ లేదనికాదు. ప్రేమ లోకికమైనది. మహత్తరమైనది.” కానీ.... వ్యక్తిత్వం తేని మనష్యుల మధ్య అది నిలవదని చెపుటమే యిక్కడ వుదైశ్యం.

ఇద్దరు వ్యక్తులు ప్రేమించుకున్నప్పుడు వారిమధ్య - ‘అంతిమ

గమ్యం' నిర్దిష్టంగా వుండాలి. "మా ప్రేమకు పర్యవసానం పెళ్ళికాదు" అని యిద్దరూ ఒక అవగాహనకొచ్చి, యవ్వనాన్ని అనుభవిస్తే ఎవరికీ మానసిక వ్యధ వుండదు. ఇక్కడ నేను నైతిక విలువల గురించి ప్రస్తావించటం లేదు. ఆ విధంగానే ప్రేమించుకుని....పిడిపోయి, అదో మధుర స్నేహిగా మనసుల్లో మిగుల్చుకుని వేర్చేరు విపాహాలు చేసుకున్నా ఎవరికీ సమస్యలేదు. (ఈ విధమైన ఆత్మవంచనవల్ల ఏ నష్టం వుందో తరువాత వివరిస్తాను.)

ప్రేమలో ఒకరు శరీరం గురించి, మరొకరు విపాహం గురించి ఆలోచిస్తేనే కష్టం. నాకొచ్చే ఉత్తరాల్లో చాలా శాతం "ప్రేమించుకున్నాం. శారీరకంగా కూడా కలిశాం. మనసులు ఎప్పుడో ఒకటయ్యాయి. ఇప్పుడు పెద్దలకి ఈ విషయం చెప్పాలంటే భయంగా వుంది" అన్న ఉత్తరాలే ఎక్కువ. నిజంగా ఒక అబ్బాయి, అమ్మాయా ప్రేమించుకుని, వారిద్దరూ మేజర్లయి తమ స్వంత కాళ్ళమీద నిలబడి విపాహం చేసుకుంటే ఎవరు కాదనగలరు? అసలు సమస్యే లేదు! నిజమైన ప్రేమ లేకపోవటం, అమ్మ నాన్నలమీద ప్రేమ రిస్క్ తీసుకుంటే భవిష్యత్తులో ఏమవుతుందోనన్న భయం- ఇవే సమస్యలు.

ఇన్నీ భయాలుంటే అది ప్రేమ ఎలా అవుతుంది? ఆకర్షణ అవుతుంది తప్ప!

మరికొన్ని ఉత్తరాల్లో, "నేను ఆతనికి కేవలం నుదుచిమీద ముద్దు మాత్రమే యిచ్చాను నేను చెడిపోలేదు" అని ఖ్రాస్తు వుంటారు. (పెదాల మీద ముద్దు యిస్తే చెడిపోయినట్ట....)

దీనికన్నా "నేను ఆతనికి మనసు యిచ్చాను. కనీసం శరీరాన్ని నా భర్తకి మిగిలాచ్చాను" అంటే మరింత నిజాయితీగా వుంటుంది.

ఇంకో వాస్తవం ఏమిటంటే- ప్రేమించినంత మధురంగా వాస్తవసంసారం వుండదు.

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

ఒక భావకురాలైన అమ్మయికీ, అందమైన అబ్బయికీ ప్రేమ కుది రిందనుకోండి. కానీ పెళ్ళయ్యాక ఆ అబ్బయికి నిద్రలో గురకపెట్టే అలపాటుంది అని తెలిసింది. లేదా- ఆ అమ్మయికి పయోరియా (నోచి దుర్యాసన) వుండని తెలిసింది. దాంతో పొక్క తగిలి కల చెల్లా చెదర యింది.

ఆ కారణంగా పీరిద్దరూ మానసికంగా దూరమవ్వకుండా వుండాలంటే, ఒకరి బలహీనతలు మరొకరు ఫమిలుకోగలిగేటంత గొప్ప ప్రేమ బంధం వారిమధ్య వుండాలి. అంతగొప్ప వ్యక్తిత్వం- ఇంత చిన్న వయసులో ఆలవడుతుండా? (ఈ కారణంగా వచ్చే సమస్యల్ని ఇదే పుస్తకంలో “వివాహసంతర సమస్యలు” అనే చాప్టర్లో వివరిస్తాను) ప్రేమకు ముందు ఏవేవో వ్రాహీంచుకుని, అవి నిజం కాకపోతే చాలామంది యువతీ యువకులు తట్టుకోలేరు. ప్రేమ వివాహాల్లో సాధారణంగా ఇలాగే జరుగుతుంది. పెళ్ళికిముందు ఇద్దరిమధ్య ఎక్కువ సామీప్యత వుండకపోవటం వల్ల వచ్చే పరిణామం యిది.

‘పెద్దలు కుదిర్చిన సంబంధాల్లో కూడా యా విధమైన రిస్కు వుంది కదా’ అని మీరదగవచ్చు.

‘రిస్కు’ అనేది ఎలాగూ తప్పనప్పుడు మరి ప్రేమించటం దేనికి?

ఆ వయసులో ఎవరన్నా తమని గుర్తించాలనీ, అది ఆపోజిట్ సెక్స్ అవ్యాలనీ, తమ గురించి ఎవరికయినా మనసు విప్పి చెప్పుకోవాలనే కోరెక్కు ప్రేమకు దారి తీసుంది.

16-20 ఏళ్ళ వయసులో శరీరమూ, మనసూ చురుగ్గా శక్తి వంతంగా వుంటాయి. ఆ శక్తిని ‘ప్రేమ’ ఉపయోగించటంవల్ల, వ్యాదే తప్ప ఏమీ మిగలదు. నాకోచ్చే ఉత్తరాల్లో చాలావరకూ, “నేను ఇంటర్వైడియట్ చదువుతున్నాను. నేను తొమ్మిదో తరగతి చదివే అమ్మయిని ప్రేమిస్తు న్నాను” అన్న ఉత్తరాలే ఎక్కువ. ఈ ప్రేమ అన్నది ఎంత బలమైన దంచే దీన్నించి ఎవరూ తప్పించుకోలేరు.

ఈ రకమైన ప్రేమలో, ప్రతిరోజు - సాయంత్రం వరకూ ఎదురు చూడటాలూ, రెండు మూడు గంటలు రహస్యంగా కలుసుకోవటాలూ, మళ్ళీ వివాహంతో విడిపోవటాలు - జదుప్రమీద మనసు లగ్గం కాక పోవటం- ఇన్ని బాధలున్నాయి ప్రేమలో....

తొలి ప్రేమ అధ్యాత్మమైనది!

ఆది భార్యతోనో, తర్తతోనో అయితే ఎంతో సంతోషం! సాయంత్రాలు రెండు గంటలు గడిపి ఆసంతృప్తిగా విడిపోవసరంలేదు. రహస్యస్థలం కోసం వెతుకోగ్నవసరంలేదు. రాత్రిశ్శన్న, ప్రొద్దున్న కూడా ‘అధికారికంగా’ కలిసి వుండోచ్చు.

అంతేకాదు.

తొలి ప్రేమ ఒకర్నూకరు ఆర్థం చేసుకొని, ఒకరి లోపాల్ని ఒకరు క్షమించుకునే శక్తినిస్తుంది. బలహీనతల్ని ఆధిగమించే బలాన్ని యిస్తుంది. ఆ విధంగా భార్యాతర్తలు చిన్న చిన్న లోపాల్ని క్షమించుకోవచ్చు. వాళ్ళిద్దరికి ఆది తొలి ప్రేమ అయితే....

అదే విధంగా తొలి స్వర్ణ బిలీయమైనది. ఏ భయమూ తేకుండా దాన్ని మొదటి రాత్రి అనుబంధవచ్చు. గోదల వెనకా, పార్చు-ల పొదల వెనకా కక్కు-ర్తి పదనవసరంలేదు.

తొలి ప్రేమని పెళ్ళి అయ్యేవరకూ వాయిదా వేసుకోవటంవల్ల ఇన్ని లాభాలున్నాయి.

ప్రేమంపే-

ప్రేమంచే ఏమిటో, ఎలా కలుగుతుందో ‘లేడిస్ హస్టర్’ అన్న నవలలో. ఈ విధంగా సాగుతుంది.

“సీకు పదిమందితో కలిసే ఆవకాశం వుండి, అందులో ప్రత్యేకంగా ఒకరే నచ్చితే ఆది ప్రేమ!

ఆ సమయంలో నువ్వు హార్తి సృహలో వుంచే ప్రేమ. మరోలా చెప్పాలంచే నువ్వు అవతలి మనిషిని కలుసుకున్న మొదటి పదిసార్ల వరకూ (కనీసం) ప్రేమలో పదకుండా వుంచే ఆది ప్రేమ!

నీ స్నేహితుడి (స్నేహితురాలి) పది సుగుణాలు నీకు తెలిసి నమ్మడు ఆ వ్యక్తిలో నీకు నచ్చని అయిదు ఆభిరుచులు, అయిదు దుర్గు ణాలు కూడా నువ్వు చెప్పగలిగి పుండాలి. ఆలా చెప్పగలిగితే, ఆ మనిషిని ఇష్టపడితే అది ప్రేమ.

అందుకనే సాయంకాలం సీడలా పెరిగేది ప్రేమ.

ప్రేమకీ, ఆకర్షణకీ తేడా కూడా ఇదే నవలలో చెప్పడం జరిగింది.

“ఒక వ్యక్తి నీమీద ఇంటరెస్టు చూపించగానే నీకు మతు కలిగితే అది ఆకర్షణ.”

ఆ వ్యక్తిని తప్ప మరెవలిని తరచుగా కలుసుకునే ఆవకాశంలేక, మాట్లాడే ఏలుకాక....దొరికిన ఆ ఒక్కదే గొప్పగా కనపడి, ఆ ఇరుకు సందుల కిటికీల్లోంచో, సూగ్ర్ఎ వరండాల్లోనో, కాలేజీ గార్డెన్స్‌లోనో స్నేహం చేయవలసి వస్తే అది ఆకర్షణ.

పరిచయం అయిన మొదటి రోజుకన్నా, సంవత్సరం తర్వాత అవతలి మనిషి సానిధ్యం తక్కువ ఆసందాన్ని సే అది ఆకర్షణ.

మరింత చెప్పాలంచే ఉదయం ఫూట సీడలా తిరిగేది ఆకర్షణ.

ప్రేమ గురించి నేను చేసిన విశ్లేషణలన్నిటిలోనూ ఇది గొప్పదని నా ఆభిప్రాయం. నాకోచ్చే ఉత్తరాల్లో చాలా శాతం తమ తొలి పరిచయం గురించి వివరిస్తూ వుంటాయి. అందరిదీ ఆకర్షణ అయి వుండవచ్చు. నాది మాత్రం నిశ్చయంగా ప్రేమే అని ఖ్రాస్తూ వుంటారు. మరికొంతమంది “మేము మాట్లాడుకోలేదు. కానీ గాధంగా ప్రేమిస్తున్నాను” అంటూ వుంటారు.

ఈ ప్రేమలన్నీ పెళ్ళికి దారితీయవు.

ఒక వయసులో ప్రతి మనిషికి ఆకర్షణ సహజం. అయితే దీన్ని ‘ప్రేమ’ అనుకోవటంవల్ల రెండు నష్టాలున్నాయి. ముందే చెప్పినట్టు పెళ్ళికి ముందు ప్రేమవల్ల విషాదమే తప్ప ఆసందంలేదు. ప్రేమించి పెళ్ళికిగల అభ్యంతరాలు వెతుక్కుని (మా ఇంట్లో వప్పుకోరు వగైరా) విడిపోవటంవల్ల - తరువాత వచ్చే లైఫ్ పార్ట్ నర్ ‘రెండో అనుభవం’

ఆవుతుంది. అంతకుముందు ప్రేమించిన వ్యక్తితో తరచు కంపారిజన్ చేసుకోవలని వస్తుంది. ఇది ఆసంతృష్టికి దారితీస్తుంది. ఇప్పుడయితే పెళ్ళినెకండిహండ్ వ్యవహారమవుతుంది, ఆప్పుడు ఆశ్చర్యం తగిపోతుంది. ఇంకోసారి తప్ప చేదామనిపిస్తుంది.

తొలి ప్రేమలో అవతల వ్యక్తి కోసం ఎదురుచూపు వుంటుంది. ఎప్పుడూ ఆ వ్యక్తికి సమిపంలోనే నుండాలని వుంటుంది. ఆ వ్యక్తి రెండు రోజులపాటు కనిపించకపోతే దల్గగా వుంటుంది.

ఇది చాలా గొప్ప అనుబంధం. మధురమైనది, బాధాకరమైనది కూడా.

ఒకసారి ఈ అనుభూతి ఒక వ్యక్తిమీద కలిగాక మరోసారి మరొక నికి కలగటం చాలా కష్టం. దీన్నే మెంటల్ వర్షినిచీ అంటారు.

ఈ వర్షినిచీ భర్త/భార్య దగ్గర పోగొట్టుకుంచే తరువాత ముపై నలభై సంవత్సరాలు ఆ అనుభూతిని జీవతాంతం అనుభవించవచ్చు.

ఆదే పెళ్ళికి ముందయితే కేవలం రెండు మూడు సంవత్సరాల కోసం బోయ్యుఫైండ్ కోసం పోగొట్టుకోవాలి.

ఆపొఢ మాసాలూ, శ్రావణ శుక్రవారాలు, భర్త దగ్గర్నుంచి ఉత్తరాలు, భర్త గుండెమీద ఎంజాయ్ చేయాలంచే ప్రేమని పెళ్ళివరకూ పోస్తుపోన్ చేయాలి. రెండు మూడు సంవత్సరాల అనందం కోసం నలభై సంవత్సరాల అనందాన్ని తెలివైనవాళ్ళు ఎవరూ తొందరపడి వదులు కోరు,

వదులుకుంచే మెటీరియ లిస్టులవుతారు. తమ చర్యల్ని సమర్థించు కోవటానికి ఇక కారణాలు వెతుకోవుటం ప్రారంభిస్తారు. అప్పుడు వాళ్ళు తమతో తాము యుద్ధంచేసి ఉడిపోతారు.

బి. వి. లక్ష్మీ, కళ్ళాణదుర్గ

ప్ర : నేను ఒక అబ్బాయిని ప్రేమిస్తున్నాను. అతనికి చెడు అలవాట్లు వున్నాయి. వాటిని మాన్సిగంచడానికి మీరు కొన్ని మంచి అలవాట్లు

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

చెప్పాడి. వాచిలో నేను ఆ అబ్బాయినీ మంచివాడిగా చేసి పెళ్ళి చేసు కుంటాను.

జి : ముందు మీరు ఆ అబ్బాయిని ఏ అలవాట్లు చూసి ప్రేమిను న్నారో తెల్పుకోండి. అవే అతని మంచి అలవాట్లు. అంతకన్నా చెడ్డ అలవాట్లు ఎక్కువ వున్న పషంలో అతన్ని వదితేయండి. ఎందుకంచే మీరు శరత్ సవలల్లో హిరోయిన్ కాదు కాబట్టి.

జి రాజు, సికింద్రాబాద్

ప్ర : నా వయసు ఇరవై సంవత్సరములు. డిగ్రీ చేస్తున్నాను. మా పెద్దన్నయ్య పెళ్ళి ఆరు సంవత్సరాల క్రితం అయ్యింది. అప్పుడు మా వదిన చెల్లెలితో పరిచయం ఏర్పడింది. గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి మేమిద్దరం ల్రీగా వుంటున్నాము. తను ఇక్కడికి వచ్చినా, నేను వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళినా వున్ననాళ్ళు ఇద్దరం కలినే వుండేవాళ్ళము. నేనంచే తనకి ప్రేమంటూ నన్ను అల్లుకొని మరి తిరిగేది. న్నా ఇయర్కి లవ్ పేరున ఉన్న గ్రిటింగులు పంపేది. అప్పుడప్పుడు సినిమాలలోని ప్రేమ గీతాలు రాసి కూడా పంపేది.

మాకు బాంగిల్స్ స్టోర్ వుంది. అక్కడ, నేను ఇంటర్ పాసై య్యాక శాంతి అనే అమ్మాయి పరిచయమైంది. రోజూ మా పాపకు వచ్చేది. ఆమె స్వచ్ఛమయిన స్నేహాన్ని నాకు అందించింది. శాంతితో స్నేహం మొదలై ఇప్పటికి రెండు సంవత్సరాలు కొవస్తుంది. ఈ మధ్య ఒకసారి ఎవరో పెళ్ళికి ఊరు వెళ్ళి పది రోజుల తర్వాత వచ్చాను. వచ్చే సరికి మా వదిన చెల్లెలు పెళ్ళి వేరెవరితోనో ఖాయమైంది. ఇది ఏమిటని మా మరదలను అడిగితే, “నాకు మా వాళ్ళను ఎదిరించే దైర్యం లేదు బావా” అంది. ఆమె సమాధానంతో నా బ్రతుకు తెడ్డులేని నావ వలె అయ్యింది. ఈ ఆలోచనలతో నేను సతమత మవుతుంచే శాంతి వచ్చి ‘ఏమిటి ఆలా వున్నావు?’ అని ప్రశ్నించింది. సమాధానం చెప్పలేదు. దాంతో ‘నువ్వేదో దాస్తున్నావు, ఇలా చేస్తే ఇక మాట్లాడను’ అంటూ

మరదలి బాధతో కుమిలిపోతున్న సన్న ఓంటరిహాడీన్న చేసి వెళ్లిపోయింది. శాంతి మాట్లాడక ఇప్పటికి తాజాగా నెల రోజులయ్యాంది.

నాకు యా జీవితం శూన్యంగా అన్నిస్తుంది. ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్లాలని వుంది. నా వేదనలోంచి విషాద గీతాలు పుట్టుకొస్తాయి. ఇలా మూడీగా వుండటం చూసి నా స్నేహితులు నన్న ఎగతాళి చేస్తున్నారు. అన్నం తినడం మానివేయడంతో నాకు ఏదో అయ్యాందని మా ఇంట్లో వాళ్లు భయపడుతున్నారు. ఈ నెల రోజుల నుండి నా శరీరం మీద నాకే ఇంటరెస్టు లేదు. కృగం కృశించి ఆస్తిపంజరంలా అయ్యాను. నా మన సుకు నేను ఓ శత్రువులా కన్నిస్తున్నాను. ఈ వేదన భరించలేక భక్తి మాగ్గాన్ని ఆశ్రయించామనుకున్నాను కాని సాధ్యం కావడంలేదు. గుడికి వెళ్లినా, ఆ తీపి జ్ఞాపకాలు నీడవలే వెన్నాడి నన్న పీడిస్తున్నాయి. ఈ మనోవేదనను నేను భరించజాలననుకున్నాను. నా విరహవేదనకు తగు సమాధానం ఒసంగి, నా మనసు ముక్కలు గాకుండా చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

జ : మీరు యా ఉత్తరం వ్రాసి ఇప్పటికే అయిదు నెలలైంది. కాబట్టి యా మధ్య కాలంలో మీరు మానసికంగా కొంత తెరిపిన పడివుంటారు. ఇలాంటి వ్యవహారాలలో ముందున్నటవంటి బాధ, కాలం గడుస్తున్న కొద్ది వుండదు. మీ మరదలికి మీకు మధ్య వున్న వ్యవహారంలో “అమె గ్రిటిం గులు పం పేది, ఆమె ఉత్తరాలు వ్రానేది....” అంటూ నేరం అంతా ఆమె మీదకు తోస్తా రాశారు. మీ తరఫు నుంచి మీరెం చేశారో చెప్పలేదు. ఆ తరవాత పరిచయమైన శాంతి స్వచ్ఛమైన స్నేహాన్ని అందించింది అని వ్రాశారు. అంటే మీ మరదలిది స్వచ్ఛమయిన స్నేహం కాదా? ప్రేమలోనే స్నేహం ఒకభాగం కదా! “నాకు మా వాళ్లను ఎదిరించే ధైర్యం తేదు” అంటూ మీ మరదలు పెళ్లి చేసుకుని వెళ్లిపోతే, కుమిలిపోతున్న మీ దగ్గరకు శాంతి వచ్చి “ఏమిటిలా బాధపడుతున్నావు?”. అని అడిగినప్పుడు, ఆమె మీకు స్వచ్ఛమయిన స్నేహితురాలై వుంటే, మీరు మీ సమస్య ఆమెకు చెప్పవచ్చుగా! మీరెందుకలా చేయలేదు? మీరు దాయడం, ఆమె అపార్థం చేసుకుని వెళ్లిపోవడం.... ఇదంతా ఎందుకు? ఇంతకీ మీ బాధ

మీ మరదలికి మరొకరితో పెళ్ళయినందుకా? మీ స్వచ్ఛమయిన స్నేహితు రాలు శాంతి మిమ్మల్ని వదిలి వెళ్ళిపోయినాడుకా? స్వప్తంగా మీరు వ్రాయ లేదు.

మీ మరదలు, మీరు రెండు సంవత్సరాలు కలిసి తిరుగుతున్నప్పుడు మీ పెళ్ళి విషయం మీ పెద్దవాళ్ళకు ఎందుకు చెప్పలేదు? పైగా తన వాళ్ళని ఎదిరించే ధైర్యాగ లేక ఆమె మరొకరిని పెళ్ళి చేసుకుండని నెపంవేసి మీరింతగా కుమిలిపోవడం ఎందుకు? ఏ విధంగా చూసినా మీ మరదలు తనకు తానే దగ్గరై, మీనుంచి తనకు తానే దూరమయ్యింది అన్న రంగు మీరే పులుముకున్నారు అన్నిస్తోంది. మీ వయసు ఇరవై సంవత్సరాలే అంటున్నారు కాబట్టి, ముందు డిగ్రీ హర్తిచేయండి. అంతవరకూ శాంతితో “స్వచ్ఛమయిన స్నేహం” జరపండి.

ధవికుమార్, తిరుపతి

ప్ర : నేను ఎమ్మెన్ని ప్రైస్ల్ ఇయర్ చదువుతున్నాను. నేను నాక్కానీమేచ్చిని ప్రేమస్తున్నాను. ఇ అమ్మాయికి ఎలా తెలపాలో తెలియటం లేదు. ఈ వయసులో లెటర్ ఆమెకు వ్రాసే, చాలా అసహ్యంగా వుంటుంది. నేను ప్రఫేండ్ షివ్ నుంచి ప్రేమకు, ప్రేమనుంచి ఆలోకిక స్థితికి చేరుకున్నాను. నన్నేం చేయమంటారు?

జి : మీరు ఆలోకిక స్థితికి చేరుకున్నాను అన్నారుకదా. బాగానే పుంది. కాని మీరు ఏ రకమయిన ఆలోకిక స్థితికి అంటే వివేకానందా తరఫో ఆలోకిక స్థితికా, వైరాగ్య ఆలోకిక స్థితికా, లేక రజనీవ్ బైవ్ స్థితికా వివరంగా వ్రాయలేదు. ఏ విధమైన ఆలోకిక స్థితి చేరుకున్న వారి కైనా ఈ “ప్రేమలు-సమాధానాలు” అనవసరం. అసలా మాటకొస్తే ఆలోకిక స్థితికి చేరుకున్న వారెవరూ తామాస్తికి చేరుకున్నామనుకోరు.

ఈ వయసులో ఆమెకు లెటర్ వ్రాసే అసహ్యంగా వుంటుంది అన్నారు. మీ వయసు ఎంతో చెప్పలేదు. మీ ఉద్దేశ్యం ప్రకారం ఏ వయ నులో వ్రాసే బాగుంటుందో కూడా తెలుపలేదు.

మీ 'అలొకిక స్టీటీ'లో ఇంకా ఆమె ప్రేమ తాలూకూ భావం వుండే లెటర్ కంటే డై రెక్టగా ఆమెను కలిసి మీ ప్రేమను ప్రస్తావించి వివాహం చేసుకుంటాను అని తెలుపండి. ఆమె అవుననో, కాదనో మీకు సమాధానం చెపుతుంది. ఆమె 'నో' అంచే ప్రస్తుత తరహా స్టీటికంటే మకో రక్షమైన అలొకిక స్టీటిక చేరుకోండి. 'యన్' అంచే వివాహ అనంతరం ఎలాగూ అలొకిక స్టీటిక చేరుకోవటం తప్పదుకదా.

కె. విజయకుమార్, నూజివీడు

ప్ర : నేను డ్రెగ్ ఆఫరి సంవత్సరము చదువుతున్నాను. నేను ఒక అమ్మాయిని ప్రేమించాను. లెటర్ ద్యూరా నా ప్రేమను ఆ అమ్మాయికి తెలిపాను. ఆమె మూడున్నార నెలలు ఏ సమాధానము చెప్పలేదు. అన్ని రోజులు నాతో చనువుగా వుండేది. ఆ వంద రోజులలో ఇరవై లెటర్లు పంపించాను. వాటిలో నా పరిస్థితి వూరిగా వివరిస్తానే వున్నాను. ఆమె నా ప్రేమ విషయం మీద మాత్రం ఏమీ మాట్లాడేది కాదు. కాని మిగతా మాటలు ప్రవర్తనని బట్టి ఆమె నన్ను ప్రేమిస్తున్నదనే అనుస్తున్నాను.

ఈ మధ్యలో నన్ను ప్రేమించాను అంటూ ఒక అమ్మాయి నాకు లెటరు రాశింది. ఈ విషయం నేను ప్రేమించిన అమ్మాయితో చెప్పాను. "నిన్ను ప్రేమించిన ఆ అమ్మాయి ఎవరో ఒకసారి నాకు చూపించు" అని ఆమె అంది. చూపించాను. ఆ సమయఁలోనే మీ నవల "థిల్స్" చదివాను. "ప్రేమ గొప్పది. ప్రేమ సాథించలేనిదంటూ ఏమీలేదు...." అని ఆ నవల నాకు సందేశాన్నిచ్చింది. నా ప్రేమలో నిజాయితీ వున్నప్పుడు నా ప్రేమ ఆమెను ఎందుకు కదిలించలేకపోతున్నది అని ఆలోచించాను. నా ప్రేమను పరిషీంచాలనుకున్నాను. ఆ రోజునుంచి ప్రతిరోజు ఆమె సమాధానం చెప్పేవరకు నా ఒంటిని కోసుకుని రక్తంతో ఉత్తరాలు ప్రాసి ఆమెకు పంపాలి అని నిర్ణయించుకున్నాను. నా నిర్ణయాన్ని ఆమెకు తెలిపాను. కానీ ఆ మరుసటి రెండు రోజులు నా రక్తంతో ప్రాసిన రెండు లెటర్లు ఆమెకి పంపడానికి అవకాశం కుదరలేదు. మూడోరోజు మొత్తం మూడు లెటర్లు మధ్యవర్తి ద్వారా పంపాను. వాటిని చూసి ఆమె ఏద్దిగం

దట. “దయచేసి రక్తంతో ఇలా లెటర్లు ప్రాసి పంపవద్దని చెప్ప” అని బ్రితిమిలాడిందట. మధ్యవర్తి ద్వారా తెలిసింది. నేను ఆదేమీ పట్టించు కోలేదు. నాలుగో లెటర్ కూడా అలాగే పంపాను. దానికిజవాబు వచ్చింది. నేను నిన్ను అన్నయ్యలా చూస్తున్నాను. ఇలా రక్తపు లెటర్లు పంపవద్ద అన్నది ఆ ఉత్తర సారాంశము. ఆది చదవగానే నా మనసు ముక్కు లై పోయింది. నేను ఆమెని ఏమనలేదు. “నేను చనిపోతున్నాను” అని ఆమెకి చెప్పాను. అలాగే చావుకు దగ్గరగా వెళ్ళిపోయాను. ఆమె నుంచి ఆప్పుడు మరో ఉత్తరం వచ్చింది. “నేను తమాషాకి అన్న మాటలను బట్టి నువ్వు ఆత్మహత్య చేసుకుంటావనుకోలేదు. నువ్వు చనిపోతే నామీద ఒట్టు” అని ప్రాసింది. మరికొన్నాళ్ళు గడిచాయి. ఇప్పుడు మళ్ళీ “నిన్ను అన్నయ్య లాగానే చూస్తున్నాను” అంటోంది. ఆమె లేకపోతే నేను జీవించలేను. అనుక్కణం నన్ను అల్లుకుపోతున్న ఆమె ఆలోచనలతో పిచ్చివాడినై చచ్చిన వాడిలా బ్రతుకుతున్నాను. నా సమస్యకు సరైన పరిప్రాగ్రం సూచించి నా ప్రేమకు ప్రాణం పోయగలరని ఆశిస్తున్నాను.

జ : మీరు ఒక అమ్మాయిని ప్రేమించి మీ ప్రేమను లెటర్ ద్వారా తెలిపిన తర్వాత ఆమెని కలుసుకుంటూ - ఆ ఉత్తరం గురించి ఏమీ చర్చించు కుండా దాదాపు వందరోజులు గడిపారంచే ఆమెనో పోస్ట్బాక్సులా థావిం చారన్నమాట. బహుళ అదే అభిప్రాయం ఆమెలోకూడా కలిగివుంటుంది.

“క్రిల్లర్” నవలలో “నిస్యార్థమైన” ప్రేమ సాధించలేనిది ఏదీతేదు అని.... ప్రేమించిన వాడికి సంబంధించిన విషయంగా చెప్పాను. అంతే కానీ ప్రేమతో వేధించమని ఎక్కుడా చెప్పలేదు. మీ ఉత్తరం చూస్తుంచే మీరిద్దరూ ప్రేమ పేరుతో ప్రోడ్ అండ్ సిక్ (దాగడు మూతలు) గేమ్ ఆడుకున్నట్టనిపిస్తుంది. రక్తంతో ఉత్తరాలు ప్రాయడం ప్రేమకు పరాకాష్ట కాదు. చాలా హీనమైన చర్య. ప్రేమ సాధించలేనిది ఏది లేదని మీరు....సోఫియా లారెన్జు, ఎలిజబెట్ చేలర్, శ్రీదేవి, రేఖ వాళ్ళందరినీ ప్రేమించేసి, నా ప్రేమ సాధించలేనిది ఏది

లేదు అంటూ రక్తంతో వాళ్ళుండరికి ఉత్తరాలు ప్రాస్తే వాళ్ళ పనులు మానుకుని, మిమ్మల్ని వెతుక్కుంటూ నూజిఫీడువచ్చి ప్రేమించరు.

మీరు ఏదో విధంగా ఆ పిల్లని మానసికంగా బలహీనపర్చి పెళ్ళి చేసుకున్న మీ ఘష్ట నైట్‌లో మిమ్మల్ని ‘అన్నయ్య’ అని సంబోధిస్తే ఒక్కసారి మీ పరిస్తితి వూహించుకోండి. అలా జరగడు అని మీకేమైనా నమ్మకముందా? నాకు మాత్రం మీ లెటర్ చదివాక అలాగే జరుగుతుందని పించింది. ఒక్కసారి ఆలోచించండి. మిమ్మల్ని పవిత్ర భావంతో చూస్తున్న ఆ పిల్లని ఇలా రక్తాలు చిందించి, లెటర్లు ప్రాసి వేధించడం మీకేమైనా న్యాయంగా అనిపిస్తోందా? అయినా ‘మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తున్నాను’ అని మరో అమ్మాయి ప్రాసిన ఉత్తరాన్ని మీరు ప్రేమిస్తున్న అమ్మాయికి ఎలా చూపించగలిగారు? ఆ విధంగానైనా ఈమెలో ఈర్షఃం కలుగజేసి, ప్రేమని పొందాలనుకున్నారేమో? అవస్త్రా పాత పద్ధతులు. అమ్మాయిలు వాచిని పట్టించుకోవడం మానేసి చాలా కాలమైంది. ఇక భవిష్యత్తులో నైనా ఒకరు ప్రాసిన ఉత్తరాలు మరొకరికి చూపించకండి.

మిమ్మల్ని (కర్ణగా ప్రవర్తించి) వదులుకోలేని ఆమె బలహీన మనస్తత్వాన్ని క్యాష్ చేసుకోవడం పాపం.

ఉత్తరాలు ప్రాస్తూ మీ రక్తాస్తీ వృధా చేయడంచే రక్తదానం చేయండి. బీదవాక్షైవరికయినా ఉపయోగపడుతుంది.

అనుపమ, తుని

ప్ర : నా వయసు పద్ధనిమిది. నేను ఒక అబ్బాయిని ప్రేమించాను. అతను కూడా నన్ను ప్రేమించాడు, కానీ మా నాన్నగారికి అతనంచే అయిష్టం. నేను ఆ అబ్బాయి లేకుండా, మాడకుండా వుండలేను. పెళ్ళి చేసుకుంచే అతన్నే చేసుకోవాలి అని అనుకుంటున్నాను. దానికి మా నాన్నగారు ఒప్పుకోరనిపిస్తుంది. మా నాన్నగారిని బాధపెట్టడం నాకు యిష్టంలేదు. అలాగని ప్రేమించిన అతన్నీ వదులుకోవడానికి సిద్ధంగా లేను. నా సమస్యకో పరిపోక్కరం సూచించగలరు.

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

జ : మీ సమస్యలో మీరు అతనియొక్క ఆటిక స్తుతులు గాని, విద్యార్థులు గాని రాయితేడు. మీ నాస్నగారు ఒప్పుకోరని ఎందుకను కుంటున్నారు? కులం, మతం....లాంటి దేండబట్టా? లేక అతని స్తుతి గతులు బట్టా? ఇక అతను మీ తండ్రా అన్న సమస్యకొన్నే....ఉదాహరణకు మీ పర్ములో అయిదు రూపాయలే వున్నాయి. మీకు సినిమాకి వెళ్లాలని పుంటుంది. హోటల్కి వెళ్లాలన్నించవచ్చు. అయితే ఆ దబ్బుతో మీ రెండు కోర్కెల్లో ఏది తీచ్చుకోవాలన్నది మీరు నిర్ణయించు కోవాలి. ఈటటి మీరు మీ స్నేహాతుడు కలిసి మీ నాస్నగారిని కలవండి. ఈ విషయాన్ని చర్చించండి. అసలు మీ నాస్నగారికి అతనంచే ఎందుకు అయిప్పిమేర్పడింది? అతను బిభాగులో నిలబడి మీకు సైగలేమయినా చేస్తుండగా మీ తండ్రిగారు చూశారా? లేక అతని వ్యక్తిత్వం సరైనది కాదనా? మీరు దాన్ని ముందు గ్రహించండి.

మీ తండ్రిగారిని రాదని ఇంచ్చి ఎన్నుకున్న పటంలో అతను కూడా అంత దైర్యం చేయగలడా? ఇటువంటి విషయాల్లో మగవాళ్ళకి ముందు వున్నంత ఆవేశం తరువాత పుండదు. ఆ విషయం దృష్టిలో వుంచుకోండి.

శోభన, నెల్లారు

ప్ర : నా వయసు ఇరవై సంవత్సరాలు. నాదొక వింత సమస్య. నేను బిన్న చదువుతున్నప్పుడు సన్ను ఒక అబ్బాయి లవ్ చేశాడు. అతడు ఆది నాకు తెలిపితే, అప్పుడు బాగా త్రిట్టాను. కానీ అప్పబేసుండి ఆ అబ్బాయి గురించి ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాను. అలా కొంచెం కొంచెం యిష్టం పెరిగింది. కానీ నేను త్రిట్టడంతో అప్పబేసుంచీ అతను నా వెంట పడటం మానేశాడు. కానీ ఖచ్చితంగా చెప్పగలను. అతనికి నేనంచే చాలా యిష్టం. ఆ తరువాత చదువురీత్యా ఇద్దరం విడిపోయాం. ప్రక్క ప్రక్క ఇక్కవటంవట్ల శెలపుల్లో మాత్రం కలుసుకునేవాళ్ళం. నేను ప్రస్తుతం డిగ్గి వైనర్ ఇయర్ చేస్తున్నాను. అతను ఇంజనీరింగ్ చదువు తున్నాడు. మా ఇంట్లో నావు పెళ్ళి చేయాలనుకుంటున్నారు. కానీ నాకు

యిష్టంలేదు. ఈ ఆరు సంవత్సరాలో అతన్ని గురించి ఆలోచించని రోజులేదు. అతను ఎప్పుడయినా కనిపిస్తేమాత్రం ఇష్టంలేనట్లు నటిస్తాను. అలా ఎందుకు చేస్తానో నాకే తెలియదు. కానీ ఇప్పుడు నేను ఇష్టపడుతున్నట్లు అతను అర్థం చేసుకున్నాడు. అయితే నాతో ఏమీ మాట్లాడటం లేదు. అనటు ఇన్ని సంవత్సరాలలో ఒక్క మాటకూడా మాట్లాడు కోలేదు. అతనికి ఇంచా చదువు హృత్తికాలేదు. హృత్తయినా అతను నన్ను ప్రమేషిస్తాడని నాకు నమ్మించు లేదు. ‘నాతు పెళ్ళి యిష్టంలేదు. అతన్ని ప్రమేషించాను....’ అని చెప్పాడనికి కూడా వీలులేదు. ఎందుకంటే ముందు అతని నుంచి రెస్టాప్సు రాశాలి రదా! కనీసం అతనితో పెళ్ళి కాక పోయినా, ప్రాంద్ షివ్ అయినా చేయాలని వుంది. మీ సలవో తెలుపగలరు.

జ : ‘ఒక అబ్బాయి మీతో ‘ఐ లవ్యా’ అనగానే మీరు ‘నో’ అనటం చాలా సహజమైన ప్రక్రియ. ఇంతకుముందు చెప్పినట్లు హీరో ‘ఐ లవ్యా’ అనగానే హీరోయిన్ ‘నో’ అనాలని మన రక్తంలో జీర్ణించుకు పోయింది. కాలటి మీరు ఆ విధంగా ఆన్నారు. ఇక ప్రాక్తికాలిచీకి వస్తే ఒక మనిషి యొక్క ఎడుగుదల (చెంటల్ ఏట్) అతని ఫిజికల్ ఏట్లో సంబంధం లేకుండా పెరుగుతూ వుంటుంది. కొంతమందికి శారీరకంగా వయసు పెరిగినా మెంటల్ గా పెరగదు. కొంతమందికి తొందరగా పెరుగుతుంటుంది. అలా మన భావాలలో చాలా మార్పులొస్తుంటాయి. ఈ ఆరు సంవత్సరాలలో ఒపుళా అతను మాననికంగా ఎదిగి ఈ ప్రేమలు-పెళ్ళిక్కమీద నమ్మకం పోగొట్టుకొని వుండవచ్చు. ఇక ప్రస్తుతానికి వస్తే “ఇప్పుడు నేను అతనంటే యిష్టపడుతున్నట్లు అర్థం చేసుకున్నాడు” అని ప్రాశాయ. కానీ అతను మిమ్మల్ని అర్థం చేసుకున్నట్లు ఏ విధంగా మీరు నిర్దారించుకున్నారో ప్రాయలేదు. ఎప్పుడయినా మీరు నైగ చేస్తే అతను నవ్వాడా? దాన్ని మీరు “ఇష్టం”గా అన్వయించుకుంటున్నారా?

మీరు మీ పర్సనల్ ఈగో సంతృప్తి కోసం అతను కన్నించినా ఇష్టంలేనట్లు నటిస్తున్నారు. మీరు యిష్టంలేనట్లు నటిస్తున్నిప్పుడు అతను మిమ్మల్ని, మీరు గెలవగలదు

ఇష్టపడుతున్నట్లు ఎలా అర్థం చేసుకున్నారో నాకు అర్థంకాలేదు. ఇన్ని సంవత్సరాలలో ఒక్కమాట కూడా మాటల్లాడకుండా అతనినీ మీరు ఏమి అర్థం చేసుకున్నారు? అతని ఎలా ప్రేమిస్తున్నారు? ఇవన్ని పక్కన పెడితే, తన చదువు హృదయినా అతను మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తాడనే నమ్మకం మీకు లేదు కాబట్టి, మీరు అతనితో మామూలు స్నేహం చేయాలనుకోవడం కూడా ఒక రకంగా తప్పేవి. ఎందుకంచే ఇలాంటి స్నేహాలు మొదల్లో మామూలుగా ప్రారంభమైనా అతను ఒకప్పుడు మిమ్మల్ని ప్రేమించిన వ్యక్తి కాబట్టి, ప్రస్తుతం అతనినీ మీరు ప్రేమిస్తున్నారు కాబట్టి ఈ స్నేహం ‘కేవలం’ స్నేహంగా నిలవదని నేనెనుకుంటున్నాను. అలా కాకుండా ఒక రోజు అతనినీ కలుసుకుని ఈ అరు సగవత్సరాలలో ఒక్కరోజు కూడా అతనినీ గురించి ఆలోచించని రోజు లేదని చెప్పి, అతని అభిప్రాయం తెలుసుకోండి. అతనుకూడా ఒప్పుకుగా ఉండి, ఇంకో రెండు సంవత్సరాలలో అతని గ్రాహణాఘన్యమ్మన్ కూడా హృద్యపుతుంది కాబట్టి మీరు వివాహం చేసుకోవచ్చు. అతను “సరే” అంటే వెంటనే మీ యింట్లో యా విషయం తెల పండి. అది ముఖ్యం.

ఎస్. సి. ఎస్., తిరుపతి

నా వయసు ఇరవైవేడు. నేను ఎమ్.ఎ.బి.ఇడి. చేశాను. ప్రస్తుతం గవర్నర్ మెంట్ హైసూక్‌లో ఓచర్ రెగ్ గా పని చేస్తున్నాను. నేను ఎమ్. ఎ. చదువుకునే రోజుల్లో ఓ ఇంటర్ ఆబ్యాయి పరిచయమయ్యాడు. అతని మనసు వెన్నుహాను. అతని మనసు గురించి చెప్పాలంచే ఒక్క నాలుక చాలాదు. నస్ని చూడండే అతను ఒక్కరోజు కూడా వుండలేదు. నా గురించే అతను చదువును కూడా పాడుచేసుకుని ఇంటర్ వెయిలయ్యాడు. నాకు జీతం వచ్చిన ప్రతినెలా అతనికి ఖర్చులకుని వెయ్యి రూపాయలు యిస్తాను. కొద్దిరోజులు పోయాక ఆ డబ్బును దాచి నాకు బట్టలు వగైరా కొనిపెడతాడు, ‘ఇలా చేయవద్దు’ అని చెప్పినా వినడు. తాని అతనికున్న తెలివితేటలు మాకెవరికీ లేవు. నాకు యిప్పటికే రెండుసార్లు ఆబార్ఫన్ లు అయ్యాయి. సార్! నా ప్రియుడు బంగారంలాంటి మనసున్నవాడు. అతని గురించి మీకో విషయం చెప్తా! మీరు బాగా నా చెలికాడ్ని అర్థం చేసుకో

గలదు. సన్ని ఫలానా ప్రదేశానికి ఫలానా టైమ్స్ రమ్మని కబురు పంపుతాడు. నేను గంట ఆలస్యంగా వెళాతాననుకోండి. నేను వచ్చేవరకూ నాకోసం అక్కడే కూర్చుని వుంటాడు. కోపంగా, మౌనంగా వుంటాడు. మాట్లాడడు. తరువాత నేను మెల్లగా ఆతని జేబులో వున్న దబ్బలను చూడటమో, వుంచటమో చేస్తాను అయినా మాట్లాడకపోతే కూల్ డ్రింక్స్ తాగాలని వుండండి అని అడిగితే చాలు వెంటనే పెళ్ళి తెస్తాడు. అప్పుడు ఆతనికి నాపై వున్న అభిమానానికి నా కళ్ళలో కన్నిరు పరుగులు తీస్తాయి పట్టరాని దుఃఖం వస్తుంది. అప్పుడు తను “ఏంటి పిచ్చిదానా! మీ అమ్మా నాన్న గుర్తుకొచ్చారా? లేక జ్యురమా? మీ సూక్కలో ఎవరయినా నిన్ను ఎగతాళి చేశారా? చెప్పవే బుజ్జి” అంటూ బుజ్జిగిస్తాడు.

మా ప్రమేమ గురించి మా ఇంట్లో ఎవరికీ తెలిదు. మా నాన్న పరమ రాష్ట్రసుడు ఆతనికి తెలిస్తే మా పెళ్ళి జరగినవ్వదు. నా ప్రియుధికి పెద్ద పెద్ద రాజికియ నాయకులతో, ఆఫీసర్లతో పరిచయాలున్నాయి. వారి సహకారంతో ఉద్యోగం కూడా సంపాదించుకునే శక్తి ఆతనికుంది. అందుకని మా జిల్లాలోనే ఓ మారుమాల ప్రాంతానికి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయించుని చెప్పుతున్నాము. దూరంగా వుంచే అక్కడ రిజిస్టర్ మ్యారేట్ చేసుకుని ఇద్దరు పిల్లలు పుట్టాక తిరిగి మా ప్రాంతానికి బదిలీ అయి వస్తే సమస్య తీరిపోతుంది- అని నా ఆలోచన. మా యిద్దరిలో ఎవరు ఇంకొకరిని పెళ్ళి చేసుకోపోయినా వాళ్ళు ఆత్మహత్య చేసుకోవడం ఖాయం. ఇతడు లేనిదే ఒక్క తళం కూడా బ్రతకలేను. నేను ఏ మాగ్గం ద్వారా పెళ్ళి చేసుకుంచే శాగుంటుందో తెలుపగలరు.

జ : ప్రమే ఎంత హెలూసినేషన్ (భ్రాంతి) యిస్తుంది అనటానికి మీ ఉత్తరం ఓక ఉదాహరణ. మనం ఎవరినయినా ప్రమేమిస్తే వారిలో అన్ని గొప్ప గుణాలే కనిపిస్తాయి. మీరు ఎం. ఎ. చదువుతూ, ఇంటర్ కుర్రాడిని ప్రమేమించానని అన్నారు. ఆతనిలో ఆపారమైన తెలివితేటలున్నాయని కూడా తెలిపారు. ఇంటర్ ఫెయిలయ్యాడు అన్నాడు. కానీ మీ ఉత్తరం చదివాక మీ నుంచి ప్రతి నెలా వెయ్యి రూపాయలు తీసుకోవడానికి మొహమాటపడని వ్యక్తిత్వమున్నవాడిలా వున్నాడు. ఆ అట్టాయి

ఆ డబ్బుతోనే మీకు బట్టలు కొనిపెంచుతున్నాడు అన్నారు. మీరు ఓ గంట అలస్యంగా వెళితే కోపం రావడమనేది గొప్ప వ్యక్తిత్వం లభణాలలో ఒకటి కాదు. మీరు వ్రాసిన ఏ ఒక్క ఉదాహరణలో కూడా అతని గొప్ప వ్యక్తిత్వం కనిపించలేదు. పైగా ఉద్దేశ్యం సంపాదించుకోగలిగి ఖాళీగా వుండటం అతడి ఎన్నె పింజాన్ని నూచిస్తుంది.

పెద్ద పెద్ద రాజకీయ నాయకులతో పరిచయమున్న అతను రాజకీయ నాయకులు మనుష్యులను వాడుకున్నట్లుగా మిమ్మల్ని వాడుకుంటున్నాడనే అనుకూనం కలుగుతున్నది. అనలు మీరు కొంతకాలం పెళ్ళిచేసుకోకుండా వుండటానికి ఏ అధ్యంకుందో అర్థంకాలేదు. ‘మీ నాస్న పరమ రాష్ట్రసుడు అయినప్పుడు మీరు రెండు సంవత్సరాల తర్వాత పెళ్ళిచేసుకున్నా, రెండు సంవత్సరాల ముందు పెళ్ళిచేసుకున్నా రాష్ట్రసుడిలానే వుంచాడు. ఆ కారణంగా రెండుసార్లు అబ్బాన్ చేయించుకుని మీ ఆరోగ్యం ఎందుకు పాడుచేసుకున్నారు. మీరు దూర ప్రాంతాలకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేయించుకుని పెళ్ళిచేసుకున్నా కూడా మీకు పిల్లలు పుట్టిన విషయం మీ నాస్నకి తెలుస్తుంది కదా. కాబట్టి మీ సమస్యకు పరిషోధించాన్ ఫర్ కాదు. ఇప్పటికే మీరు చాలా ఆలస్యం చేరారు. మీ ప్రియుడు కూడా రాజకీయ నాయకుడిలా మారకముందే అతన్ని విహారం చేసుకోవడం మంచిది. సాధారణంగా మనం ప్రేమించినపారి వ్యక్తిత్వం గురించి ఎవరయినా గొప్పగా మాట్లాడకపోతే మనకి రుచించదు. అలా మీ మనసు శాధవడితే త్వమించండి.

సి. పి. శ్రీనివాసులు రెడ్డి, చిత్తారు

ప్ర : నేను పది చదివే రోజులలో నాకు అయిదుగురు స్నేహితులు వుండేవారు. వాళ్ళంతా తప్పితే నేనొక్కడిని బెన్న ‘నెకండ్కాసు’లో పాస య్యాను. అప్పుడు మా వాళ్ళందరిలో నాకు మంచి పేరొచ్చింది. నాకు ఇంజనీర్ కావాలనే కోరిక అప్పట్లో బాగా వుండేది. దాంతో నన్ను ‘రెసిడెన్షియల్ కాలెషి’లో మా నాస్నగారు జేర్పించారు. నా దురదృష్టంకౌణ్ణి

ఇంటలో తప్పాను. ఆ తర్వాత సౌమ్యేషర్ పరీక్షకు ప్రినేరవ్వసాగాను. ఆ మధ్య కాలంలో ఓ రోజు సాయంత్రం నా స్నేహితులతో. మాట్లాడుతున్న సమయంలో ఆ అమ్మాయి ప్రస్తక్తి మా మధ్య చర్చకు వచ్చింది. ఆ అమ్మాయిని ప్రేమించాలని చాలామంది అస్పటకే ప్రయత్నించి ఉడిపోయారు. హా స్నేహితుడు ఒకడు మా అందరితి “మీలో ఎవరైనా సరే ఆ అమ్మాయిని ప్రేమలోకి దింపగలిగితే వంద రూపాయలు యస్తాను. చాలెంక్” అన్నాడు. నాకు చాలా క్రిల్ అనిపించి నేను సాధించాలనుకున్నాను. కానీ ఆ విషయం ఎవ్వరికీ చెప్పలేదు. మిగిలిన నా స్నేహితులకులేని మంచి అవ కాళం ఒకటి నాకుంది. ఆ అమ్మాయి మా ఎదిరింబిలోనే వుండేది. చివరకు విజయా సాధించాను. అప్పుడే మా సప్లి మెంటరీ రిజర్ట్స్ వచ్చాయి. ఇంటర్ పాసయ్యాను. ఎమ్సెట్ కోచింగ్కు చేరాను. రాంక్ కోసం బాగా కష్టపడి చదవసాగాను. మా ఇంటి ప్రక్కనే ఓ ట్యూటోరియల్ వుంది. దాంటోకి నాకు తెలిసిన ఓ బెన్ కంపార్ట్మెంట్ పరీక్షకు వెళ్ళే అమ్మాయి ట్యూషన్కు వస్తుండేది. ఎమ్సెట్ పరీక్ష రోజు దగ్గరవుతుండగా ఓరోజు అనుకోని పరిశీతులవల్ల ఆ అమ్మాయిని అల్లరి చేయవలసి వచ్చింది. ట్యూటోరియల్కి వెళ్ళి మరీ ఆసెను తిట్టాను. ఎమ్సెట్ రాంక్ రాలేదు. నా ప్రాణమ్ ఏమి టంచే ఈ కారణాలవల్ల ఏదో తెలీని బాధ నునుసును పట్టి పీడిస్తుంది. దాంతో చదవలేకపోతున్నాను. నేను ఇంజనీర్ కావాలనే కోరిక నాలో బల ముగా వుంది. ఆయినా ఏం చేయలేకపోతున్నాను. మొన్నెమధ్య ఔళ్ళి ఘ్నలు కొందరు నన్ను, నా చేతిని చూసి నాకు ఇంజనీర్ అయ్యే యోగం లేదన్నారు. అది ఓ దిగులయ్యింది. నేను ఇంజనీర్ కావడంకోసం నా ప్రాణాలయినా ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా పున్నాను. నన్ను ఏం చేయుమంటారో చెప్పండి.

జః వంద రూపాయలకోసం ఒక అమ్మాయిని ప్రేమలోకి దింపద మనేది చాలా చిన్న వయసులో మీరు చేసిన ఒక అనాలోచితపు చర్య. ఇక పోతే మీరు ఎమ్సెట్ పరీక్ష ముందురోజు అనుకోకుండా ట్యూటోరియల్నో

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

ఒక అమ్మాయిని ఏడిపించాననీ రాశారు. కాసీ కారణం రాయలేదు. దీన్ని బట్టి నా కర్మమైంది ఏమిటంచే ట్యూటోరియల్ సంఘటన తర్వాత ఆ అమ్మాయివట్ట అనవసరంగా తప్ప చేశానేమో ఆనే అపరాధ భావం మీలో మొదలయి వుంటుంది. దానికి ముందు మీరు ఇంటర్ తప్పదం, ఆ తర్వాత ఎంటన్నలో రాంక్ సంపాదించలేకపోవడంలను కూడా మీ తప్పులుగా భావించి వుంటారు. చినుకు చినుకు కలిసి వాగులా మారినట్లు మొదట చెప్పిన అపరాధ భావానికి తర్వాత రెండు కలవడంతో....అలా మీ బాధ పెరిగి వుంటుంది. దీన్నుంచి మీరు బయటపడాలంచే మీరు మీ లక్ష్యసాధనకు బాగా కృషి చేయండి. ఇంజనీరింగ్ అంటే బి. ఇ. బి. ఐక్ డిగ్రీలనే మీ అపోహ ముందు పోగాట్లుకోండి. మీకు నిజంగా మీ లెటర్లో రాసిన కోర్చె వుంచే, ఎంటన్న ద్వారానే కాకుండా చాలా పిధాలుగా మీరు ఇంజనీర్ కావచ్చు. మీ యొక్క తెలివితేటల స్థాయి, చదువులో మీరు చేసే కృషినిబట్టి డిప్లోమా చేయండి. దానినుంచి మీరు ఇంజనీర్ కాగలరు.

అంతేకాని జోడ్యూలిషన్లు మాటలు నమ్మకండి. ఎవరయినా మీ చేతిని చూసి మీరు డాక్టరవుతారా? యాక్టరవుతారా? లేక ఇంజనీరవుతారా? అన్నది నిర్దారణగా చెప్పగలిగారంచే, వాట్చు మీ మూర్ఖత్వంతో ఆడు కుంటున్నారని తెలుసుకోండి. ఈ అనవసరపు భావాలకు ప్రాధాన్యత యిచ్చి, ఆలోచించి మీ సమయాన్ని వృధా చేసుకోకండి.

యన్. ఆనందరావు, భీమవరం

ప్ర : నేను బి. ఇ. చదువుతున్నాను. నెలవులకి మా ఊరు వెళ్ళి నప్పడు ఎదురించికి ఒక అమ్మాయి చుట్టంగా వచ్చింది. ఒక్క పదిరోజుల లోనే ఆ అమ్మాయితో ప్రేమలో పడ్డాను. నాలుగు నెలల తర్వాత ఆ అమ్మాయినుండి ఉత్తరమొచ్చింది. నా పరిచయానికి ముందు ఒక తనితో ప్రేమలోపడి ఆబార్ఫన్ అయిందని ఆ లెటర్లో ప్రాసింది. “ఈ విషయం ముందే చెపితే ఇంతవరకూ వచ్చేది కాదుకదా! నువ్వు ఇప్పటివరకూ ఎందుకు చెప్పలేదు?” అనడిగాను. తను ఏమీ చెప్పలేకపోయింది. నాకు

గత నాలుగు సెలలనుండి ఆ అమ్మాయి గతం, ఆ అమ్మాయి గురించి వేరేవాళ్ళు (అబ్బాన్ విషయం తెలిసినవాళ్ళు) చెప్పే మాటలు, ఇవన్నీ రోజుం గుర్తుకొచ్చి చాలా బాధపడుతున్నాను. ఈ అమ్మాయిని గతంలో ప్రేమించింది తన ప్రక్కింటి వ్యక్తట. అతడిని చూసినప్పుడల్లా నేను బాధ పడవలని వస్తుంది. ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకోమంటారా? ఇంత బాధ పడుతున్న ఆ అమ్మాయితో ప్రేమ కొనసాగిస్తున్నాను. ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకోమని సలహా యిన్నే, నాకు ఆ అమ్మాయి గత విషయం జీపి తంలో గుర్తు రాకుండా సలహా యిమ్మని అర్థిస్తున్నాను.

జి : ఏ అమ్మాయి కూడా పరిచయమైన మొట్టమొదటిలోజే నాకు ఇంతకుమందే అబ్బాన్ అయ్యందని చెప్పుకోదు. మీరు ప్రేమిస్తున్నారని తెలిసే మీ స్నేహితురాలు నిజాయితీగా మీకు తన గత జీవితం గూర్చి చెప్పింది. పరిచయమైన పదిరోజులలోనే ప్రేమలో పడ్డానన్నారు. కాబట్టి అబ్బాన్ గూర్చి ముందే ఎందుకు చెప్పుతేదన్న మీ ప్రక్క నిర్దేశుకం. ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకోకముందే మిమ్మల్ని మీ ప్రక్కవాళ్ళ మాటలు బాధపెడితే రేపు పెళ్ళయ్యాక ఆమె పక్కింటిపారిని, ఎదురింటిపారిని చూసినా బాధగానే వుంటుంది. ఇప్పటి బాధ....రేపటి అనుమానమవుతుంది. ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకోవటంవల్ల మీకు జరిగే నష్టంకన్నా మిమ్మల్ని చేసుకోవటంవల్ల ఆ అమ్మాయికి జరగబోయే నష్టం ఎక్కువని నాకని పిస్తోంది.

(‘ప్రేమని కొనసాగిస్తున్నాను’ అన్నారు. ఈ వాక్యం చాలా అసం దర్శంగా వుంది.)

రమాకూంట్, కర్మాలు

ప్ర : నేను బి. కాం. మొదటి సంవత్సరం చదువుతున్నాను. నేనోక అమ్మాయిని ప్రేమించాను. ఆ అమ్మాయి నా స్నేహితుడిని ప్రేమించింది. అతను నన్ను ప్రేమించే అమ్మాయిని ఇష్టపడుతున్నాను....ఎం చేయాలి?

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

జ : దీనే 'నసీబ్' అంటారు. కాలమే ఈ సమస్యని పరిష్కరిస్తుంది. మీరాక పని చేయండి. మీ సలుగురూ కలిసుండే సందర్భాలు విలై నంతవరకూ ఎక్కువగా వుండేలా చూడండి. దీనివల్ల చాలావరకూ 'కమ్మానికెషన్ గ్యావ్' తొలగిపోతుంది. తన ప్రేమించేవాళ్లు తన కళ్లు మందే వేరొకరిపట్ల ఇష్టాన్ని ప్రదర్శిస్తూ వుంటే, "అందని ద్రాక్షపక్క పులుపు" అన్న సామెత, చేతిలోవన్న ఒక పక్కి పొదలో వున్న రెండు పథులకి సమానం అన్న సామెతలో వున్న నిజం అర్థమవుతుంది. మీ సలుగురిలో కనీసం ఇద్దరికి అర్థమైతే చాలు. నసీబ్లో శత్రుఫ్ను సిఫ్ఫా ఆ రకంగానే తెలుసుకున్నాడు.

ఎన్. ఎన్., బేతంచెర్ల

ప్ర : నా వయస్సు 26 సంవత్సరాలు. పద్మనిమిదేళ్లు వయస్సు నుంచి నాకో స్నేహితుడుండేవాడు. 6 సంవత్సరాలపాటు ఇద్దరం ప్రేమించుకున్నాం. కానీ ఎన్నడూ హాద్దు మీరలేదు. తర్వాత అతడు వేరే వివహం చేసుకోవటంతో నాకు కోపం, దుఃఖం కలిగాయి. అతనికి ఇంకో స్నేహితుడు వున్నాడు అతడు నన్ను ఉడార్చాడు. నా స్నేహితుడి ఖీర కనిణి అతడికి కొద్ది రోజుల్లోనే శారీరకంగా దగ్గరయ్యాను. కానీ తొందరలోనే అతడు నా పరిస్థితిని వాడుకున్నాడని తెలిసింది. ప్రైగా అతడు వివహితుడుకూడా. ఇప్పుడు నాకు పెళ్ళి సంబంధాలు చూస్తున్నారు. ఒకర్నీ ప్రేమించి మరొకరివలన శారీరకంగా పొడైన నేను నా భర్తకి ఏ నుఖం ఇవ్వవలెను? నేనేం చేయాలి?

జ : అమ్మాయికి, అబ్బాయికి మధ్య స్నేహం- అదీ ఇద్దరికి మొట్ట మొదచిది ఆయితే, ఈ ప్రపంచంలో ఎక్కుడా ఉండనంత నిజాయితీతో ప్రారంభమవుతుంది. ఆ తర్వాత త్రీ తన స్నేహితుడికి మానసికంగా దగ్గరవ్వాలని, సామాజిక కట్టుబాటు మధ్య తన పవిత్రత నిలువుకుంటూ (ప్రియుడి నుంచి) ఆదరణ పొందాలని ఆశిస్తుంది. కానీ మగవాడు పవిత్ర

మైన స్నేహపు భ్రాంతినుంది కొండరగా బైటపడి ‘కనీసం ముఢ్చన్నా’తో చివరి కేంద్రం వేపు మొదటి అడుగు వేస్తాడు. ఇలాటి వ్యవహారాలలో ఎలాగూ పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నాంగా అన్న ఆత్మవంచన ముసుగు ఎలాగూ వుంటుంది.

కొండరు దగ్గరవ్యహానికి ఒప్పుకుంటారు. కొండరు ఒప్పుకోరు. కొన్ని పెళ్ళిళ్ళ అవుతాయి. కొన్ని చీకటి అనుభవాల గుర్తులుగా మిగిలి పోతాయి. మీరు ప్రానినట్లు అనివార్య కారణాలవల్ల విడిపోవటాలే ఎక్కువ.

మనం బాగా నమ్మినవాడూ, మనసుకి దగ్గరగా వచ్చినవాడూ (కనీసము మనం ఆలా అనుకొంటున్నవాడూ) ఆకస్మాత్తుగా మన మనసు గాయ పరిచి, దూరమైపోతే ఆ ప్రాక్ని, వేదనసీ మూడోమనిషి దగ్గర వెలిఱుచ్చ కోవాలనిపించటం లోక సహజం. మన వాదనని మనం కన్మిన్నింగ్గా చెప్పుకోవటానికి ‘మాశారా- అతనివల్ల నేనెంత బాధతో వున్నానో’ అని బాగా అర్థం చేసుకానేబా చెప్పటానికి....మనం సాధారణంగా ఇద్దరికీ తెలిసిన వ్యక్తిని జడ్డిగా ఎన్నుకొంటాం. ఇద్దరి ప్రేమ వ్యవహారాలు తెలిసిన వ్యక్తి అయితేనే కదా మన ఆరోపణల్ని, కన్నీబిని అర్థం చేసుకోగలిగేది! కొండరైతే తమ ప్రాణ స్నేహాతురాంద్ర దగ్గిర వాపోతారు. మీరు మొదట మార్గం ఎన్నుకున్నారు. అయితే మీ మొదటి స్నేహాతుడు ‘లాలిత్యం’ నుంచి ‘ఎస్సెగ్సిషం’ వైపు వెళిపే, మీ రెండో స్నేహాతుడు ‘లొక్యం’ నుంచి ‘స్ప్యాఫానికి’ వెళ్ళాడు. ఫలితంగా మీరు మీ బ్రక్తివ్యవలసింది కోల్పోయారు.

మీరు చెప్పింది కొంతవరకూ నిఃమే. ఘన్సు లవ్ బ్రక్తివ్యక పోవటము వలన కొన్ని సష్టాలున్నాయి. మొదటి ప్రేమలో అవతలి వ్యక్తిలో మనకి నవ్వని గుణాలని సర్దుకుపోయే శక్తి వుంటుంది. ఒక రకమైన మత్తు వుంటుంది. చిన్న చిన్న సరదాలు, లాలిత్యం, తథాత్మత అస్సీ వుంటాయి. ఆ రకంగా ప్రేమించిన వ్యక్తిని విపాహం చేసుకోవాలని అమ్మాయి రెండు సంవత్సరాల తాతాగ్నులిక ధిర్ కోసం, నలభయ్య సంవ

ప్రధాల శాశ్వత రోహాన్స్ కోలోప్పితుంది. ఎక్కడయితే ‘పోలిక’ వస్తు న్నదో “ఇన్వాల్ఫ్మెంట్” వుండదు కదా.

అయితే ఇదంతా మీరు మీ మొదటి స్నేహితుడి వలన కోలోప్పి యారు తప్ప, రెండో స్నేహితుడి వలన కాదు. రెండో స్నేహితుని వల్ల కోలోప్పియింది కేవలం కన్యత్వం మాత్రమే.

ఇక మీ సమస్యకోద్దాం. పదిహేను సంవత్సరాల క్రితం ‘బుచీ’ అన్న నవలలో ఒక వాక్యం వ్రాశాను. “ఎప్పుడంచే అప్పుడు ప్రైషిగా మొదలు పెట్టటహనికి జీవితం ఒక వ్యవహారం కాదు” అని.

కానీ ఆ అభివ్రాయం తప్పని అనుభవం నేర్చింది. మనం చేసిన తప్పువల్ల కోన్ని కోలోప్పివలసి రావటం తప్పదు. కానీ జీవితాన్ని అనుభ వించే హక్కు పోయిందనుకోవటం తప్ప. ఏ స్నేహితులూ లేకుండా వివాహం చేసుకోవటానికి ఇద్దరు స్నేహితులతో ఖార్య పరిచయాలున్న తరువాత చేసుకోవటానికి తేడా వుస్తు మాట నిజమే! కానీ ఆ సమస్య మిది, మీ భర్తది కాదు. “ఇదే మీరు జాగ్రత్తగా గమనించవలసిన విషయము! ఒక ఖార్య ద్వారా భర్త ఎంత సంతృప్తి చెందుతాడో అంత తృప్తిని మీరు మీ భర్తకిచ్చిన పక్షంలో, మీరు అతనికి చేస్తున్న అన్యాయ మేమీ లేదు. అతన్ని తృప్తిపరచటం ద్వారా మీరూ క్రమంగా ఘార్యపు విషయం మర్చిపోతారు. మీ ఘార్య పరిచయాల్ని ఒక మదురమైన అనుభూతులుగా కాకుండా, వీలయినంత తొందరలో మరచిపోగలిగే తమ ఖాపాలుగా స్మృతిపథంలోనుంచి చెరిపేయండి. ప్రస్తుతగం మీరు అనవసరమయిన విషయానికి ప్రాధాన్యత యుస్తున్నారు. వయసు పెరిగేకొద్దీ మధన తగిపోతుందని మాత్రం చెప్పగలను. మీ సంతోషమనేది మీ ప్రవర్తన; మీ సర్దుకుపోయే గుణం, మీ భర్త ఎలాటి వాడొస్తాడు అన్న ఆదృష్టం, మీ మన స్తత్వం వగయిరాలమీద ఆధారపడి వుంటుంది తప్ప గత ఆనుభవాల మీద కాదు.

కె.యస్. లత, విజయనగరం

ప్ర : నేనూ, నా స్నేహితులాలు ఒక కే అబ్బాయిని పేమించాము. ఈ సమస్య తీరేదెలా?

జ : సమస్య మీది కాదు అతనిది.

ఖ.ఎం., పల్లె

ప్ర : నేను హోస్టల్ నుంచి మా ఊరొచ్చినప్పుడల్లా ఊరంతా తిరిగే దాన్ని. అప్పుడు నాకో ఆబ్బాయి పరిచయం ఆయ్యాడు. దాదావు అయిదు సంవత్సరాలు ప్రతీ సంవత్సరం శలవులో కలుసుకునే వాళ్ళం. 1985లో మా పరిచయం ఆయింది. '91లో నేను మేజరిన్ ఆయ్యాను. నా డిఫోమా కూడా వూర్తయ్యంది. ఆరు సంవత్సరాల గాఢ స్నేహం తర్వాత మేము పెద్దలకు తెలియకుండా రిజిష్టర్ మారేజ్ చేసుకున్నాము. చేసుకున్న ఒక నెలదాకా ఎవరిక్కల్లో వాళ్ళం వుండిపోయాం. ఆ నెలరోజులూ నేను ఎన్నో కలల్లో తెలిపోయేదాన్ని. తెలిసే తెలియని వయసులో పడిన ఆకర్షణకి ప్రేమ అని పేరు పెట్టుకుని తరువాత పెద్దవాళ్ళు కుదిర్చిన సంబంధం చేసుకునే ఆబ్బాయిలు, అమ్మాయిలకన్నా మేమెంతో సినియర్ అని పొంగి పోయేదాన్ని.

వాళ్ళ మా ఇంటికొచ్చి నన్ను తీసుకుపెళ్ళారు. పెద్ద గొడవ జరిగింది. అమ్మ బాగా ఏద్దింది.

అయినా తనతో వెళ్ళిపోయాను.

నెల గడిచింది. కొత్తలో బాగానే మావ్ అయినా తరువాత వాళ్ళ అమ్మ, నాన్న, చెల్లి, తమ్ముడూ ఆదోలా ట్రీట్ చేసేవారు. వాళ్ళింట్లో నేను కూడా ఎడ్డసు కాలేకపోయాను. వాళ్ళ ఇల్లు, ఆ భోజనం, ఆ బందో బస్తు వీటిమధ్య తను డ్యూటీకి వెళ్ళిపోతే నాకు చండాలమయిన బోర్డ్ కొట్టేది.

ఇలా ప్రాస్తున్నానని నన్ను మీరు స్థిరంతేనిదాన్ని అనుకోకండి. నాకు ఒక్క పని చేతకాదు, నిజమే. వంటచేయటం, అంట్లుతోమడం Infact నాకు అలవాటులేవు. వాళ్ళ అమ్మ సన్నా, మా అమ్మనూ తిడుతూ ఘండేది. మామూలు తిట్టు కావు. చాలా సంస్కారహీనమైన తిట్టు. మా ఇంట్లో పనిమనుష్యాలు కూడా అలాంటి మాటలు వాడరు. నన్ను వీధిలోక కూడా వెళ్ళనిచ్చేవారుకాదు. టి.వి.గానీ, కనీసం మాగళైన్ కానీ వుండేవి

కావు. నేను చాలా బాధపడేదాన్ని, స్నేహితుల్తో సరదాగా గడిపే నాకు ఈ బందిభానా ఏడుపొచ్చెడి. పద్మనిమిది సంవత్సరాలు హస్సల్తో వున్న నాకు కొత్తగా హాపేసిక్ ప్రారంభమైంది. మా ఇద్దరిమధ్య పొరలు కూడా తోలగిపోయాయి. దీనంతటికి కారణం ఆతనిని నేనూ, నేనని ఆతనూ ద్వేషించుకునే స్థితికి వచ్చాక నేను మా ఇంటికి వచ్చేశాను. తరువాత పోలీసు కేనులూ అపీ అయ్యాయి. మా ఇంట్లో వాళ్ళు ఏమీ అనలేదు. చుట్టుపక్కల వాళ్ళు యా ఆర్మెల్లూ మా వాళ్ళని చాలా హింసించారట. నేను తిరిగొచ్చాక నా ముందే “దబ్బున్న వాళ్ళు ఏం చేసినా బయటపడవు” అని అనటం ముదలుపెట్టారు. ఆ తరువాత నాకు తెలిసిన విషయాలు నేను మీకు ప్రాయ లేను క్షమించండి. ఇది జరిగి సంవత్సరం అయ్యింది. ఇప్పుడు ఆతను నా కళ్ళముందే వేరే అమ్మాయితో తీరుగుతున్నాడు. నా స్టడీస్ అర్దాంతరంగా ఆగిపోయాయి. నా జీవితం నాకే ప్రశ్నగా కనబడుతోంది. ఇక్కడ అందరూ నన్ను బాగానే చూసుకుంటున్నారు. కానీ నా ఆరోగ్యం త్యిణించి పోయింది. కీ1 ఏళ్ళ వయసులో అందరూ ఎంతో ఖంచారుగా వుంటారు. నేను మాత్రం అసలు చదవతేకపోతున్నాను. నాకు చెల్లి తప్ప స్నేహితు తెవరూ తేరు. మా ఊర్లో వాళ్ళు “వాళ్ళకేం లక్షలపోసి ఇంకొకడ్సి కొంటారు” అంటారు.

నేను అంతా పోగొట్టుకున్నాను. ఆరోగ్యం, పేరు, చదువు- అంతా నేను విధితో తలెత్తుకు తిరగలేకపోతున్నాను. నేనేంచేయాలి? అసలీ తప్ప వరిది? ఆతనిదా? నా మూర్ఖత్వానిదా?

జ : మాది! అవును! మాదే! రచయితలూ, దర్శకులూ అందరిదీ? పదహారేళ్ళు తెలిసి తెలియని వయసులో ప్రేమించకపోతే ఆదో నేరంగా కృతిమ వాతావరణం రంగుల్లో చూపించే దొర్చుగ్నులందరిది. ఇద్దరు వ్యక్తులు కలిసి వుండాలంచే కేవలం సాయంత్రాలు కలుసుకోవటంకాదు. దబ్బు, అర్దాత, సంస్కృతం విచిల్సోను కనీస అసమానత వుండకూడ దన్న సత్యం విస్మయించేలా చేసే కలల వ్యాపారులది. తప్పేవరిదే అన్న విషయం వదిలెయ్యండి. మీరు వెంటనే చేయవలనింది ముందు

ఆ ఈఁచు వదిలి పెట్టడం. కొత్త వాతావరణంలో కొత్త జీవితం మొదలు పెట్టటం! మీ మానసిక శూన్యతనుంచి బయటపడటానికి యిది చాలా ముఖ్యం!

విదాకులు తీసుకుని చట్టపరంగా స్నేచ్ఛజీవి అవ్యండి మీరు చదువులో బ్రిలియండ్ కాబట్టి.

కొత్త వాతావరణంలో మీకు చదువు ఒక సమస్యకాదు. మీ ఆశయం ఐ.వ.ఎన్. కూడా అసాధ్యమేమీ కాదు. అదృష్టవశాత్తు మీ తల్లిదండ్రులు మిమ్మల్ని అర్థం చేసుకున్నారు. హైదరాబాద్, మద్రాస్‌లాగటే పట్టణాలలో ఒక దైవార్పితో మీ చుట్టూ అవసూకరమైన సంభాషణ జరగదు. పట్టణాల్లో ఆదో అడ్డాంచేచి. మిమ్మల్ని అర్థం చేసుకోగలిగే కొత్త స్నేహితుల్ని ఏర్పరచుకోండి. అన్నింటికన్నా ముఖ్యంగా - బైర్యం తెచ్చుకోండి.

మీ ఎనిమిది పేజీల ఉత్తరంలో చాలా గిల్లీ ఫిలింగ్ కనిపించింది. రాన్ని పోగొట్టుకోండి. ఇక మీ రెండవ వివాహం సంగతంటారా - దాని గురించి ఆలోచన అనవసరం. రెండు మూడు సంవత్సరాలు పోయాక ఆలోచించుకోవచ్చు. ఆలోగా మీ ఆస్తిగురించి కాకుండా మిమ్మల్ని మీరుగా ప్రమేమించే వ్యక్తి దొరక్కపోదు. దొరక్కపోయినా జీవితం ఆగిపోదు అన్న నమ్మకం అప్పటిక మీకొస్తుంది.

విద్యాసాగర్, విశాఖపట్టణం

ప్ర : నేను డిగ్రీ చదువుతున్నాను. విజయవాడలో చదివేటప్పుడు ఓ అమ్మాయిని ప్రమేంచాను. ఆమె పెద్దలు 'అడపీలలు ఇంట్లోనే వుండాలి' అనే భావాన్ని ఉగ్గపాలతో పోసి ఆమెను పెంచారు. నేనే ఆమె మొదచి స్నేహితుడైన్ని, ఆమె ఆలోచనలను కూడా సరిచేసినది నేనే. అటి ప్రాయాలలో దగ్గరైనా మేమెప్పుడూ మా హద్దులు దాటలేదు. మా ప్రేమ ఇంట్లో తెలిసింది. మా అన్నలు ఆమె చదువు కూడా పూర్తి కానీ, అముడు మీ ఇద్దరి పెళ్ళి చేస్తాము" అని నమ్మించారు. ఆ అమ్మాయి ఇంటికి వెళ్ళి,

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలాడు

ఆమె తల్లి దండ్రులకు మా ప్రేమ గురించి చెప్పారు. దాంతో వాళ్ళు ఆమెను రోజుగా చావబాధుతున్నారు. ఆ ఆమ్రాయి దెబ్బలు తింటుందని తెలిసి నేను భరాయించలేకపోతున్నాను. “నీకు ఈ బాధలన్నీ నావల్లనే కదా! నన్ను మర్చిపో” అని చెప్పానామెకు. “నా లైఫ్లో మొదటిసారి ఓ మనిషిలా చూసింది నువ్వే. నన్ను మనిషిలా మార్చింది కూడా నువ్వే. అటాంటి నిన్ను మరిచిపోవటంకంటే ఇలా చావటమే నాకిష్టం” అని సమాధానమిచ్చిపడి. మా వాళ్ళని బాధ పెట్టలేను. ఆ ఆమ్రాయిని మరచిపోలేను గతంలో ఒకసారి పేరు ఓ పథ్థాలుగు సంవత్సరాల కూతురున్న పేరెంట్సుకు యిచ్చిన సమాధానంలో “మీ ఆమ్రాయి కొన్నాళ్ళయ్యాక ఆ వయసులో ప్రేమించానా అని నవ్వుకుంటుంది” అన్నారు సార్! మాది ప్రేమ కాదా? అసలు ప్రేమ మా వయసులో వుండదా? మేము విడిపోవటమే శ్రేయస్కరమా? అందరూ మస్కుల్ని విడదీయాలని చూస్తున్నారు. బ్రతికీనా, చచినా ఇద్దరం కలినే అన్న మా నూత్రం తప్పా? ఆ ఆమ్రాయికి నేనంచే పిచ్చిప్రేమ. ఎదో ప్రేమించుకోవాలని మేము దగ్గరవలేదు. ఏక్కిడెంటల్ గా కలిచాము. దగ్గరయ్యాము. ఆ ఆమ్రాయి అలా చావు దెబ్బలు తింటూ కష్టాలు. పడుతుంటే భరాయించలేకపోతున్నాను. మేము విడిపోతే చావే శరణ్యం. ప్రేమ అంచే ఇరవై ఆయిదు, ముపై సంవత్సరాల మన మధ్యలోనే రావాలా? మా వయసులోది ప్రేమ కాదా? సరియైన సలహా ఇవ్వగలరు.

జ : మీరు ఆ ఆమ్రాయి ఆలోచనలు సరిచేసింది నేనే అని రాళారు. ప్రతివారూ తమ అభిప్రాయాలు కరెక్టునీ, తమ అభిప్రాయాలు అనుసరించే వారందరూ కరెక్టుయిన పంధాలోనే నడుస్తున్నారనీ అనుకుంటారు. ఆ ఆమ్రాయి ఒక రకంగా నాలుగు గోడల మధ్య పెరుగుతున్నది. కాబట్టి మీరు మీ డిగ్రీ పరిజ్ఞానంతో మీ అభిప్రాయాలు మీకు చెపితే ఇద్దరూ పరస్పరం నచ్చారు కాబట్టి ఆ అభిప్రాయాలే సరయినవి అనుకునే భావనలో వున్నారు. అసలు ఒకరి అభిప్రాయాలు సరియైనవి, మరొకరి కావు అని ఈ ప్రపంచంలో ఏమీతేవు. ఎదుటివారి అభిప్రాయాలు చాలా కరెక్టు అనుకుని ఇన్నప్పుయైన్న కాబడటమే ప్రేమకి తొలిమెట్టు.

ఆ అమ్మాయిని రోజుగా ఆమె తల్లిదండ్రులు చావబాటున్నారు అని కూడా రాశారు. రోజుగా పాల ప్రాయికేట్ తెచ్చుకోవటం, టి. వి చూడటంలా అదో ప్రోగ్రామ్ చేసుకుని డైమ్ చేటుల్ వేసుకుని వాళ్ళింట్లో వాట్చు ఆమెను చావబాటారు. మీ టాపిక్ ఏదో విధంగా ప్రతిరోజు వాళ్ళింట్లో చర్చకి వస్తూ వుండి వుంటుంది. దాంతో ఆ అమ్మాయి ఆ అబ్బాయిని తప్ప మరెవ్వరినీ పెళ్ళి చేసుకోను అని మొండిగా వాదిస్తూ ఉండవచ్చు. ఇక్కడే తెలివితేటలు కావాలి.

అలా కుండా మీ ఇద్దరూ కలిసి చద్రించుకుని మీ గమ్మాయలు పెట్టుకోండి. మీరు ఉద్దోగం తెచ్చుకోవటం, డబ్బు బాగా సంపాదించటం ఆ అమ్మాయి బాగా చదువుకోవటం లాంచేవి. అని సాధించాక అప్పటికి కూడా ఈ ప్రేమభావం మీ మధ్య ఇలాగే వుంచే, అప్పుడు మీరు పెళ్ళి చేసుకోకుండా ఆపగలిగేవాట్చు వుండరు. ఈ లోపులోనే మీ ఇద్దరిమధ్య ఆకర్షణ తగ్గితే అప్పుడు ఈ సంఘటన మీ ఇద్దరిలో ఓ ‘మదురస్మృతి’లా మిగిలిపోతుంది. ఏది ఏమైనా కూడా ముందు వ్యక్తిత్వాన్ని సంపాదించుకో కుండా ప్రేమినే ఇచ్చే ఇబ్బందులు ఇవి.

మేము విడిపోవటం శ్రేయస్కరమా అన్నారు. రోజు తన్నులు తినటంకన్నా, స్వంతంగా కాళ్ళమీద నిలబడగలే శక్తి వచ్చేవరకూ దూరం దూరంగా వుండటం మంచిది కదా! కొంతకాలం తరువాత ఎలాగూ కలిసి జీవితం గడపబోతున్నాం. అంతవరకూ మా లక్ష్యం సాధించాలి అన్న పట్టుదల మీలో ప్రేమనీ, పరస్పర నమ్మకాన్ని పెంచుతుంది. అదే నిజ మైన ప్రేమ.

జి. వి. వి. ఎన్. ప్రసాద్, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

ప్ర : ఒకమాయి నన్ను కవ్యించి స్నేహం చేసుకుంది. ఆమెతో మనస్సుర్తిగా స్నేహం చేశాను. ఎక్కడా హాథు మీరలేదు. ఆ అమ్మాయికి విహాహమైన రోజు నేను సూసైద్కి ప్రయత్నించాను. ఇప్పుడా అన్నాయి చెల్లెలు అదేరకంగా ప్రవర్తిస్తుంది. నేనేం చేయాలి?

జ : ఆ అమ్మయితో కూడా హాహ్మిరకుండా స్నేహం చేయాలి. ఆ అమ్మయి పెళ్ళవుతున్న రోజు నూనెద్ద చేసుకోకుండా మరో చెల్లెలు వుండేహో హాకబు చేయాలి.

ఎం. బి. యెన్., పార్ట్‌ఫీషర్సం

ప్ర : మా అక్క కూతురంచే నాకు ఏ శాతం యిష్టం వుండేది. మా బంధువులందరూ “ఆ అమ్మయి నీక్కాబోయే పెళ్ళం” అంటూ హిప్పుటైజ్ చేసి ఆ క్లాసిన్ 50 శాతానికి పెంచారు. నేనా అమ్మయిని ....“నీకు నేనంచే ఇష్టమా? మధు (మా చిన్నాన్న కొడుకు) అంచే ఇష్టమా?” అడిగాను. “ఇద్దరూ ఇష్టమే” అంది. అలాకాదు సరి అయిన సమాధానం కావాలి అంచే ఏ స్నేహంచే ఇష్టమంచే అన్ని స్వీట్సూ ఇష్టమే అంటాంకదా అది. నేనేం చేయాలి?

జ : ఆమె రెండు యాబై శాతాలు నిండిపోయాయి కాబట్టి మీ మిగిలిన యాబై శాతంలో ఓ పది స్వీట్సు నింపుకోవాలి.

మీరా, ప్రైవాచార్డ్

ప్ర : నేను చదువుకునే రోజుల్లో ఒక కుర్రాడికి మనసిచ్చాను. మేమిద్దరం పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకున్నాము. కానీ ఏడు సంవత్సరాల ‘పరిచయ’ సంతరం అతను తన తల్లి బెదిరింపులకు భయపడి వేరొక పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. ఆ తరువాత రెండు సంవత్సరాలకు నేనంచే ఇష్టపడే వ్యక్తికి నా గతం గురించి చెప్పి అతనికి థార్యానయ్యాను. మా కిద్దరు పిల్లలు. అంతా బాగానే వుంది, కానీ నాకు అప్పుడప్పుడు అతను గుర్తుకు వస్తూనే వున్నాడు. ఆ సమయంలో - నేను నా భర్తకు నాకు తెలీకుండానే అస్యాయం చేస్తున్నానా అనే ఆనుమానం వస్తుంది. ఎందుకిలా జరుగుతుంది? ప్రేమించి మోసం చేసిన వాడిని కసీసం ఆసహించుకోతేక పోతున్నాను. ఇన్ని సంవత్సరాలు అతనిని కలవకపోయినా, అతన్ని కలవాలని, అతనితో మాట్లాడాలని కోరిక నాలో కలుగుతున్నది. మొదటి ప్రేమలో అంత మత్తు ఉందా?

ఇ : ఒక సంఘటన యొక్క ప్రభావం మనిషి మనస్తత్వానిచే రక
 రకాలుగా వుంటుంది. ఉదాహరణకు ఇద్దరు వ్యక్తులు బాగా పరిచయమైన
 ప్పుడు వారి మధ్య గొడవచ్చాక కొంతకాలం దూరంగా వుండాలనుకుం
 చారు. అది కోపం స్థాయి అలా కొంతకాలం గదిచాక, ఆ గాయంమానాక
 ఒకరినాకరు ఒకసారి చూడాలి అని మళ్ళీ తహతహలాడతారు. అలా
 కాకుండా ఒక వ్యక్తి రెండో వ్యక్తికి ద్వోహంచేసే, ఆతనిమీద మొదటి
 వ్యక్తికి ఆసహ్యం పుడుతుంది. ఇలా కోపం, అనహ్యం, స్నేహం ఇవన్నీ
 రకరకాల స్థాయి భావాలు. కాబట్టి మనం వర్తమాన భావం, భవిష్యత్తులో
 మరో విధంగా మారవచ్చు. దీనిలో తప్పేమిలేదు. మీ ఏడు సంవత్సరాల
 స్నేహం ఇప్పుడు మళ్ళీ గుర్తానుండంటున్నారు. ఒహూ మీకు గుర్తాచ్చేది
 ఆ వ్యక్తయి వుండు. ఆతనితో పంచుకున్న అనుభవాలు అయివుంటాయి.
 ఆ విధంగా మిమ్మల్ని మీరు విశ్లేషించుకోండి. ప్రస్తుతం బాధపడు (పెదు)
 తన్న ఈ సమస్యకన్నా పెద్ద సమస్య ఏదీ మీకు లేకపోవడంవల్ల ఆ
 పాత భావానికున్న మధురిమను వర్తమానంలో ఆపాదించుకుంటున్నారు.
 అదే మీ భర్త మీ పాత స్నేహాతడి గురించి విసిగించి వుంచే ఆ ఆలో
 చన వచ్చి వుండేది కాదు. జనరల్గా మనం ఘష్టకాన్ కంపార్ట్మెంట్లో
 ప్రయాణిసే మరోసారి ఏ. సి. లో వెళ్లాలన్నిస్తుంది. ఏ. సి. కంపార్ట్
 మెంట్లో వెళితే, ఏరోప్లైన్ లో వెళ్లాలని వుంటుంది. కాబట్టి మీ నుఫుమైన
 జీవితం ఇంకా సుఖమయం కాలేదేమో అన్న అనుమానంతో ఆ పాత
 మధురిమను ప్రస్తుతం అద్దాలనుకోవడం మీ ఆత్మాక అవుతుంది. వర్త
 మానంలో మీరు మీ భర్తతోనూ, అతను అతని భార్యతోనూ కంపర్టుబుల్
 గానే వున్నాడు. అయినా ‘అతనితో మాట్లాడాలి’ అన్న మీ మానసిక
 ప్రక్రియ - అతనితో మరో ధ్రిల్ అనుభవించాం అనే మీ ఆలోచనకు మొదటి
 మెట్టు. ఇంటి ఆలోచనలు మనలో కలిగితే తర్వాత విచారించ వలని
 వస్తుంది. అతన్ని ఒక్కసారి కలవాలని వుంది అని వ్రాశారు. ఈ
 కలయిక మరో కలయికకు దారితీస్తుందేమో ఆలోచించండి.

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

భాగ్యత్రీ, ప్రాదరాబాద్

ప్ర : నా వయసు పదహారు సంవత్సరాలు. మా ఇంటిదగ్గర కిరణ్ అనే యువకుడు నాతో సైగలతో మాట్లాడేవాడు. కొన్ని రోజులు చూసి నేను కూడా సైగలతో మాట్లాడుతున్నాను. సన్న ప్రేమిస్తున్నానని ఉత్తరం రాశడు. అతన్ని ప్రేమించే దైర్యం తేక పెంట్లి నిశ్చయం అయింది అని చెప్పాను. కానీ అతన్ని చూడకుండా ఒక్కరోజు కూడా వుండలేను. ఇదే విధంగా డాక్టర్ (Rajesh) రాజుతో కూడా పరిచయం ఏర్పడి స్నేహంగా, ప్రేమగా మారింది. రాజుకు పెంట్లయింది. ముగ్గురు ఆడపిల్లలు. కానీ అతడు నన్ను వదులుకోవటానికి సిద్ధంగాలేదు. నేను కూడా ఎవరి ప్రేమని తిరస్కరించాలో తెలిక మానసికమైన బాధతో కృంగిపోతున్నాను. ఇద్దరిని పేట్లీచేసుకునే ఉద్దేశం నాకు లేదు. కానీ ఇద్దరినీ విడువలేను. నాకు సలహా చెప్పరూ.

జ : నేను కాదు మీ ప్రియశ్నేచెపుతారు. ముందు కిరణ్ దగ్గరికి వెళ్ళి రాజు గురించి చెప్పండి. “ఫలానా డాక్టర్ ముగ్గురు ఆడపిల్లల తండ్రి నన్ను ప్రేమించాడు. నా స్నేహాతుడిగా నీ సలహా ఏమిటి?” అని అడగండి. అలాగే డాక్టర్ దగ్గరికి వెళ్ళి “కిరణ్ అనే ఇంటర్వీడియట్ కుర్రాడిని ప్రేమించటం పట్ల మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?” అని సలహా అడగండి.

వాళ్ళిద్దరూ తమకుతామే చాలా పెద్దరికాన్ని ఆపాదించుకొని మీకేం చెపుతారో ముందు వినండి. తరువాత కిరణ్ దగ్గరికి వెళ్ళి డాక్టర్ రాజు ఏం చెప్పాడో అతనికి చెప్పండి. డాక్టర్ రాజు దగ్గరికి వెళ్ళి కిరణ్ అతడిని ఏ విధంగా మోసగాడు అన్నాడో వివరించండి. ఆ తరువాత వాళ్ళిద్దరూ ఒకర్నూకరు (మీ దగ్గర) ఎలా తిట్టారో వింటే, ఉల్లిపాయ పొరలు విడిపోయినట్లు ఆసలు వ్యుత్కిత్యాలు బయటపడతాయి. మీకు మానవ సంబంధాల సగ్గు స్వీరూపాలు తెలియడం ప్రారంభిస్తాయి. దాన్నే ‘మొచ్చ్యారిటీ’ అంటారు.

రామచంద్ర, రాయవరం

ప్ర : నాకే అర్థంకాని నా మనస్తత్వాన్ని ఎవరితో చెప్పుకోవాలో అర్థంకాక సతమషమవుతున్న నాకు మీరు సలహా చెప్పగలరని రాస్తున్నాను.

నేను మూడేళ్ళక్రితం ఒక అమ్మాయిని (నా క్లాస్ మేట్) ప్రేమించాను. నా ప్రేమ విషయం ఆవిడతో చెప్పడంగానీ, వేరే విధంగా ప్రవర్తించటం కానీ చెయ్యలేదు. మేము చదువురీత్యా విడిపోయినా, ప్రతిరోజు ఆ అమ్మాయి నా మనసులో మెదులుతూనే వుంది. ఇప్పటికిది జరిగి సంవత్సరం అయింది.

ఈమధ్య మరో ఇద్దరు అమ్మాయిలు మనసులోనికి ప్రవేశిస్తుంచే కాదనలేకపోతున్నాను. నేను ముందుగా ప్రేమించిన అమ్మాయి, మళ్ళీ క్లాస్ మేట్ అయ్యే అవకాశం కనిపిస్తూ వుంది. ఆచెకు నా ప్రేమను తెలియజేయాలని కూడా అనుకున్నాను. అలా అని ఆ ఇద్దరి అమ్మాయిల మావ్ మెంట్స్ కి రియాక్ట్ కాకుండా వుండలేకపోతున్నాను. ఈ విపరీత మయిన థోరణి ఎంతమంది మీదయినా కలగొచ్చా? అసలు నాది ప్రేమే కదా? (ఈ రెండవ ప్రశ్న కేవలం నా కలంనుంచి రాసిందే కాని నేను అనుకోవడంలేదు అని గ్రహించగలరు.)

జి : బాల్యంనుంచి యవ్వినంలోకి ప్రవేశిస్తున్న సమయంలో అతనికి ఒక రకమైన ప్రత్యేకత వస్తున్నదని ప్రతి ఒక్కరూ అనుకుంటారు. తనని ఎవరైనా “గుర్తిస్తే” బావుట్టు అన్న భావన అంతర్లీనంగా ఏర్పడు తుంది. అందుకే పథ్యలుగేళ్ళ అమ్మాయిగానీ, పదహారేళ్ళ అబ్బాయిగానీ అవతలి సెక్కు నుంచి చిన్న ఆభినందననో పరిచయాన్ని ఆశిస్తూ చూపునో, గమనించినప్పుడు ఆది తనకు ‘గుర్తింపు’గా భావించి పొంగిపోతాడు.

ఈ ‘గుర్తింపు’ పొందాలనే తపన మగవాళ్ళలో ఒక రకంగాను, ఆడవారిలో ఒక రకంగానూ పరిణతి చెందుతుంది. మొగవాళ్ళ చేత గుర్తింపు పొందటానికి “త్రీ” అన్న ఒక్క క్యాలిఫికేషన్ చాలు. కాను

భావుచే, ఎంతోమంది మగవాళ్లు ఆమె పరిచయాన్ని ఆశిస్తూ సిగ్గులీని పంపుతారు. ఈ విధంగా త్రీయుక్క ‘ఈగో’ అతి లొందర్లో సంతృప్తి చెంది, ఈ మగవాళ్లు నుంచి ఎలా తప్పించుకోవాలీ అన్న దివెన్నులో పడుతుంది. తరతరాల్సించి రకంలో జీర్ణించుకుపోయన భయం, భక్తి, సిగ్గు, బిడియం కూడా ఈ దివెన్నుకి దోషాదం చేస్తాయి.

మగవాడి విషయంలో ఆలాకాదు తన ఆడియన్స్ నుంచి మెచ్చుకోళ్లుని పెద్ద ఎత్తున ఎలా ఆశిస్తాడో, పురుషుడు కూడా ఆ వయసులో త్రీనుంచి గుర్తింపుని అలా ఆశిస్తాడు. కొందరు మగవాళ్లు ఒక్కొక్క త్రీ చేత గుర్తింపబడడాన్ని ఒక్కొక్క విజయంగా భావిస్తే కొందరు మొగవాళ్లు దీన్నే “ప్రేమ” అనుకుంటారు.

మీరు ఈ రకమయిన స్థితిలో వున్నారని నేను భావిస్తున్నాను. ఒక అమ్మాయిని మీరు ఆలైఫీ ప్రేమించివున్నప్పుడు, మరో యిద్దరు అమ్మా యిల గుర్తింపుని మీరు ఆ కారణంచేత కాదనలేకపోతున్నారు. ఇందులో తప్పేంతేదు. ఆ యిద్దరమ్మాయిలూ మీలో దేన్ని హాసి మిమ్మల్ని ఇష్టపడుతున్నారో తెలుసుకోండి. ఉచాహారణకి మీలో ఏ చిత్రలేఖనమనే కళో వుండి, దాన్ని వాళ్లు ఇష్టపడుతున్నారనుకోండి. మీరింకా ఆ కళని బాగా అభివృద్ధి చెందేలా కృషిచేస్తే కొన్ని లక్షలమంది చేత గుర్తింపబడతారు. ఈ అంతర్గతమైన వాంచే మిమ్మల్ని గౌప్యవాళ్లని చేస్తుంది. ఇంకో రకంగా చెప్పాలంటే ఒక అమ్మాయిచేత మెప్పు పొందాలన్న మీ హాంధా పూరితమైన కోర్కెని, మీలో నిపిడికృతమైన కళని బయటికి తీసే ఆయు ధంగా వాడుకుంటున్నారన్నమాట. అణుభక్తి మంచికి, చెడుకి ఉపయోగ పడుతుందని చెప్పాలనే నా ఉద్దేశ్యం.

పైధేది లేకుండా, ఆ ఇద్దరమ్మాయిలు కేవలం మిమ్మల్ని ఆవేల బుల్ అచ్చాయిగా యిష్టపడుతున్నారనుకోండి! అప్పుడు వాళ్లిద్దరికి మీ మొదటి ప్రేమ సంగతి తెలిసేలా చేసి ఆ అమ్మాయిని మీరింతా ప్రేమి స్తున్న సంగతి తెలిసేలా చేయండి. అప్పుడు వారు మరో తాజా సరుకు

క్రేసం వెళ్లిపోతారు. మీలో వాళ్ని ఇంతకాలం ఆకర్షిస్తున్న గుఱం యింత బలహీనమైనదా? అన్న వాస్తవం మీకు తెలిసి యిప్పచీవరకూ క్రేమపట్ల మీకున్న భమలు కొన్ని తొలగిపోతాయి.

మీ క్రేమ విషయం తెలిసి కూడా ఆ యిద్దరూ మిమ్మల్ని యిష్ట పడుతున్నారనుకోండి - స్నేహం సాగించండి. కనీసం మీలో గిర్భీ ఫీలింగుండదు. ఇటువంటి సరదాలన్నీ సమాంతరంగా నడుస్తున్న చదువుని మాత్రం నిర్ద్రఖ్యం చేయకండి.

రాము, మార్తాండ్

ప్ర : ఏదో కాలేజీ లైఫ్ హాపారుగా గడువుదాం అని సరదాకి ఓ అమ్మాయిని క్రేమించాను. శారీరకంగా ఇద్దరం దగ్గరయ్యాం. ఇన్ని రోజులు కూడా సుఖపడ్డాము. ఆ అమ్మాయి నాకు చాలా వస్తువులు, అంటే వాచి, డ్రెస్ వగైరాలు ప్రజంత్ చేసింది. ఏదో సరదాగా రోజులు గడుస్తున్నాయనుకున్నాను. ప్రస్తుతం నేను కాలేజీనుంచి వెళ్లిపోతున్నాను. ఆ అమ్మాయి ఏడుస్తున్నది. ఆ అమ్మాయిని వదిలించుకోవాలంటే ఏం చేయాలో చెప్పండి. సరదా అనుకున్నది యిలా తయారయింది సార్.

జ : మీరు ఆ అమ్మాయిని సరదాగా క్రేమించాను అన్నారు. కానీ క్రేమ ఎప్పుడూ సరదాగా ప్రారంభమవడు. ఒక స్ట్రోంగ్ ఫీలింగ్ తో ఆకర్షణగా ప్రారంభమై క్రేమ అనే భావం త్రీ పురుషుల మధ్య ఏర్పడుతుంది. దానికి పర్యవసానంగా త్రీ పురుషులు ‘పెళ్ళి’ అన్న గమ్యం పెట్టుకంటే ముంచిదే కానీ త్రీ ఒకరకంగా, పురుషుడు ఒకరకంగా ఆలోచిస్తేనే కష్టం. అప్పడు మగవాడు అపెన్న ఆదటానికి శూస్తే, త్రీ డిఫెన్స్‌లా పుండడం ప్రారంభిస్తుంది. వారిద్దరూ దగ్గరయ్యాక (ఆ త్రీ గురించి అంతా తెలిసి పోయాక) ఆమెని వదిలి మరో కొత్త (ప్రేష్) అమ్మాయిని పెళ్ళి కూరు దుగా తన జీవితంలోకి ఆహ్వానించాలనుకుంటాడు పురుషుడు వెరయిటీ కోసం.

మీరు “సరదా”గా క్రేమించిన అమ్మాయి మీకు వాచి, షంగరం,

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

వగైరాలు ప్రజంట్ చేసిందని చెత్తున్నారు అంటే ఆమె అంతర్తంగా “మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తున్నాను” అని ఏదో విధంగా మీకు తెలియజేసేనూనే నచ్చిందన్నమాట. కానీ దాన్ని మీరు గురించినట్లు లేదు. ఒకవేళ టీటీ ఆమ్మాయి మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తోంది” అనే మీ మేల్ ఈగోను సంతృప్తి పరుచుకోవటానికి మీరు భ్రాముఖ్యత యిస్తూ మీ మాటల్లో “పెళ్ళి” అనే మాట ఎక్కడా రాకుండా జాగ్రత్తపడి కథ నడిపి వుంటారు. ఆ ఆమ్మాయి కూడా త్రీ సహజమైన బిడియంతో “పెళ్ళి” అనే మాట మీ. మధ్య సంభా ఘణల్లోకి తీసుకురాకుండా వుండి వుండవచ్చు. కానీ ఆమె మనసులో ఆ భావం వున్నదని మీకు తెలుసు. తెలియదు అని మీరనుకోవడం మీ ఆత్మ వంచన అవుతుంది.

మనం ఒక కిరాజాకొట్టుకు వెళ్ళి సరుకులు తీసుకున్నాక డబ్బులు ఇచ్చాము అని మనం అంటే, ఇవ్వలేదని ఆ కొట్టువాడంటాడు. ఇచ్చామో లేదో మన మనసుకి తెలుసు. కొట్టువాడికి మనకి మధ్య సాక్ష్యం ఏది వుండదు.

ఓ చిన్న విషయానికి న్యాయస్తానం ఏమీ చేయలేనప్పుడు ఇంత పెద్ద పెద్ద విషయాలను పూర్తి న్యాయంతో పరిష్కరించలేరు. మీ మన సుకు మీరే సాక్షి.

ఇంతకాలం మీరు ఎలాగూ ఆమెతో నటించారు. ఇప్పుడు ఆమె నుంచి విడిపోవాలని మీరు నిర్ణయించుకున్నానని మీ ఉత్తరంలో తెలిపారు. కనీసం యా విడిపోయే చివరి ఇంతలోనైనా సినియర్గా వుండండి. ఇంత కాలం ఆమెపట్ల మీకున్న ఆలోచనలు, ఉద్దేశాలు ఆమెకు తెలపండి. దాని వల్ల ఆమె భావి వైవాహిక జీవితం బాగా వుండే సౌక్రష్ట్య వుంది. లేకుంటే మీ ఆలోచనలతోనే గడిపే ప్రమాదముంది. అలా కాకుండా ఆమె మీ పట్ల పెంచుకున్న నమ్మకాన్ని అర్థం చేసుకుని, మీరు మీ భావాలను మార్చుకుని ఆమెను వివాహం చేసుకుంటే బాగుంటుంది. అయితే “మిమ్మల్ని ఆ పిల్ల బూవ్ చేసి పెళ్ళి చేసుకుంది” అనే ఫేలింగ్ మీలో కలిగితే మాత్రం మీ ఇద్దరి జీవితాలు నరకమవుతాయి.

ఈ వివాహం జరగకపోతే ఆ అదృష్టం మీదికాదు, ఆ పేల్లడి. ఎందుకంటే ఇంత జరిగాక మీ మాటలు నిజమో అబద్ధమో అనే సందిగ్ధత అమెకు మిగతా జీవితంలో వుండదు కాబట్టి.

డి.యస్., కొస్టి

ప్ర : మా పెళ్ళై పన్నెండు సంవత్సరాలైంది. నాకు ఇద్దరు పేల్లలు. మా ఆయన టీచర్. పెళ్ళినాడికి నేను పదిహేను సంవత్సరాల వయసులో వున్నాను. పెళ్ళియన తరువాత మూడు సంవత్సరాలు పుట్టించి లోనే వుండి చదువుకున్నాను. ఆ వయసులో నాకు శృంగారం గురించి తెలియదు. పైగా నేను భయంతో అప్పట్టో ఆయనతో సరిగ్గా మాట్లాడలేక పోయేదాన్ని. నా సమస్య ఏమిటంటే ఇప్పుడు ఆయన నన్ను అనుమానిస్తున్నారు. మా ఇంట్లో ఆత్మగారు, మామగారితోపాటు నలుగురు తోడికోడ శ్నము వున్నాము. మరుదులతోను, మిగతా అందరితోనూ బాగానే వుండగలుగుతున్నాను. కానీ మా ఆయనే నేను ఏ మాట మాట్లాడినా, ఏ పని చేసినా పెదర్థం తీస్తారు. మాటలతో నన్ను బాధ పెడతారు. “మీ అమ్మా వాళ్ళ దగ్గరకు పోతే నాతో మాట్లాడవు. నీకు అక్కడ డిమాండ్ పెరుగుతుంది” అంటూ నన్ను దెప్పుతారు. అందరిముందూ అవమానం చేస్తారు. ఉద్యోగం చేస్తానంటే వద్దంచారు. మా తోడికోడశ్నము చదువురాదు. నన్ను ఆ ఇంట్లో ఎలా మెలగమంచారు?

జ : “నల్లంచు తెల్లచీర” నవల్లో కొత్తగా గృహిణి అయిన త్రీకి-శృంగారం తెలిసి పురుషుడికి అనందం ఇవ్వడం నేర్చుకునేసరికి ఆతడికి ఆమె పట్ట ఆసక్తిపోయి నిర్దిష్టత ఏర్పడటం గురించి వివరంగా రాశాను. ఇటువంచి పరిస్థితులకు కారణం- నెక్కు ఎద్దుకేవన్ సరిగ్గా తేకపోవటం. భార్యాతర్తల మధ్య జరిగేది అది శృంగారం కాదని, కేవలం పక్కించి వాడితోనో, పాలవాడితోనో చేసేనే క్రిల్ వస్తుందనీ మన రచయితలూ, రచయితులూ తమ రచనల్లో రాయటం- పెళ్ళికముందు అటువంచి విషమిష్టి మీరు గెలవగలరు

యాచు తెలుసుకోవాలనుకున్నా, చద్రీంచినా అదో పొపం అని పైద్దలు ఆంఙలు పెట్టడం- దానితో త్రీ సహజంగా చీకట్టో వుండిపోతుంది. పురుషుడు అలాకాదు, మొదచినుంచీ అన్నీ తెలుసుకుంటాడు. మీని రెండు సమస్యలు. మీరు “సదిగ్గ మా ఆయనతో మాట్లాడలేకపోయాను, శృంగారము తెలీయ” అన్నారు. ఆ సమస్య ఇప్పుడు వుందో లేదో రాయలేదు. ఈ కొత్త సమస్య వచ్చి పాత సమస్యను పోగొట్టిందో లేదో కూడా రాయలేదు. రెండు వేరు వేరు సమస్యలు రాశారు.

మీ ముగ్గురు తోడికోడళ్ళకు వచువు లేదంటున్నారు. మీరొక్కు రేచడుపుకున్నారు కాబట్టి ఇస్సీరియాటీ లాంప్లెక్స్ వారిలో ఉండి ఉంటుంది. ఆ కాంప్లెక్స్ ని సరిదిద్దుకోవటం కోసం వారు మిమ్మల్ని మానసికంగా హింసపెడుతూ ఉండవచ్చు. అలాగే మీ ఆయనలో కూడా ఉ విధమైన అభ్యర్థతా భావం ఉండి ఉండవచ్చు. అందువలన తనను తాను కవర్ చేసుకోవటం కోసం మిమ్మల్ని దెప్పడమూ, ద్వంద్వార్థపు మాటలు ఆనడం జరుగుతూ వుండి ఉంచాయి కాబట్టి వాచిని పట్టించుకోకుండా వీలైనంత పరకూ మీ పనేదో మీరు చేసుకుంటూ పోతే ఏ గొడవా వుండదు. మీ ప్రపంచాన్ని మీరు నిర్మించుకోండి. అంటే పుస్తకాలు చదవటం, చిన్న చిన్న పనులు చేసి డబ్బు సంపాదించటం లాంచివి చేసుకుంచే మీకు ఇండి విడ్యువాలిటీ అలవడుతుంది. ఈలోపు ఎలాగూ మీ పిల్లలు పైద్దవాళ్లు ఆవుతారు. వాళ్లు పెళ్ళిట్టు- పేరంటాలతోను, కొత్త మనుష్యులు ఇంట్లోకి రావటంతోను మీపైన కొత్త బాధ్యతలు పడతాయి. దానితో అప్పటికి ఆటోమాటిక్ గా ఆ సమస్య సార్వ్ అయిపోతుంది. వీలైతే కొంత జాంతనంతోనూ, లోక్యంతోనూ మీ చుట్టూ వున్నవారిని (భర్తతో సహా) ఆకట్టుకోడానికి ప్రయత్నించండి.

దివ్య

ప్ర : మాది ఒక సాంప్రదాయమైన కుటుంబం. లఙ్గాధికారులం. నేను పదో తరగతి ఛదివే రోజుల్లో మా నాన్నగారి దగ్గర పి.ఎ.గా పని

చేసే చుట్టాలబ్యాయి నన్ను ‘ఐ లవ్యు’ అన్నాడు. నేను రిషై యివ్వలేదు. అతడు నిద్రమాత్రలు మింగగానే సరే అన్నాను. అతడి నిజాయితీకి, మంచితనానికి దగ్గరయ్యాను. అతడు పదో క్లాసు చదివి తర్వాత మానేశాడు. నేను బి. కాం. పాసయ్యాను. అతడికి తాగుడు, చైన్ స్టోకింగ్ అలవాటుండని తర్వాత తెలిసింది. ఒక ఊపిరితి త్రి పాడయిం దని డాక్టర్లు చెప్పారు. నేను ఎంత చెప్పినా- అతనా అలవాట్లు మాను కోవటంలేదు. అతనిపట్ల వ్రేము, అలవాట్లు పట్ల అసహ్యం పెరగసాగాయి. అతడు శారీరక సంబంధం ఏర్పడే పరిస్థితి కలగచేసినా నేను వప్పుకో లేదు. కొన్ని సంబంధాలు తిరగొట్టాను, కొన్ని అతడు చెడగొట్టాడు. ఈ మధ్య అతను ‘నీకు పెళ్ళయితే నీ తెఱర్న బయట పెడతాను’ అని బెది రిస్తున్నాడు. అదికూడా నా మీద వ్రేమే అనుకుంటున్నాను. అతనితో వెళ్ళపోదామా అంటే నేను మా అమ్మా నాన్నలను వదిలి పుండలేను. ఈ విషయమంతా మా అన్నలకు తెలిసిందంటే అతన్ని చంపేస్తారు. ఏం చెయ్యాలి?

జ : అన్ని టికన్నా ముందు మీ ద్వంద్వ ప్రవృత్తి వదిలిపెట్టాలి. అ తర్వాత అతనిలో ఏం చూసి ప్రేమిస్తున్నారో విశ్వేషించుకోవాలి. నిద్ర మాత్రలు మింగినవాడు మీరు ‘ఐ లవ్యు’ అనగానే ‘ముత్యమంత ముద్దు’ సినిమాలో ఎలా బ్రితికాడో వాకబు చెయ్యాలి. ఆ బెక్కిక్క తెలును కొన్నాక “నువ్వు తాగుడు మానకపోతే నేను నిద్రమాత్రలు మింగుతాను” అని అతనిలాగే నచ్చించాలి. అప్పటికే తాగుడు మానెయ్యకపోతే అమ్మా, నాన్నలే బెటరని గ్రహించాలి.

అప్పుడతన్ని ప్రేమించటం మానేని పెద్దవాళ్ళు చూపించిన సంబంధం చేసుకోవాలి. అతను మిమ్మల్ని బెదిరిస్తే ‘మీ అన్నయ్య’లకు ఆ విషయం చెప్పాలి. చెప్పేముందు అతన్ని చంపకూడదని, కేవలం కాలో, చెయ్యా తీసేనేనే చాలని వాగ్దానం తీసుకోవాలి. అతడు తాగుడు వదిలేని, మీరతన్ని విపాహం చేసుకొంటే మీ డిగ్రీతో ఉద్యోగం సంపాదించి అతని ఊపిరితిత్తులు బాగుచేసుకొనే టపిక వున్నదేమో పరిశీలించుకోవాలి. మీ

కోసం, మీ ఆస్తి కోసం అతను తాగుడు వదిలి పెట్టినట్లు నచించి పెళ్ళయిన తర్వాత తిరిగి మొదలుపెడితే మళ్ళీ మీరు ‘సలవో’ అంటూ నాకు వ్రాయాల్సి వుంటుంది.

పి నాగేశ్వరరావు, హైద్రాబాద్

ప్ర : నేను ఇంటర్వీడియట్ చదువుతుండగా నాకో అమ్మాయితో పరిచయం అయ్యింది. అప్పటివరకూ నేనో ముఖాపిని. ఎవరితో మాట్లాడాలన్నా బిడియం, భయం, జంకు. ఆ అమ్మాయి పరిచయంలో పుస్తకాలు చదవటం నేర్చుకున్నాను. కొత్త కొత్త విషయాలు తెలుసుకొన్నాను. నాతో ఎంతో ప్రఫెండ్టీగా మూవ్ అయ్యేది. చేతికి గోరింటాకు పెట్టేది. ఇద్దరం కలిసి సినిమాలకు. వెళ్ళివాళ్ళం. నాకు తలనొప్పి ఆని చెప్పే జండూబామ్ వ్రాసేది. అమె ఇంతలో ఓ కుర్రాడిని ప్రేమించింది అన్న విషయం నాకు తెలిసింది. నాతో స్నేహసికి ముందే ప్రేమించిందట. అందుకని నేను నా ప్రేమని త్యాగం చేయాలనుకున్నాను. కానీ నేను అమెనుంచి ఆశించింది కేవలం నుదుబిమీద ప్రేమగా ఒక ముద్దు. అది లిఖితహర్యకంగా అమెకు తెలిపాను. ఎటువంటి రెస్పాన్స్ లేదు. ఆ తర్వాత అమెకు తను ప్రేమించిన వ్యక్తితో విపాహమైంది. మరో అటువంటి వ్యక్తి నాకు తారసపడ రేపో. నా జీవితంలో జరిగిన యి వాస్తవ సంఘటనపై నేను ఓ నవల వ్రాద్రామనుకుంటున్నాను. ముగింపు చెప్పండి. ఈ నవల థీమ్స్ పై మీ ఆఖి పొయం చెప్పగలరా?

జ : ఏ రచయితయినా తన తొలి రచనల్లో తన జీవితపు అనుబంధించి వాల్సి, అనుభూతులను ప్రతిబింబిస్తాడు. అంతవరకూ ఓ.కె.

నవలకి కారెక్టరై జీషన్ ముఖ్యం. మీరు వ్రాద్రామనుకొన్న నవలలో రెండు ముఖ్యమైన పాత్రలున్నాయి. ఒకటి మీరు. రెండు ఆ అమ్మాయి. రెండు పాత్రలు బలహీనంగా వున్నాయి. ఆ అమ్మాయిని మీరు అంతర్గత ముగా ప్రేమిస్తున్నా త్తించింది మాత్రం కేవలం నుదుబిమీద ముద్దు: వేరాకరిని ప్రేమించిందని తెలిసిన తర్వాత హిరో పాత్ర (మీరు యి నవ

అలో హిరో అనుకొంచే) తాగ్యగం చేయాలి తప్ప 'నాకోక ముద్దు యిచ్చి వెళ్లిపో' అని హిరోయిన్ అనకూడదు.

అలాగే మీ హిరోయిన్ ఎవరినో ప్రేమించి, మీ చేతికి గోరింటాకు పెట్టి యింకో కుర్రాదిని మళ్ళీ ప్రేమించి వివాహం చేసుకొంది. చాలా బల హినమైన కారెక్టరై జేషన్. వాస్తవంలో మనం ప్రవర్తించే విధానానికి, నవ లలో పాతలు ప్రవర్తించే విధానానికి కొంచెం తేడా వుంటుంది. పారకుడు తానెలా వుందామనుకున్నాడో నవల్లో చూడటానికి ప్రయత్నిస్తాడే తప్ప తానెలా బ్రితుకుతున్నాడో నవల్లో చూడటానికి అంత యిష్టపడడు. నిజ జీవితంలో మనిషి ప్రవర్తన చాలా కాంప్లికేషన్‌గా వుంటుంది. నవలలో దాన్ని చిత్రీకరిస్తూ ఆ ప్రవర్తనని సమర్థించటం (జెస్టిప్లై) చాలా కష్టం. ఎప్పుడయితే రచయిత తన పాతల్లో (కనీసం ముఖ్యమైన కొన్ని పాతలు) ప్రవర్తనని జెస్టిప్లై చేయలేదో అప్పుడు నవల ఫెయిలవుతుంది. ముఖ్యంగా మీరు క్రొత్తగా రచనలు చేయాలనుకొంటున్నారు. కాబట్టి ఇటు వంటి క్లిప్పమైన వాస్తవాలు కాకుండా నూచిగా ప్రవర్తించే పాతల్ని తీసుకొంచే మీ పని సులభమవుతుంది.

ఉదాహరణకి 'దేవదాసు' నవల తీసుకోండి. పార్యుతి వివాహం చేసుకున్నాక భర్తను కూడా ప్రేమించిందనో, తేక దేవదాసు పార్యుతిని మర్చిపోయి, ఇంకో అమ్మాయిని వివాహమాదాడనో ప్రాస్తే, నిజ జీవితానికి రచయిత చాలా కష్టపడవలని వస్తుంది. చాలా రచనల్లో జీవితవునెగిటివ్ కోణాన్ని చివరివరకు చిత్రీకరించి, చివల్లో పాజిటివ్ దృక్ప్రథం వైపు వెళ్ళటమే కనబడుతుంది. ఇలాంచే క్లిప్పమైన పాత పోషణ యిప్పుడిప్పుడే రచనా వ్యాసాంగంలోకి అడుగుపెడుతున్న మీకు తగదని నాట్డేళ్ళ్యం.

మీ నాలుగు పేజీల ఉత్తరంలో శాంతి చెప్పుడల్నికున్న విషయాన్ని నూచిగా చెప్పుటం బావున్నాయి. అందుకే అంత వివరంగా ప్రాయవలని వచ్చింది. బెస్టాఫ్లాక్.

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

మరళ్ళిధర్, విశాఖపట్నం

ప్ర : నా వయస్సు 20 సంవత్సరములు. నా మరదలకి 18 సంవత్సరాలు. మేమిద్దరం పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాము. నేనా అమ్మాయిని ప్రాణంకన్నా ఎక్కువగా ప్రేమిస్తున్నాను. మా ఇంట్లో వాళ్ళకి కూడా ఇది యిష్టమే! కానీ ఆ అమ్మాయి చాలామంది మగవాళ్ళతో మాట్లాడుతుంది. ప్రీగా గడువుతుంది. అదేమిటంచే ప్రవెండ్ షివ్ అంటూ అంటుంది. నేను రోడ్డుమీదకు వస్తే, “బేరేయ్! నీ మరదలు రోడ్డుమీద ఎవడితోనో మాట్లాడుతూ ఇప్పుడే ఇలా వెళ్ళిందిరా” అంటాడు. ఇంకా కదు తను నా మరదలని తెలియక, “పిట్ట బలే మాట్లాడుతుందిరా! వాడు కొని వదిలెయ్యాలి” అన్నాడు. మొన్న నాకు పిచ్చెకేగ్రట్లు వుంది. సీని మాకి వెళ్ళినప్పుడు ‘సీవు వాళ్ళతో స్నేహాలు మానెయ్యా. చూసినహాళ్ళ వేరేలా అర్థం చేసుకుంటారు’ అన్నాను. దానికి ఆమె “సీకు నా మీద నమ్మకం లేదా?” అని కస్మిరు పెట్టుకుంది. నాకు తన శిలంమీద నమ్మకం వుంది. ఆ మాట చెప్పాను. ‘నువ్వు నన్ను నమ్మితే చాలు ప్రపంచం ఏమనుకున్న ఘర్యాలేదు’ అంటుంది. పైకి ఏమీ అనలేను. కానీ షెలసీలో చచ్చిపోతున్నాను. దయచేసి మీరు నవ్వుకోవద్దు.

జ : ఇందులో నవ్వుకోవచూనికి ఏమీలేదు. మీరు మీది ఆనుకున్న వస్తువు మిగతావారికి ఇయల్లి ఎవలిబుల్ వస్తువులా కనబదటంతో వచ్చిన బాధ యాది. చాలా సహేతుకమైనదిగా దీన్ని ఆ అమ్మాయి అర్థం చేసుకోకపోవటం దురదృష్టకరం. అయితే ఇందులో మీ బాధ్యత కూడా కొంత వుంది. “సీ సమక్షంలో తప్ప, పరోక్షంగా నీ పెదవుల నవ్వు కూడా అసహనంగా, అవసరం లేనిదిగా కనబదుతుందనే.... భావన మీరు ఆ అమ్మాయిలో కలిగించలేకపోయారు. పదైనిమిది ఏళ్ళ వయసు తొలి ప్రేమలో పడ్డ అమ్మాయికి, సాచి అబ్బాయిలో కాదు కదా! తోచి అమ్మాయిలో కూడా మాట్లాడబడ్డికాదు. పరథ్యానంగా వుండటాలు, పదిమందిలో పున్నా ఆ అబ్బాయి గురించే నిశ్శబ్దంగా ఆలోచించటాలు ప్రేమ లక్ష

చాలు. మీరు అంత గాఢమైన ప్రేమలో ఆ అమ్మాయిని దింపలేకపోయా రేహో అనిపిస్తుంది.

ఆ అమ్మాయి మిగతా కుర్రాళ్ళతో ఏం మాట్లాడుతుందో? తన కెరీర్ విషయమా? తనకు తెలియని వైభాగిక విషయాలా? మీరు చెప్పలేని ప్రాచీన సంగతులా? ఎందుకు వారితో పరివయాన్ని ఆశిస్తుంది? ఇవన్నీ కనుకోగ్గాండి. మీ జెలసి తగ్గవచ్చు. ఆ అమ్మాయి మగ స్నేహితులు నిజముగా గొప్పవాళ్ళయితే “ఆ అమ్మాయి శిలం మీద నాకు నమ్మకముంది” అన్నారు. శిలం అంచే ఏమిటి? శారీరకమా? అదే శిలం అయితే మీరు ఈరోజు ఇంత బాధపడరు. ఎవరో భగ్న ప్రేమికుడు అన్నాడట— “నువ్వు నాలుగు గంటలు పరాయి పురుషుడితో గడువు. కానీ ఆ కాలంలో నాలుగు సెకనులు అయినా నా జ్ఞాపకాన్ని సీ మనసునుంచి వేరుచేయకు” అని. ఈ వయసులో మీకింత శల్య పరీక్ష వద్దుగానీ మీ ప్రవర్తన ద్వారా, చర్యలద్వారా మీ మనోగతం ఆ అమ్మాయికి తెలిసేలా చేయండి.

“నువ్వు నన్ను నమ్మితే చాలు. ఈ ప్రపంచం ఏమనుకున్నా ఘర్యాలేదు” అని ఆ అమ్మాయి అన్నాడన్నారు. మనం చేస్తున్నదీ, చేసిందీ ప్రపంచానికి తెలిసిపోయింది అని మనకి తెలిసిన తర్వాత “నాకి ప్రపంచం అంచే లెక్కలేదు” అని మనం అనటం సహజం. దాన్ని వెలికి తీయటానికి ప్రయత్నించండి.

అదికూడా సఫలం కాకపోతే మీరు కూడా ఆ అమ్మాయిలాగే ప్రవర్తిస్తూ ఆ అమ్మాయి కళ్ళపడండి. మీ బాధ తనకి అనుబంధం అవుతుంది. ఏదో హాందీ సినిమాలోలా.

జె. అమలేశ్వరి, మచిలీపట్నం

ప్ర : నా వయసు 15 సంవత్సరాలు. నేను ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవాలని నా యొక్క కోరిక. కానీ మా నాన్నగారికి ఇటువంచి యిష్టం ఉండవు. నాకు మానవత్వం పున్న మనిషి, చదువు, సంస్కారంగాల మగవాడు కావాలి. అలా పున్నవాళ్ళ కూడా లైన్ వేస్తారు. కానీ వాళ్ళు ఒక ఊరినుంచి ట్రాన్స్‌ఫర్ వల్ల మారిపోతారు. దానితో మా బంధం తెగి

పోతుంది. నాకు మా ఎదురింటిలో వున్న రాజు అనే అబ్బాయి లైన్ వేస్తున్నాడు. సిగ్గుల్ని కూడా ఇస్తాడు. అతనితో ఎలా మాట్లాడాలో తెలియదు. అతను మాట్లాడితే నాకు ఏం మాట్లాడాలో తెలియదు. నా సమస్యకి పరిష్కారం కావాలి.

ఈ : మీ సమస్య అతనితో ఎలా మాట్లాడాలా అనా? లేక ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవటం ఎలా అనా? మీ సమస్య రెండోది అయితే, ముందు మీరు మీ చదువు హృతిచేయవలని వుంటుంది. మీ తండ్రిగారికి ఇలాంచిచి ఇష్టం ఉండవు. కాబట్టి, మీరు ప్రేమించిన వ్యక్తిని వివాహం చేసుకునే దైర్యసాహసాలు ముందు పెంపొందించుకోవాలి. పెళ్ళికి ముందు మీ జీవిత భాగస్వామితో కలని చర్చించి, ఆర్థం చేసుకొని సాయంత్రాలు ఆశ్చోదకరంగా చేసుకొని, ఆ తర్వాత అతనిన్న వివాహమాడాలన్న మీ కోరిక తీరాలాచే ముందు మీరు వ్యక్తిత్వం పెంపొందించుకోవాలి. అన్నిటి కన్నా ముందు ప్రేమించడం అంటే ‘లైను వేయటం’, ‘సిగ్గుల్ని పంపటం’ అన్న దురఖిప్రాయం నుంచి బయటపడాలి. ‘చదువు, సంస్కారం ఉన్న వాట్ని కూడా నాకు లైను వేశారు’ అని ప్రాశారు. బహుళ మీరను కున్నంత సంస్కారం వారిలో లేదేమో అనిపిస్తుంది. తాను వివాహమాడాలి అనుకున్న అమ్మాయికి ఏ యువకుడూ లైను వేయదు. అభిమానించి, ఆర్థం చేసుకుని దగ్గర ఆవటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

ముందు ప్రేమించి, తరువాత పెళ్ళాడాలి అన్న మీ కోరికలో మరో రిస్కు వుంది. ఒక యువకుడిని ఎన్నుకొని, అతనితో స్నేహం చేసిన కొంతకాలానికి అతనిన్న మీరు మీ భర్తగా చేసుకోవటానికి, తగిన వ్యక్తిగా మీరు భావించకపోతే, మరో వ్యక్తిని మళ్ళీ ఎన్నుకోవాలిని వస్తుంది. ప్రాన్స్ ఫర్స్ (ఈ పదం మీరే వాడారు) అయినట్టు మీ జీవిత కార్యాలయం నుంచి ఓ పదిమంది ప్రేమికులు వెళ్ళిపోగానే మీకు ఈ వ్యవహారమంతా బోరు కొడుతుంది. చివరికి మీ తండ్రిగారు చూపిం

విన సంబంధమే చేసుకుంటారు. ఎందుకంటే అప్పటికీ ప్రేషించిన నాజూకు, స్వచ్ఛమైన భావం పోయి, ఏ రాయి అయితేనే ఏకు గాట్కోటానికి అన్న భయంకరమైన మనస్తత్వం దెవలవ్ అవుతుంది.

ఆర్. ఆనంద్, అనంతపూర్

ప్రశ్న : నా వయస్సు ఇరవై ఒక సంవత్సరాలు. నాకో విచిత్రమైన సమస్య వచ్చింది. మా క్లాస్ మేట్ ఒకమ్మాయి నన్ను పిచ్చిగా అఖిమానిస్తు న్నట్లు సెకండియర్ లో లెటర్స్ డ్యూరా లెలియజేసింది. పారానికి అయిదు నిమిషాలు ఆమెతో మాట్లాడితే చాలనేది. ఆమె అందంగా వుండడు. నా మిద అంత అఖిమానం ఏ కారణంగా పెంచుకుందో తెలియదు. స్వచ్ఛమైన స్నేహమే కదా ఆమె కోరుకునేది అని ఆవిడతో పరిచయం పెంచుకున్నాను. మొదటి పరిచయంలోనే ఆమె చాలా అమాయకురాలనీ, నన్ను విపరీతంగా అఖిమానిస్తోందనీ అర్థమైంది. ఆవిడ ఇస్టీరియారిటీ కాంప్లెక్స్ లో బాధించుతున్నట్లందేది. ఎవరితోనూ కలవడు. వేరే ప్రపంచంలో బ్రతుకుతున్నట్లందేది. ఇలా ఆవిడమీద లేని యిష్టాన్ని చూపించడం, జాధవడడం నాకు యిఱ్చిందిగా వుంది. నాకు ఆవిడమీద ఏ రకమయిన యిష్టం లేదు జాలి తప్ప. కొన్నాళ్ళ తర్వాత ఆవిడతో ప్రెండ్సివ్ కట్ చేస్తున్నట్లు చెప్పాను. ఆవిడ “పాక్” ఫీలయి ఏడ్చింది. నేను మాట్లాడక పోతే చచ్చిపోతానని వెదిరించింది. ఆమెది నిజంగా స్వచ్ఛమైన అఖిమాన మేనా? లేక ప్రేమా? అన్నది యిప్పటికీ సందేహస్పదంగానే వుంది. ఇప్పుడు నా భయమంతా ఆమె జీవితం గురించే, ఆవిడ శారినుండి తప్పించు కోవటానికి నేను యింకొకళ్ళని ప్రేమిస్తున్నట్లగా మా ప్రెండ్స్ చేత అబద్ధం చెప్పించాను. అఱునా ఆమె నమ్మలేదు. ఆమె నన్ను హృతిగా మర్మపోవాలంటే ఏం చేయాలి? ఆమె అందమైనదే అయితే మీరు ‘తేడిన్ మిమ్మల్చి మీరు గెలవగలాడు

హస్టర్'లో ప్రాసినట్లుగా ఈ అవకాశాన్ని వాడుకోవటానికి ఎవడో ఒకడు ప్రయత్నించేవాడు. ఇలా జరగడానికి అవకాశం లేదు. ఇప్పుడు నా తత్కషణ కర్తవ్యం ఏమిటి?

జ : మీ మొదచి పరిచయంలోనే ఆమెపట్ట మీకు ఏ భావముందో చెప్పి వుండరు. ఆ విషయం ఇప్పుడు కన్స్ట్రీనియంట్స్‌గా కవర్ చేసు కుంటున్న ప్రయత్నం మీ ఉత్తరంలో స్పష్టంగా కనపడుతున్నది. ఇప్పటి కైనా ఆమెపట్ట మీకే ఫీలింగ్ లేదని, కేవలం జాతే వుండని, అనలు మీది స్వేచ్ఛమైన స్నేహం కానేతాదని, ఆమెకు అర్థమయ్యేటట్లు చెప్పండి. అంతేకానీ ప్రైండ్‌పివ్‌లో కద్ద చేసినట్లు చెప్పడాలు, వెర్టింగ్ చేస్తున్నట్లు మాట్లాడటాలు స్నేహంలో వుండవు.

మిరన్నట్లు మీది స్వేచ్ఛమైస స్నేహమే అయితే 'లేడీస్ హస్టర్'లో ప్రాసినట్లు ఆమె అందంగా వుందా? అందహినంగా వుందా? అన్న సమస్యె తలెత్తదు. తప్ప ఆవిడలో కాదు. మీలో వుంది.

వివాహం తరువాత సమస్యలు

వివాహం తరువాత వచ్చే అన్ని సమస్యలకీ ఒకటి కారణం.

మనం ఘూఫించిన వ్యక్తి మనతో జీవితం పంచుకునే వ్యక్తి వేర్చేరు వ్యక్తిత్వాలు, వేర్చేరు ఆభిరుచులు, బలహినతలూ కలిగివుండటం.

దీని అధారంగా కలం పేరుతో నేను ప్రాసిన ఒక కథ ఈ క్రింద యిస్తున్నాను చదవండి. ఆ కథ పేరు “ఉల్లిపాయ”.

కథ తరువాత అనుబంధంగా యిచ్చిన ప్రశ్నోత్తరాల్లో వేర్చేరు వివాహానంతర సమస్యలు, వాటికి నా పరిధిలో యిచ్చిన సమాధానాలు పొందుపరచబడ్డాయి.

ఉ లీ పా య

“ఈ ప్రపంచంలో అన్నిటికన్నా అందమైన పక్షి ఏది?” అని క్లాసులో టీచర్ ఆడిగినప్పుడు, తేచి నిలబడి “కాకి” అన్నాను.

క్లాసంతా మొల్లుమంది. ఇది జరిగి పది సంవత్సరాలైనా నాకు బాగా గర్చి. ఇప్పుటికీ నా అభిప్రాయంలో మార్పులేదు. కాకి-కాకిలాగే కనబడి, కాకిలాగే ప్రవర్తిస్తంది. లోకులు కాకులు అంటారు కానీ కాదు, లోకులు దేగలు. కోడిపెట్టల్చి చంపే దేగలు. లోకులు నెమళ్ళు తమ అందాన్ని చూసి తామే మరినిపోతారు.

ఇంకో విషయం కూడా వుంది. ఎక్కువ వున్నాయి కాబట్టి కాకుల విలువ తెలియటం తేడుగానీ, ఒకటి, రెండు కాకులు మాత్రమే వుండి, వాచిని జాపార్కులో పెడితే, “ఆహా, ఎంత అందంగా వున్నాయో అని, వాచి కశ్చైంత అందంగా మెరినిపోతున్నాయో” అనుకోమూ.

మనమ్ములకి కూడా ఇది వర్తిస్తందే మోనసుకుంటాను అందమయిన శరీరంతో పాటు, మనసుకి కూడా మార్పులు వేయాలి కదా. కానీ మనసుని శోధించాలంటే అది చాలా శ్రమ, కాలంతో కూడిన పని.

పైకి కనపడే అందంగానీ, చదువు, తెలివితేటలు, దబ్బు వుంటే, వాళ్ళ నెమళ్ళు జాతిలోకి వస్తారు. మిగతా జనం పీళ్ళు కంపెసి, స్నేహం కోరుకుంటారు. నెమలి శరీరంతో కాకి మనసు వుండొచ్చేమో అనుకోరు. అంత లోతుగా వెళ్ళి ఆవసరం లేదుకూడా.

ఎందుకంటే-మానవ సంబంధాలన్నీ ఉల్లిపాయలాంచివి కాబట్టి.

★ ★ ★ ★

థామస్ని నేను మొదటి చూపులోనే ఇష్టపడ్డాను. అతడికి అందం, దబ్బుతోపాటు చదువు కూడా వుంది. పైగా చేబుల్ చెన్నిన్ కూడా బాగా ఆడేవాడు. ఈ నాలుగిట్టో రెండు చాలనుకుంటాను- అమ్మాయిలు అతని స్నేహం కోసం అర్చులు సాచటానికి. ఇందులో సిగేముంది

చెప్పుకోవటానికి? నేను కూడా అతని 'కంపెనీ' అంచే యిష్టపడేదాన్ని. అతను కూడా మా పట్ల ఏ విధమయిన వోరవ తీసుకునేవాడు కాదు. అమ్మాయి లందరూ ఒకరిపట్ల ఒకరం మనసులో అనూయపడుతూనే, అతని కంపెనీలో గుంపులు గుంపులుగా, స్వచ్ఛమయిన మనసులో వుండే వాళ్ళు.

ఆ సమయంలోనే మానవ సంబంధాల గురించి సుసాన్ స్క్రీట్ ప్రాసిన పుస్తకం ఒకటి చదివాను. బియ్యేలో సోషియాలజీ మాది. చివరి సంవత్సరం చదువుతున్నాను.

ఆ పుస్తకం చదవగానే నా మొదచ పోరలు విచ్చుకున్నట్టు అని పించింది. సాహిత్యానికి సామాజికపరమైన బాధ్యత ఎంత వుందో నాకు తెల్పిదుగానీ, చదివే వారి వ్యక్తిత్వం మీద, దాని ప్రభావం చూపించకపోతే అది వృధా.

సుసాన్ స్క్రీట్ ప్రాసిన ఒక వాక్యం నన్ను అమితంగా ఆకట్టుకుంది. 'ఒక అమ్మాయికీ, ఒక అభ్యాయికీ మధ్య స్నేహం వున్నప్పుడు, ఆ అమ్మాయికి మరో అభ్యాయితో కూడా ఇలాటి స్నేహమే వుందని తెలినీ, ఆ మొదటి అమ్మాయి ఏ విధమైన ఈర్ష్యపడకపోతే, అది స్వచ్ఛమైన స్నేహం' అట!

థామన్ చుట్టూ తిరిగే మా అందరిదీ స్వచ్ఛమైన స్నేహం కాదని ఎప్పుడయితే నాకు స్వీహ కలిగిందో, నేను ఆ వలయం నుంచి బయట కొచ్చాను. దాంతో నాకు సోషియాలజీ మీద మరిన్ని పుస్తకాలు చదివే పీలు కలిగింది.

ఒకరోజు క్లాసులో నన్ను లెక్చరర్ 'మానవ సంబంధాల గురించి ఒక ఉదాహరణ చెప్పమన్నారు'. నాకు ఆసబెక్ట్ మీద వున్న ఉత్సాహం ఆమెకు తెలుసు. "మానవ సంబంధాలన్నీ ఉల్లిపాయలాంచివి" అన్నాను లేచి నిలబడి.

పదిహేను సంవత్సరాలక్రితం అలాగే క్లాసంతా ఫెమల్లుమంది. నా మిదున్న గౌరవంతో, లెక్చరర్, తాను నవ్వుకుండా, “ఎందుకలా అనుకుంటున్నావు?” అంది. నేను గొంతు సవరించుకుని అన్నాను. “ఇద్దరు కాలేజీ అమ్మాయిలు నినిమాలుకెళుతూ, వీళ్ళింట్లోనో, వాళ్ళింట్లోనో గంటల తరబడి గడువుతూ తమది గాఢమైన స్నేహం అనుకుంటారు. ఒక ఇల్లాలు నెలాభ్రాలో తనకి చేబదులిచ్చే పక్కింటి పిన్నిగారు చాలా గొప్పవ్యక్తి అనుకుంటంది. ఒక పార్టీ లో కలుసుకునే యువకులు తాము స్నేహితులుగా సాయంత్రాన్ని ఎంజాయ్ చేస్తారు. మార్చింగ్ హాక్కి వెళ్ళే వృద్ధులు తమది మంచి కంపెనీ అనుకుంటారు. ఈ రకంగా మనుష్యాలందరూ నిరపాయకరమైన, తమని యిఱ్యంది పెట్టని సంబంధాల్లోనే జీవిస్తారు. సమస్యన్ని ఎదురోక్కువలని వచ్చినప్పుడు మనిషి పొరలు తొలగుతాయి. పొరలు తొలిగేకొద్ది స్నేహపు సాంద్రత తగిపోతుంది. అందుకే థార్యా శర్తులు చాలామంది మంచి స్నేహితులు కాలేరు....” అని అన్నాను. “మానవ సంబంధాలన్నీ ఉల్లిపాయ లాంటివి. బంగారు రంగులో మెరినే తొక్కుపైనుంచేనే అవి బాగుంటాయి. లేకపోతే కన్నీళ్ళ తెప్పిస్తాయి” అన్నాను. క్లాసంతా మౌసంగా వుండిపోయింది. ఇప్పుడెవరూ సవ్యటం లేదు. లెక్చరర్ అభినందిస్తున్నట్టు చూసింది.

ఆ సాయంత్రం థామన్ నుండి నాకు ప్రేమలేఖ వచ్చింది.

★   ★   ★   ★

“సీ సెంబిమెంట్ ఏమిటో నాటు అర్థం కావడంలేదు” అన్నాడు థామన్ కారు డైరీవ్ చేస్తా. నేను నప్పి అతడి భుజంమీద తలవాల్పు-“సువ్యు గుర్తించావు కదా! అది చాలు” అన్నాడు. హనీమూన్కి గోవావెటున్నాం. వెళ్ళేముందు భద్రాద్రి రాముణ్ణు చూడాలని పట్టిపట్టాను. అది గొడవ.

పది అడుగుల దూరంలో ఏముందో కూడా కనబడకుండా చీకటి, వర్షం. కారు అద్దాలన్నీ పైకి ఎత్తేసినా, బయట గాలి హోరు లోపలికి వినబడుతుంది. థామన్ చాలా జాగ్రత్తగా డైరీవ్ చేస్తున్నాడు.

థామన్ మేము గోవాలో గడవబోయే హనీమూన్ గురించి వడ్డిస్తున్నాడు. బాలా ఎగ్గయిటింగ్‌గా వున్నాడు.

థామన్ నుంచి ప్రైమలేఫ్ వచ్చాక మా స్నేహం గట్టిపడింది. ఎమ్మె చదవటానికి యిష్టరం వాల్టేరు వెళ్ళాం. రామకృష్ణో శీచ్‌లో ఎన్నో సాయంత్రాలు సముద్రం పక్కనే కూర్చుని కబ్బల్లు చెప్పుకునే వాళ్ళాం. అతడు నాకు ప్రైమలేఫ్ ఎందుకు ప్రాసింది కూడా చెప్పాడు. నేను ఆ సరిగ్గులోంచి ఒయటు రావడం తను గమనించాడట, కారణం మాత్రం తెలియదట! అప్పటికే నేనంచే బాగా అభిమానం వుండటంతో నా వెలితి బాగా ఫీలపుతూ, అప్పుడే తెలుసుకున్నాడట తను నన్ను ప్రైమిస్తున్నాడని!

నేను బాలా గర్వంగా ఫీలయ్యాను. మా ప్రైమ విషయం తెలిసి మిగతా అమ్మాయిలు దూరంగా వెళ్ళిపోయారు. మేమిష్టరం ఓకర్నౌకరం “బాగా ఆర్థం చేసుకున్నాక” మా ఇంట్లో అతన్ని పరిచయం చేశాను.... థామన్ తండ్రి మా వాళ్ళకి తెలుసట. మా వాళ్ళకి ఆఖ్యంతరం లేక పోయింది. మతం వేరయినా మా నాన్నగారి హోదా, డబ్బు థామన్ తల్లి తండ్రులని కూడా వొప్పించింది అనుకుంటాను. మొత్తంమీద ఏ అవాం తరమూ లేకుండా ఒప్పందం జరిగిపోయింది. ఆ తరువాత ఇష్టరం ఎమ్మె చదవటానికి వైజాగ్ వెళ్ళాం.

ఆ రెండు సంవత్సరాలూ నా జీవితపు అతి సంతోషకరమైన దినాలు. థామన్ నిజంగా హీ-మాన్! నేను సముద్రాన్ని చూస్తూ కూర్చు నుంచే; ఆతను నన్ను చూస్తూ కూర్చునేవాడు. నా స్పర్శ కోసం ఆర్యలు సాచేవాడు. కానీ విపాహం జరిగేవరకూ దూరంగానే వున్నాం యిద్దరం. మనసులు కలిశాక చిట్టికెన వేలు ముట్టుకుంచే ఏదో అపుతుందని కాదు గానీ, పెళ్ళయ్యేవరకూ ఆ అపురూపమైన అనుభూతిని దాచుకోవాలని నా ఉద్దేశ్యం. థామన్ ఎన్నో కబ్బల్లు చెప్పేవాడు. ప్రతిరోజూ సాయంకాలం కోసం ఎదురు చూసేదాన్ని, మమ్మల్ని ‘బెస్ట్ పెయిర్’ అనేవాళ్ళు. ఆ వేసవిలో మా విపాహం జరిగింది.

యండమూరి పీరెండ్రసాక్

పానీమూన్ వెళ్లేముందు భద్రాచలం వెళ్లాలన్న నా నిర్దయాన్ని విని థామన్ ఆశ్చర్యపోయాడు. కాన్త విసుగా “సికు మతిపోయింది....” అన్నాడు.

నేను నవ్వి “మన జీవితాల్లో ఆనందం ఇచ్చే సంఘటనల్ని మతి తేఱుండా చేసేవే. ఎక్కుడై తే స్సుహ వుంటుందో, అక్కడ ఆనందం వుండు” అన్నాను. థామన్ కూడా సవ్వేని “సిల్లి గర్డ్” అన్నాడు.

ఫలితమే ఈ ప్రయాణం.

వర్షం మరింత ఎక్కువైంది. ఉన్నట్టుండి థామన్ కారు పక్కకి తీసి అపుచేశాడు. నన్ను డైర్చివ్ చెయ్యమంటున్నాడేమో అనుకుని కళ్ళు విప్పి, అటడి భుజంమీద నుంచి తలటీశాను. రోడ్డుకి ఎదురుగా ఆన్ని సిక్కు ఎక్కుడో కట్ట తెగినట్టు- అంతా జలమయంగా వుంది. నా తెందుకో భయం వేసింది, సీరు మావైపుకే వస్తోంది. ఆ సీటిలోకి కారు తీసుకెళ్ళటం రిస్కు. పొవగంట అలాగే కారులో కూర్చున్నాం.

థామన్ తరువాత కారు వెనక్కి తిప్పి పోనివ్యసాగాడు. అతడిని ఆ ఛణం మాట్లాడిన్నే లిడతాడని వూరుకున్నాను.

“ఇటు రాకపోతే ఈపాటికి గోవాలో వుండేవాళ్ళం” అన్నాడు. నేను మాట్లాడతేదు. ఇంతహారం వచ్చి వెనక్కి వెళ్లవలని రావటం నాకు బాధగానే వుంది. కానీ ఎలా వెళ్ళగలం? ఈపాటికి భద్రాచలం సగం మునిగి వుంటుంది.

‘ఇలాంటి ప్రయాణాలు వ్యాకాలంలో పెట్టుకోకూడదు. వేసపికాలం అయితే బావుంటుంది’ అన్నాడు.

‘అసలు పెళ్ళిళ్ళు వ్యాకాలంలో పెట్టుకోకూడదు. శీతాకాలం అయితే బావుంటుంది’ అన్నాను వాతావరణాన్ని తేలికచేయటం కోసం. థామన్ నవ్వి, నన్ను దగ్గరకు తీసుకుని పెదవులమీద గాడంగా ముద్దు పెట్టుకుంటూ, ఎందుకో తలతిప్పి రోడ్డువెపు చూసి సదెన్బ్రేక్ వేశాడు.

అటు కూడా సిక్కు! పాము జరజరా పాకినట్టు రోడ్డు కడ్డంగా వెళ్తన్నాయి. ‘ధామిట్’ అంటూ థామన్ తనలో విసుక్కున్నాడు.

మేము చూన్న వుండగానే నీళ్న వక్రాల్ని ముంచేవరకూ వచ్చాయి.
ఆలాగే రివర్స్ చేసుకుంటూ వెనక్కి ప్రయాణం చేశాం. కొంతదూరం
వెళ్ళినఱికి రోడ్డు మునిగిపోయింది. దూరంగా విశాలమైన మైదానం,
అంతా నీళ్న. ఏది గోదావరో, ఏది రోడ్లో తెలియనంతగా నీళ్న. ఈట
షణానికి నీటిమట్టం పెరుగుతోంది. థామన్ ఆలాగే కారుని పక్కగా
కోని, ఎడమవైపుకి తిప్పాడు. అటు రోడ్డు కాస్త ఎత్తగా ఒక గుట్టమీదకి
దారితీసుంది. ఆ గుట్టమీద కొన్ని ఒక బిన్న దీపం వెలుగుతోంది.

ఆ గుట్టమీద ఇంట్లో ఒక చిన్న దీపం వెలుగుతోంది.

★   ★   ★   ★

ఆ వృద్ధిట్టి చూడగానే నాకు గన్న ఆఫ్ నవరోన్ అనే సినిమాలో
అంభోని క్యొన్ గుర్తిచ్చాడు.

తెల్ల టి గెడ్డం, తై లసంసాగ్రం తేని జాట్టు, గాజు కట్టు....

అంత వర్షపు చీకట్లో మమ్మల్ని చూసి ఆశ్చర్యపోయినా, లోపలికి
అహ్వానించాడు.

చాలా చిన్న గది అది. కారు గ్యారేజీలా వుంది. ఒకమూల చెక్క-
అల్పురా, కుక్కిమంచం, చుట్టూ గోదలు లేవు. పైన కూడా రేకులే ఆవ
టంతో వర్షపు చినుకులు మా హృదయంమీద దేనితోనో కొడుతున్నట్టు
శబ్దం చేస్తూ జారిపోతున్నాయి. ఆ గదంతా వర్షపు వాసనతో ఇబ్బందిగా
వుంది. కారు క్రింద ఆశ్చర్యచేసి గుట్టపైకి ఎక్కి రావటంతో పూర్తిగా తడిసి
పోయాం యిద్దరం. అతడు మాకు తల తుడుచుకోవటానికి ఒక గుడ్డ
ఇచ్చాడు. పాత కాల్పు తుడిచే గుడ్డలా వుంది. థామన్ దానిని ముట్టు కోవ
చూనికి కూడా ఇష్టపడలేదు. ఆలాగే కూర్చున్నాడు.

“నీ డిరు వెళ్నాలి బాబూ?” అని అడిగాడు.

“శ్రద్ధావలం!”

“మరిటు వచ్చారేమిటి?”

ఆ వృద్ధుడి మాటల్లో తేలిందేమిటంటే మేము రెండు కిలోమీటర్లు

తప్పదాల్చే వచ్చం. అటు వెళ్నినా చేరుకోలేకపోయేవాళ్నమేమా — అది వేరే సంగతి! ఆ షైడ్సులో ఒక మూల పంటలకి కొట్టే మందుడబ్బాలు పుండరుతో కడువులో లిప్పుతోంది. ఇప్పట్లో వర్షం తగ్గి నూచనలు లేవు.

నేను తల్లి కిచీకిలోంచి చూడటానికి ప్రయత్నించాను. కన్న పొదుచుకున్నా కనపడని చీకటి. అంతలో నిముషంపాటు, ఆగకుండా మరిసింది. ఆ మెరుపు వెలుగులో చూసిన దృశ్యానికి నా గుండె ఒక్క క్షణం అగి కొట్టుకోవటం ప్రారంభించింది. కాదు వరకూ సీళ్ను వచ్చేశాయి. ఒకవేళ వర్షం తగ్గినా మేము ఇప్పట్లో వెళ్నటం దాదాపు ఆసంభవం.

నా వెనకనుంచి ఆ దృశ్యం చూసిన థామస్ కూడా ఆ విషయం గుర్తించినట్లున్నాడు.

“ఈ రాల్కి ఇక్కడే వుండిపోవాల్సి వచ్చేట్టుంది” అన్నాడు.

వృద్ధుడు కల్పించుకొని - “గోదారి అంటే బాబూ! గంటల్లో పెరు గుర్తి, తగ్గటం కూడా అంటే” అన్నాడు. నేను థామస్ని కూర్చోచున్నట్టు సైచేశాను. ‘ఈ మంచంమీదా?’ అన్నట్టు నా వైపు చూశాడు. నేనికా రెట్టించలేదు.

“కొంచెం టీ పెట్టి తెత్తునా” అన్నాడు వృద్ధుడు. అతని పేరు రామయ్యని చెప్పాడు.

“వొద్దు వొద్దు” కంగారుగా అన్నాడు థామస్. అక్కడ పున్న పాత్రల్ని చూసి అని వుంటాడు. బహుళా....నాకా తఱం వేడి టీ తాగాలని పించింది. బాగా ఆకలిగా కూడా వుంది. అప్పుడే నాకు గుర్తాచ్చింది. కాల్కో బిస్కుట్లు, స్టోన్కులో టీ పున్నాయని థామస్తో ఆ విషయమే చెప్పాను.

“ఇప్పుడేవరెళ్ని తీసుకొస్తారు?” మొహం చిట్టించి అడిగాడు.

“నే తెత్తునా?” రామయ్య లేచామ. వొద్దన్నాడు థామస్.

“నాకు కారు తలుపు తెరవటం తెలుసు చూబూ” అన్నాడు అతడు. నేను భివాలున తలెత్తాను. థామస్ మరింత ఇబ్బాగదిపడి - “వర్షులే వర్షంగా వుందికదా” అన్నాడు. నేను లేచి, రాత్రిలోపులో వాటి అవసరం ఎలానూ పడుతుంది. “తడిచి పున్నాం కాబట్టి ఇప్పుడే వెళ్లి తెచ్చుకుంటే మంచిది” అని తాఖాలు తీసుకొని బయటకొచ్చాను. రామయ్య కూడా నాతో వచ్చాడు బయట గాలీ, వర్షం శరీరాన్ని వణికించేస్తుంది. ఇద్దరం దాదాపు పరిగెత్తు కుంటూ వెళ్లి కార్ట్లోంచి కావలసినవి తెచ్చుకున్నాం.

మేము వచ్చేసరికి థామస్ మంచం మీద కూర్చుని పున్నాడు.

★   ★   ★   *

రామయ్య క్రింద పడుకున్నాడు. నేను మంచంమీద. థామస్ ఆ రాత్రి నిద్రపోనన్నాడు. రెండే దుప్పట్లున్నాయి. థామస్కి వాటిమీద పడుకోవటం ఇష్టంలేదు.

పది నిమిషాలు గడిచేసరికి రామయ్య ఊపిరి తీస్తున్నపుడల్లా అదోలాంటి శబ్దం వచ్చి, క్రమంగా ఎక్కువయ్యాంది. మరో రెండు నిము షాలు గడిచేసరికి రామయ్య లేచి కూర్చుని ఆయసపడసాగాడు. అతడికి ఉఱ్పుసం అని ఆర్థమైంది.

థామస్ నాతో ఇంగ్లీషులో “ఈ రాత్రి ఇంత దరిద్రంగా గడుస్తుం దని నేనుకోలేదు. మన పెళ్లి అయిన నాలుగో రోజు....” అన్నాడు. నేనేం మాట్లాడను? ఏం మాట్లాడినా మొత్తం తప్పంతా నా మీద తోనేసి తిట్టేటూ వుంది అతని మూడ్. అందుకనే నేను మాట్లాడలేదు. అతను మళ్ళీ ఇంగ్లీషులోనే “ఈ ముసలోడు రాత్రంతా దగ్గరుడూ మనల్ని చంపే ట్టున్నాడు. అస్త్రమానం ఈ పిల్లికూతలంటే భలే చిరాకు నాకు” అన్నాడు. రామయ్యకి మేము మాట్లాడుతున్నది అర్థంకాలేదు. అంతలో మరింత పెద్ద దగ్గరెర వచ్చింది. నేను నీక్కు తీసుకెళ్లి ఇచ్చాను.

రామయ్య లేచి - “ఈ దగ్గ తగ్గదమ్మా, నేను బయట పడు కుంటాను” అన్నాడు. పాముకాటు తగిలిన దానిలా ‘వీమిటి?’ అన్నాను ఉలిక్కిపడి.

“బయట ఇంకో చిన్నగది వుంది. ఆక్కుడ పడుకుంటాను” అని లేచాడు. నేనేదో అనబోతుంటే భామన్ లేచి “మార్పాం పద రామయ్య” అంటూ తీసుకెళ్ళాడు. ఆ నిశ్శబ్దంలో రెండు మూడు నిమిషాలు కూర్చు న్నాను. భామన్ వచ్చి తలుపు దగ్గరికి వేసి నవ్వేడు. మంచం దగ్గరికి వచ్చి నన్ను సుతారంగా జరిపి పక్కన చేరాడు.

వీ మంచాన్ని ముట్టుకోవటానికి కూడా అసహ్యపడ్డాడో ఆ మంచమూ దుపుటీ అవసరాన్ని తీర్చాయి. ‘డైరీలో ప్రాసుకోవటానికి చాలా మంచి ఎక్కుపీఱియన్న కచ్చ’ అన్నాడు కన్నుకొట్టి. నేను మాట్లాడ లేదు. కుక్కిమంచం అవటంతో కదలటానికి ఫీల్టే కపోయింది. బయట నుంచి దగ్గ వినపడుతుంది. భామన్ నా ప్రక్కనే నిద్రపోతున్నాడు. అప్పటివరకూ పున్న చిరాకు పోయినట్టుంది.

నేను లేచి బయటకొచ్చాను. ఒకవై పు చలి- దానికితోడు వర్షం.

గోదారిగాలి సూదులు గుచ్ఛుతున్నట్టు వుంది.

మా షైడ్లు పైకప్పు కొత్త ముందుకొనే, దానికి ఒక పక్క మరో రేకు అడ్డుపెట్టారు. ఆ క్రింద- పచ్చగడ్డిమీద మూడంకేవేసి పడుకుని దగ్గతున్నాడు ఆ వృద్ధుడు. ఆ కళ్ళలో అప్పయత్తుంగా నీళ్ళ తిరిగాయి. ‘లోపలికి రా’ అన్నాను. అతను కళ్ళు విప్పి నన్ను చూసి దిగ్గన లేచి కూర్చుని ఏదో చెప్పబోయాడు. ‘లోపలికి రా’ అన్నాను క్లపంగా. అతను లేస్తూ వుండగా లోపల ఏదో పడిన చప్పుడు....ఇద్దరం కంగా రుగా లోపలికి వెళ్ళం.

భామన్ కాళ్ళు మంచానికేసి కొట్టుకుంటున్నాడు. మొదటిసారిగా నేనతన్ని అలా చూడటం....

రామకృష్ణపూరం బీవీలో రెండు సంవత్సరాలు ఏ సాయంత్రమూ

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

రాని ఛిట్టు మొదచిసారిగా వచ్చి, నన్ను కలవరపెట్టాయి. ప్రతి సాయం త్రమూ నీట్గా తయారయి వచ్చే థామన్ ఇప్పుడు-

రామయ్య అతని నోరు చుట్టూ శ్రవంగా తుడిచి, ఒక మూలనుంచి ఏదో తీసి ముక్కు దగ్గిర పిండాడు. నాతో 'కంగారుపడ్డాడ్డు' అన్నాడు. నేనేం కంగారు పడటంలేదు. మా నాన్నగారు డాక్టరు, ఇవన్ని మామాలే. నేను ఆలోచిస్తుంది- థామన్ ఈ విషయం నాకు ఎందుకు చెప్పాలేదా? అని. నాకెందుకో విశాఖపట్టణం బీచ్‌లో మేము గడిపిన అందమైన సాయంత్రాలు గుర్తొచ్చాయి. మేము మా అందమైన మొహల్ని (బెటర్ సైడ్ అఫ్ ది ఫేన్) చూపించుకుంటూ వచ్చాం ఇన్నాళ్ళా.

రామయ్య రసం పిండి, మిగతాది వినిరేస్తాండగా చూశాను. ఉల్లిపాయ....ఛిట్టుకి ఆది చాలా మంచిదని అతను చెప్పాడు. వెంటనే ఉపశమనమిస్తుందట!

★ ★ ★ ★

ఆ మరుసటికోజు ప్రోట్టున్న థామన్ చాలా రిలాక్సింగ్‌గా కనబడ్డాడు. బహుళా ఫెశన్ ఎండ కాయటం వల్ల నేమో.

బయట ఇంకా నీళ్ళు అలాగే వున్నాయి. దూరంగా ఒక చిన్న బ్రిడ్జి చూపించి ఆది హృతిగా కనబడితే నీళ్ళు తగిపోయినటే, మేము వెళ్ళిపోవచ్చు అని చెప్పాడు రామయ్య. మాకు ఆ వర్మీ ఇక లేదు. రాత్రి చికటి, వర్షం ఆవటంతో భయపడ్డాముగానీ, ఆ దృశ్యం మనోహరంగా వుంది. నేను కారులోంచి బెడ్డు, అరటిపట్టు తెచ్చాను.

"కోడిగుడ్డు దౌరుకుతాయా?" థామన్ అడిగాడు.

చుట్టూ నీళ్ళు, మధ్య కొండమీద మేము. ఈ పరిస్థితుల్లో ఆ అసాదర్ఘమైన కోరికేమిటి అని అడిగాను. బ్రెడ్‌లోకి ఆమ్లెట్ బావుంటుండని జవాబు ఇచ్చాడు. రామయ్య తెస్తానని చెప్పి తేచాడు. పక్క ఊళోన్ని దొరుకుతాయట. మమ్మల్ని సంతోషపెట్టడమే అతనికి బాగా సంతోషాన్ని స్తుందని తెలుస్తోంది.

రామయ్య బయటికి వెళ్గానే థామన్ తిరిగి తలుపువేశాడు. వ్యాద్ధి న్నాను. నవ్వి “చుట్టూ సీళ్గు-ధూరంగా పాపికొండలు-మళ్ళీ యిలాంటి అనుభవం రాదు” అన్నాడు. గుడ్లుకోసం పంపటం అనేది కూడా ఒక నెపం అని అర్థమైంది.

రామయ్య రావటానికి రెండు గంటలు పట్టింది. నడుమువరకూ పత్రం ఎగ్గటి, మొలలోతు సీళ్గులో రెండు కిలోమీటర్లు నడిచి వెళ్గాచ్చి గుడ్లు తీసుకొచ్చాడు. ఇంకో పొట్లాం కూడా వుంది అతని చేతిలో, ఏమి ఉని అడిగాను.

“విష్ణు పూలు అమ్మా! ఇక్కడ ప్రసిద్ధి. నా గుర్తుగా వుంచండి” అన్నాడు.

థామన్ ఈ లోపులో పొయ్యమందు కూర్చుని ఆమ్లెటు వేయటం మొదలు పెట్టాడు. రామన్న గిన్నెలే వాడబం చూసి “ఇది కూడా మన డిరీలో ప్రాసుకోవాలి థామన్” అన్నాను. ఇద్దరం బ్రైడ్-అఫ్లైట్ లిని కొంచెం బ్రైడ్ మిగిలితే రామయ్యకిచ్చాం.

రామయ్య చెప్పింది నిజమే. గోదావరి సీరు చాలా తొందరగా తగి పోతోంది.

థామన్ బయట ఫోటోలు తీసున్నాడు. మా అల్పమ్లో రహస్యంగా పెట్టుకొని నవ్వుకోవటానికి. ఆ కుక్క మంచాన్ని కూడా ఫోటో తీశాడు. చాలా హంఘరగా వున్నాడు.

బాగా లేనిది రామయ్య. మా అతిథి మర్యాదలు చూడబటంతో బాగా నలిగిపోయాడు అతడు. రాత్రి బయట పడక, ప్రొద్దున్నే సీళ్గుల్లో నడక ఆ వృథుడుని తిరిగి ఉఱ్ఱసానికి గురిచేశాయి. చాతీ ఎగిరెగిరి పడుతోంది.

“దగ్గరో దాక్కల్న ఎవరూ లేరా?” అని అడిగాను. తేర్న్నాడు. అయినా ఇది తనకి అలవాచే ఆసీ, కంగారుపడే అవసరంలేదనీ అన్నాడు.

ఇంతలో థామన్ హడావుడిగా వచ్చి “సీళ్గు తగిపోయాయి పద” అన్నాడు.

కిటికీలోంచి ఆ విషయం స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. థామన్ వంగి క్యారి మిమ్మల్ని మీరు గెలఫగలఱ

యర్ గన్నెలు గఱగఱ సర్దుకున్నాడు. “ఎమిటింత హడావుడి?” అని అడిగాను.

“మనం వెంటనే ప్రైదరాబాద్ వెళితే మరో గంటలో గోవా వెళ్ళి విమానం వుంది. రాత్రికట్టా గోవాలో వుండొచ్చు” అన్నాడు.

“లేకపోతే ప్రైదరాబాద్లో వుంటాం. అంతే! రాత్రి ఎక్కుడికి పోదుగా” అన్నాను.

ఆతను నుదురు చిట్టించి “ఎమిటి సీ వుద్దేశ్యం?” అన్నాడు. మా సంభాషణ ఇంగ్లీషులో జరుగుతోంది. నేనున్నాను. “చూసు థామన్! ఆతను లేచే స్థితిలో లేదు. మనకి యిన్ని మర్యాదలు చేశాడు. ఇతనికి కాన్న ఆన్నం వండి పెట్టి వెళదాం.”

థామన్లో ఆలాంచి ఎక్కుపెషన్ను నేనెప్పుడూ చూడలేదు. నన్ను నిజంగా మతి వుండే మాట్లాడుతున్నావా అన్నట్టు కణ్ణు పెద్దవి చేసి చూశాడు. తరువాత “పద....వంటా లేదు, స్నానం లేదు” అన్నాడు. తరువాత జీబులోంచి పర్సు తీసి ఓ యాచై నోటు తీసి తాత తల దగ్గర పెడుతూ “వుంచు యిం డబ్బు....థాంక్యూ....వెళ్ళాస్తాం....” అని నన్ను తీసుకొచ్చి కారు ఎక్కుంచాడు.

కారు రివర్సు చేస్తూ అన్నాడు. “అతనికి వంట చేస్తావా? ఇంకా నయం.... అతను భోజనం చేసేవరకూ వుండాం అన్నావ్ కాదు! ఆ వుట్ట సము రెండ్రోజాలవరకూ తగ్గకపోతే రెండ్రోజాలు యిక్కడే వుంటావా?”

నేను మాట్లాడలేదు.

కారు గుట్ట దిగుతోంది. “ఎవర్రెక్కుడుంచాలో ఆక్కుద వుంచాలి. అసలు మనకి ఆతిథ్యం యివ్వుడమే వాడి జీవితంలో ఒక గౌప్య వరం” నవ్వాడు. “సీ వాలకం చూస్తుంటే నేనిలా బలవంతంగా లాక్ష్మిని రాక పోయి వుంచే డాక్టర్ ని పిలిపించి బ్రేట్ మెంట్ కూడా యిప్పించి వుండే దానివేమో కదా!”

కారు మెయిన్ రోడ్సు మీదకు వస్తుండగా లీలగా “బాబుగారూ.... బాబుగారూ” అని వినటదటంతో తలలిప్పి చూశాము. రామయ్య గట్ట

క్రిందకి పరిగెత్తుకు వస్తున్నాడు. ఉట్టిసం వలన ఊపిరాడక కష్టపడుతూ అంత కష్టంలోనూ ఎలాగో ఏలు చూసుకుని మాట్లాడగలిగాడు. “బాటు గారికి మధ్యలో ఎక్కుడయినా ఫిట్టుస్టాయేమో యిది వుంచండి” అని నాచేతిలో పెట్టాడు ఉల్లిపాయ.

నేనేదో అనబోయేటంతలో థామస్ ఒక్క జెర్కుతో కారును ముందుకు కనిలించాడు. వెనుక రామయ్య రౌప్యతూ నిలబడి వున్నాడు.

థామస్ నా చేతిలోంచి దాన్ని తీసుకుంటూ “నేనేమన్నా క్రానిక్ ఫిట్స్ పేషెంట్ ననుకున్నాడా ఇదియేట్!” అంటూ విసురుగా బయటకు విసిరేళాడు. రోడ్డుపక్కనున్న పెద్ద బండరాయికి తగిలి అది పొరలు పొరలుగా విడిపోయింది.

నా మనసులాగా....

(వి. విజయలక్ష్మి అన్న పేరుతో వ్రాసినది)

ఎల్., కనిగిరి

ప్రః: నా వయసు ఇరవై రెండు సంవత్సరాలు. డిగ్రీ మధ్యలో వుండగానే మా తల్లి దండ్రులు నా పెళ్ళిచేశారు- మేనరికం. పెళ్ళికి హర్యం నూహారు వైళాగోలో ఓ కంపెనీలో పనిచేసేవారు. మా మాయ్యరేట్ తరువాత కూడా అక్కుడ సెటిల్ అపుదామనుకున్నాం. కానీ మా రెండో బావగారు చనిపోవడంతో మేము స్వయంగామానికి తిరిగిరాక తప్పలేదు. అమ్మగారిల్లు, అత్తగారిల్లు ఒకే ఊరిలో-కాకపోతే ఏదుల తేడా. ఇక మా కష్టాలు ప్రారంభం అంతా మా అత్తగారివల్లనే. ఆమెదే ఇంట్లో పెత్తనం. హిట్టర్లా ఆజ్ఞలు జారీచేస్తుంది. మేము చచ్చినట్లు వినాల్సిందే. ఎక్కుడయినా పొరపాటు జరిగిందా ఆ రోజు యింట్లో ప్రపంచయుద్ధం జరిగేది. మావారితో కలిపి వాట్టు మొత్తం అయిదుగురు అన్నదమ్ములు. ఒకాయన పోయారు. మరొకాయనకు షయ. ఇద్దరికింకా పెళ్ళికాలేదు. అంతా కలినే వుంటాం. రోజూ మా కుటుంబ సమ్ములలో ఎవరో ఒకరు మా అత్తగారి మీమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

అళ్ళాపాలనలో పొరపాటు చేసేవారు. అలా రోజు యిల్ల ఓ రణరంగంలా అవుతున్నది. దానికి తగట్టి మా ఆయన వాళ్ళమ్మకి ఎప్పుడూ ఎడైమంచే తడ్డిమంటారు. ఏ పనయినా ఓ సవాల్గా తీసుకోవాలంటారు మావారు. “మాకు మీకంచే వయసెక్కువ, అన్ని విషయాలలోనూ అనుభవం ఎక్కువ కాబట్టి మేము చెప్పిందే వేదం” అనే మనస్తత్వం మా అత్త గారిది. మా పెద్ద తోడికోడలు యిం బాధలన్నీ భరాయిన్నూ లొమ్మెది సంవత్సరాల నుండి మా అత్తగారింటలో వుంది. దాంతో ఆమె మెంటల్గా మారింది. ఒక సంవత్సరం హస్సిటల్లో వుండి వైద్యం చేయించుకుంది. మేము వేరు కాపురం పెదదామంచే ‘తమ్ముడు కూతురని చేసుకుంచే గడ్డిగా మూడు సంవత్సరాలుకూడా కలిసి వుండకుండా విడివడింది’ అని మా అత్త గారు దెప్పుతుంది అని భయం. మా నాన్నగారు సూగ్రే టీచర్. వున్నం తలో మమ్మల్ని బాగానే పెంచారు. మా గతంలో మేమెప్పుడూ ఎవరిచేతా చిన్న మాట కూడా పడలేదు. అలాంటి వాతావరణంలోంచి వచ్చిన నేను ఈ వాతావరణంలో యమదతేకపోతున్నాను. ఇప్పటికే నా స్నేహితురాళ్ళ నాలో చాలా మార్పిచ్చిందంటున్నారు. మా అమ్మగారయితే ఏకంగా “ఇంక ఎంతకాలం- ఓర్నుకోమ్మా! మీరు కాకపోతే ఆ పెద్దవాళ్ళని ఎవరు చూస్తారు?” అంటుంది. మావారికి వాళ్ళ ఆస్తిమీద మక్కువ. మా నాన్న గారికి మీ కూతురు చాలా ఘటికురాలు అంచారేమోనని భయం. మీ సమా ధానం?

ఇ : మీ ఉత్తరంలో ఎక్కుడా మీ సమస్యపట్ల మీ భర్తగారి ప్రతి స్పృందన ఎట్లా వుందో వివరించలేదు. జరుగుతున్న విషయాలకి ఆయన ప్రత్యక్ష సాక్ష? ఆయన మీ అత్తగారికి సపోర్టు చేస్తున్నారా? తనేమో మీ అత్తగారికి వ్యూతిరేకంగా వుంటారని వ్రాశారు. కాబట్టి మీభర్త మీకు సపోర్టు చేస్తున్నప్పుడు మీకు ఏ విధమైన సమస్య వుంది? మీ సమస్యల్లా మీ అత్త గారితోనే గదా? మీ తోడికోడలు మెంటల్ హస్సిటల్లో చేరిన విషయం మీ భర్తగారికి కూడా తెలినే వుంటుంది. తన ఖార్య ఆ స్థితిలో కెళ్ళకుండా

చూసుకోవలనిన బాధ్యత ఆయనదే. ఈ విషయం ఆయనకు వివరించి చెప్పండి.

మీ తోడికోడలు హస్పిటల్లో వుండి వచ్చిందని తెలిసి కూడా మీ తల్లి దండ్రులు మిమ్మల్ని మీ అత్తగారితోనే కలిసి వుండమంటున్నారండే సామాజికపరమైన భయం వారిలో అంతర్గతంగా వుండన్న మాట. ముసలివాదిని మనం జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి. నిజమే కాని వారు ఫూర్తిగా మన ఆనందాన్ని హరించే వ్యక్తులుగా మారితే, వారికి దూరంగా వుండ టమే మంచిది. మీ గురించి ఎవరేమనుకుంటారో అని భయపడనపసరం లేదు. ఎందుకంటే మనం బాధల్లో వున్నప్పుడు ఆ ‘అనుకునే’ వ్యక్త లెవరూ మనకు సహాయం చెయ్యారు. మీరు విడిపోయాక, కొన్ని రోజులు చెవులు కొరుకుంటారు. తరువాత అందరూ దానికి అలవాటు పడి పోతారు.

అయితే మీరు విడిపోవటానికి ముందు మీరు మీ అత్తగారింట్లో మీ స్థానాన్ని నిలుపుకోవటానికి ప్రయత్నించండి సామదాన బేదోపాయాలు ఉపయోగించండి. అత్మియుల మధ్య యిలాంటి వేమిచీ అంటారా? ఒక కొత్త వ్యక్తి ఇంట్లోకి వచ్చినప్పుడు ‘ఎవరి స్థానం ఏమిటి?’ అన్న విషయమై ఇలాంటి అంతర్గత యుద్ధాలు జరగడం సహజమే. నిరంతరం యుద్ధం చేస్తూ యవ్వనపు రోజుల్లో ఆనందాన్ని హరింపజేసుకోవటం కన్నా అటో ఇటో తేల్పుకోవటమే మంచిది. ఎంతమంది కొత్త దంపతులు ‘ఎ....వ....రి....కో....స....మో....’ తమ కొత్త ఆనందాన్ని ఈ రకంగా పోగొట్టుకుని తరువాత తరువాత దాన్ని పోగొట్టుకున్నామో అని బాధ పడటం సహజం. జీవితంలో తిరిగి రానిది బాల్యమొకటే కాదు, కొత్త దాంపత్యం కూడా.

ఆరు, గుంటూరు

ప్ర : మాది జాయింటు కుటుంబం. మా అత్తగారు, మామగార్లతో కలిసి వుంటాం. మా విపాహం జరిగి సంవత్సరమైంది. మా ప్రతి విష

యంలోను ఆత్తగారు కల్పించుకుంటారు. ప్రతిరోజు ఏ కూర వండాలి లాంటి సంగతులు సరే. అమ్మాయికి ఇఖీనునుంచి వచ్చేటప్పుడు కాసిని మల్లెపూలు లీసుకురాకూడదు? ఈని అందిరిముందు అంటారు. మాకు సంబంధించిన ప్రతి వివిధంలో కూడా తన పంతమే నెగ్గాలంటారు. నేను ఏ పని చేసినా విమర్శించటమే ఆనిడ పని. ఇంకా ఆయనకి నా పీద కోపం రావటం కోసం.

జ : మీ ఉత్తరంలో మొపటి పది వాక్యాలు చదివితే బాగా నవ్వో చ్చింది. ఒక చామెడీ నవలకి మంచి ప్లాటు అవుతుందనిపించింది. కానీ తరువాత మీరు చెప్పిన సంఘటనలు అన్ని చదువుతూ వుంటే, మానసి కంగా మీరు ఎంత హాంస అనుభవిస్తున్నారో అర్థమైంది. నిజమే పైకి చిన్న సంఘటనలుగా కనిపించేవి, మనసును కత్తికంచే పదునుగా కోసే స్తాయి. ఇక సమస్యన్ని మీ అత్తగారి వైపునుంచి ఆలోచిస్తే, ఒక్కడే కొడుకు కాలట్టి, ఆవిడ అధికారాన్ని, ఆప్యాయతనీ వదులుకోవటానికి ఇష్ట పదటం లేదు ఆనిపిస్తుంది. వేరే కాపురం ప్రస్త్కి రాగానే మీవారు ఇరిచేట్ అయిన విధానం చూస్తాంటే, ఆయనకు తన తల్లిదండ్రులపట్ల (ఆవసర మైన దానికంచే ఎక్కువ వల్ల మాలిన ప్రేమ) ప్రేమ వుందని అర్థమై పోతుంది. అయినా తల్లి, కొడుకులను విడగొట్టడం అంత మంచి ఆలోచన కాదు కూడా. మీరో కొత్త వ్యాపారం పన్నుండి. మీ అత్తగారిపట్ల అవసర మైన దానికాన్నా ఎక్కువ ఆప్యాయత చూపండి. ఆమె ఆఖిరుచులు గుర్తించి (పాతకాలం సినిమాలు వగైరా) ఆవిడ సమయం అటు వెళ్లేలా చూడండి. మీ మామగారు మీకు సహోద్రు చేసేశా చూసుకోండి. గుర్రాన్ని (కొడుకుని) రణించుకునే ప్రయత్నంలో రాజుని (భర్తని) కోల్పోతున్న నేమో అనే టడిపోతున్న ఫీలింగ్ ఆవిడలో అంతర్గతంగా కలిగేలా చూడండి. సంధి ప్రయత్నాలు ఆవిడే ప్రారంభిస్తారు. లౌక్యపూరితమైన ఆతి మంచితనం కొన్ని పరిస్థితుల్లో ఉప్పును. ఒపుళా ఆవిడ ఒక రక మైన నైకో-పాంథేటిక్ స్క్రితలో పున్నారేమో అనిపిస్తుంది. ఒక మన

వదినో, మనవరాల్సో యివ్వేటం కూడా యా సమస్యకి కాన్త పదిష్టరం చాపించవచ్చు.

ఆర్., రాజ మండ్రి

ప్ర: మా పెళ్ళయి 15 సంవత్సరాలు అయింది. మాడు సంవత్సరాల క్రితం సాంతంగా ఫ్రైక్టరీ పెట్టుకొన్నాం. అది ఎక్కుడో మారు మూల గ్రామంలో పుండటంతో ఆయన వారానికి ఒకసారి ఇంటికి వస్తూ ఖిగిలిన రోజులు అక్కడే వుంటున్నారు. మేం కూడా వచ్చేస్తామని ఆన్నాం. (నేను, పిల్లలు) పిల్లల చదువు పొడవుతుందని తీసుకు వెళ్ళి లేదు. పెద్దబాబుకి 14 సంవత్సరాలు, పాపకి 10. హా చుట్టుప్రక్రులవాళ్ళు, ఆయన అక్కడ యింకో యిల్ల పెట్టే పుంచారని అంటున్నారు. నా స్నేహితురాలు కూడా, “ఈ మగవాళ్ళనే సమ్మకూడదు, ఆ తరువాత బాధ పడి ప్రయోజనం లేదు” అంటుంది. నాకు ఆయనమీద హర్తి నమ్మకం వుంది. అయితే ఆయన నిర్దిష్టాన్ని (పదిహేను రోజులకీ, ఇరవై రోజులకీ రావటాన్ని) భరించలేకపోతున్నాను.

అలాగని పిల్లల్ని ఆక్కడికి తీసుకువెళ్ళి గింజులాయిలుగా చేయటం నాకు యిష్టంలేదు. నేను ఎక్కువగా చదువుకోలేదు. కాబట్టి నా ఉత్తరంలో తప్పులుంచే మన్నించండి. నా స్నేహితురాలి మాటలే నాకు తరచూ గుర్తాస్తున్నాయి ఈ మధ్య....

జ: మనకి కొన్ని సమస్యలుండటం, వాటికి కొన్ని (సెట్) ముగింపులుండటం మనం చేసుకొన్న దురదృష్టం. చప్పున ఒక నిర్ణయానికి వచ్చేసి, ఆ నిర్ణయాన్ని అవశలి వాళ్ళమీద రుద్దేస్తారు. ‘త్రీ ఒంటిగా ఎంత తెలివెనదో, గుంపలో వున్నప్పుడు అంత వ్యక్తిత్వం లేనిది’ అని నేనే ఎక్కుడో ప్రాశాను. మీ వారు అక్కడో యిల్ల పెట్టేశారు అనే నిర్ణయానికి మీ చుట్టుప్రక్రుల వాళ్ళు యెలా రాగలిగారు? ఫ్రైక్టరీ ఆలివృద్ధి చేయాలనే తపన కావొచ్చు, లేదా క్రమ ఎక్కువై వారానికొకసారి ప్రయాణం చేయాలంచే బిద్దకం కావొచ్చు కాబట్టి. ఆయన రెండో యింటి గురించి అనవసరంగా ఏవేవో అపోహలో బాధపడకండి.

అంతకన్నా బాధపడవలనిన ‘నిజం’ వేరొకటి వుంది. వారానికొక సారి వస్తానన్నారాయన. 15-20 రోజులవరకు రావటంలేదు అన్న నిజం ఇంకో రకంగా చెప్పాలి అంటే-తన భార్య, పిల్లలిన్న చూడకుండా వుండ గలగడం అనే గుణాన్ని ఆయన క్రమంగా అలవాటు చేసుకొంటున్నారన్న మాట.

దీనికి మీరు బాధపడవలనింది.

‘ఆయన రెండో ఇల్లు పెట్టుకపోతే చాలు, నన్ను పిల్లల్లో యిలా దురంగా ఉంచినా ఫర్యాతేదు’ అన్నది అంత ఆరోగ్యకరమైన ఆలోచన కాదు. జీవితం చాలా చిన్నది. దాన్ని భగవంతుడు తేవలం ఆనందించ టానికే మనకిచ్చాడు. అర్థంలేని త్యాగాల్లో, అనుమాల్లో పాడు చేసుకోవచూకి కాదు. మీ పెద్దహాడిని మంచి హస్టల్ లో వుంచండి. ఈ వయస్సులో హస్టల్ లో ఉండటం వల్ల సరియైన వ్యక్తిత్వం అలవడుతుంది. పల్లె టూళ్ళో చదివినపశ్చ గబ్బిలాయిలుగా తయారు అవుతారు అనేది కూడా తప్ప ఆలోచనే. మీ పాపని మీతో పాటూ తీసుకెళ్ళండి. చెప్పా నుగా జీవితం చాలా చిన్నది.

కృష్ణ వేణి, ముంబాయి

ప్ర: మాది అనుకోకపోతే పెద్ద సమస్య కాదు. అనుకుంచేనే సమస్య. పెద్దలు కుదిర్చిన సంబంధమే చేసుకున్నాం. పెళ్ళయి ఎనిమిది సంపత్పురాలయింది. ఆయన నన్ను బాగానే చూసుకుంటారు. ఇద్దరు పిల్లలు కూడాను. వైనాన్నియల్గా ఏ సమస్యలేదు. ఆయనకు పెద్దగా దురలవాట్లు ఏమీలేవు. ఎప్పుడన్నా సిగరెట్ తాగుతారు. అప్పుడప్పుడూ పార్టీలకు వెళతుంటారు. ఇటీవలకాలంలో అంటే గత ఏడాదినుంచి ఆయనలో నేను గమనించిన మార్పు నన్నుగాని, ఇంటి విషయాలుగాని పెద్ద పట్టించుకోవటంలేదు. సాయంత్రం ఏ తొమ్మిది గంటలకో, పది గంటలకో యింటి కాస్తారు. మళ్ళీ ఉదయమే ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోతారు. అంతా రాటీన్గా జరుగు

తుంది. పెళ్ళయిన పదేళ్ళకే ఇలా జరిగితే తరువాత తరువాత ఏం ఇదుగు తుందోనని నాకు చాలా బయంగా వుంది. దీన్నంచి బయట పడటం ఎలా?

జ : పురుషుడి జీవితంతో పెళ్ళి అనేది ఒక ‘ఫెస్’ మాత్రమే....! భార్య ఒక భాగం మాత్రమే! ఈనీ త్రీం పెళ్ళయిన తర్వాత భర్తే జీవిత మంతా. ఇక్కడే యిద్దరిమధ్య ‘కమ్మానికేషన్ గ్యాప్’ వస్తుంది. ముపై ఏట్టు దాటాక పురుషుడు తన ప్రపంచాన్ని మరింత విస్తృతపరచుకోవాలని చూస్తాడు. అది వ్యాపారపరంగాగానీ, ఆఫీసుపరంగాగానీ, ఏ విధంగా నయినా కావచ్చు. దాంతోపాటుగా అతనికి ఇంట్లో అంతపరకూ కనిపించిన కొత్తదనంబోతుంది. మీరింకా చాలా అదృష్టవంతులు. ఎందుకంటే మీ భర్తకే మీ దురలహట్లు లేవని రాళారు కాబట్టి. పోతే మీ ‘మొనాటసీ’ని బ్రైక్ చెయ్యాలంచే ఫిక్స్ డ్రాగ్రెట్ కింద సంవత్సరానికి రెండుసార్లు భర్తతో పాటు కనీసం పారం రోజులు బయటకు వెళ్ళటం అనే ప్రోగ్రాం పెట్టుకోవాలి. అలాగే భర్తను ‘హోట్లు’ చేయటం అనేది కూడా ట చెక్కికి! దీని గురించి “మీరు మంచి అమ్మాయి కాదు” అనే మానసిక విశ్లేషణ పుస్తకము (నవసాహితి ప్రమాద)లో వివరించాను. ఇది కొంతపరకూ మీకు ఉపయోగపడవచ్చు.

మీరు జీవితాన్ని రొచ్చినగా ఫీలవుతున్నారని మీ భర్తకు తెలిసేలా చేయండి. కమ్మానికేషన్ తేకపోవటంవల్లే ఇలాంటి చిన్న చిన్న బాధలు మొదలవుతాయి. నీటిని మొదటిలోనే త్రుంచేయకపోతే మహావ్యక్తాలై మన లను బాధపెట్టి ప్రమాదముంది. మీ ఇంటిలో చిన్న పార్టీలివ్వటం, మీ భర్తతో కలిసి పార్టీలకు వెళ్ళడం అలా మీరు వేరు, మీ భర్తవేరు అన్నట్టుగా కాకుండా, మీ భర్తతో మీరూ భాగమే అని అంతర్గత చర్యల ద్వారా ఆయసకి అప్పుడప్పుడు తెలియపరచడం ద్వారా కూడా మీ ‘హోమ్’ని మీ ‘హోమ్’గా సార్చుకునే అవకాశముంది.

(మనషి పేరు లేదు, ఊరు పేరు లేదు)

ప్ర : మా వారికి రెండువేల రూపాయల జీతం. మా కిద్దరు పిల్లలు. పై సంపాదన ఏమీలేదు. ఎంతో సద్గుకుని వాడినా, పొదువు చేసినా, నెలా భరు వచ్చేసరికి డబ్బులకోసం యిఖ్యందివడవలని వస్తుంది. పెళ్ళయి ఏడు సంవత్సరాలవుతున్నా యింతవరకూ ఏ మాత్రం ఆస్తి కూడగట్టుకోలేదు. ముందు ముందు పిల్లలు పెద్దవారవుతున్న కొద్దీ మరిన్ని ఖర్చులంటాయి. ఈ పరిస్థితులలో నేను ఏం చేయాలి....? నాకర్థం కావటంలేదు. సలవా యివ్వగలరు.

జ : 'ఖర్చు' అనే రాక్షసితో పోరాచాలంటే మనిషికి "బడ్డెట్" అనే అయిధం కావాలి. ఈ బడ్డెటింగ్ దేశానికో, రాష్ట్రానికో మాత్రమే కాకుండా, వ్యక్తిగతంగా కూడా ఆవసరం. మనిషికి మూడు రకాలయిన ఆవసరాలుంటాయి. 1) లగ్గరీలు, 2) కంఫర్మ్సు, 3) నెసనిటీస్! పీటిలో ఈ చివరిది అన్నింటికన్నా ముఖ్యమైనది. తించి, బట్టి, పిల్లల చదువు, ఆరోగ్యము వగైరాలన్నీ దానిలోకి వస్తాయి. పీటిలో కొన్ని ఆవసరమయిన దానికన్నా ఎక్కువ ఖర్చునీ యిముడ్చుకుంటాయి. ఉదాహరణకు-ఇల్లు ఆవసరమే కానీ మీ కొస్తున్న శీతానికి పదిహేను వందల రూపాయల ఆడి ఇల్లు ఆవసరమా? ఏడు వందలతో సరిపెట్టుకోవాలా? అన్నది ముందు నిర్ణయించుకోవాలి. అలాగే ప్రతి పండుగకి ఒక చీర నిత్యవసరమా? లేక మానసికానందమా....? అన్నది కూడా మన నిర్ణయం మీద అధారపడి వుంటుంది. ఒకోసారి 'కంఫోర్ట్' కూడా "నిత్యవసరం"గా మారుతుంది. ఉదాహరణకి సంవత్సరానికొకసారి వచ్చే 'దీపావళి'కి పిల్లలకి కనీసం వందరూపాయల సామాను కొనిపెట్టుకపోతే ఎందుకు బ్రతకటం....? అనే కోర్కెలు బలీయమైన నిత్యవసరంగా మారుతుంది. ఇటువంటి సమయాల తోనే కంఫర్ట్కి, నిత్యవసరానికి మధ్య ఓ రేఖ గేసి నిర్ణయించుకోవాలి. దీనికొరకు మనం నిర్దారిష్టంగా కొన్ని కోర్కెలను చంపుకోవాల్సి వస్తుంది.

ఇదంతా ఎందుకంచే ప్రస్తుతం మీకున్న ఖ్యాలకంచే భవిష్యాత్మలో ఖర్చులు ఎక్కువగా వుండాయి. కాబట్టి పిల్లలు పెద్దవుతున్న కొద్దీ ఫీజులు, దొనేవన్లు, మీరు పెద్దవుతున్న కొద్దీ పనిమనిషి ఖర్చు, ఆస్పులై ఖర్చులు....ఇవన్నీ రాష్ట్రస్తుల్లా మీ ముందుకు రాబోతున్నాయి.

నెలకి నాలుగు సినిమాలు చూడటం మనిషికి ఆనందాన్ని స్వేచ్ఛ, అది నిత్యావసరంగా చూరుతుంది. అదే సమయాన్ని ఏ కుట్టు, ఆల్టీకలక్కో, మరేదో ఆదాయాన్నిచేసే వృత్తిగానో మార్చుకోగలిగితే, మీకు పై సంపాదన కూడా కొద్దిగా వుంటుంది ఖర్చు కూడా తగ్గుతుంది. ఇలా కొంతకాలానికి ఇటువంచి పనులలో వున్న ఆనందం, సినిమాలవల్ల వచ్చే ఆనందాన్ని అధిగమిస్తుంది.

ఈ “ఖర్చు” ఆనే మంటకి “చుట్టాలు” ఆనే ఆజ్యం బాగా తోడవుతూ వుంటుంది. చుట్టాలు వచ్చేటప్పుడుగానీ, వెళ్ళేటప్పుడుగానీ పెట్టే ఖర్చు మన బడ్డెట్టని చెదవురుగుల్లా తినేస్తుంది. అయితే యిక్కడ మన మొక విషయం తెలుసుకోవాలి. శెలవులు రాగానే మనం ఎవరో ఒకరి ఇంటికి పిల్లలలోపాటు వెళ్ళి వుంటే, అవతలి వారికి మన ఇంటిలో వారం పాటు గడవటానికి ఆవకాశం యిస్తున్నామన్నమాట! ఇలాంటి చేదు వాస్తవాలను మనం అంగీకరించవలసి వుంటుంది. పిల్లలతో శలవల్లో బిందువు రింటికి వెళ్ళుటం ఆనందమే! కానీ దానికి చెల్లించవలసిన ‘మూల్యం’ పిల్లలట్టువన్న ఫీజు కాకూడదు కదా!

అదే బడ్డెటింగ్ అంటే!

మై వాహికేతర సంబంధాలు

ఏదో నవల్లో - బహుశా నా మొదటి నవల ‘బుషి’లో సనుకుంటాను.... “మనిషికి క్రిల్ యిచ్చినంత ఆనందం మరేదీ యివ్వేదు” అని వ్రాశాను. (క్రిల్ కన్నా గొప్పది) తేడు. కొంతమందికి పేకాటలో క్రిల్ దొరుకుతుంది. కొంతమందికి ఒక మంచి భావాన్ని అష్టరరూపంలోకి

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

మారినే క్రిల్ దొరుకుతుంది. మరికోందరికి డబ్బు సంపాదనలో క్రిల్ దొరుకుతుంది.

కొందరికి పరాయి వ్యక్తి ప్రేమ గెలవగలిగితే క్రిల్ దొరుకుతుంది.

ఇంకేదో నవల్లో ఒక ప్రాతి పుంటుంది. “ప్రతిరోజు అదే అన్నం, అదే కూరలు అయితే బోరుకొడుతుంది. కాబట్టి నెలకోసారో, రెండుసార్లో చిర్యానీ తించాం. నా వై వాహాకేతర సంబంధాలు కూడా అలాచివే” అనీ.

‘అవును.... నీ భార్యకూడా అలాగే అనుకుంటూ ప్రంటానని మొన్న రాత్రి నాతోచెప్పింది’ అనుకుంటాడు మనసులో ఎదుటి స్నేహితుడు.

ప్రతిసారీ మంచినిశ్చై తాగితే బోరుకొడుతుందని రాత్రిశ్ను విసీకృతాగి, ప్రతిసారీ సిగరెట్ తాగితే బోరుకొడుతుందని గంజాయి తాగటం అలవాటు చేసుకొని, ప్రతిరోజు అఫీసుకెళితే బోరుకొడుతుందని ఆదివారాలు రేసుల కెళ్లి.... ఇక దీనికి అంతెక్కడ?

ఈ మానసిక వ్యాఖిచారం గురించి ఆ రోజులలోనే చిలకమ్మర్తి లక్ష్మీ నరసింహం వారు ‘మణి మంజరి’ అనే నవలలో విశదీకరించారు.

‘ఈ రోజులలో పతివ్రతలు నిజముగా కలరా? సీతా దమయంతులున్నారా?’ అని రాజు కొలువులో సామంతుల్ని ఆడుగుతాడు.

‘సుగుణవంతులు, దుర్గుణవంతులు ప్రపంచ మున్నంతకాలమూ వుందురు. ఈ కాలములో కూడా మహాపతివ్రతలు చాలామంది కలరు. వ్యాస వాల్మీకి వంటి ప్రముఖులు సత్యదూరములగు వర్ణనలు చేసి పారకులకు వ్రతమపెట్టలేదు.’

అప్పుడు చిలకమ్మర్తివారు మరొక ప్రాతిచేత ఈ విధముగా చెప్పి స్తారు.... ‘ఎక్కుడి త్రీ లెక్కుడి పాతివ్రత్యము....? పాతివ్రత్యము ప్రముఖుల మనసులలో వున్నది. లోకానుభవములేని మూధుల మనసులో వున్నది....రూపము లేని త్రీల యందున్నది. అంతేకానీ లోకమన

లేదు. వీలుకాక కొందరు త్రీలు ఆప్రదిష్ట సంబంధించునని, కొందరు త్రీలు పరపుడు సహవాసము చేయకయుండురుగానీ, మనసులలో వాంచ లేక కాదు. వీలు కలిగిన పక్షమున నొక్క పతిద్రవ్యమూ లోకమున నుండదు. పురుషులే విధముగా అనేక త్రీలను వివాహమాడి భోగపరాయణులగు చున్నారో, త్రీలు కూడా నట్టే బహు పురుష సహవాసము చేయవలయునని కోరుచుండురు.”

ఈ విధంగా సాగుతుంది. మజిమంజరి.... ఆ పొత్తు చెప్పింది హృదిగా నిజం కాకపోయినా, కొంతవరకూ నిజం!

వై వాహికేతర సంబంధాలు ఎందుకేర్పడతాయి?

ముఖ్యంగా రెండు కారణాలవల్ల — ఒకటి అసంతృప్తి. రెండు త్రీల్! ఇందులో మొదటిది త్రీలకు, రెండోది పురుషులకి ఎక్కువగా అన్నయినుంది. భరతో సుఖంగా కావురం చేసుకునే త్రీలు వై వాహికేతర సంబంధాలకు ఎక్కువగా యిష్టపడు. జీవితం మరీ రాటీన్ అయిపోవటమో, పరాయి మగహాడు తరచూ పోగిడి, ఆమెలో అణగారిపోయన కోరి కల్పి తట్టి తేపటం వల్లనో, పిల్లలు లేవపోవటం వలన ప్రపంచం దృష్టిలో చులకన భావం యేర్పుడుతుందన్న భయం వల్లనో, తన కోర్కెలకీ, ఆచిరుచులకి సరిపోయన మగహాశు వివాహం తరువాత పరిచయం అవటం వల్లనో యా సంబంధాలు ఏర్పడతాయి. నిత్యం ప్రియుడు ఆమెతో కలిసి వుండడు కాబట్టి తన వూహాల్లో మగహాడిని ఎలా వూహించుకుంటుందో, అలాగే ప్రియుడు కనబడుతూ వుంటాడు. తనకే విధమైన బాధ్యతలూ లేవు కాబట్టి మగహాడు కూడా దీన్ని ఆనందంగానే స్వీకరిస్తాడు. త్రీ దీన్నే నిజమైన ప్రమేమగా భావించి, యా ప్రమే భావన వల్ల నిత్య జీవితములో సుఖాన్ని అనుబంధిస్తూ, బాధల్ని అధిగమిస్తుంది. చాలా చేదుగా వున్నా, చాలామంది విషయంలో యిది నిజం. కొందరు త్రీలు దీనికి ఎక్కెప్పన్ అయినా, చాలావరకూ జరిగేది యాదే!

పురుషుడికి సంబంధించినంతవరకూ పరాయి త్రీతో సంబంధం అతడి మేల్ ఇగోని సంతృప్తిని పురుషుంది. వంచింట్లో మనకబారి, పడక

మీద ఆస్తివ్యవస్తంగా పకుచునే భార్యకన్నా, మల్లెహాతూ (తన్న శెండు మూడు గంటలు) నాజూగూ, ఖ్రిస్తంగా కనబడే ప్రియురాలే నిజమైన త్రీగా అతను భావిస్తాడు. తన భావాలకీ, బాధలకి బౌద్ధలెద్దలా భావిస్తాడు. తమ జీవితంలో జరిగిన అడ్యతమైన సంఘటనగా ప్రియురాల్ని భావించి, ఆమె ఒడిలో తల పెట్టుకొని ఏడవటం, పిక్కి క్లాకు తీసుకెళ్ళటం లాంటివి సాగిస్తాడు.

ఇద్దరూ దీన్ని ‘ప్రేమ’ అని నమ్మితూ సాగినంతకాలం సాగిస్తారు.

మరికొందరు వ్యక్తులు. మరికొన్ని ప్రేమిష్టుల్నిఁ బ్రితుకుతారు. ఒకే టైమ్లో ఒకే వ్యక్తిని ప్రేమించగలం అని కొందరూ, ఒకే టైంలో ఎందరినై నా ప్రేమించి, ఒకరికి తెలియకుండా మరొకర్ని అనుభవిస్తూ మరికొందరూ, అసలు ప్రేమే లేకుండా నటించి కొందరూ.... ఇలా రకరకాలుగా యా వ్యవహోరాలు సాగుతూ వుంటాయి. ఇందులో చిత్రమైన విషయ పేమిటంచే, ఒకరోజు ఒకర్ని ప్రేమించి, మరుసిరోజు అంతే నిజాయిఁ (?)గా మరొకర్ని ప్రేమించగల వ్యక్తులు కూడా వుండటం!

మరికొందరు నిరంతర ప్రేమాన్యేషితులు! వారి కలల్లో వారు బ్రతుకుతూ, భోతికమైన శారీరక సంబంధాలు మాత్రం వేర్చేరు వ్యక్తులతో పెట్టుకుంటారు. ఇంకా కొందరు సెక్కు మాత్రం తప్పనీ, మిగతా విషయాలు మలినపరచవసి భావిస్తూ పవిత్రమైన స్నేహం చేస్తుంటారు.

ఈ చేదు నిజాన్ని చాలామంది వప్పుకోరు. ఇంట్లో ఇద్దరు చెల్లెళ్ళన్నా, పక్కంచే చెల్లెల్ని పవిత్రంగా ప్రేమగా కొగిలించుకొనే అన్నయ్యలు కూడా వున్నారు.

వివాహాతర సంబంధాలు పురుషులకు ఒక విధంగానూ, త్రీల కొక విధంగానూ వుంటాయి. పురుషుడు పీటిని రహస్యంగా వుంచాలని అనుకోదు. త్రీ మాత్రం ఒకరిద్దరు స్నేహితురాళ్ళకి తప్ప మరెవరికి తెలియనివ్వుదు.

‘నా జీవితంలో ఏ విధమైన నుఖమూ లేదు. నేను అనుభవిస్తున్న అనందం ఏదయినా వుంచే అది ఆ వ్యక్తిలో గడిపిన కొద్దిసేపే! నేను ఆ

వ్యక్తి ఆలోచనల వల్ల స్వాత్ర పొందుతాను. ఆదే విధంగా ఎక్కుడున్న సరే, అ వ్యక్తి నా గురించే ఆలోచిస్తూ వుంటాడన్న అనుభూతి నాకు హయినిస్తుంది. అదే ప్రేమంచే! నా నిస్సారమైన జీవితంలో అంతకన్నా ఏం కావాలి? దీనిమందు నైతిక విలువకున్న బలం ఏపాటిది....” అని ఎవరైనా వాదిస్తే దానికి ప్రతివాదన లేదు.

ఇలాంటి బంధం ఎంతకాలం నిలుస్తుంది? ఆన్నదే సమయా.

కలకాలం నిలుపుకోగల నిజాయితీ ఇద్దరిలో వుంచే సరే! ఇద్దరూ ‘అవసరం’ ప్రతిపాదకగా కొనసాగిస్తే మాత్రం ఎక్కువకాలం నిలవదు.

“నన్ను నన్నుగా ప్రేమించే వ్యక్తి ఇంత కాలానికి దొరికాడు....నా భావాల్ని ఆర్థిం చేసుకుని....నా మనసుని ఆర్థించేసుకుని, దాన్ని ప్రేమించే వ్యక్తి కోసం చూస్తున్నాన్ని.... మనసున మనసైని లిలవాలని.... ఒకర్నూ కరు ప్రేమించుకుని, ఆ తరువాత ఇక ఆగలేని తమకం ఏర్పడితే ఆప్యుడు శారీరకంగా కలుసుకుని....” వగైరా సేచ్చేమెంట్లన్నీ పెళ్ళయిన తరువాత ఏర్పడే సంబంధాల్లో వ్యక్తులు చేసుకునే ఆత్మవంచన- వివాహితుడైన మొగవాడుగానీ, మరొకరి భార్య అయిన వివాహితగానీ- పీరికి కేవలం ‘అవసరం’ మాత్రమే వుంటుంది. అప్పటికి ‘నెక్స్’ అంటే పున్న భయం గానీ, పవిత్రతగానీ వుండవ కాబట్టి. ఈ దాంపత్యేతర సంబంధాలన్నీ శారీరక సంబంధాలుగా తప్పక మారతాయి.

“మనిషి తన ఆనందం కోసం బ్రతుకుతాడు. దానికి కన్నీనియం తీగా తన సిద్ధాంతాలు నిర్మించుకుంటాడు-” అని నా ‘క్రిల్లర్’ అనే నవలలో వ్రాశాను. ఆనందం ముఖ్యం. ఎవరికి ఆపాయం జరగని ఆనందం అయితే మరీ మంచిది. దానికి ఆత్మవంచన అసవసరం అని చెప్పటమే ఇక్కడ వుద్దేశ్యం.

ఈ ఆర్టికల్ నన్ను చాలామందికి దూరం చేస్తుందనీ, చాలామంది ఈ వాదనని సమర్పించరనీ తెలుసు.

‘బుపీ’తో కొచేషన్ ద్వారా ప్రారంభించిన ఈ ఆర్టికల్ని ‘బుపీ’ లోని మరొక కొచేషన్తో పూర్తిచేస్తారు.

“ఈ ప్రమంచంలో కొంతమంది మంచివాట్టుండచూనికి కారణం— వాళ్ళకు చెడిపోవటం చేతకాకపోవటమే.”

★   ★   ★   ★

రాజ్ కిరణ్, అనంతపురం

ప్ర : నా వయసు ఇరవై సంవత్సరాలు. ఏడాది క్రితం నాకు ఇద్దరు పిల్లలు వున్న ఓ గృహాణితో సంబంధం ఏర్పడింది. మొదట్లో నేను వాళ్ళించి వెళ్ళినప్పుడు ఆమె నేరుగా నెక్కి ప్రస్తావనతో మాట్లాడటం, కాగి లించుకోవటం చేసేది. మొదట కాదన్నా తరువాత కాదనలేకపోయాను. ఆమె భర్త ఇంట్లో లేనప్పుడు, అతనికి తెలియకుండా జాగ్రత్తగా మానేజ్ చేసుకొస్తున్నాను. పారింటికి వెళ్ళన్న పరిచయంవల్ల ఆమె భర్తతో స్నేహం పెరిగింది. ఆమె భర్తను చూసినప్పుడల్లా ఆయనిన్న మోసం చేస్తున్నాను అనే గిట్టి ఫీలింగ్ నాలో ఏర్పడుతోంది. అయితే ఆమె భర్తకు కొద్దిరోజు లుగా నెక్కి ప్రాట్లం వుంది. నాతో చాలాసార్లు ‘సీవల్ల నాకు ఒక బిడ్డ పుట్టాలి. మేము ఎక్కుడున్నా సీ ప్రతిరూపం కదలాడాలి’ అంది.

ఇదంతా కేవలం ఆమెకు నా మీద వున్న ఆఖిమానమా? లేక భర్త నుంచి సుఖంతేక నన్ను ఆశ్రయించిందా? దయచేసి నాకు ఈ నిషయం స్వప్పపరిచి మానసికంగా నన్ను వుల్లాసపరచ ప్రార్థన.

ఇ : మీ వయసు ఇరవై సంవత్సరాలే అంటున్నారు. ఆలైఫీ ఇద్దరు పిల్లలున్న గృహాణితో సంబంధం ఏర్పడితే, భవిష్యత్తులో మీ వివాహసమయానికి త్రీలో వుండే ఏ కొత్తదనమూ మీకు కన్పించదు. ఆప్యుడు మిమ్మల్ని నమ్ముకుని వచ్చిన మీ భార్యకి మీరు నెకండ్ హండ్ మనిషిలా కన్పిస్తారు. ఇప్పచేకి మీకు సున్నితమైన బంధాలపట్ల నమ్మకం పోయి, త్రీ అంటే ‘విలాస వస్తువు’ అనే భావం ఏర్పడుతుంది. ఆ తరువాత మీరు మీ భార్యతో సుమారు నలశయి సంవత్సరాలు గడపాలి. ఈ నాలుగు సంవత్సరాల అనందం కోసం నలశయి సంవత్సరాల మీ భావి

జీవితాన్ని మానసికంగా పాడు చేసుకుంటారేమో ఒక్కసారి ఆలోచించండి.

ఆమె భర్త తేనప్పుడు మ్యానేజ్ చేస్తున్నా అని వ్రాశారు. కానీ రేపు ఎప్పుడన్నా పట్టబడితే, జిరిగే పరిణామాలు చాలా దారుణంగా వుంటాయి. ఆమె ప్రవర్తన చూస్తుంచే అప్పటికప్పుడు టైట్ మార్కెసీ అంతా మీ మీద తోసేదానిలా కనబడుతుంది. కాబట్టి యా ‘రిస్క్స్’ని కొద్దిగా దృష్టిలో వుంచుకోండి. 1) ఆమె భర్తతో మాట్లాడుతున్నప్పడల్లా మీకు ఏర్పడే గల్లిఫీలింగ్. 2) ఆ అమ్యాయిది ప్రమేయ? లేక తన అవసరార్థం చేస్తోందా అన్న అనుమానం. 3) హ్యాచర్చపట్ల నిరాసక్తత.... ఇన్ని కాంట్రిప్లికేషన్స్ తో యా వయసులో మీరు చదువుకోకుండా వుంచే, దానివలన మీకొచ్చే లాభమేమైనా వుండా?

ఇకపోతే, మానసికంగా నన్ను ఉల్లాసపరచమన్నారు. ఇలాంటి సమాధానాలు కొద్దిగా చేయగా వున్నా హ్యాచర్లో బాగుంటాయి. భర్తకు సెక్స్ ప్రాణిమ్మ అని వ్రాశారు. ఆ లోటును మీరు తీర్చున్నారు. కాబట్టి దాన్ని ‘ప్రేమ’ అంటుంది. అలాగే, మీ ద్వారానే తనకి మూడో బిడ్డ పుట్టాలి. అంటుంది అన్నారు. రేపు ఆ బిడ్డ పుట్టాక, వాడి ప్రతిపుట్టిన రోజుకి, ‘వచ్చి వెళ్లు’ అంటూ మీరెక్కడున్నా ఆమె ఇదే ప్రేమ పేరిట ఆహ్వానించవచ్చు. భవిష్యత్తులో అలాంటి సమస్యలలో ఇరుక్కుంటారేమో ఆలోచించండి.

రాజు, హైదరాబాద్

ప్ర : అమ్యా, నాన్ను అమీద చిన్నపుటినుండి నాకు గౌరవం లేదు. అలాగని వాట్ను ఏదో తప్పు చేశారని కాదు. కాకపోతే మానసిక ఆవసరాలు ఇంట్లో ఎప్పుడూ తీరలేదు. డిసిలైన్ పేరిట తిట్టదం, ప్రక్కాహాళ్ళతో పోల్చి నువ్వు ఎందుకు పనికి రావసడం....ఇలాంటివిష్ణు సహజంగా అందరిక్కుళ్ళను వుండోచ్చు. కానీ మా ఇంట్లో కాన్త ఆత్మి అవ్యాటంవల్ల ఏదో మానసికంగా అసంతృప్తి వుండేది. ఇంట్లో రేడియో పెట్టినివ్వరు. చెన్న క్లోసువరకు సినిమాకేళ్ళ ధైర్యం మా అన్న తమ్ము

క్షుకీ ఎవ్వడికి తేదు. పైగా నాన్న వస్తున్నారంచే ఏదో భయం. ఆలా చదువుతూ విద్యానగర్లో శ్రీ ఆర్. టి. క్యార్పర్స్‌లో ఓ రూమ్‌లో చేరాను.

ఓ రోజు సాయంత్రం కరెంట్ పోవడంవల్ల హాకిట్లో నిలబడ్డాను. ఉన్నర్ గారన్నాయి (పెద్దామె) కూర్చొనుంది. ఏదో మాట్లాడాలి కాబట్టి ‘పవర్ ఇప్పుడు తీశాడేమిటండి?’ అన్నాను. ‘ఏమోనండి’ అంది. ఆ తరువాత ఆమె మాట్లాడుతూ తన గురించి చెప్పడం మొదలుపెట్టింది. తనకు చిన్నప్పుడే పెళ్ళయిందని, భర్త వదిలేశాడని, కళ్ళనీచ్చు తుడుచుకుంది. శ్రీ సహజమైన ఉదార్పు పొందే ప్రయత్నం చేస్తుందని అనుకున్నాను. తర్వాత, ఓ దశాబ్దికాలం పరిచయం వున్న స్నేహితుడిలా నన్ను టీట్ చేయడం మొదలుపెట్టింది. మరో రోజు సాయంత్రం మళ్ళీ పవర్ పోయింది. ఆ సందర్భంలో ‘పవర్ లేదా?’ అంది మూనిన తలుపు తీస్తూ, ‘మాడండి’ అన్నాను. బయటనుండి చూస్తే పోయేదానికి గడప ప్రక్కని నిలబడి వున్న నన్ను తాకుతూ లోపలికి చూసి మళ్ళీ నవ్వుతూ ‘తేదు’ అంది. ఆమె స్పృర్జుతో నేను ఏర్పరచుకున్న సై తికసూత్రాలపట్ల లోపల ఘర్జణ మొదలైంది. మళ్ళీ తనే కల్పించుకుని ‘సిన్క్రైకి వెళ్డామా?’ అంది. లోపలినుండి తిరస్కరించలేని బలహీనత. ఆ అనుభవం ఎలా వుంటుందో చూడాలనే బలమైన కోరిక. ఆ మరుసబిరోజు వెళ్ళాం. నెంబర్ ప్రకారం సీట్ వెదుకుతుంచే చెయ్యి గట్టిగా గిర్రి ‘అంకా అర్థం కాలేదా? ఆటు మూలకెళ్డాం’ అంది. కూర్చున్నాక ఓ నిమిషమాగి ‘ఏదైనా మాట్లాడు’ అంది, ఏకవచనంలోకి మారి మరింత శనువుగా ప్రవర్తిస్తూ.

‘సువ్యే మాట్లాడు’ అన్నాను. ‘ఏం మాట్లాడాలి’ అంటూ చెయ్యి వళ్ళో వేసింది. నాకు లోపల గుండె ఆగిపోతుందేమో అన్నంతగా భయం. పైకి మాత్రం అదే కావాలని కోరిక నన్ను తనవేపు లాక్కుంది. ఆ తరువాత “అంతా” జరగాల్సింది జరిగిపోయింది. తనకు రోజూ పాములు కలలోకి వస్తుంటాయని సినిమాపోల్లో చెప్పింది. రాత్రిచ్చు నిద్ర సరిగ్గా పట్టదని, జ్యారంలా వస్తుందని కూడా చెప్పింది. పాములు కల అంచే ప్రాయిడ్ సెక్స్ పవర్ డిబైర్స్‌గా చెప్పడం నాకు గుర్తుచ్చింది.

చదువుదామని కూర్చుంచే యివే తలపులు రావడంతో చదువు సాగలేదు. చూస్తూండగానే పరీక్ష పోయింది. నెక్కు ఇయర్కుడా పరిస్థితి ఇలాగే వుంటుందని భావించి ఆ ఇంటికి రెండిళ్ళ అవతల రూమ్ ఖాళీ అయితే అక్కడికి పిట్టుచేసి వెళ్ళాను. అమ్మ రాత్రిళ్ళ నిద్ర పట్టడము లేదని, ఏవో పాములు కలలోకి వస్తున్నాయని అందువల్ల సోమ, బుధ వారాలు శిశ్శని హజజిసే ఉపవాసం వుంటున్నానని అంది. నాకు సినిమా హాల్సో ఆ అమ్మాయికూడా యిలానే చెప్పింది. దాంతో అమ్మమీద గౌరవ భావం పోయింది. ‘అమ్మకూడా యింతేనా?’ అనే భావం నాలో మొదలయ్యింది.

ఓ నెలరోజులు గడిచింది. ఓ రోజు ఆమె ఎవరితోనో చిన్నపిల్లలో లెటర్ రాసి పంపించింది. ఈ పిల్లవాడు పొరపాటున పక్కరూమ్ ‘రాజు’ కిథ్యాడు. రాజు హృదీగా చదివి “పెద్ద కేనే” అన్నాడు. నా నిజాయితీని బయట పెట్టుకోవడానికి మా పాతకథ, రూమ్ మార్పిన వైనం చెప్పాను. ఆ అమ్మాయి ప్రవర్తనని తిట్టాడు.

అక్కోబర్ నెలలో ఓ రోజు రాజమండ్రి నుండి మా ప్రఫెండ్ వచ్చాడు. అతను ‘సిన్యూకెషదాం’ అనడంతో వెళ్ళాం. సిన్యూహాల్సో ఇనం అంతగా లేదు. అప్పబోకే పోస్ మొదలయి పదిహేను నిమిషాలైంది. రెండు వరుసల ముందు మూల ఓ జంట కన్నించింది. మమ్మల్ని అతనితోపాటు ‘ఆమె’ కూడా చూసింది. అతను రాజు. ఆ రాత్రంతా నిద్రలేదు. ఎదుకో ప్రక్క రూమ్వాడుకూడా నన్ను మోసం చేశాడు అన్నిస్తోంది. ఆత్మపరి శీలన చేసుకుంచే.... ఏం మోసం? ‘ఆమె’ నా చెల్లా? పెళ్ళామా? ఏదీ కాదు. పైగా రాజువైపు నుంచి చూసినా, వాడు నన్ను “నీ కిష్టంలేదా?” అని ప్రశ్నించినప్పుడు ‘లేదు’ అని చెప్పాగా. మరిప్పుడెందుకు వాడిమీద కనీ. ఓ సైకియాట్రిస్టుని కలిశాను. ఆయన అంతా విని ఓ చాంతాడంత మందుల లిష్టు రాశాడు.

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి బుక్క చదివాను. ఆయన చెప్పినట్లు మనం మన ఆలోచనలకు ప్రతిరూపాలమే కదా! ఇలా ఎందుకు జరుగుతుంది. సమాధానం చెప్పగలరు.

జ : ప్రాయిడ్ చెప్పిన సూత్రాలలో పాములు సెక్కువర్ డిజైన్స్‌కి సింబల్స్ అవ్వేచేమోకానీ పాములు కలలోకి వచ్చిన వాళ్ళందరికి ఆవే ఆలోచనలు పుంచాయనుకోవడం నిర్వేతుకం. మీ అమృగారి కలలలోకి పాములెందుకు వస్తున్నాయని అనలైట్ చేయడం- మీకు ఏ విధంగానూ సంబంధించిన విషయం కాదు.

ఈక మీ సమస్యకోద్దాం- మంచిగా ఆలోచించటం వేరు. మంచిగా బ్రితుకటం వేరు. చాలామంది మంచిగా ఆలోచిస్తూ వేరే రకంగా బ్రితుకు తూంటారు. మీది అనుకున్న ఒక ‘వస్తువు’ మీది కాకుండా పోవటంవల్ల వచ్చిన అసంతృప్తి మీలో అంతర్గతంగా వుంది. ఒకప్పుడు మీ కోసం ప్రయత్నం చేసిన త్రీ వేరే పురుషుడిలో వుండటం మీరు చూశారు- మీ ఈగో దెబ్బతిన్నది.... “ఆమె నా పెళ్ళామా, చెల్లా” అనుకున్నారు- కానీ ‘ఏ త్రీ ఎవరితో వెళ్ళినా మగవాడి మనస్సు చివుక్కుమంటుంది’ (తనకా ఆవకాశం చిక్కులేదని) పార్కులో ఒక పెళ్ళికాని జంట కనబడితే తన గర్ల్ఫెండ్ సంగతి మరచిపోయి....పీచ్చు చెడిపోతున్నారనుకుంటాడు మగవాడు.

మీ స్నేహితురాలు తన సుఖం చూసుకుంది. మీ రాజు సుఖపడు తున్నాడు- మీకే ఏ సుఖం దక్కుటంలేదు. మీరు ఎక్కువగా దుఃఖం గూర్చి ఆలోచిస్తున్నారు. ఈ వయసులో జిడ్డు కృష్ణమూర్తి వుస్తకాలు చదవటంతో పాటు ఒక లక్ష్యం ఏర్పరచుకుని, ఆ లక్ష్యంవైపు ఆనంద ప్రదంగా సాగటము ముఖ్యం.

గీతాంజలి రవి, (ఊరి వేరు ప్రాయిలేదు)

ప్ర : ప్రస్తుతం నా వయసు ముపైరెండు. నా వివాహం సమయంలో నా వయసు 21 సంవత్సరాలు. నా భార్యకి పదిహేడు. అప్పట్లో నా ఆలోచనలు వేరు. నా భార్య మానసిక ఎదుగుదల వేరు. అలా వైవాహిక జీవితంలో అసంతృప్తి ‘హాయ్యోర్ స్టోన్స్’కి దారి తీసింది. యూనివర్సిటీలో ‘రీసెర్చ్’ చేస్తున్న సమయంలో ‘విభాగి’ పరిచయమైంది. ఆమె

నా ‘రీసెర్చ్ వర్క్‌లో’ చాలా సహాయం చేసింది. ఆ తరువాత నాకు ‘ఉద్యోగం’ రావడంతో ఇద్దరం విడిపోయాం. విడిపోయిన ఆ కాలాలో అమె చాలా డిప్రైవ్‌న్‌కి గుర్తింది. పెళ్ళి చేసుకోవుండా సంబంధాలు త్రిప్పి పంపుతుంది. ఆ కారణం నాకు మాత్రమే తెలుసు. “నన్ను ఏం చూసి ప్రేమించావు?” అడిగాను. ‘నీ సింప్లి సిటీ’ అంది. తప్పని పదిస్తేతులలో అమెని పెళ్ళి చేసుకుంటానని అమెకు మాట ఇచ్చాను. ఈ విషయాలన్నీ నా భార్యకి ఆ తర్వాత చెప్పాను. నా భార్య విని హూరుకుంది. ఉన్న భార్యనీ, బాధ్యతల్ని తప్పించుకోలేను. నా విధాత్రిని మరువతేను ఏమి చేయాలో నాకు లోచదంలేదు. రచయితగా మీరైతేనే నా కథకి ఎలా ముగింపు చేస్తారు.

వ్యక్తిగా నేను సుఖపడాలంచే సంఘాన్ని బాధిపెట్టాలి. సంఘ నియమాన్ని, నైతిక విలువల్ని పాచిస్తే సంఘం సంతోషిస్తుంది. కానీ శార్తిగా నేను బాధపడాలి. సంఘాన్ని తృప్తి పరచటం ముఖ్యమా? లేక వ్యక్తిగత సంతోషం ముఖ్యమా?

జి : మీ పన్నెందు పేటిల ఉత్తరం చదివాక, మీ పేరు ముందు ‘గితాంజలి’ తగిలించుకోవడం, మీరు ప్రేమించినావిడను ‘విధాత్రి’ అని వ్రాసుకోవడం చూస్తుంచే మీలో భావుకత్వం ఆవసరమైనదానికంచే ఎక్కువ వుండి, మిమ్మల్ని పాడుచేస్తుంది అన్వించింది. మీ మానసిక స్థాయి వేరు అని వ్రాశారు. మీ భార్య కూడా మీ పట్ట ఈ విధమైన అనుభూతితోనే వుండి వుండవచ్చు. అమె కూడా మీ అంత గొప్పవాడిని కాక పోయినా, ఏ గుమాస్తానో తన మానసిక స్థాయిలో ప్రేమించి పెళ్ళి చేసు కుని మరో కాపురం పెట్టి, సామాజికపరంగా మీ నుంచి విడిపోవుండా వుంటూనే సాయంత్రాలు అమె ప్రియుడితో కాపురం చేయడానికి మీరు అంగికరిస్తారా? అలా కొప్పకున్న పక్షంలో మీ నలుగురు చాలా సుఖంగా వుండవచ్చు. ఇక్కడ మీ ‘మేల్ ఈగో’ తప్పకుండా దెబ్బ తింటుంది.

మీకు పెళ్ళయ్యండని మీ విధాత్రికి తెలుసు కదా! అయినా మిమ్మల్ని ప్రేమించిందంచే ఆమె వచ్చిప్పుత్త కన్నా ఆకర్షణకు ప్రాముఖ్యత ఇస్తుందన్న మాట. ఈ ఆకర్షణ మీరు ఎంతకాలం నిలుపుకోగలరు అన్నది సమస్య. ఆమె కూడా చదువుకున్నది. ఆమెలో మీపట్లు “మిమ్మల్ని కాకుండా ఇంకెవరిసైనా పెళ్ళి చేసుకున్నా నుఖంగా వుండేదాన్ని” అనే భావం టర్మాత ఎప్పుడయినా బయల్సేరితే ఆప్పటినుంచి మీకు నరకం ప్రారంభమవుతుంది. మీ ‘సింప్లీ సిటీ’ మాసి మిమ్మల్ని ప్రేమించింది అని ప్రవాశారు. బహుళా అది ‘సింప్లీ సిటీ’ అయి వుండదు. ‘ఎవేలబులిచీ’ అయి వుంటుంది.

మీరు విధాత్రిని పెళ్ళి చేసుకున్నా, సుగాత్రిని చేసుకున్నా, సంఘ నియమాన్ని, నైతిక నిలువల్ని శాశ్వతిసై సంఘం సంతోషిస్తుండా? రాండి ఆలోచనలు అనవసరం. ఏ విధంగా ఇద్దరు భార్యలకు న్యాయం చేకూర్చ గలను? అన్నది మీకు మీరు వేసుకోవలసిన ప్రశ్న. అదే విధంగా ఇద్దరికి చెరో ఇద్దరు పిల్లలు పుట్టినా కూడా మీరు పోషించవలసి వుంటుంది. అది ఆర్థికపరమైన సమస్య. ఇవి కాకుండా న్యాయం, చట్టం అనే సమస్యలు కూడా మిమ్మల్ని ఎదురోగ్కొచ్చు. వీటన్నింటికున్న ముఖ్యంగా మీ భార్య ఇక జీవితంలో మిమ్మల్ని క్షమించకపోవచ్చు.

మీ ఉత్తరం చూస్తుంచే, మీ భార్యకి విడాకులు ఇచ్చి ఆ అమ్మాయిని చేసుకునే దైర్యం (?) కూడా మీకు వున్నట్టు కనబడటంలేదు. అయినా అభిరుచులు కలిసినఱత మాత్రాన సంసారాన్ని వదులుకోవటం ప్రారంభిస్తే ఇక దానికి అంతుండదు.

ఈ ప్రపంచంలో తమ భార్యలపట్ల అసంతృప్తులైన పతులు, తమ పతుల పట్ల అసంతృప్తులైన సతులు వేరు వేరు వివాహాలు చేసుకోవడము ప్రారంభిస్తే 90 శాతం ఆదవాళ్ళు, మగవాళ్ళు మూడు నాలుగు వివాహాలు చేసుకోవలసి వస్తుంది.

మై. కల్వన, కొత్తగూడెం

ప్రశ్న : ప్రస్తుతం నా వయసు ఇరవై నాలుగు. నా పథ్యాలుగవ ఏటనే మా తల్లిదండ్రులు నాకు పెంటి చేశారు. పెళ్ళి అయ్యాక ఆతను నేను రెండు సంవత్సరాలు కలిసి పున్నాము. ఆ తరువాత కట్టుం విషయంలో పేచీలు వచ్చి విధాకులు తీసుకున్నాం. వద్దన్నా విసకుండా మాతల్లిదండ్రులు మరల వివాహం చేశారు. అతనికి మా పెళ్ళికి ముందే వివాహం ఆయ్యింది. ముగురు పిల్లలు కూడా. ఆ విషయం మా పెళ్ళి అయ్యేవరకు మాకు తెలవ కుండా వాళ్ళు దాచిపెట్టారు. కానీ పెళ్ళయిన మరుసటిరోజే అసలు సంగతి బయటుగడింది. మరల విధాకులు తీసుకుని విధిపోయాము. నేను ఎనిమిదవ తరగతి వరకు చదుపుకున్నాను. నా రెండో వివాహసంతరం ఓ పైప్రైవేట్ హాస్పిటల్లో పనిచేయడం ప్రారంభించాను. ఆక్కుడ నాకో స్నేహితుడు పరిచయం అయ్యాడు. అప్పుడప్పుడు నా జాధలను తెలుసుకుని ఆతను నన్ను ఓదారుస్తూ వుండేవాడు. ఆలా మా ప్రేమ మొదలయ్యింది. మా ప్రేమకు ఇది మాదో సంవత్సరం. మేమిద్దరం ప్రతి ఒక్క విషయము కూడా దాచి పెట్టుకోకుండా ఒకరికొకరం చెప్పుకుంటాం. ఆతను నన్ను “పెళ్ళి చేసు కుంటాను” అంటున్నాడు. నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంచే చచ్చిపోతానని వాళ్ళ అమ్ము అతన్ని ఆపుచేస్తున్నది. వాళ్ళ అమ్ము అంటే ఆతనికి ప్రాణం. వాళ్ళ నాన్నగారు చనిపోయారు. ‘మీ అమ్మకు ఇష్టమైన అమ్మాయిని చేసుకో’ అని ఆతనికి చాలాసార్లు చెప్పాను. కానీ వినిపించుకోవటం లేదు. ఇలా ఎంతకాలం మేము పుంటాం? ఈ సమస్యకో పరిపౌరం చూపగలరు.

జ : ఇది మీకు మూడో వివాహం అని రాశారు. మీ కాబోయే భర్త తల్లి “ఈ వివాహం వద్ద” అని అభ్యంతరం పెట్టడంలో ఆమె భయాలు ఆమెకి వుండి పుంటాయి. ఆతనితో “మీ అమ్మగారికి ఇష్టమైన అమ్మాయిని చేసుకో” అని చెప్పి మీరెందుకు త్యాగం చేస్తున్నారో నా కర్ణం కాలేదు. మీ ఉద్దేశ ప్రకారమే ఆతను మరో వివాహం చేసుకుంచే ఆ తర్వాత మీరు గుర్తుకొస్తుంచే ఆ అమ్మాయితో ఎలా నుఖంగా పుండగలడు? అప్పుడు ఆతను మీ దగ్గరకొచ్చి యా విషయం చెప్పి ఇంకా దగ్గరయితే

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలడు

ఆ పిల్లకు మీరు అన్యాయం చేసినట్టు కాదా? ఒకవేళ అతను నుంగా వుంచే, మీరు అప్పుడప్పుడూ కలుస్తూ సంతృప్తి చెందుదామనుకుంటు న్నారా? ఇలా చేసినా అతని భార్యకు దోహం చేసినట్టు కాదా? ఈ రెండూ వదిలేస్తే, అతని వివాహమయ్యాక శాశ్వతంగా మీరు అతని నుంచి విడిపోదలచుకున్నారా? అలా ఒంటరిగా బ్రితికగలరా? అలా బ్రితికి సాధించేది ఏమిటి?

జీవితంలో ప్రస్తుత స్థాయికంచే ఆనందంగా గడిపే మరో స్థాయి లభిస్తుంచే రిస్క్‌తోసుకోవడం మంచిది. ఎందుకంచే మీ పెళ్ళయ్యాక అతను మారి, మిమ్మల్ని బాధ తేదా మీ గతాన్ని గుర్తుచేస్తూ హింసించ డమో చేస్తుంచే అప్పుడే విడిపోవచ్చు. దీనివల్ల కొత్తగా మీరు కోలో యేది ఏమీ వుండడు. పోతే పెళ్ళయానాక మూడు, నాలుగు సంవత్సరాల వరకూ పిల్లలు పుట్టుకుండా చూసుకోండి. ఒకవేళ మీరు విడాకులు తీసుకుంచే వాళ్ళ మీకు భారం కావచ్చు. నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం ఏమి టంచే మీరు ఇతన్ని చేసుకోవటం మంచిది. మొదట్లో ఆ తల్లి కాస్త ప్రతిఫలించినా తర్వాత ఒప్పుకుంటుంది.

రాజ్‌కిరణ్, అనంతపురం

ప్ర : నేనింతకు మునుపు ఒక ఉత్తరం రాశాను. సమాధానం ఇవ్వ లేదు.

ఒకప్పుడు నన్ను ఎంతో అభిమానించి “రాజు నీ నుంచి నాకో విడ్డ పుట్టాలి, మేమెక్కడున్నా నీ ప్రతిరూపం మాతోపాటు కదలాలి” అన్న నా ప్రియురాలు ఇప్పుడు మూడో నెల గర్చిణి అయికూడా ఆబార్షన్ చేయించుకుంటానంటున్నది. ఆమె భర్తకి ఏ మాత్రం అనుమానమూ లేదు. “ఈ విడ్డ కలిగాక కావాలంచే ఆపరేషన్ చేయించుకోవచ్చులే” అంటు న్నాడు కూడా. ఆమె వినడంలేదు. ఏమిటండీ ఇదంతా? నన్ను ప్రోత్సహించి, నాతో సెక్కు సంబంధాలు పెట్టుకొని, మూడు నెలలపాటు గర్చం

రాకపోతే నువ్వు మొగాడివి కాదు అని ఎగతాళి పట్టించినామె యా నోజు ఎందుకు ఇలా విముఖంగా వుంటోంది?

జః : పెళ్ళికాని యిద్దరు వ్యక్తుల మధ్య ప్రేమ ‘ఆకర్షణ’ వలన పుడుతుంది. పెళ్ళయిన యిద్దరి వివాహితుల మధ్య ప్రేమ ఆసంతృప్తి వలన పుడుతుంది. ఆకర్షణ అయినా, ఆసంతృప్తి అయినా సరయిన సమ యంలో ప్రేమగా పరావర్తనం చెండకపోతే ఆది నశించిపోతుంది.

పెళ్ళయి పిల్లలున్న ఒక త్రీ మీ నుంచి వేరే బిడ్డను ఎందుకు కనా లనుకొంది? మీరంచే వల్లమాలిన అభిమానంలో అయి వుండవచ్చు! దీనికే ‘మోజు’ అని పేరు పెడితే మీకు అభ్యంతరం వుండదనుకుంటాను. ఆమె యిప్పడు మిమ్మల్ని కాదనటానికి రెండు కారణాలు వుండి వుండవచ్చు. మొదటిది- మీ మీద ఆమెకు మోజు తగ్గిపోవటం, రెండోది- ఆమెకు అకస్మాత్తుగా తాను భర్తని మోసం చేస్తున్నానన్న ఫీలింగ్ కలగటం. పరాయి బిడ్డను తన బిడ్డగా పెంచి పెద్ద చేయటానికి చాలా జాణతనం, అత్యవంచన కావాలి. తవిప్యత్తులో పెద్ద మానసిక సంఘర్షణకు గురి కావల్చివచ్చుంది. బహుళా అలాంచి మానసిక సంఘటన ఆమెలో యిప్పటి నుండే ప్రారంభమై వుంటుంది. భర్త దగ్గర ఆమె కడుపులో కదిలే పిండం ఆమెని ప్రశ్నిస్తూ వుండవచ్చు. ఆచెను మరొకసారి కలుసుకొని, ఆదే ఆభరిసారి అని చెప్పి అయిదు నిమిషాలు మాట్లాడండి. ఆమె అభి ప్రాయం తెల్పుకోవటం ద్వారా మీ అనుమానాలు పటాపంచలైపోతాయి. పరాయి సంసారంలో ‘మీ అంశ’ ప్రవేశ పెట్టడం మీ స్వార్థం. ఆమెకి ఆది ఇష్టం లేనప్పడు మీరు కూడా మర్చిపోవటం మంచిది. ఒక వ్యక్తితాలూకు ‘మీరే అభిరుచుల గురించి’ విష్టేషిస్తూ మీ సమయం వృధా చేసుకోకండి.

క ,

ప్ర : దయచేసి నా పేరు ఇవ్వోదు. నాకు వివాహం జరిగి 8 సంవత్సరాలు అయింది. మాహారు రాత్రి పదకొండు లోపు ఇంటికివచ్చి దాదాపు ఆరు సంవత్సరాలు ఆవుతోంది. మీరేదో నవల్లో వ్రాసినట్లు “బకే యింట్లో

మిమ్మల్ని మీరు గెలవగలరు

ఇద్దరు అతిధ్వని వుండాం!” అలా ఆని కొట్టుకోం, తిట్టుకోం. ఎవరి మానాన వాళ్ళు బ్రితుకుతూ వుంటాం. నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం మా కాలసీలోనే వుండే ఒక యువకుడితో పరిచయమైంది. అతను రీసెర్పి స్ట్రులరు. అతనితో పరిచయం అయిన తరువాత తెలిసింది. జీవితంలో యింత ఆనందం వున్న విషయం. ఇంతకాలం నేనేం కోలోప్పియానో నాకు అర్థం ఆయ్యింది. అతను చాలా మంచివాడు. ఇంటలిజెంట్. నా నిస్సార మైన జీవితంలో ఏదయినా కొంతకాలం ఆనందంగా గడిపానంచే అది అతడిలో వున్న కాలమే. అతడితో పరిచయమైనాక నా భర్త నన్ను ముఘు పెట్టుకొన్నా నాకు కంపరంగానే వుంటుంది. మీకు నామిద్ద ఇదంతా చదివి ఆసహ్యం పుట్టినా సరే.... నేను పతివ్రతను తాను. నా భర్త పెళ్ళికి ముంచు ఎందర్చో ప్రేమించారట. అందుకని నిర్లిప్తత! ఆదే పని (ప్రేమించటం) వివాహం జరిగిన తరువాత చేస్తే తప్పా? ఇప్పుడు నా స్నేహితుడు బాబా రీసెర్పి సెంటర్లో పెద్ద ఉద్యోగం వచ్చి వెళ్ళిపోతున్నాడు. అతను లేకుండా నేను వుండలేకపోతున్నాను. ఏం చెయ్యను?

జ : మీరు ఆరు పేటీల ఉత్తరంలో ‘చివర్ను రెండు ప్రశ్నలు’ వున్నాయి. “నేను చేస్తున్నది తప్పా?” అన్న ప్రశ్న ఒకటి “నేనేం చేయను?” అనేది ఇంకోటి. మొదచిదానికి సమాధానం ‘కాదు’ అయితే రెండో ప్రశ్న ఉత్పన్నమయ్యేది కాదు. మీరు చేసేది తప్పు కాబట్టే, యిప్పుడీ క్షోభ అనుభవించబోతున్నారు. నేను చెప్పుతున్న ఈ ‘తప్పు’ అన్నమాట మీరు పాతివ్రత్యం కోలోప్పటం గురించి కాదు. మీ ప్రేమకు సంబంధించిన విషయం గురించి!

మనిషికి ‘గ్రిల్’ ఇచ్చినంత సంతోషం ఇంకేదీ ఇవ్వదు. ఆ గ్రిల్ ఒక వ్యసనమైతే ఆదే వ్యాధి అవుతుంది. మీ స్నేహితుడు చాలా మంచి వారు అంటున్నారు. మీవారు ఆఫీసుకు వెళ్ళాడు అతడు మీ ఇంటికి వచ్చి నాలుగై దు గంటలు గడపటమో, మీరు అతని అవుద్ధహానికి వెళ్ళటమో

జరిగింది. ఆ నాలుగయిదు గంటల కాలంలో తమకమూ, ఆనందమూ, ఆవేశమూ తప్ప అతని మంచిని బహిర్గతం చేసే ఏ విషయాలు మీకు కనబడ్డాయి? ఈ విషయం అలా ప్రక్కన పెట్టండి. మీ భర్త విపాహం ఘర్యం ఎవరో ప్రేమించి జీవితం నిస్సారం చేసుకొన్నారు. మీరు విపాహనంతరం ఎవరో ప్రేమించి జీవితం గురించి వ్యధ చెందుతున్నారు. మీ స్నేహితుడు మిమ్మల్ని వదిలి ఎలా వెళ్లాలా అని మథన పడుతున్నాడు. ఈ మొత్తం వ్యవహరంలో నష్టపోయింది మీరే! ఎలాగో చెప్పతాను వినండి....

ఎవరో ప్రేమించిన మీ భర్త మీతో శారీరకంగా అవసరమైనంత వరకూ బాగానే వుంటున్నాడు. మీ స్నేహితుడు కొంతకాలానికి ఎవరో చేసుకొని వై వాహిక జీవితం ఎలాగూ మొదలుపెడతాడు. మీరు మాత్రం మీ భర్త ముఖ్య పెట్టుకున్న కంపరపదే స్థితికి చేరుకొన్నారు. నష్టపోయింది మీరే కదా. నేను వాదించే వాడన తప్పంటారా? మీ స్నేహితుడు కూడా మిమ్మల్ని అంతే గాఢంగా యిష్టపడుతున్నాడంటారా? అయితే యింకేం? “మా ఆయన దగ్గర విహాకులు తీసుకొంటాను. మనిద్దరం విపాహం చేసు కొండాం” అని చెప్పండి. అతను ఒప్పుకుంటే, మీ ఆయన దగ్గరకు యింద్రు వెళ్లి మీ నిర్ణయం చెప్పండి. మరీ మార్చిడితే తప్ప ఆయన కాదనడు. ఒక్కసారి మీరు, మీ స్నేహితుడు ఒకటైతే, మీ అంత అదృష్టవంతులు యింకెవరూ వుండరు. ఆరువేల రూపాయల జీతగాడు, భవిష్యత్తులో భార్యగా రాబోయే అందమైన కన్నెపిల్లను వదులుకొని మిమ్మల్ని చేసుకోవటానికి వప్పుకొంచే అంతకన్నా అదృష్టం ఇంకేముంది. అలా కాకుండా, మీ మనషులో ఆలోచన మీ స్నేహితుడికి చెప్పగానే, “వద్దు కరుణా సీ సెక్కుయిరిటీ నా కుటుంబ పరువు ప్రతిష్టా” అంటూ నని గాడా, అప్పుడు కూడా మీ అంత అదృష్టవంతులు మరొకరు వుండరు.

ఎందుకంటే ఒక గొప్ప హాలూనినేషన్ (భ్రాంతి) నుంచి మీరు బయట పడ్డారు కాబట్టి! “తరలి రాదా తనే వసంతం.... తన దరికి రాని వనాల కోసం....” అనే పాడుకోవటానికి మాత్రమే బావుండే పాట. వసంతం ఎంత ఆశ్చర్యదంగా వస్తుందో, గ్రీష్మానికి చోటిచ్చి అంత నిర్వయగాను వెళ్లి పోతుంది. సామాజికపరమైన ఒప్పుకోలు లేని క్రిల్ కూడా యిలాంటి వసంతం లాంటిదే! అనుభవించి వదిలేయటానికి పనికిరాదు.

(నేనీ సమాధానంలో రిస్కు షాక్ట రు గురించి చర్చించలేదు. గమ నించగలరు.)

—★—

